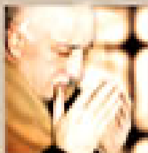
M. Fethullah Gülen'in

Eserlerinde Dua

Selman Ünlü

M. Fethullah Gülen'in
Eserlerinde Dua

M. Fethullah Gülen'in Eserlerinde Dua

Derleyen
Selman ÜNLÜ

M. FETHULLAH GÜLEN'İN ESERLERİNDE DUA

Editör
Dr. Muharrem YILDIZ

Görsel Yönetmen
Engin ÇİFTÇİ

Kapak
İhsan DEMİRHAN

Sayfa Düzeni
Ahmet KAHRAMANOĞLU

ISBN
975-6079-53-3

Yayın Numarası
48

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan Matbaası / İZMİR Tel: (0232) 252 20 96
Aralık 2006

Genel Dağıtım
Gökkuşağı Pazarlama ve Dağıtım
Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31 Tek-Er İş Merkezi
Mahmutbey/İSTANBUL
Tel: (0212) 410 50 00 Faks: (0212) 444 85 96

Yeni Akademi Yayınları
Emniyet Mahallesi Huzur Sokak No: 5
34676 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 522 09 99 Faks: (0216) 328 35 89
www.akademiyayinlari.com

İÇİNDEKİLER

Üçüncü Bölüm

FASILDAN FASILA İSİMLİ KİTABINDA DUA İLE İLGİLİ YAZILAR

Dördüncü Bölüm

DUA İLE İLGİLİ SORULAN SORULARA VERİLEN CEVAPLAR

Beşinci Bölüm

DUA İLE İLGİLİ DOLAYLI SORULARA VERDİĞİ CEVAPLAR

Altıncı Bölüm

CİN VE ŞEYTANLARIN ŞERRİNDEN KORUNMAK İÇİN DUA

Yedinci Bölüm

DUANIN KABUL EDİLMESİNİN ŞARTLARI

Sekizinci Bölüm

ALLAH RESÛLÜ'NÜN DUA İKLİMİ

Dokuzuncu Bölüm

KIRIK MIZRAP VE DUA

Onuncu Bölüm

DUALARINDAN ÖRNEKLER

KİTAP HAKKINDA

Bu çalışma; Muhterem M. Fethullah Gülen'in dua hakkındaki görüşlerini ve dualarından örnekleri ihtiva eden bir derlemedir. Onun, dua hakkında –yayınlanmış kitap, dergi ve gazetelerdeki– yazdıklarını yorumsuz olarak verdik. Fakat başta dua hakkında söylediklerinin kısa bir değerlendirmesini yaptık. Daha sonra da, değişik vesilelerle okunmasını tavsiye ettiği ve "Kalbin Zümrüt Tepeleri" isimli kitabındaki makalelerin sonlarındaki duaları verdik.

Böyle bir derleme çalışmasıyla; Muhterem M. Fethullah Gülen Hocaefendi'nin dua ile ilgili görüşlerini bir araya toplamak, yaptığı ve yapılmasını tavsiye ettiği duaların kaybolup gitmemesi ve merak edip okumak isteyenlere de derli toplu bir şekilde arzetmek istedik. Zira sevenlerinden birçok kimse, Hocaefendi'nin dualarında neler okuduğunu ve neleri tavsiye ettiğini ciddi bir şekilde merak etmektedir. Duaya düşkün böyle kimselere de yardımcı olmayı düşündük.

Dua hakkındaki görüşlerini derlemeye ve dualarından örnekler vermeye çalıştığımız Muhterem M. Fethullah Gülen Hocaefendi'nin dualarına mazhar olma ümidiyle.

Selman ÜNLÜ
18 Mart 2005
Adapazarı

ÖNSÖZ

Muhterem M. Fethullah Gülen ve Dua

M. Fethullah Gülen, Sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed'in (sallallahu aleyhi ve sellem) dua ikliminden bahsederken şöyle diyor: "*Gece-gündüz münacat ve inleme içinde geçen bir ömür görmek isteyen, Resûlullah'ın hayatına baksın! Baksın ve insanlık, Duanın ne demek olduğunu, Dua etmenin âdâbını ve Duanın, insana maddî-manevî kazandırdıklarını görsün, görsün ve ibret alsın.*

Allah Resûlü, Dualarını hayatının içine paylaştırmış ve hep bu nurdan kristaller üzerinde yürümüştür. Dua, O'nun dudaklarından eksik olmayan virdi, gönlünde tütüp duran âh u efganıydı. O, bir an dahi duasız olmamış, dudaklarını ıslatan bu kevser dolu kadeh, hiçbir zaman elinden düşmemişti. Aksiyon adamıydı, muhakeme insanıydı; fakat ibadet ve duada da eşi-menendi yoktu."

Peygamber Efendimiz'i (sallallahu aleyhi ve sellem) bizlere böyle anlatan Muhterem M. Fethullah Gülen'in kendisinin başka türlü olması beklenemezdi. Onu yakından tanıyanların anlattığına göre o; gece-gündüz münâcatla inleyen, dudaklarından duanın eksik olmadığı örnek bir insandır.

Ona göre "*Dua, bir ibadettir, dua kulluğun özüdür, dua Rabbe dönüş ve yönelişin adıdır. Kulluktan bahsedilen bir yerde, duadan bahsetmemek mümkün değildir. Zaten, Allah* (celle celâlühu) *da "Duanız olmazsa ne ehemmiyetiniz var!"*[1] *buyurmuyor mu? Ve "Dua edin kabul edeyim"*[2] *diyen de bizzat kendisi değil mi?*

---

1 Furkan, 25/77
2 Mümin, 40/60

Dua, Allah'la (celle celâluh) kul arasında kuvvetli bir bağdır. Başka bir ifade ile, kulun düşüncesinin Rabbe takdim edilmesi şeklidir dua. Kul erişemeyeceği ve iktidarıyla elde edemeyeceği her şeyini, mutlak iktidar sahibi olan Kadîr-i Mutlak'tan ister; işte bu isteğin adıdır dua. O, helezonlar hâlinde kuldan Rab-b'e yücelen tatlı bir nağmedir ta arşa kadar…"

Hocaefendi, yazılı ve sesli yayınlarından anladığımız, ayrıca yanında kalanların anlattığına göre; duaya ciddî bir şekilde inanan ve hayatının her anında yaşayan bir insandır. Onun her anının dua ile iç içe olduğunu gösteren ve "Kırık Testi" isimli eserinde anlatılan hadiselerden birisi şöyledir: "… *İşte, iki büklüm koltuğundan kalkıyor. Odasına girecek.. kapı koluna tutunuyor, başını duvara koyuyor, bir kere daha o neş'eli çocuklara bakıyor.. "Ey Hâlık-ı Kerîmim ve ey Rabb-i Rahîmim! Senin şu mahlûkun ve masnûun ve abdin, hem âsî, hem âciz, hem gâfil, hem câhil, hem alîl, hem zelîl, hem müsi', hem musin, hem şakî, hem seyyidinden kaçmış bir köle olduğu halde, kırk sene sonra nedâmet edip Senin dergahına avdet etmek istiyor. Senin rahmetine iltica ediyor. Hadsiz günah ve hatîatını itiraf ediyor." cümlelerini söylüyor; söylerken de bir çocuk masumiyetiyle ağlıyor, gözyaşlarını gizleyebileceği yere, odasına giriyor.*"[3]

Müslümanların ve Topyekün İnsanlığın Problemleri Karşısında Izdırabı

Muhterem F. Gülen'in, müslümanların ve topyekün insanlığın problemleri karşısında ızdırabı ve bu ızdırapla birlikte gece boyunca odasından gelen Kur'ân ve dua sesiyle inlemesi, yanında kalanlar tarafından "*Her anını Allah'ı görüyor ya da O'nun tarafından görülüyor olma şuuruyla yaşaması ve bu şuurun onun bütün hareketlerine yansıması, engin tevazuu ve mahviyeti en büyük kerametti*r."[4] şeklinde değerlendiriliyor.

Kendisi İslâm âlemi için dua ettiği gibi, bütün müminlerin de aynı şekilde dua etmesini istiyor: "*Bugün İslâm âlemi öyle hadiselerle karşı karşıyadır ki; müminler ölesiye dua etmeli ve ancak 'Ya Rabbi! Saatlerdir yüreğimi*

3 *Kırık Testi*, s. 19, Zaman Kitap, İstanbul, 2002
4 *Kırık Testi*, s. 20

yırtarcasına yalvarıyorum. Dahası, Senin rahmet ve mağfiretine güvensizlik izhar etmek olur.' duygusuyla ısrardan vazgeçmeli."[5]

Tek Düşüncesi ve Duası:

Cenâb-ı Hakk'ın rızasına ulaşmak ve İnsanların Allah'ı bulması, O'na inanması

Birincisi: Yanında kalanların anlattıklarına göre: "*Tek düşüncesi Cenâb-ı Hakk'ın rızasına ulaşmaktır. Dilinde hep şu sözler vardır: "Ey bu yerlerin Hâkimi! Senin bahtına düştüm, Sana dehalet ediyorum ve Sana hizmetkârım. Senin rızanı istiyor ve Seni arıyorum. Ey bizi bu gurbete atan Allahım, bundan muradın ne ise onu vicdanlarımıza duyur. Ve sadece duyurmakla kalma, bizi o duyguyla doyur. Bu işin hakkını vermeye, bu vazifenin gereğini yapmaya muvaffak eyle.*"[6]

İkincisi ise: "*Benim, şimdiye kadar bütün duam, bütün ızdırabım, insanların Allah'ı bulması, O'na inanması yolunda oldu. Her gün, yana yakıla dua ediyorum: "Allah'ım, ne olur, bahtına düştüm!" diye sızlanıyor ve "Ne olur Allah'ım, insanlar Seni tanısın, Sana inansın!" diyorum. O kadar ki, bunun için her gün birkaç defa ölüp ölüp dirilmeye razıyım. Bunu anlamayanlar, imanın ne olduğunu bilmeyenler, onun hasıl ettiği zevk-i ruhanîyi tatmamış olanlar, Cennet'in lezzetini, Cehennem'in işkencelerini ruhlarında hissetmeyenler, insanlığın ızdırabını bir defa olsun vicdanında duymamış olanlar kalkıyor, sizin ızdırabınızı, derdinizi, çabanızı başka mecralarda görmek istiyorlar... devletmiş, hükümetmiş, siyasetmiş... Maksatları bunlar olup, bütün hayatlarını bu yolla elde edecekleri menfaate bağlamış bulunanlar, iman adına, Kur'ân adına çekilen ızdırapları da aynı kategoride değerlendiriyorlar.*"[7]

Hocaefendi'nin Dua Kitabı

Hayatında duaya büyük önem veren Hocaefendi, Peygamber Efendimiz aleyhisselâm'ın öğrettiği dualarla dua etme üzerinde özellikle durmaktadır. Kendisi bu dualarla dua ettiği gibi, başkaları da bu dualardan istifade

---

5 *Kırık Testi*, s. 22-23
6 *Kırık Testi*, s. 21
7 *Kırık Testi*, s. 25

etsin diye, Efendimiz'den rivayet edilen duaları, "Mecmuatü'l-Ed'iyyeti'l-Me'sûre" (Mealli Dua Mecmuası, şeklinde tercüme edilmiştir.) isimli bir kitapta bir araya toplamıştır. Defalarca baskı yapan bu dua kitabına bakanlar da göreceklerdir ki, duada dahi Allah Resûlü'ne ulaşmak mümkün değildir. Sanki O, hayatının her ânını dua ile geçirmiş gibidir. Bir insan, başka hiçbir iş yapmasa ve sadece dua etse, onun bir ömrü dolduran duası, ancak Allah Resûlü'nden mervî dualar kadar olabilir. Hocaefendi, Peygamber Efendimiz'in dua yanını dikkat nazarımıza vererek, bizi duada da O'na benzemeye teşvik etmektedir.

"Yüzlerce insan, Efendimiz'in Dualarını bir araya getirip, Dua mecmuaları te'lif etmişlerdir. Cenâb-ı Hak, böyle bir lütfu, şu satırların yazarından da esirgemedi.. zaten o esirgemez! "Mecmuatü'l-Ed'iyyeti'l-Me'sûre" adı altında, Efendimiz'in duaları bir araya getirildi. Mümkün mertebe, bu eser ebat olarak küçük tutulmaya çalışıldı. Bu mini esere bakanlar dahi göreceklerdir ki, duada dahi Allah Resûlü'ne ulaşmak mümkün değildir..."[8]

Zikir ve Dualarda Öncelikli Olanlar

Hocaefendi'ye göre, Allah'ı zikir, evrâd u ezkâr ve dualarda, öncelikle okunması gerekenler; Kur'ân'da ve Sevgili Peygamberimiz aleyhissalât u vesselâm'ın duaları arasında zikredilen dualardır. Zira Kur'ân-ı Kerîm'in, dua mevzûu üzerinde ısrarla durması ve yapılacak duaları Efendimiz'e bizzat ta'lim buyurması, meselenin ehemmiyetini göstermesi bakımından çok önemlidir. Çünkü bize istemeyi veren Zât, o dualarda nasıl isteyeceğimizi de öğretmektedir. Kendisine en güzel ve en müessir dualar öğretilen de, hiç şüphesiz Allah Resûlü'dür. Zira, dua ile kapısı çalınan Zât'ı en iyi bilip tanıyan O'dur.[9]

Kur'ân; Bir Dua Mecmuasıdır

Öncelikli okunacak duaların başında, Kur'ân'da zikredilen duaların olması gerektiğini söyleyen Hocaefendi, Kur'ân'ı; açık-kapalı, doğrudan

---

8 *Sonsuz Nur*, 2/502, Nil Yayınları, İzmir, 2000
9 *Sonsuz Nur*, 2/502; *Kırık Testi*, s. 380

doğruya ve dolaylı olarak bir dua mecmuasına benzetmektedir. Daha sonra da Kur'ân'da zikredilen dua ayetlerine misaller vermektedir.[10]

Dua, Tazarru ve Niyaz Sultanı Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem)

Dua ederken, Kur'ân'daki dualardan sonra ikinci sırada tercih edeceğimiz dualar; Peygamber Efendimiz aleyhisselâmın, hadislerinde rivayet edilen dualardır. Çünkü dua, tazarru ve niyaz sultanı Efendimiz'in hayat-ı seniyyeleri, âdeta bir yalvarış ve yakarış dantelâsı mahiyetindedir.[11]

Duada Asıl Olan İçteki Tazarrudur, Şekle Takılıp Kalmamalı

İslâm âlimleri duanın kabul şartlarını sayarken, genellikle, duanın kabul edileceğine inanarak dua etmek gerektiğini söylemişlerdir. Muhterem Fethullah. Gülen de bu konuda şöyle demektedir: "*Duada esas olan onun kabulüne inanmak ve güvenmektir. Duada elleri açmak bir yana, insan asıl gönlünü açmalıdır.*"[12]

"*Bu arada, el kaldırma, kıbleye dönme, dilenciliğimizi ve üst elin üstünlüğünü hatırlamak içindir. Yoksa asıl olan içteki tazarrudur. Gel gör ki, bizler şekle takılıp kalmışız.*"[13]

Duada Israr

Kur'ân'a göre insan aceleci yaratılmıştır. Aynı şekilde dualarının kabulünde de acele ederek, dua ettiği şeyin hemen yerine gelmesini ister, istediği şey olmayınca da duadan vazgeçer. İşte bu noktada Hocaefendi, duada ısrar edilmesini, hatta bazı şeyler için otuz-kırk sene bıkıp usanmadan dua edilmesini tavsiye eder: "*O'nu anarken kendimize göre değil, O'nun büyüklüğüne, enginliğine göre anmak için kendimizi zorlamalıyız. Otuz sene, kırk sene demeden ısrarlı olmalıyız. Kendi darlığımızla değil, o tecellî-yi ilahîyi kendi enginliği içinde anlamalıyız.*"[14]

---

10 *Sızıntı*, Dua Zamanı -1, Kasım 2002
11 *Sızıntı*, Dua Zamanı -1, Kasım 2002
12 *Kırık Testi*, s. 28
13 *Fasıldan Fasıla*, 1/79, Nil Yayınları, İzmir, 1995
14 *Kırık Testi*, s. 44

Şuurlu Dua Etme, Çünkü Heyecansız Derinliğe Ulaşmak İmkânsızdır

Kur'ân okurken, evrâd u ezkâr ve dua ile meşgul olurken, önemli olan bunları şuurlu yapmaktır. Her kelimeyi duya duya okuma, kendimizi verebilmedir. Fakat bununla beraber, bunda muvaffak olamadım diye bırakmama da önemlidir. Zira şeytan, bizim ne Kur'ân okumamızı ister, ne de dua etmemizi. Ama şeytanın bütün kötü telkinlerine rağmen biz devam edersek, bu defa da bizi okurken meşgul eder, aklımıza hayalimize gelmeyecek şeyleri hatırlatır. Biz de bu işi şuurlu yapamıyoruz diye bırakırsak, şeytanın oyununa gelmiş oluruz.[15]

Duada Samimiyet ve Israr

"*Rica ederim, biz O'nun kapısında sular gibi çağladık, Eyyub Nebi gibi ağladık da kapı açılmadı mı, yüzümüze bakılmadı mı? Gönlümüzden bir yanık kokusu yayıldı da "bu da nedir?" diye sorulmadı mı?" Ben İslam dünyasında O'na ilticayı görmüyorum; ama, belki de ben göremiyorumdur; belki dertliler, yüreği çatlarcasına O'na el açanlar vardır da ben göremiyorum...*"[16]

Hocaefendi'nin bu sitemli ifadelerinin arkasında esasen, bütün İslâm âleminin dertleriyle dertlenmesi vardır. Ona göre, eğer ciddi ve samimî dua edilseydi, âlem-i İslâmın hâli böyle perişan olmazdı.

Gruplar Halinde Dua Okumaya Teşvik

Muhterem Fethullah Gülen, müslümanlar arasında çok yaygın olmayan bir hususun üzerinde duruyor ve tavsiye ediyor. O da:

"*Birbirini tanıyan, bilen insanlar değişik gruplar halinde dua okuyabilirler. Mesela, Büyük Cevşen'i birkaç kişi paylaşıp okuyabilir. Paylaşıldıktan sonra artık her insanın kendisine ayrılan bölümü okuması onun için gerekli olur. Yani "Allah'ı anma, zikretme hususunda ben her gün şu kadar bir şey yapacağım." diyen insan üzerine bir sorumluluk almış olur ve bu sorumluluğu yerine getirmesi artık zarurîdir. İsteyenler Büyük Cevşen dediğimiz hizbi baştan sona kadar kendi başlarına da okuyabilirler. Fakat, bir heyet halinde okuyunca, herkesin*

---

15 *Kırık Testi*, s. 45
16 *Kırık Testi*, s. 279

defter-i a'mâline o okumanın bütününden hâsıl olan sevap yazılır. Hakikî şahs-ı manevî teşekkül edince herkes bütünün okuduğu kadar okumuş olur..."[17]

Camide Cemaatin Birlikte Dua Etmesi

Hocaefendi, müslümanların üçer-beşer gruplar halinde dua etmelerini tavsiyesinin yanında, bir adım daha ileri giderek, cami cemaatının, bazen birlikte dua etmelerini tavsiye eder. Çünkü birlikte yapılan dualar, kabûle karindir: "*Bazen de, meselâ aynı camide namaz kılan insanlar birbirlerine "Gelin selef-i salihînden rivayet edilen şu duaları okuyalım. Meselâ, bir gece kalkalım, iki-üç saat sürse de 19 defa Fetih Suresini okuyalım." diyebilirler. Ama herkes içinden gelerek katılmalıdır böyle bir dua şirketine. Fırlamalı, kalkmalı yerinden.. bir hâcet namazı kılmalı, Büyük Cevşen'i, Evrâd-ı Kudsiye'yi, Sekîne'yi... okumalı.. Arkadaşlarıyla beraber on beş yirmi dakika okuyorsa, sonra da kimsenin görmeyeceği, aklına herhangi bir mülâhazanın gelmeyeceği bir yere gitmeli, bir yarım saat de orada okumalı.*"[18]

Dua Öyle Halis Olmalı ki, Ona Hiç Bir Mülahaza Bulaşmamalı

Hocaefendi'nin üzerinde durduğu en önemli meselelerden birisi de, diğer ibadetlerde olduğu gibi, dua ederken de ihlâslı olmadır. Duaya gösteriş, riya ve daha başka hiçbir duygu ve düşünce karışmamalı, dua gayet şeffaf olmalıdır.[19]

Canlı ve Zinde Kalabilmek, Dinî Şevk ve Heyecanımızın Devamı İçin Evrâd u Ezkâr Çok Önemlidir

Bir Müslümanın, dinî hayatının canlı ve zinde kalması, şevk ve heyecanını yitirmemesi için evrâd u ezkâr çok önemlidir. Yoksa insan zamanla inhiraflara, sürçüp düşmelere maruz kalıp ayağı kayabilir. İşte bu noktada Muhterem Fethullah Gülen Hocaefendi, Kur'ân, Peygamber Efendimiz ve Selef-i sâlihin'den öğrendiğimiz duaları okumamızı tavsiye ediyor.[20]

---

17 *Kırık Testi*, s. 164
18 *Kırık Testi*, s. 164, 279
19 *Kırık Testi*, s. 164
20 *Kırık Testi*, s. 177

Müslümanların Birbirlerine Dua Etmeleri

Hocaefendi, müslümanların birbirlerine dua etmelerini tavsiye etmekte, kendisinin de her gün dua ettiğini söylemektedir. Ayrıca bunu söylerken, hem kendimiz, hem de onlar için ne istememiz gerektiğini de öğretmektedir. Değişik hususlarda olduğu gibi, söylediği şeyi önce kendi nefsinde yapmakta, daha sonra başkalarına da tavsiye etmektedir. Başka bir ifadeyle, önce kendisi yaşıyor ve yaşadığını anlatıyor.[21]

Yağmur, Dua Vakti ve Allah'ın Yüce Adının Dünyanın Dört Bir Tarafında Duyulması

Hocaefendi, sohbetlerde sözün dönüp dolaşıp yine Allah'a gelmesini ister. Meselâ, dışarıda yağmur yağıyor. Herkes çok değişik tedaîler içine girebilir. Ama onun düşüncelerinden geçen şey ise; yağmur, insanımızın ifadesiyle rahmet'tir. Rahmet'in yere indiği an ki, hadis-i şeriflerden bildiğimize göre her bir yağmur tanesini bir melek indirmektedir. İşte böyle bir ânı, duaların kabul edildiği ânı değerlendirip dua etme. Ama diğer önemli olan şey ise, kendimiz için mal, mülk, çoluk-çocuk vs. isteme değil, en önemli şeyi isteme. Nedir o? Allah'ın Yüce adının dünyanın dört bir tarafında duyulması.[22]

Zikrullahın ve Evrâd u Ezkârın Terkedilmesi Ciddi Bir Zaaf Meydana Getirir

Allah'ı zikir ve O'na dua edip yalvarma, önemine binaen, Hocaefendi tarafından hemen her ibadetin damarlarında cereyan eden kana benzetilir. Kansız, insanın yaşaması mümkün olmadığı gibi, evrâd u ezkârsız ve duasız da yaşamak mümkün değildir. Yoksa insanın manevî ve ruhî hayatında ciddi zaaflar meydana gelir ve Allah ile münasebetlerinde bir gevşeme olur.[23]

---

21 *Kırık Testi*, s. 181
22 *Kırık Testi*, s. 177
23 *Kırık Testi*, s. 376

En Zor Şartlarda Bile Dua Etme ve Selefin Evrad u Ezkârdaki Samimiyeti

Hocaefendinin, günümüz müslümanına duanın önemini anlatırken başvurduğu metotlardan birisi de, başta Peygamber Efendimiz'in (sallallahu aleyhi ve sellem) duaya verdiği önemi nazara vermesidir. İkinci sırada ise sahabe efendilerimiz ve onlardan sonra gelen selef-i salihînin dua okumadaki örnek oluşlarıdır. Evet, onların en zor şartlarda bile evrâd u ezkarlarını terketmemeleri ve duaya devam etmeleri, bizim için çok önemli bir örnek teşkil etmektedir.[24]

Üstad ve Evrâd u Ezkâr

Biraz önce dediğimiz gibi Hocaefendi, başta Peygamber Efendimiz Aleyhisselâm olmak üzere, O'nun sahabesi ve daha sonraki asırlarda gelen selef-i salihînin, en zor şartlarda bile evrâd u ezkâr ve dualarını terketmediklerini söylüyor. Bu büyük zatlara misal olarak asrımızdan da Üstad Bedîüzzaman'ı zikrediyor ve onun evrâd u ezkâr ve dua ile ne kadar meşgul olduğunu adeta gözlerimiz önüne seriyor.[25]

Tebliğ ve İrşatta Müessiriyet ve Evrâd u Ezkâr Münasebeti

Bazı insanlar, gece-gündüz Allah'ın dinini anlatmakla meşgul olduklarını ve evrâd u ezkâra yeterince veya hiç vakit bulamadıklarını söyler ve bu tembelliklerine mazeret olarak ta yaptıkları hizmetleri gösterirler. Böyle kimseler belki kendilerine göre haklı olabilirler. Fakat Muhterem Fethullah Gülen, böyle kimselerin yaptıkları işte muvaffak olabilmeleri, onların evrâd u ezkârda kusur yapmamalarına bağlı olduğu görüşündedir. Çünkü ona göre, tebliğ ve irşat ne kadar önemliyse, onda müessir olmak ve yapılan işin bereketli olması için evrâd u ezkâr ve dua da o kadar önemlidir. Her hususta rehberimiz olan Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), bu meselede de hüsn-ü misaldir.[26]

---

24 *Kırık Testi*, s. 174

25 *Kırık Testi*, s. 376

26 *Kırık Testi*, s. 377-380; *İrşad Ekseni*, s. 150, Nil Yayınları, İzmir, 1998

Her Duaya Cevap Var, Ama…

Dua eden herkes, istediği şeyin kendisine hemen ve istediği gibi verilmesini ister. Fakat Allahu Teâlâ, kullarına çok şefkatli ve merhametli olduğu için, istedikleri şeyleri belki hemen ve istedikleri gibi vermez de, onlar için daha hayırlı bir zamanda ve onlar için daha hayırlı olacak bir şekilde verir. Ama Kur'ân'ın ifadesine göre aceleci olarak yaratılan insan, her zaman bunu düşünemez ve istediği şeyin hemen ve istediği şekilde verilmesini ister. Hâlbuki bize düşen şey, hakkımızda hayırlı olanı istemektir ve sadakatle o kapıdan ayrılmamaktır. Bu hususu Hocaefendi, misalleriyle birlikte anlatmaktadır.[27]

Dua Âdâbı

Belki herkes kendine göre dua eder. Ama duada usûl, edep nedir çoğumuz bilmeyiz. Onun için hem Kur'ân, hem de hadîs-i şeriflerde bize nasıl dua edeceğimiz misalleriyle öğretilmiştir. Hocaefendi de, bazı yazılarında bu hususta -her ne kadar kendisi söylemese de- edep öğretiyor. Onun dua ile ilgili yazılarında ve dualarında gördüğümüz metot; Allah'tan hemen doğrudan bir şeyler isteme değil de, önce Allah'ın bize verdiği nimetleri birer birer sayma, daha sonra da günahlarımızı itiraf edip, kapısına geldiğimizi, başka gidilecek kapının olmadığını söyleme... ve daha sonra isteyeceğimiz şeyleri isteme. Bu hususta "Münacat Yerine" ve "Arz-ı Hâl, Dua Zamanı - 2" isimli makaleler başlı başına birer misaldir.[28]

Dua Vakti Geceler

Dinimizin güzelliklerinden birisi de, isteyen istediği yerde ve zamanda, istediği şekilde dua edebilir. Fakat âlimlerimiz, Kur'ân ve hadislerden hareketle, duanın kabule karîn olduğu zamanlar içinde özellikle geceleri birinci sırada sayarlar. Hocaefendi de, geceleri vâridata açık yamaçlar ola-

---

27 *Dua*, Sızıntı, Nisan-2000; *İnancın Gölgesinde*, 1/163, Nil Yayınları, İstanbul 1996; *Fasıldan Fasıla*, 3/146; *Sonsuz Nur*, 2/502

28 *Dua*, Sızıntı, Nisan 2000; *Münacat Yerine*, Sızıntı, Haziran 2001

rak ve yapılan duaları da dosta kavuşma veya dostla halvet yeri ve zamanı olarak görür.[29]

Duanın Kabul Vakitleri

Duanın kabul edileceği ümit edilen vakitler sadece geceler değildir. Bunlara ilâveten Hocaefendi, başka vakitler de saymaktadır.[30]

Duada Usûl Nasıl Olmalıdır?

Biraz önce de söylediğimiz gibi, dua ederken herkes kendi istediği gibi dua edebilir. Fakat duaların kabûle karîn olması ve âdâbına göre yapılması da önemlidir. Dua ile ilgili yazılan kitaplara baktığımızda bu hususta bir çok meselenin zikredildiğini görürüz. Hocaefendi de, kendisine sorulan bir soru münasebetiyle, duada usûl ile ilgili geniş bilgi vermektedir.[31]

Duanın Dünyevî Faydaları

Dünya, hizmet yeri, âhiret de mükâfat yeridir. Onun için biz bu dünyada ibadet ederiz ve mükâfatını âhirette alacağımıza inanırız. Aslında, ibadetin özü olan dua için de aynı şey geçerlidir. Fakat Allah'ın bir lütfu olarak dualarımızın, dünyada da bir takım faydalarını görebiliriz. Hocaefendi'ye göre duanın dünyamıza bakan bir takım manevî faydaları vardır.[32]

Dua ve Maddî Hastalıkların İyileşmesi

Maddî hastalıkların, dua ile iyileşip iyileşmeyeceği tartışılmaktadır. Bazılarına göre dua ile hastalıkların iyileşmesi mümkün değildir, böyle bir şey olamaz. Fakat bizzat Kur'ân, müminler için şifa olduğunu kendisi söylüyor. Hadis-i şeriflerde de Efendimiz aleyhisselam, hem kendi hastalıkları için dua ediyor, hem de hasta olan ashâbına dua öğretiyor. Ayrıca sahabileri arasında, dua ile iyileşenleri görüyoruz. Bütün bunlardan hareketle

---

29 *Dua ve Yarakıştaki Güç*, Zamanın Altın Dilimi, s. 71
30 *Dua Zamanı -1*, Sızıntı, Kasım 2002
31 *Asrın Getirdiği Tereddütler*, 3/114, Töv Yayınları, İzmir 1991
32 *Dua ve Yakarıştaki Güç*, Zamanın Altın Dilimi, s. 71, Nil Yayınları, İstanbul, 2000

Muhterem F. Gülen de, dua ile bazı hastalıkların iyileşebileceğini, özellikle hastanın psikolojik durumunun dua ile düzeleceğini, moral bulacağını, bunun da hastalığına müspet yönde tesir edeceğini belirtiyor. Fakat denge insanı olan Hocaefendi, sebepler dünyasında yaşadığımızı özellikle vurgulayarak, doktora gitmenize ve ilaç kullanmanıza lüzum yok, dua edin geçer de demiyor. Kendisi de hastalıkları için dua dua yalvardığı ve başkasından dua talep ettiği gibi, hem doktora gidiyor, hem de ilaç kullanıyor. Zira ona göre, doktorların müdahalelerinin ve ilaçların tesirli olabilmesi için de duaya ihtiyaç vardır.[33]

Dua ve Manevî Hastalıkların İyileşmesi

Maddî hastalıklar bile bazen dua ile iyileşiyorsa, elbette ki manevî hastalıklar da dualarla iyileşir. Özellikle sar'a ve cinlerin musallat olduğu bazı hastalıklarda duanın tesiri büyüktür. Bu hususta Hocaefendi, ileriye yönelik bazı hedefler göstererek, manevî hastalıkların tedavisinde duanın önemine dikkat çekmektedir.[34]

Cinlerin, Hastalıklara Sebep Olması ve Dua İle İyileşmesi

Manevî hastalıkların, özellikle sar'a ve cinlerin musallat olması gibi rahatsızlıkların tedavisinde Hocaefendi'nin, duanın önemine dikkat çektiğini biraz önce zikrettik. Bu münasebetle, cinler hastalığa sebep olabilirler mi gibi bir soru akla gelebilir. İşte belki de üzerinde hiç durulmamış bu hususta muhterem Fethullah Gülen'in söyledikleri hakikaten önemlidir.[35]

Şeytanlardan Korunma ve Dua

Cinlerde olduğu gibi, şeytanların da şerrinden korunmak için dua tek dayanağımızdır. Hocaefendi, Peygamber Efendimiz'in (sallallahu aleyhi ve sellem) öğrettiği dualarla şeytanların şerrinden ve vesveselerinden korunabileceğimizi söylemektedir.[36]

---

33 Prizma, 2/109, 116, Nil Yayınları, İzmir 1997
34 *İnancın Gölgesinde*, 1/153, 159-162
35 *İnancın Gölgesinde*, 1/159-162
36 Prizma, 1/159; *Fasıldan Fasıla*, 2/335

Onun Dünyasında Beddua'nın Yeri

Hocaefendinin temel düşünce yapısı ve karakteri itibarıyla, onun dünyasında tel'in ve bedduaya yer yoktur. Onun için Allah'ı bilmeyenlere beddua etmiyor, bilakis öncelikle Allah'ın onları da hidayete erdirmesini istiyor. Çünkü ona göre, insanın iyiliğine yapılan dua, kabul görmesi açısından bedduadan daha üstündür. Onun için de, kendisine zulmedenlerin, iman etmeleri halinde bütün haklarını hemen helâl edeceğini söylüyor. Ayrıca yapılan zulüm, tahkir ve tezyifler, Müslümanların bizzat kendilerine yapılıyorsa, şahsî olduğundan dolayı elden geldiğince affedici olmak icab ettiğini, ama özellikle Müslümanlara düşmanlığı meslek edinenlere karşı, onların iman etme gibi bir istekleri de yoksa Allah'ın onlara hadlerini bildirmesini ve Müslümanları, onların şerrinden korumasını istiyor.[37]

Cemaatle ve Izdırapla Yapılan Dualarda Makbûliyet Vardır

Herkes yaptığı duanın kabul edilmesini ister. Fakat duaların kabul edilmesi için bazı şartlar vardır. Dua ile ilgili kitaplarda bunlar tafsilatıyla zikredilir. Hocaefendi, duanın kabul şartlarından birisinin de cemaatla yapılan dualar olduğunu söylüyor. Birçok insan, genellikle sadece müslümanların yaptığı duaların kabul edildiğini düşünür. Ama Hocaefendi'ye göre, ehl-i dalâlet bile cemaat halinde dua etse Allah onların da dualarını kabul eder.

Duaların kabul edilmesinde önemli sebeplerden birisi de, ızdıraptır. Muhterem Fethullah Gülen'e göre, muzdaribin yaptığı duaya, bazen mübarek yerlerde yapılan dualar bile yetişemez.[38]

Duanın Kaderi Geri Çevirmesi

Yapacağımız duaların, kaderde olanı geri çevirip-çevirmeyeceği âlimler arasında tartışılan bir konudur. Fakat dualar, eğer kaderi geri çevirmeyecekse, o zaman dua etmemizin manası olmazdı. Yani Allahım, beni falan şeyden koru demenin bize faydası olmazdı. Demek ki duanın, Allah'ın izniyle kadere bir tesiri var ki, biz dua ile onu önlemeye çalışıyoruz. İşte

---

37 *Yeşeren Düşünceler*, s. 1-6, (Çağ ve Nesil-6), Töv Yayınları, İzmir 1996; Prizma, 2/128
38 *İnancın Gölgesinde*, 2/173; Sonsuz Nur, 2/227

bu tartışmalı konuda Hocaefendi, dualarla belaların durdurulmasının söz konusu olduğu kanaatindedir.[39]

Fiilî ve Kavlî Dua İle Cenâb-ı Hakk'a (celle celâlühu) İlticâ Edilmelidir

Bir yönüyle dua, fiilî ve kavlî olmak üzere iki şekildedir. Hocaefendi'ye göre; fiilî dua yapılacak, yani, sebepler dairesinde yapılması gerekli olanlar yapılacak ve elden geldiğince sebeplere riayet edilecek, sonra da kavlî dua için eller açılacaktır. Duanın bu iki çeşidini misalleriyle geniş bir şekilde anlatmaktadır.[40]

Fiilî, Kavlî ve Hâlî Dua

Genellikle duaların fiilî ve kavlî olmak üzere iki çeşit olduğu bilinir. Ama muhterem Fethullah Gülen Hocaefendi, buna bir üçüncüsünü ilâve ederek bir de hâlî duadan bahsetmektedir. Bu çeşit duada kul, sadece halini Rabbine arzeder ve ondan çoğu zaman hiçbir şey istemez. Çünkü kul bilir ki, Rabbi onun her haline nigehbandır.[41]

Duada Tevessül ve Dikkat Edilmesi Gereken Husus

İslam âlimleri arasında bazıları tevessülü kabul etmez ve onun bir nevi şirk olduğunu söylerler. Hocaefendi, bu münasebetle sorulan bir soruya cevap verirken, tevessülün caiz olduğunu kabul etmekle birlikte, dua ederken çok dikkatli davranılması gerektiği hususuna parmak basar. Çünkü bu hususta ciddî hatalar yapılmaktadır.[42]

Kur'ân Hizmetinde Bulunan Herkese Dua Etme

Muhterem Fethullah Gülen, Kur'ân hizmetinde bulunan herkese; kadın-erkek, çoluk-çocuk, genç-ihtiyar, esnaf-memur, tüccar-talebe, hatta toplumun bütün katmanlarını tek tek sayarak dua ettiğini, dua ederken de hiçbir kesimi dışarıda bırakmamaya özen gösterdiğini, yer yer, zaman

39 Prizma, 2/109
40 *İnancın Gölgesinde*, 1/163
41 *Dua*, Sızıntı, Nisan 2000; Sonsuz Nur, 2/502
42 *Asrın Getirdiği Tereddütler*, 4/16, Nil Yayınları, İzmir 1998

zaman, belde belde, ülke ülke, isimler zikrettiğini söylüyor. Tabii böyle dua etmeyi de herkese tavsiye ediyor.[43]

Allah'tan, Hakkımızda Hayırlı Olan, O'nun Rızası, İhlâs Ve Yakîn İstenmeli

Çoklarımız dua ederken hakkımızda hayırlı mıdır, değil midir bilmeden bir şeyler isteriz. Hocaefendi'ye göre doğru olan "hakkımızda hayırlı ise ver", demek ve Allah'tan rızası istikametindeki işlerde bizleri muvaffak kılması için dua etmektir. Tabii bunlarla birlikte yemeğin tuzu gibi, duaya tat katacak olan ihlâs ve yakîn katiyyen ihmal edilmemelidir. Dua ederken "Yâ Rabb! Bunu ver, bunu ver" mi demelidir? şeklinde sorulan bir soruya verdiği cevapta bu konu geniş bir şekilde ele alınmaktadır.[44]

İçine Riya, Sum'a Giremeyen Hâlis İbadet; Dua

Bir müslüman olarak ibadetlerimizi, riyadan uzak ve ihlâsla yapmak mecburiyetindeyiz. Fakat maalesef bunu her zaman hakkıyla başaramayız. Dua ise, bir bakıma riya, sum'a gibi duygulardan uzak, ihlâs ve samimiyet içinde yapabileceğimiz bir ibadettir. İşte böyle yapılan bir dua da, insanda meyelân-ı hayra kuvvet verir. Tabii insan, ilk zamanlar belki ihlâs ile duaya muvaffak olamayabilir. Fakat zorlamayla, zamanla bu noktayı yakalayabilir.[45]

Dua, Hem Bir Miraç, Hem de Bir Paratonerdir

Hocaefendi, duayı hem bir miraca, hem de bir paratonere benzetmektedir. Zira insan dua ile merdiven merdiven Hakk'a yücelir. Ayrıca dua, Allah'ın gazabını ve öfkesini def edecek müessir bir ubûdiyettir.[46]

Herkesin Günlük Evrad u Ezkârı Olmalı

Hocaefendi, kendisinin günlük evrâd u ezkârı olduğu gibi, her bir müslümanın da günlük evrâd u ezkârının olmasını istemektedir:

---

43 *Fasıldan Fasıla*, 3/153
44 *Fasıldan Fasıla*, 1/54, 91
45 *Prizma*, 1/170
46 *Sonsuz Nur*, 2/502

"... Netice itibariyle, bir kere daha hatırlatmalıyım ki; mutlaka herkesin evrâd u ezkâra ayıracağı bir zamanı olmalı ve o, bu konuda hiçbir mazeret ileri sürmemelidir."[47]

Kur'ân-ı Kerim veya Hadis-i Şeriflerde Zikredilen Duaların Bizlere Hedef Göstermesi

Biraz önce de bahsettiğimiz gibi, Kur'ân ve hadîs-i şeriflerde bizlere nasıl dua edeceğimiz öğretilmektedir. Bu duaların değişik hikmetleri olabilir ve bunlar tefsirlerde ve hadis kitaplarının şerhlerinde anlatılmıştır. Muhterem F. Gülen, ilgili kitaplarda pek göremediğimiz bir noktaya temas etmekte ve Kur'ân-ı Kerim veya hadis-i şeriflerde zikredilen duaların bizlere bakan iki yönü olduğunu söylemektedir: "1. Bunların inananlara hedef göstermeleri. 2. Gösterilen bu hedefe yürümek için tazarru ve niyazın yanında iradeleri devreye sokarak bi'l-fiil çalışmamız..."[48]

Allah Rasûlü'nün, Öğretme Makamında Yaptığı Dualar

Efendimiz aleyhisselâtü vesselâm'ın bazı duaları var ki, yanlış anlamalara sebebiyet verebilir. Meselâ O'nun (sallallahu aleyhi ve sellem), sabah-akşam, küfürden Allah'a sığınması gibi. Aslında O'nun böyle bir şeyden korkmaması gerekir, çünkü peygamberler korunmuşlardır. Öyleyse bu ve benzeri duaları nasıl anlamak gerekir? Bu konuda Hocaefendi önemli izahlarda bulunmaktadır.[49]

Sözlerimizin sonunda, Muhterem Fethullah Gülen Hocaefendi'nin dua yönünü gereğince anlamaktan ve anlatılan hakikatleri azamî derecede değerlendirmekten aciz kaldığımızı itiraf ediyor; bu değerlendirmenin, onun, kalp ve ruh hayatı, zühd, takvası ve de dua dünyası adına çok küçük bir ayna olduğunu belirtmek istiyoruz.

Esas değerlendirme yapmak ve doğrudan istifade etmek için kitapla siz değerli okuyucuları baş başa bırakıyoruz.

Selman Ünlü

---

47 *Fasıldan Fasıla*, 3/25
48 *Fasıldan Fasıla*, 3/61
49 *Kırık Testi*, s. 145

Birinci Bölüm

DUA İLE İLGİLİ MÜSTAKİL YAZILAR

DUA İLE İLGİLİ MÜSTAKİL YAZILAR

1. DUA

Dua; bir çağrı, bir yakarış ve küçükten büyüğe, aşağıdan yukarıya, arzdan, arzlılardan semâlar ötesine bir yöneliş, bir talep, bir niyaz ve bir iç dökmedir. Dua eden, kendi küçüklüğünün ve yöneldiği kapının büyüklüğünün şuurunda olarak, fevkalâde bir tevazu içinde ve istediklerine cevap verileceği inancıyla el açıp yakarışa geçince, bütün çevresiyle beraber semavîleşir ve kendini rûhânîlerin "hayhuy"u içinde bulur. Böyle bir yönelişle mümin, ümit ve arzu ettiği şeyleri elde etme yoluna girdiği gibi, korkup endişe duyduğu şeylere karşı da en sağlam bir kapıya dayanmış ve en metin bir kaleye sığınmış bulunur.

Bizim ümit ve arzularımız birer başarı ve muvaffakiyet sâiki, korku ve endişelerimiz de olumsuz davranışlarımıza karşı birer temkin ve teyakkuz vesilesidir. Biz, Allah'ın geleceğimizle alâkalı takdir buyurduğu şeyleri bilmesek de, her zaman ümit ve endişelerimizi, azim ve kararlılıklarımızı o takdirin birer emâresi ve kavlî, fiilî, hâlî dualarımızı da –şart-ı âdî plânında– onun bir vesilesi sayarız. Zira, Hazreti Sâdık u Masdûk'un beyanıyla; sonuçta herkesin elde edeceği netice, büyük ölçüde o kimsenin davranışlarına bağlı olarak gerçekleşmektedir. Ne var ki, duada Hakk'a teveccühü kendi isteklerimize bağlayıp, kendi arzularımızı öne çıkarmamız da doğru değildir. Doğru olan, bir kulluk şuuruyla Hakk'a yönelip, tevazu ve mahviyet içinde, acz, fakr ve ihtiyaçlarımızın lisanıyla O'na arz-ı hâlde bulunmaktır.

Aslında dualarımızla biz, beşerî isteklerimizin gerçekleştirilmesinden daha çok, Rabbimiz'e saygımızı, güvenimizi ve O'nun gücünün her şeye yettiğini itiraf eder; son noktayı bazen bir sükûtla, bazen de –esbâba tevessül mülâhazası mahfuz– her şeyi O'ndan bekleme durumunda bulunduğumuzu vurgulama adına: "Ne hâlimiz varsa hepsi de Sana ayân / Dua, kapı kullarından miskince bir beyan.." manasına hâl-i pür-melâlimizi dile getiririz. Evet, bazen Kur'ân-ı Kerim, bazen de sözleri lâl ü güher Söz Sultanı'ndan alıntılarla istediklerimizi Hakk'ın dergâhına sunar ve ebedî mihrabımız olan O'nun kapısına yönelerek, ruh dünyamızı şerh eder, içimizi O'na döker ve "huzurun edebi" diyerek ağzımızı sımsıkı kapatarak sükût murakabesine geçeriz ki, bazılarınca böyle bir hâl –ihlâs ve samimiyetin derecesi ölçüsünde– en belâgatlı sözlerden daha beliğ ve en yüksek ifadeleri aşkın bir beyan ve bir arz-ı hâl sayılır. Allah, gizli-açık her hâlimizi bildiğine göre, duada sözden daha ziyade öz önemli olsa gerek.. zaten Cenâb-ı Hak da: "Kullarım beni Sen'den sorarlarsa; bilmeliler ki, Ben onlara çok yakınım; Bana dua edenin duasına icabet ederim" mazmununca O, arzu ve isteklerimizi bilmede, bize bizden daha yakındır. Bu itibarla da, istek ve dileklerimizi huzur mülâhazasına bağlayarak, sessizlikle seslendirmek, hususiyle de o seviyenin insanları için ayn-ı edebdir. İster gayb telâkkisi, ister huzur mülâhazası, bize bizden daha yakın olan Rabbimiz: "Siz bana dua edin ki, Ben de icabet edip karşılık vereyim" buyurarak, bizi duaya teşvik etmekte ve dua etmemeyi anlamsız bir istiğna ve bir kopukluk saymaktadır.

Dua eden bir kimse, bütün gönlüyle Allah'a yönelip yalvarışa geçebildiği takdirde, kendine her şeyden daha yakın olan Rabbisine karşı, kendi beden ve cismaniyetinden kaynaklanan uzaklığını aşarak O'nun her zaman var olan yakınlığına saygısını ifade etmiş ve kendi uzaklığının vahşetinden kurtulmuş olur. Cenâb-ı Hak da ona, duyması gerekenleri duyurur, görmesi gerekenleri gösterir, söylemesi icap eden şeyleri söyletir ve yapması lâzım gelen şeyleri de yapmaya muvaffak kılar. Bu paye aynı zamanda nafilelerle ulaşılan öyle hususi bir yakınlık (kurb) payesidir ki, artık böyle bir mazhariyetle şereflendirilen "kurb" kahramanının görmesi, gözler ötesi bir gözle, işitmesi kulaklar ötesi bir kulakla, diğer aktiviteleri

de kendi benliğinin üstünde farklı bir kimlikle gerçekleşmeye başlar; başlar da bir hamlede gider, ayrı bir buudun insanı olma seviyesine yükselir; derken, her fırsatta Rabbi'yle dua ve icabet alış-verişinde bulunur, yalvarış ve yakarışa, O'nun sonsuz kudretine itimadın ifadesi olarak sımsıkı sarılır ve sırtını sarsılmayan bir güce dayamış olmanın güveniyle, dilinde dua yürür en olumsuz gibi görünen şeylerin üzerine.

Bu itibarladır ki, imanın zevkine ermiş ve ibadette hassaslaşmış ruhlar, kat'iyen duada kusur etmezler. Aksine böyleleri, ibadeti varlıklarının gayesi gibi duyar ve duaya da fevkalâde önem verirler.. Maddî-manevî sebeplere riayetin yanında gönüllerini Rabbilerine açıp yalvarmayı, O'na yakınlık arayışının sesi-soluğu gibi değerlendirir ve dualarını bir ümit, bir reca nağmesi gibi seslendirirler. Böyle bir yakınlık atmosferinde, çok defa ümit ve beklenti neşvelerinin yanında, bazen de mehabet ve endişe esintileri hissedilebilir. İnsan, her şeye O'nun sonsuzluk ve sınırsızlığı içinde baktığı aynı anda, kalbinin râşelerle ürperdiğini duyar gibi olur ve hemen temkin ve teyakkuza geçer. Duada, her zaman iç içe yaşanan bu iki hâl, insanın mârifet ufkunun vüs'atiyle mebsuten mütenasip (doğru orantılı) inkişaf eder. Kur'ân, mümin tabiatındaki bu hisler halitasını: "Rabbinize huşû ile ve içten içe duada bulunun" diyerek, kat'iyen O'ndan müstağni kalınamayacağını, ululuk, azamet ve ceberûtuna rağmen, rahmet ve inayet kapılarının da ardına kadar herkese açık bulunduğunu vurgular ve duanın önemi üzerinde ısrarla durur.

Bizim acz, fakr, zaaf ve ihtiyaçlarımıza karşılık O'nun, bizi var eden, besleyen, büyüten, arzu ve isteklerimizi görüp-gözeten ve bizi asla başkalarına bırakmayan bir engin rahmet sahibi olması, O'na karşı tavırlarımızı devamlı ince ayara tabi tutmamız bakımından fevkalâde önemlidir. Bizler aciz, zayıf ve muhtaç, O ise, her şeye hükmeden mutlak bir Hâkim'dir. Bu itibarladır ki, biz hemen her zaman, küçüklüğümüzün şuurunda ve O'nun büyüklüğünü takdir hisleriyle hep iki büklüm yaşar ve isteyeceğimiz her şeyi, kavlî, fiilî ve hâlî talep çerçevesinde sadece ve sadece O'ndan ister ve O'na karşı müstağni davranmayı küstahça bir çalım; O'nunla dua ve ibadet münasebetlerimizde lâubalî, gayr-i ciddî bulunmayı da bir saygısızlık kabul ederiz; ederiz de, O'na teveccühlerimizde her zaman ümit ve endişe,

mehabet ve beklenti mülâhazalarımızı beraber götürmeye çalışırız. O'nun bize çok yakın ve dualarımıza icabet edeceğini düşünürken, ululuk ve azametini rahmetinin vüs'at ve ihtişamıyla iç içe duyar.. haşyet ve râşelerle ürperir.. tavırlarımızı yeni baştan gözden geçirir.. ses tonlarımızı ayarlar.. hâzır ve nâzır birinin huzurunda bulunduğumuz mülâhazasıyla zevk ve temkini aynı anda hisseder ve yaşarız. Bu manada dua her zaman, Cenâb-ı Hakk'a arz-ı hâlde bulunmanın sesi-soluğu olması itibarıyla en sâfiyâne ve en halisane bir kulluk tavrıdır. Aslında bütün varlık, istidat, kabiliyet veya fıtrî ihtiyaçlarının dilleriyle hep O'na dua ederler. O da bunların hepsine, belli bir hikmet çerçevesinde cevap verir ve her sesi duyup ona icabet ettiğini herkese ve her şeye duyurur.

Ne var ki, dualarımıza cevap verilmesini, bizim isteklerimizin aynıyla yerine getirilmesi şeklinde anlamak da doğru değildir. Biz bazen, sadece bugünü, hâlihazırdaki heves ve arzularımızın gereğini düşünerek kendi talep çerçevemizi daraltmış, yarınları ve bizimle münasebeti olan daha başka şeyleri gözden çıkarmış olabiliriz. O ise, hem bizim için hem her şey için, hem bugünümüzü hem de uzak-yakın yarınlarımızı iç içe görüp-gözeterek, bizim daralttığımız hususları açar, genişletir; dünya-ukba vüs'atine ulaştırarak, merhamet ve hikmetinin derinliğine göre çok buudlu cevaplarda bulunur.. evet O, hâlihazırdaki durumumuzu aydınlatırken yarınlarımızı karartmaz.. bugünün ışıklarını yarınların zulmeti haline getirmez ve bize iltifatlarda, teveccühlerde bulunurken başkalarına kat'iyen mahrumiyet yaşatmaz.. herkese ve her şeye çok derinlikli cevaplar verir, dualarımızı duyduğunu, isteklerimizi nazar-ı itibara aldığını gösterir.. ve huzuruyla gönüllerimize tasavvurlarımızı aşkın ne inşirahlar, ne inşirahlar verir..

Bütün bu mülâhazalara açık bir gönül, ellerini açıp yakarışa geçince, kendisini gören, soluklarını duyan, içinden geçenleri bilen ve iniltilerini değerlendiren her şeye Kâdir, her şeye Hâkim, istediğini istediği gibi yapan, yaptığı her şeyde farklı hikmetler gözeten birinin var olduğunu düşünür; O'nun merhameti, iradesi, meşieti sayesinde her şeyin üstesinden gelebileceği inancıyla gerilir ve en karanlık anlarında bile sürekli huzur yudumlar, itminan soluklar ve ümitle oturur-kalkar. Bu çerçevede günde birkaç defa O'na yönelmek, kalbin gözü-kulağıyla fizik ötesi şeyleri görüp

işitmeye çalışmak o kadar derin ve anlamlıdır ki, bir kere bu mazhariyeti duyup tadan birinin, bir daha da o kapıdan ayrılması düşünülemez. Bu mazhariyeti tam yakalayamasak da, son bir kez daha o Yüce Dergâh'a yöneliyor ve O'nun kapısının tokmağına dokunarak inliyoruz:

Ey, varlığı canlarımızın cânı, nûru gözlerimizin ziyası Yüce Varlık! Sen tenlerimize can vermeseydin, bizim çamurdan, balçıktan ne farkımız olurdu.! Sen gözlerimize ziya çalmasaydın, kâinatları, eşyayı nasıl değerlendirebilir ve Seni nasıl bilebilirdik.! Sen bizi önce taştan-topraktan, sonra da iman ve mârifet bahşederek iki kez var ettin. Sana kâinatın zerreleri adedince hamd ü senâda bulunsak, yine de hakkıyla şükür vazifesini yerine getirmiş sayılamayız...

Ey, her zaman güzellikler izhar edip çirkinlikleri örten ve en çirkin görünen şeyleri dahi izâfî güzelliklerle bezeyen Güzeller Güzeli! Gönüllerimizi güzellik duygularıyla mamur kıl ve bize her zaman güzel kalmanın yollarını göster!

Ey, günahlarla kirlenmiş kimseleri hemen cezalandırmayan, haddini bilmezlerin ayıplarını görmezlikten gelerek onlara manevî kirlerinden arınma fırsatları veren Merhametliler Merhametlisi! Bizi günahlarla, hatalarla kirlenmekten koru; kirlendiğimizde de mağfiret ve merhametini bizden esirgeme! Biz, Senin var etmenle var olduk ve Senin lütuflarınla ayaktayız. Her zaman Senin cömertliğini soluklamakta ve Senin ihsanlarını yudumlamaktayız. Dimağlarımıza aydınlık veren Sen; gönüllerimizi iman zevkiyle mamur kılan da Sensin. Akıl Seni buluncaya kadar şaşkınlıklar içinde bocalayıp duruyor, nefis de bâğîlikler peşinde koşturuyordu. Aklı rehber haline getiren Sen, nefsin arzularını frenleyip, ona itminan ufkunu gösteren de Sensin.. Senin lütuflarınla kendimizi bulduk ve şurada-burada zayi olup gitmekten kurtulduk.

Gönüllerimiz Senin mârifetinle itminana erip oturaklaştı.. düşüncelerimiz Sana teslim olmakla öldürücü hafakanlardan sıyrılabildi. Bizler hemen hepimiz, ellerimiz Senin kapının tokmağında boynu bükük dilencileriz –Allah, bu dilenciliği sonsuza kadar devam ettirsin–. Dualarımızla Seni mırıldanıyor, içlerimizi çekiyor ve vereceğin cevabı bekliyoruz. Bugüne kadar Senden başka bizi duyan, yüzümüze bakan ve şefkatle başımızı

okşayan olmadı. Ne bulduk, ne gördükse Sende bulduk, Sende gördük ve Sana inancımız sayesinde hayretten, dehşetten, gurbetten ve yalnızlıktan kurtulduk. Bütün benliğimizle son bir kere daha Sana yöneliyor, af ve afiyet dileniyoruz.

Kalb katılığından, gafletten, başkalarına bâr olmaktan, aşağılıktan, aşağılanmaktan, miskinlikten; cehaletten ve faydasız bilgiden; ürpermeyen gönülden, doyma bilmeyen nefisten, kabul edilmeyen duadan; nimetlerinin zeval bulmasından, lütuflarının değişip başkalaşmasından; ansızın bastıran azabından, gelip çatan gazabından Sana sığınıyoruz. Senden her zaman, yalvaran diller, haşyetle ürperen gönüller istiyoruz. Tövbelerimizi kabul buyur, bizi günahlardan arındır, dua ve isteklerimize cevaplar lütfeyle! Delil ve bürhanlarımızı hedefine yönlendir, kalblerimizin ufkunu aç, dilimizi doğruluğa bağla ve gönül kirlerimizi temizle! Allahım, Senden her işimizde sebat, Kur'ân yolunda kararlılık ve nimetlerine karşı da duyarlılık hissi bekliyoruz. Kapına yönelenleri boş çevirme, itaatte bulunanlara bol bol karşılık ver, Sana baş kaldıranlara da doğru yolu göster.. Muzdariplerin dualarını icabetle taçlandır, sıkıntıda bulunanları lütfunla şâd eyle, hasta ruhlara hususi muamelede bulun, küfür ve ilhad içinde bocalayanlara da nurunu göster; göster de kalmasın hiçbir yanda muzlim bir nokta.[50]

2. BİR YAKARIŞ

Yüce Yaratıcı ki, vücudu bütün varlığın dayanağı, kudreti her şeyin güç kaynağı, irâdesi eşyâ ve hadiselerin üzerinde akıp gittiği biricik yörünge, marifeti de canlarımızın cânıdır. Vücuduyla cihanlara varlık urbası giydiren arzı, semâyı bir meşher gibi hazırlayıp gözler önüne seren ve sergileyen aylarla, güneşlerle, yıldızlarla her gece ayrı bir donanma gecesi teşkil eden ovaları-obaları, dağları-ormanları, denizleri-ırmakları, renk, şekil, ses ve keyfiyetleriyle bir kitap gibi basîret erbâbının temâşâsına sunan sunup ötelere âit güzellikleri tedâi ettiren biz fânilere, kalbin zümrüt tepelerinden cennetleri müşâhede yollarını açan müminlerin sînelerini inançla inşirâha kavuşturup duygularını ibâdetle aydınlatan kâmetlerini rükû ile

50 *Işığın Göründüğü Ufuk*, s. 251-257 (Çağ ve Nesil 7) Nil Yayınları, İstanbul, 2000

değerler üstü değerlere ulaştırıp alınlarını secde mührüyle süsleyen iyilikleri lütuflarıyla derinleştirip, ihsâna açık ruhları meleklerle at başı hâle getiren burada ve ötede, yaramaz duyguları, yaramaz düşünceleri, yaramaz davranışları istihkaklarına bırakmayıp affıyla, rahmetiyle karşılayan suçluların suçunu bağışlayıp günahkârlara mehiller üstüne mehil veren her an bin bir televvün içinde, kendi büyüklüğünü, kendi ululuğunu, her şeye yettiğini, her şeyin hakkından geldiğini; bize de, kendi küçüklüğümüzü, kendi değersizliğimizi, yetersizliğimizi ve tutarsızlığımızı hatırlatarak gözlerimizdeki perdeyi aralayıp dergâhına sığınma yollarını gösteren ömrünü dün ve bugün arasında yalpa yaparak geçiren mağmûm ruhları, önü ve sonu olmayan arzulara, varlığımızın özünden kaynaklanan isteklere, iştiyaklara uyaran ezel ve ebed âleminin biricik Hükümdârı'dır.

Bu, böyle ise -ki böyle olduğuna varlık bütün zerrâtıyla şâhittir- ey boyunlarımızın tasmalarında hâlâ şe'n-i rubûbiyetinin izlerini görüp sezdiğimiz Sultanlar Sultânı! Bize, kulluğumuzu doyururcasına duyur, nîmetlerini küstahlaşma, azgınlaşma vesîlesi yapanlara da bir şeyler buyur..!

Her zaman vicdanlarımızda sessiz sessiz duran ve daha cennete girmeden gönüllerimize, firdevsî zevkler hâlinde akıp gelen rahmet ve nîmet dünyasının değişik dalga boyundaki bütün televvünleri, O'nun, her an, keyfiyetler üstü ve kemmiyetleri aşan değerdeki teveccüh ve iltifatlarındandır. Eğer O'nun, insanlara karşı bu nazar ve teveccühü olmasaydı, bizlerin kasap dükkânındaki etlerden ne farkımız olurdu ki! Yeryüzünü köpüren denizlerle, kabaran buharlarla, damla damla arzın bağrına inen yağmurlarla ve çağıl çağıl akıp giden ırmaklarla hayata mazhar edip şenlendirdiği gibi, insanî melekelerimizi ve gönül dünyalarımızı da, tecellî baharlarıyla rahmet elinden gelen vâridat ve esintilerle ihyâ eden ve sonsuza açık tutan yine O'dur.

Taşı toprakla, toprağı-suyu mini mini canlılarla buluşturan, buluşturup dört bir yanı cennet bahçelerine çeviren O; etten-kemikten, kandan-irinden var ettiği bir cismi, meleklerle, melekûtla, ruhânîlerle buluşturup tanıştıran, yarıştıran O'dur. O'dur ki, mezbeleliklere açık dehlizlerden firdevslere, firdevslerden de Hakk cemâlini müşâhedeye yollar açmış, demire ve kömüre elmas olma yollarını göstermiştir.

Ey taşı-toprağı hayâta ulaştıran, ey şeytanlığa açık ruhları lütfedip meleklerle buluşturan Rahmet Sultânı! Bizlere, bizi aşan istidâtlar ve o istidâtlarda inkişaflar ver; Seni bilmez kömür ruhlara da ya elmas olma yolunu göster veya hadlerini bildir!

Eğer şu anda, inananların nabzı ümitle atıyor, gönülleri mutlu geleceğin heyecânını yaşıyor, başları da ukbâ güzellikleriyle tutkunsa, bu vicdanlarımızda duyduğumuz O'na âit meltemlerden ve her menzilde O'nun kendisini bize hissettirmesindendir. Göklerin ve yerlerin nuru Ondandır; dünya ve ukbâ hazinelerine açılan menfezler, O'nun sultanlık kapısının anahtar deliği bile olamaz. O'nun nezdindeki gerçek değerlere nispeten, heveslerimizin ağında sürekli mıncıklayıp durduğumuz dünyanın bir sinek kanadı kadar bile kıymeti yoktur. O'nun kıymet esaslarına göre belli bir değere ulaşmış ve aslında bütünüyle masal olan şu cihânın bir zerresi ise ebediyetleri peylemeye yetecek bir sermâyedir.

Ey yokluğu, varlığıyla süsleyen, damlaya deryâların vüsatini bahşeden, zerreye güneş olma istidâdını veren Ulu Sultan! Canlı-cansız, insan-hayvan, mümin-kâfir, şuurlu-şuursuz, tâlihli-tâlihsiz her şey ve herkes Senin bayrağının altında, varlığını soluklar O bayrağın üzerimizde dalgalanması eksik olmasın! ve Senin varlığından nebeân eden nurların gölgesinde yaşar. Hususi tevcih ve meşîetin olmasaydı, hiçbir şey var olamaz, insanlık meydana gelemez, iman idrak edilemez, varlığın sezilemez ve imanla düşüncelerine sonsuz derinlikler kazandırdığın tâlihli ruhlar kendilerini aşamazdı!

Yanıp-sönen bütün nurların ışık kaynağı Sensin biz hepimiz, doğar, büyür ve ölürüz.. Sen ise kendi kendine varsın, varlığınla da zaman ve mekân üstüsün! Her an binleri, yüz binleri var eder onlarla varlığını gösterir onlarda gözettiğin hikmetlerde meşîet ve ilmini hatırlatır her şeyi değiştirerek değişmezliğini iş'âr eder hedef eksenli yürüyenlere eşyâ ve hadiselerin sırrını ve yolların büyüsünü fısıldarsın! Senin adın vicdanlarımızın en aziz konuğu O konuk gönüllerimizin sürekli mukîmi olsun! Zâtın da ruhlarımızın biricik ışık kaynağıdır. Sonsuzluk duygusuna programlanmış gibi her ufukta ebediyet arayan sînelerimiz, Senin rahmetinin sınırsızlığını haykırıyor. Dünya, Senin buyruğunla iki büklüm ve bir kutlu seyahat için

yaratıldığı günden beri yollarda dağlar, tepeler emrine âmâde olduklarını gösteren bir haşyetle elpençe ve kıyamda ırmaklar başları yerde ve Senin sübuhâtı vechinle sermest, hayatla çalkalanmakta ve "Hayy" ismini haykırmakta bağlar-bahçeler, kuşlar-kuşçuklar her yerde bir nevrûz canlılığıyla Senin cemâlinin temâşâsına koşmakta karlar-buzlar, dolular-fırtınalar, Senin azâmet ve celâlinin bestesine dem tutmakta gece-gündüz, yaz-kış hiç durmadan değişik lisanlarla hep Seni anmakta anıp anıp renk değiştirmekte; yeşermekte-solmakta, beyazlaşıp, kararmakta.

Bütün bunları görüp Seni bilmemek bir körlük; her yerde ve her zaman Senin lütuflarına mazhar olup Sana kullukta bulunmamak da bir nankörlüktür. Her an Seni anmak bizim için bir kulluk borcu, her lâhza ayrı bir buudda Sana koşmak ruhlarımızın ihtiyacı, Seni tanımayanlara, Sana baş kaldıranlara gönül koymak, hatta tavır almak insan olmanın gereğidir. Evet, Seni söylemeyenlerin sözünü etmemek, Seni anmayanları bütün bütün unutmak, vicdanlarımızın sesi ve kapıkulların olmamızın gereğidir.

Ey kapısının tozu-toprağı gözlerimize sürme Sultanımız.! Bizler, Senin yolunda bulunmanın şuuruna erdiğimiz öyle zannediyor da olabiliriz günden beri hep yollardayız başımız kapının eşiğinde.. Gönüllerimizi mihmandarlığınla coşturduk ve her şeye rağmen misafirlerin olmaya azmettik. Teveccühlerin, gelecekteki lütuflarının referansı olarak ümit ve recalarımıza öyle bir fer verdi ki, herkese ve her şeye sırtımızı dönerek hülyalara sığmayan beklentilerimizle Sana yöneldik ayaklarımızda, Efendimiz'e ait prangalar, boynumuzda meşîet tezgâhından çıkmış tasmalar, saçımızın tek teline bile ağyarı dokundurmayacak kadar gayûr, kararlı ve ahd u peymanlıyız.

Eğer bizler, Senin has bahçenin kumrularıysak, bize bitmeyen bir nefes, kesilmeyen bir ses lütfedip, bizi varlık ve mazhariyetlerimizin bedelini ödemeye muvaffak eyle! Sen coşturursan coşar, Sen duyurursan duyarız.. Senin semtinden kopup gelmeyenleri boş lakırdı sayar ve Seni anlatmayan dilden, Seni terennüm etmeyen nağmeden Sana sığınırız.

Bunlar, hâlimizi Sana hecelemekse, dillerimizdeki ukdeyi çöz; beyanlarımızı beyanın sayesine yükselt!. Gönüllerimizi değişmezliğe ulaştır ve nefeslerimizi kudsî nefahatınla besle ve derinleştir! Sen vermezsen biz hiçbir şeye sahip olamayız söyletmezsen hiçbir şeyi söyleyemeyiz. Bu kol-

kanat nerede, O'nun hoşnutluk ufkuna ulaşmak nerede? Bu gönül nerede, kenz-i marifetine açılmak nerede? Bu dil nerede, vasfına tercüman olmak nerede...? Utandıran davranışlarımızdan, kulakları tırmalayan beyanlarımızdan hicap içinde ve iki büklümüz.. iki büklümüz ama, aynı zamanda Senin engin müsamaha ve rahmetine yönelmenin inşirahı içindeyiz. Evet günahlarımız, günahlarıyla yerin dibine batanların isyanlarına denk, uzaklığımız kahrının dolaşıp durduğu dairede ne var ki, affın bütün hataları aşıp eritecek enginlikte, yakınlığın da şah damarımızın berisinde isyanlarımız itibariyle değil, bağışlayıcı hususiyetinle, uzaklığımız cihetiyle değil, yakınlığın letafet ve sıcaklığıyla bizleri okşa ve maiyetini vicdanlarımıza duyur; hasta gönüllerimizi teselli buyurup ruhlarımızı teveccühlerinle doyur.

Önümüzdeki yollar sarp ve yokuş.. her köşe başında bir sürü gulyabâni gayızla gerilmiş hücûm ânı ve hücûm bahanesi bekliyor dillerinde, irtica, gericilik, teokrasi ve fundamentalizm, ellerinde gücün her çeşidi ve hayallerinde bin bir entrika eğer biz onların dediği gibi dine, dünyaya, ilme ve gelişmeye karşı isek, Sen bizi bu sapıklıktan halâs eyle..? Liyakatimiz yoksa yolların mütedeyyin, mütemeddin, müterakkî ve ilim aşığı insanlara açılması için bizleri huzuruna al ve yolları aç! Yok, karşı taraf yanılıyorsa, içlerinde salâha açık ruhlardan hidayetini esirgeme! Temerrüt ve din düşmanlığını meslek edinenlerin de birliklerini boz! Düzenlerini başlarına yık! Yurtlarına-yuvalarına feryat sal! Ve bütün inananları, bu karanlık düşünce, karanlık ruh ve kara seslerin, gayretine dokunduğuna inandığımız tecavüzlerine, tahkirlerine, tezyiflerine ve plânlarına karşı kapının sadık kullarını koru![51]

3. DUA VE YAKARIŞTAKİ GÜÇ

Geceler, o tertemiz siyah örtüsüyle bütün bir varlığı sarınca, bir kısım karanlık ruhlar kendilerini her şeyden kopmuş, yalnız ve garib hissederler. Oysaki en karanlık anlarda, en tenha yerlerde, en kimsesiz çöllerde dahi O, hep bizimle beraberdir. O gariblerin enîsi (dost, arkadaş, yâr-ı vefakârı), kimsesizlerin kimsesi ve çaresizlerin çaresidir.

---

[51] *Yeşeren Düşünceler*, s. 1-6 (Çağ ve Nesil-6), İzmir, 1996

Kırık gönüllerin inkisarını bilen, onulmaz dertlere derman gönderen, ikliminden gelen esintilerle ruhlarımızdaki yalnızlık ve vahşetleri silen yalnız O'dur. O'na yönelen, açılacak bir kapıya yönelmiş olur; O'na yalvaran matlûbuna ermiş sayılır.

Eserlerinde O'nu bilip, vicdanında O'nu duyup tanıyanların, bilip öğrenecekleri başka şey kalmamıştır. O'nun marifetine erenlerin dimağında bilgi parçaları, elmas sütunlar üzerinde fîrûze kubbeler haline gelir. O'nu tanımayan ruhlarda ilimler evhâma inkılâp eder; ilimlere mevzû teşkil eden varlık ise cansız cenazelere dönüşür.

O'na inancın aydınlık ikliminde bütün varlık bir baştan bir başa alabildiğine netleşir; eşyâ ve hâdiseler üzerindeki duygu ve düşünceler durulardan duru hâle gelir ve her şey akar O'na ulaşır. Bu saf duygu ve düşünceler ile, O'na yaklaşıp, O'na yalvarıp yakarmasını bilenler insanların en talihlileridir.

Bunu böyle bilerek, dağ-bayır, çöl-şehir, gece-gündüz yalnızlığını hissettiğin vakitlerde, kalk bütün benliğinle O'na yönel; kalbinin kapılarını O'na aç, büyük-küçük acı ve ıztıraplarını, arzu ve isteklerini bir bir O'na şerhet! Acılarının dindiğini, ızdıraplarının, yerlerini huzurlara, itminanlara bıraktıklarını duyacak ve ruhunun dört bir yandan iltifât esintileriyle sarıldığını hissedeceksin.

Belki, sen O'nu, cismaniyete ait kıstaslar içinde hiçbir zaman görüp duyamayacaksın. Ama O, her lâhza bin bir emâre ve işaretlerle varlığını senin vicdanına duyuracak, yakınlığını sana hissettirecek ve yer yer gönlünün dudaklarını tebessümlerle süsleyecektir.

Geceler bu vâridâta açık yamaçlar gibidir. Kalbini Hakk tecellileri karşısında pırıl pırıl bir ayna haline getiren hakikate uyanmış ruhlar, gecenin gelişiyle seccadelerinde pusuya yatar ve tecellî avına çıkarlar. Sen de yapayalnız kaldığın zamanlarda gecenin yamaçlarını kolla! Oraların Dost'a halvet yeri ve gurbet dakikaları da halvet zamanı olduğunu bil; bütün hissiyatınla O'nun huzuruna gir ve kalbinin sırlarını bir bir O'na say, dök! Dertlerini sadece O'na aç; O'nun huzurunda inle ve başını O'na giden yollarda ilk eşik sayılan secdegâha koy ve bekle..! Gönül dünyana doğru içiçe kapıların açıldığını duyacak, O'nun varlığının ışıkları altında eridi-

ğini hissedecek ve deryâya düşen bir damla gibi kendi hesabına kaybolup gidecek, sonra da hesaplar üstü bir kuşakta okyanusların dev dalgaları ile bütünleşeceksin...

Senin varlığın içinde bir iç, için içinde ayrı bir iç ve iç içe içler seni, sürekli, daha derinliklere, daha genişliklere ve daha zirvelere doğru çekip götürecek. Bu iç içe derinliklere yelken açabildiğin ölçüde, kendini ötelerin en baş döndürücü bâkir iklimlerinde, Cennet'in o sonsuza açık yamaçlarında tenezzühe çıkmış gibi duyacak ve her yeni adımda Allah'a yaklaşmanın ayrı bir lütfunu göreceksin.

Dıştan başka birşey görmeyip, içindeki büyüklüklere, ihtişamlara, derinliklere ulaşamayan ruhlar, sürekli karanlıklar içinde bocalar durur ve bir türlü hasretlerden, buhranlardan kurtulamazlar.

Keşke onlar da, pırıl pırıl bu semâlar kadar derin, cihanlar kadar geniş, kendi mahiyetlerindeki derinlikleri sezebilselerdi..! Keşke onlar da, gerçek insanlar gibi içlerindeki aydınlığa açık noktaları keşfedip vicdanın dümdüz yollarında, Yüce Yaratıcı'nın gönül gözlerine saldığı ışıklarla o âlemlere ait sırları avlayabilselerdi.

Birer nüve halinde, içlerindeki bu aydınlık yolları bulamayanlara, bir ömür boyu en yüksek hakikatten habersiz yaşayanlara ve maddî mesâfelere takılıp kalarak, sonsuzluk mesâfelerini sezemeyenlere bilmem ki, acısak mı; üzülsek mi; yoksa, gözlerinin açılması için dua dua yalvarsak mı..?[52]

4. HAZRETİ RAHİM'İN HUZURUNDA

Ey Merhametlilerin En Merhametlisi!

Bu koskoca kâinatları bir kitap gibi önümüze seren Sen; onun esrarını vicdanlarımıza duyuran Sen ve vicdanlarımızı lâhûtî esrarının mevcelenip geldiği iklime bir sahil yapan yine Sensin! Bizler, Senin kapının boynu tasmalı kulları, vicdanlarımıza aksedip duran parıltılar da Senin varlığının ziyasıdır. Biz neye mâliksek Senin vergin, Senin atândır. Bunu

52 *Zamanın Altın Dilimi*, s. 71, İzmir, 1991

bir kere daha ilân ediyor, kapının âzâd kabul etmez kulları olduğumuzu itirafla, ahd ü peymanımızı yenilemek istiyoruz.

Asırlar var ki, saçlarına çoktan ölümün habercisi akların düştüğü ve vücûdunda hastalıkların ne zamandır tavattun ettiği bu yaşlı dünyada kaç nesil, gözlerini hep bitmez bir geceye, bir şeb-i yeldâya açtı. İki büklüm olmuş âb-endâm kametleri, dağılmış perişan kâkülleri, buruk boyun ve mahzun bakışları gördükçe, kaç defa kaddimiz büküldü, gözlerimiz doldu. Sînemizde hep Yakub'un âh u efganını, içimizde Zeliha'nın aşk u hicranını taşıdık durduk ve Yusuf ne zaman zindandan çıkar da, bu iki büklüm olmuş kametlere, perişan kâküllere, buruk boyun ve mahzun bakışlara el uzatır diye beklemeye koyulduk. Beyni söndürülen, kalbi kursağına yedirilen, içinde bulunduğu büsbütün hâlî diyarda âşina kimse göremeyen nesillerin sızlanışını güya dindirmek için koşanlar ise, sadece midenin arzu ve isteklerine koşuyorlardı.

Bu şeb-i yeldâda bazıları sadece karanlık görüyor, kapkaranlık düşünüyor; geceye yenilerek elenip gidiyor, bazıları da, duyup dinleyecekleri sesleri, görüp seyredecekleri manzaraları bir tarafa bırakıp, dikenler arasında saksağan sesleriyle meşgul ola ola ömürlerini tüketiyorlardı. Gece, muzdarip ve çilekeşlerin, ızdıraplarını, içinde besteleyip gönül mizmarıyla seslendirdikleri öylesine muhteşem, öylesine sırlı bir konservatuvar olmasına mukabil bunlar, gecenin örtüsü içinde ne onun sırlı sesini duyabiliyor ne de etrafta olup bitenlerden bir şey anlayabiliyorlardı. Vefasız nazarlardan, ölü niyetlerden, eğri düşünce ve çarpık kanaatlerden esasen başka bir şey de beklenmezdi.

Bize göre ışık, varlık, hayat ve kudret elinin tabiatın çehresine saçtığı daha binlerce güzelliğin, birer tohum gibi bağrında uyanıp mayalandığı bir iklim olan gecenin derinliklerinde, bir hayat mûsıkisi besteleyelim ve bunun için de, bütün bir tarih boyu ağlamayı unutmuş gamsızlar, dertsizler ve ağlanacak hâllerine gülenler olarak, kaç asırlık gamsızlığımıza bir son verip beraber ağlayalım dedik! Cehaletimize ağlayalım, kaybettiğimiz şeylerden habersizliğimize ağlayalım, kusurdan bir heykel hâline gelmiş mahiyetimize, duygularımızın dumura uğrayışına ve hoyratlaşan gönlümüze ağlayalım; bu vaziyette öleceğimize, öldüğümüz gibi dirileceğimize, tasmalı

ve prangalı büyük imtihanda, en büyük merasimde fevc fevc geçecek olan mâzinin şanlıları ve istikbalin bahtiyarları arasında yer bulamayacağımıza ağlayalım; daldan kopan bir meyve gibi yalnız düşüşümüze, ayaklar altında ezilişimize, rahmetten cüdâ kalışımıza ağlayalım; ağlayalım ve yukarılara doğru güvercinler gibi kanat çırparak, çok yükseklerde öyle bir "âh" edelim ki ünümüz, gözyaşlarından meydana gelen bulutları harekete getirsin ve sonra da ateşimizi söndürecek o damlalar, yağmurlar gibi başımızdan aşağıya insin ve ateşimizi söndürsün, kin ve nefret ateşini, bütün dünya ve ukbâ ateşini söndürsün istedik.

İşte, ey zikri, fikri ruhlara itminan veren gönüller Sultanı! Ey bizleri varlığa erdiren ve varolmadaki sonsuz zevki gönüllerimize duyuran Güzeller Güzeli Yüce Yaratıcı! Dört bir yanda mışıldayan suları, yer yer ışıldayan lambaları, gelip gelip ruhları saran hülyâları ve tohumlar gibi hülyâların bağrına saçılan inanç, azim, ümit ve güzellik duygularıyla, şiir ve sanatın bütün unsurlarını toplayarak hâtıralarda silinmez birer edaya ulaşan gecede, göğün renklerinin, suların seslerinin, kuş çığlıklarının akıp akıp ruhlara dolduğu, hayat ve varlığın daha bir muammalaştığı, derinleştiği bu sır âleminde, Senin öğrettiğin ve ruhlarımıza duyurduğun şeyleri, gönülleri gönüllerimiz gibi mürde ve derbeder olanlara ulaştırmak için, yer yer eşya ve hâdiselerin dolapları içine girerek, yer yer benliğimize dönerek olup biten şeylerden ve bu umûmî gidişattan Senin varlığına bakan pencereleri, Senin huzuruna yükseltecek yolları araştırıp tespite çalıştık.

Bu yola koyulurken, insanî değerlerin katlanıp derinleştiği, duyguların bütünüyle uhrevîleştiği, bedenin, aynı rûhî değerleri paylaştığı ve öteden beri his dünyamızda arayageldiğimiz "yitirilmiş cennet"in tasavvurlarımızı aşan en nâdide parçalarından meydana getirilmiş, zamanın enfes bir altın dilimini gönül gözlerimizle temâşâ ediyor ve onun vâridâtının gelip gelip hülyâlarımıza, rüyâlarımıza aktığını duyar gibi oluyorduk.. duyar gibi oluyorduk da, o dönemin talihli insanları, engin inanç, engin tevekkül ve engin teslimiyetleri sayesinde ömürlerini mânevî haz ve lezzetlerin en büyüleyici atmosferinde sürdürürken, bu engin haz ve bu lezzetlerin biricik sahipleriymiş gibi onların kalblerinin hep iyilik ve güzellikle attığını,

gözlerinin hoşgörü ve müsamaha düşüncesiyle açılıp kapandığını, dünyayı tıpkı bir cennet gibi duyup yaşadıklarını ve hemen her zaman kendi duygularında olduğu kadar bütün gönüllerden, hatta topyekün varlığın içinden en rengin bir şiiri dinlediklerini daha o anda tasavvur edebiliyor, ümitlerimizin medlerinde onlarla beraber saadetlerin en enginlerini paylaşıyor ve bu nesl-i âtînin talihine tebessümler yağdırıyorduk.

Ümit, recâ ve iman dünyamızda tüllenen bu yeni baharın genç tenli, uzun boylu masmavi günlerinin içinde hayat, hülyalarımıza o kadar yumuşak, o kadar sıcak ve o kadar renkli boşalıyordu ki, her zaman onda cennetlerin tasavvurlar üstü derinliklerini duyar gibi oluyor.. oluyor ve bütün varlıkla kucaklaşıyor, bütün canlıları şefkatle selâmlıyor, bütün insanları muhabbetle bağrımıza basıyor ve kendi kendimize, "Yaratan'ın kâinatları var etmedeki gayesi de bu olsa gerek!" diyorduk. Bugün de hülyalarımızı dolduran bu gökkuşağı dünyada, hoyratlık, kabalık, hırs, tûl-i emel, münakaşa, cidâl, hıyanet, ihanet, yalan, gadir, zulüm, irtikâp, ihtilas yoktu. Bu dünyada civanmertlik, incelik, dirilme azmi, yaşama sevgisi, mülâyemet ve diyalog; hakka karşı saygılı olma, emanet duygusu, vefa hissi, doğruluk ruhu, adalet ve istikamet düşüncesi vardı. Bu dünyanın insanları hakikî manadaki kin, nefret ve kavgayı lügatlerinden söküp atmış, hayatlarını sevgi, yumuşaklık ve insanlarla münasebet üzerine kurmuşlardı. Onlar çevrelerindeki insanları oldukları gibi kabul ediyor; farklı anlayış, farklı yorum ve farklı davranışları, vuruşma vesilesi görme yerine, düşünce enginliklerini sergileme fırsatı bilerek, insanlara insanca yaşamanın varyantlarını gösteriyorlardı.

Evet, her türlü hoyratlıkla muhat ve memlû gibi görünen bugünün isli-paslı penceresinden hülyalarımızın dünyasına bakarken, yine hayatın bir güneş gibi yeniden doğduğunu, dört bir yanın güzelliklerle ağardığını; al, pembe, sarı çiçeklerin salınıp etrafa gamzeler yağdırdığını, papatyaların raksa durup, erguvanların lâleden alev aldıklarını, çeşit çeşit güzelliklerle dolgunlaşan umûmî hava ve atmosferin gönüllerimizi saadet vaadiyle kapladığını, ruhlarımızda ebed televvünlü engin bir ferahın çağladığını, koyun-kuzu melemesi, kuş cıvıltısı, ağaç sesi, su sesi, yaprak hışırtısı ile

dolu, anne heyecanı ve çocuk neşesi tadındaki bir "ba'sü ba'de'l-mevt"in, sevilen çehrelerdeki gibi büyülü ve tesirli, seven gönüllerdeki gibi dolgun, inandırıcı, nazik ve ince tüllenişlerini yine duyabiliyoruz.

Fakat Allah'ım, Kelâmında anlatılıp resmedilen; en ince teferruatına kadar haritası çizilen; nihayet bir Kutlunun mir'âcıyla bütün bütün kapıları açılıp her mârifet erinin gönlündeki arşiyeleriyle, o âlemlere yükselme imkânı doğan bir ulu seyahatte, haddimizi aşıp esrarlı kapılarının tokmağına dokundu isek, edep ve erkân bilmeyen ham ruhlarımızın görgüsüzlüğüne vererek, bizi bağışlamanı diler, affına sığınırız. Zât-ı Ulûhiyetini ve perdesiz manisiz Seninle görüşeceğimiz o mutlu günü muhtaç gönüllere duyurmak isterken, en saf ve duru ifadelerin resm ve nakşettiği yüce hakikatlara ihtimal ki bağlı kalamadık. Kışırda kalmış; gönlünü şu âlemin sûrî güzelliklerine kaptırmış bir kısım ham ruhlara bir şeyler anlatabilme düşüncesiyle mücerredin kudsî cidarlarını sarsarak, müşahhasa ve maddeye yahşiler çektik. Belki de, en açık hakikatları saffet-i asliyesi içinde sunamadığımızdan cürümler işledik, hevâ ve hevesimize hizmet ettik.

Hata ettikse, Sana gelirken ve başkalarına yol göstermeye çalışırken ettik. Kusur yaptıksa Senin yolunda yaptık. Hata daima hata, kusur da daima kusurdur. Bizler kalbleri kırık, ruhları iki büklüm, boyunlarında tasma vereceğin hükmü bin can ile intizar etmekteyiz. Bunu derken biliyoruz ki, Senin sonsuzluğa kadar gidip dayanan rahmetin, daima gazabının önünde olmuştur. Senin lütuflarını idrak etmiş kapı kullarına, kusurun yaraşıp yakışmadığı muhakkak; ama, affın Sana çok yakıştığını söylememize lütfen müsaade buyurunuz!

Evet Sultanım! "Sultana sultanlık, nitekim gedaya da gedalık yaraşır." Bu bakımdan, bir defa daha Sen'den diliyor ve dileniyoruz: Gözlerimize yaş ver ve bizi ağlat! Merhamet etmen için, Sen'den uzak kalış hasretini duyamayışımıza ağlat! Gönüllerimizin ayrılık ızdırabı ve kavuşma hasretiyle şâk şâk olamayışına, ağyar ateşine yanışına öyle ağlat ki, sîneler kebap olsun; ondan bir feryat çıksın, meleği ve feleği velveleye versin. Kararmış ruhlarımıza şefkat et de ağlat! Ağlamalarımıza dahi ağlamamız lâzım geldiği için ağlat! Bükülmüş şu kaddime, dağılmış kâkülüme, solgun ve ölgün

rengime, burulmuş boynuma ve kırık kalbime merhamet et de ağlat! Şu en sakin anda, sızlanışlara cevap verdiğin dakikalarda, Sen'den başkasına secde etmeyen başımla Sana dönüyor, titreyen dudaklarımla, bu çöllerde bizi perişan etmemeni ve gözyaşlarımızla bu beyâbânı gülzâra çevirmeni diliyorum.

Allahım! Bizim uzaklığımız itibarıyla değil, Senin yakınlığın hürmetine kalbimize rikkat ver ve bizi öyle ağlat ki, kendimizi kaybedelim, yolunda ar ve haysiyetten geçelim, tâ ki "Bunlar delirmiş." desinler...[53]

5. MÜNACAT YERİNE

Yıllar var hasret kaderimiz oldu. Bulunduğumuz yerde kalmaya hâlimiz müsait değil. Çırpınıp duruyoruz çaresizlik içinde. Dört bir yandan kuşatılmış gibiyiz ve düşürülmek istenen bir kaledekilerin heyecanını yaşıyoruz. İçte-dışta ihanet düşünceleri diz boyu; vefa beklediğimiz sinelerde kin, nefret ve hıyanet. Düşmanlık duygularıyla esirip duranların adedini Allah bilir; vefasız dostların sayısı ise ondan daha az değil. Hakk'ın gazabına çarpılıp rahmetinden mahrum kalma endişesi bazıları için ürperten bir his. Duygu, düşünce istikametini koruyamama, sürekli hâlden hâle girip durma ve bir kısım olumsuzluklar fasit dairesi içinde telâş yaşama her günkü hâlimiz. Ne mehâbet hissi, ne mehâfet duygusu, öldüren bir korku ile tir tir titriyor ve iç içe panikler yaşıyoruz. İnançlarımız zayıf; marifetten hiç haberimiz yok; sağlam itikadın, marifetle inkişaf eden imanın gücünden ne anladığımız belirsiz.

Ey Rab, gizli açık hâlimiz bu.. ve hâl-i pür-melâlimiz sana ayan; gaye, düşünce ve iç hesaplarımıza da Sen nigehbansın; bilirsin ne yapıp ne düşündüğümüzü. Ne yaptıklarımız ele alınacak gibi ne de düşündüklerimiz. Her yanımızda bir sürü yara-bere, muzmerâtımız ise mesâvi defterlerimiz gibi kapkara. İktidar ve iradelerimiz Sana emanet. Çaresizliğimiz her hâlimizden belli. Her zaman iç içe hayretler yaşıyor ve bir türlü isabetli karar veremiyoruz. Yaptıklarımız sadece bizim ve bugünün değil, bütün bir tarihin yüzünü karartacak kadar çirkin ve olabildiğine geniş alanlı. Hâlimiz,

53 *Sızıntı*, Şubat 2001

mâzimizle mukayese edilince simsiyah ve gelecek adına ümitlerimizi alıp götürecek kadar da belirsiz, bulaşık ve iç bulandıracak mahiyette. Yürüdüğümüz yollar yürünür gibi değil. Yol dediklerimiz patikadan farksız. Önümüzde bir sürü kapı; kapılar kapalı ve arkalarında da sürgü var. Varılacak nokta bilmem kaç konak ötede. Dertlerimiz en güçlü bedenleri bile yere serecek kadar amansız ve müzmin; sıkıntılarımız en uzun solukları kesecek ölçüde ciddî ve kronik. Öyle gurbetler yaşıyoruz ki emsali görülmemiş. Öyle hasretlerle kıvrım kıvrımız ki, benzeri sebkat etmemiş. Bir sürü garipleriz, bakmıyor kimse yüzümüze; âcizleriz yok elden tutanımız. Canımız çıkacak şekilde dört bir yandan sıkıştırılmış gibi bir hâlimiz var. Yakın kabul ettiklerimiz katmerli bir vefasızlık içindeler ki düşmanların kinini, nefretini aşkın; düşmanın iftirası, isnadı, tazyiki lütfedilecek sabra kalmış. Birbirimize karşı duyduğumuz kin, nefret, hased ve hazımsızlık vahşilerin vahşeti seviyesinde. Her olumsuzluk bizi bulunduğumuz noktadan aşağıya doğru çekiyor; kendimize takılıyor ve sürekli irtifa kaybediyoruz.

Ey Rab! Tam yolda değiliz; "dâllîn" den sayılmayacağımızı ümid ederim. Zihnî, fikrî, ruhî boşluklar içinde bulunduğumuz muhakkak. Anlayış ve düşünce fakirleri olduğumuzda ise hiç şüphe yok. Kendi iç dünyamızla ayakta durduğumuz söylenemez. Fakr ve cehaletlerimizin yanında hele bir de tefrika zaafımız var ki hiç sorma.. Senin ölçü ve kıstasların muvacehesinde günahlarımız, tarihin en günahkârlarını arattıracak seviyede. Maruz kaldığımız musibetler, helâk olmuş kavimlerin başlarına gelenlere denk. Bütün bunlardan bir şey anlamayanlar serâzad ve çakırkeyf; anlayanların hüznü, kederi ise yürekleri çatlatacak ölçüde. Gelip gelip kendi ürettiğimiz problemlere takılıyor; yapalım derken yıkıyor ve kendi enkazımız altında kalıyoruz. Kötülük düşüncesine bağlı meyillerimiz tabiatımız hâline gelmiş ve olabildiğine azgın; iradelerimiz çelimsiz, yüreklerimiz de bomboş. Derdimend olanların his dünyaları perişan, sineleri çatlayacak gibi, duyguları feveranda, ama hepsi de çaresizlik içinde ve suskunluk murakabesi yaşıyor: Hiddetlerini yutkunarak geçiştiriyor, öfkelerini "lâ havle"lerle atmaya çalışıyor ve ufku görünmez, upuzun karanlık bir vetirenin düşe-kalka yolcuları olarak düşerken "of" ediyor, kalkınca da sabır taşlarını bile çatlatacak yeni bir beklentiye giriyorlar.

Yıllar var, hep başkalarına bağlanıp kaldık ve affedilmeyen bir sürü günahlar işledik; Seni tanımama, kendimizi bilememe, dine vefasızlık, millet ruhuna da saygısızlıkta bulunma günahı. Oysaki Seni söylemeyen her şeyi unutmaya, Sana saygısızlık edenlerin üstüne bir çizgi çekmeye vicdanî ahd u peymanımız vardı. Öyle davranamayıp ruhumuzun bütün kaidelerini yıktık; maddî-manevî dünyamızın şeklini değiştirdik; millî ve dinî hayatımızın âhengini bozduk; derken bütün değerlerimiz bağı kopmuş tespih taneleri gibi sağa-sola saçılıp gitti. Kendi özümüzü inkâr ettik. Birer materyalist, natüralist mukallidi hâline geldik. Hevâ-yı nefsimize uyduk, akla hayale gelmeyecek hatalar işledik. Hatalarımızı sezemedik, günahlarımızı göremedik ve durumumuzun vehametini değerlendirerek bir türlü Sana yönelemedik.

Meçhul bir rıhtımdan yanlışa açılmamız üzerinden yıllar ve yıllar geçti. Bulunduğumuz yerden uzaklaştık, ama mevhum hedefe de asla ulaşamadık; sürüm sürüm yollardayız; ne dizimizde derman kaldı ne iradelerimizde fer. Azimlerimiz iki büklüm; kanatlarımız kırık; yol-iz bilmezlerin gurbet, hayret ve dehşeti içinde "Bir kapı" deyip inliyor ve vicdanlarımızda "Siz mi geldiniz?" şeklinde değerlendireceğimiz bir emare ve bir işaretin yankılanacağı "eşref saati" bekliyoruz. Beklerken de yer yer ettiklerimiz karşımıza dikiliyor ve tam ümitlendiğimiz bir sırada kendi kendimize: "Nerede o mazhariyet nerede siz" diye mırıldanıyor; bir kere daha sendeliyoruz. Ey Yüce Dost, seneler var ışığına hasret gidiyoruz ve kopkoyu bir gölgedeyiz; ne simalarımızda renk kaldı ne düşüncelerimizde hayat. Kendi vehimlerimizin cinnetini yaşıyor ve sürekli kendi kendimizi mıncıklıyoruz. İki büklümüz, harekete geçip doğrulamıyor ve bir türlü beklenen yenilenmeyi gerçekleştiremiyoruz. Ektiklerimizi küfür fırtınaları tehdit ediyor. Yeşeren düşüncelerimiz nifak rüzgârlarının baskısı altında. Bir türlü ayaklarımız üzerinde duramıyor, bir türlü tevhid-i kıbleye muvaffak olamıyor ve bir türlü zihnî, fikrî teşevvüşten, ikilemden kurtulamıyoruz. Bir sürü başıboşlar haline geldik; bu hâlimizle İslâm'ın çehresini karartıyor; çevremizdeki mütereddit ve mütehayyirleri de şüphelere sevkediyoruz. Konuştuğumuz sözler, kalb ve kafa izdivacından doğmuş nesebi sahih beyanlar değil; yazıp-çizdiklerimize gönüllerimizin sesi diyemeyeceğim. Her hâlimizde ayrı bir

ukalâlık ve iddia nümâyan. Çoğu hareketlerimiz mele-i âlânın sakinlerini utandırmaya karşılık şeytanları sevindirecek mahiyette. Affına sığındık, bize nezdinden bir ışık gönder ve zulmetlerin oyununu boz ve bir Süleyman lütfeyle ki çevremizi saran bütün şeytanları zincire vursun.

İfritten bir devirdeyiz; dinde tahripler yaşıyoruz ki emsali görülmemiş. Milliyet düşüncesi en talihsiz yorumlar ağında olabildiğine derbeder; manâ köklerimiz, insafsız hasımların darbeleri yanında vefasız dostların ihanetiyle de paramparça. Selâmet-i kalb ve istirahat-ı ruh isteyenler "Yâ mahşer" deyip uykuya çekilmiş; manâya bağlı görünenlerse rüyalarla teselli olma peşinde; uyurgezerlerin haddi hesabı yok. Her yerde bir sürü günah işleyen arsız, bir sürü de bu arsızlığı seyreden hissiz var. Günahkâr tevbe bilmiyor, seyredenlerden de samimi bir ses yükselmiyor.

Senin yolundan ayrı düştüğümüz günden itibaren, bizi biz yapan bütün değerleri de bir bir yitirdik; yitirdik iman yolunu, İslâm'ın getirdiklerini, Cennet'e yürüme üslûbunu.. sonra da dağılıp döküldük ve ayaklar altında pâyimal olduk. Düşüncelerimizde boşluk, sözlerimizde tutarsızlık, tedbirlerimizde kararsızlık her hâlimizle âdeta bir sevimsizler topluluğu hâline geldik. Şimdilerde, her şey o denli alt-üst oldu ki, inayetin olmazsa Mehdi bile gelse bu işler düzelecek gibi görünmüyor...

Senden uzaklaşalı asırlar oldu; çok kapı tokmağı tıklattık, çok kimseye müracaat ettik. Perişaniyetimizi görecek, dertlerimize derman olacak kimse çıkmadı. Kaçkın olmanın hicabıyla beraber kimsesizliğin sefaletiyle de hep kıvranıp durduk; ama dahasına tâkatımız kalmadı. Biraz da ızdırarların evirip-çevirmesiyle şu anda boynumuzda kulluk tasması huzurunda el-pençeyiz. Ben şimdilerde dahi Seni tam anladığımızı ve dergâhına gönülden yöneldiğimizi söyleyemeyeceğim -dergâhın uludur, kıtmir kulundur-. Anlayıp yönelebilseydik her şeyi hâle bağlar ve "hâlimiz ayân" der sükûtla içimizi dökerdik. Ama, mücrim de olsak, rahmetinin enginliğine çağıran Sen, günahkârların affına ferman çıkaran da Sensin. Dua adına konuşmamıza müsaaden olmasaydı, böyle bir teveccühe yeltenemez ve huzurunda içimizi dökme saygısızlığında bulunmazdık...

Ey Yüce Yaratıcı, bunca zaman yâdellerde dolaşıp yabancılık yaşadıktan sonra sırtımızda yılların vebali, perişan bir dil, kırık bir kol ve kanatla

nihayet kapına yöneldik -ben öyle sanabilirim- bir yandan mahcubiyet yaşarken bir yandan da Sana dönmüş olmanın sevinci içindeyiz. Huzuruna nasıl gelirsek gelelim gönüllerimiz Seni bulmanın heyecanıyla çarpıyor ve nabızlarımız da ümitlerimizin ritmiyle atıyor. İşte böyle bir ruh hâletiyle bütün duygularımızı Senin hakkındaki reca ve beklentilerimize bağlayarak "Meded ey keremler kânı, kaçkınları affet, ihtiyaçları zaruret kertesinde rahmete muhtaç olanları affet" deyip inliyoruz:

Yeis ümitlerimize çelme takma peşinde, düşüncelerimiz plânsızlığın cenderesinde ve hemen hepimiz müterakim ihmallerin doğurduğu bir çaresizlik içindeyiz. "Kimsemiz yok" diyemem; çünkü Sen varsın; tamamen nâçar kaldığımızı söyleyemem; zira Sen çaresizlerin çaresisin. Ey sevgisi bütün sevgilerin önünde Sultanlar Sultanı, bizi bir kere daha yakınlığına kabul buyur ve Senden hususî iltifat bekleyenleri kendi uzaklıklarıyla baş başa bırakma; bırakıp hicranla yakma. Bizden önce de binler-yüz binler kaçak yaşadı; sonra döndü bunlardan bazıları Senin merhametine el açtı; el açtı ve başını eşiğine koyup gözyaşlarıyla içini sadece Sana döktü. Sen de onların hepsini şefkat kurnalarında arındırdın, sonra da alıp hususî siyanetinde barındırdın. Bunca yıl sonra bizler de, durmuş kapında Senin kulların olduğumuzu mırıldanıyor, iltifatta bulunup kabul ettiklerine teveccüh buyurduğun gibi bize de bir kapı aralayıp "Geçin içeriye" diyeceğin anı intizar ediyoruz.

Senin kapına yönelmek, gözden günahları, gönülden pasları silmenin biricik yoludur. Kapına yönelen mücrimleri sevgi ve merhametine konuk etmek Senin usûlündür. Sana yönelirken yol zâd u zahiresini ve kapına dayanıp durma iradesini de yine Senden bekliyoruz. İradelerimize fer, sinelerimize genişlik lütfederek bu uzun maratonu yüzümüzün akıyla bitirmeye bizi muvaffak eyle. Böyle bir lütuf yıllardan beri süregelen bir upuzun geceyi gündüzlere çevirecek ve bize hayatın görülüp duyulması gereken öbür yüzünü de gösterecektir. İsyanlarımız dağlar azametinde, kulluğumuz ölçülere gelmeyecek kadar küçük; ama Sen istersen damlayı derya, zerreyi güneş ve hiçleri de cihan değer seviyelere yükseltebilirsin. Senin rahmet kazanındaki bir damla Sultan Süleymanların bütün hazinelerinden daha değerlidir. Bütün varlık Senin cömertliğin sayesinde her istediğini rahat-

lıkla bulabilmektedir. Küçük bir teveccühün bütün dilencileri sultanlar seviyesine yükseltmeye yeter. Şimdi aç hazinelerinin kapısını ki dünya hükümdarlarının gözleri servet görsün; saç kendi bağının güllerini ki her taraf ıtriyat çarşısına dönsün. Gönüllerimiz, rahmetinin gazabına sebkat ettiği mülâhazasıyla çarpıyor, gözlerimiz bir ışık beklentisiyle açılıp kapanıyor. Devrildiğimiz ve bize ait her şeyi de devirdiğimiz günden beri bizi kaldırıp eski konumumuza yükseltecek inayetinin tecelli edeceği ümidi olmasaydı, asla ayakta kalamazdık.

Senden uzaklık her şeyimizi alıp götürdü; düşüncelerimiz ufuksuzluğa takılıp kaldı. Akıllarımız her gün ayrı bir fantezinin peşinde ve hezeyandan hezeyana koşup durdu. Kalblerimiz kendi özlerine rağmen karardı ve simsiyah kesildi; canlarımız gırtlakta, başımızı kapının eşiğine koyuyor Senden yeni bir diriliş diliyoruz. Sergerdanlığımız riayetine bir çağrı, tutarsızlığımız irade ve kudretine bir davetiye, yalnızlık ve gurbetimiz himayene bir sığınma dileğidir; bizi maiyyetine yükselt ve yakınlığınla şereflendir.

Ey Merhametliler Merhametlisi, hâlimizi sadece Sana açıyor, içimizi yalnız Sana döküyor ve son bir kere daha en içten iniltilerle engin rahmetinin kapısını tıklatıyoruz; tıklatıyor ve "Meded ey gafile-salar-ı rusül huz biyedî.!" diyoruz. Meded ey gizli açık her hâlimizi bilen.! Meded ey hayat ve kaderimize hükmeden.! Meded ey ilk kapı ve ilk-son mercî; Senden ayrı düştüğümüz şu meş'um dönemde hiç kimse imdadımıza koşmadı; feryadımızı duyup şefkatle el uzatan da olmadı; hep hicranla inledik ve hasretle yutkunup durduk. Eyyub'a hayatın ırmağının çağı göründüğü, Yakub'a Yusuf'un gömleğinden kokular gelip ulaştığı şu günlerde, tıpkı o hasretkeş Nebi gibi tasamızı, dağınıklığımızı Sana arzediyor ve rahmetinin ihtizazını bekliyoruz.

Aslında, herkesin kapılarını yüzümüze kapadığı ve çığlıklarımıza kulaklarını tıkadığı dönemlerde dahi, Senin kapıların müracaat eden herkese açık, lütuf ve ihsanların sağnak sağnak, teveccühlerin de başımızın üzerindeydi.. yoldan çıkan biz, yolsuzluk yaşayan biz, ufkumuzu karartan da bizdik.. ey bizi hiçbir zaman terketmeyen Rabbimiz, şu renk atmış simalarımıza, şu tekleyen nabızlarımıza, şu ritmi bozulmuş kalblerimize ve şu yürekler acısı hâlimize merhamet buyur da, içinde bulunduğumuz

kahredici şu sıkıntılardan bir çıkış yolu göster ve dirilmemize izin ver.. Çaresizlikle kıvranırken dahi ümitle çarpan sinelerimize, yaşlarla dolan gözlerimize, hacâletle kızaran yüzlerimize şefkatle teveccüh buyur, bir kez daha kapı kullarını bağışla... Problemlerimizin bütün bütün çözülmez bir hâl aldığı, işlerimizin her gün biraz daha çetrefilleştiği, yapma teşebbüslerimizin bile yıkımlara sebebiyet verdiği ve iç içe yanlışlıklar ağına takılıp kaldığımız bir kapkara zamanda ey her hâlimize nigehban olan Efendimiz, ruhlarımıza, zâtına sığınma ihtiyacını tam duyur, gönüllerimizi yakarış hissiyle coştur; solgun ve tadı-tuzu kalmamış dualarımızı hususî teveccühlerinle renklendirerek onları kabul ufkuna ulaştır. Âcizlere, fakirlere, muhtaçlara ve ihtiyaçları zaruret çizgisinde bulunanlara iltifatın türünden bizleri de teveccühlerinle sevindir. Ve bu bîçarelere çare ol. Kurtuluşumuz Senin hususî iltifatına kalmış; ümidimiz Sensin, beklentilerimiz de Sendendir.

Hatalarımız bütün denizleri kirletecek kadar cesim ve ürpertici; Sana karşı tavırlarımız mahvolmuş kavimlerin hâllerinden birkaç kadem daha ileri; kalbî, ruhî hastalıklarımız cüzzamdan, kanserden daha amansız; dertlerimizi dergâhına açıyor, dermanı da Senden ümid ediyoruz. Sen kimsesizler kimsesi ve bizlerin melceisin. Senden başka ilâh yok ki ona el açıp yalvaralım. Kapından gayri kapı yok ki varıp ona dayanalım. Senden başka sığınak bilmiyor, Senden başka güç ve kuvvet de tanımıyoruz. Gören, bilen, duyan sadece Sensin; aç ufkumuzu ve bize kendimiz olma idrakini lütfeyle. Amellerimizi ihlâsla derinleştir ve ümitlerimizi de ye'sin insafsızlığına bırakma.[54]

6. DUA ZAMANI -1

Aciz, fakir, muhtaç ve kendine yetmediğinin şuurunda olan kulun, tazarru, tezellül ve alçak gönüllülük içinde, Rahmeti Sonsuz'a yönelip, hâlini O'na arz ederek istediklerini O'ndan istemesinin ayrı bir unvanı sayılan dua, kulun Rabbi'ne karşı iman, güven, itimat ve tevhid telâkkisinin bir gereğidir.

---

54 *Sızıntı*, Haziran 2001

Bu mülâhazalar çerçevesinde, O'na yönelen kul, sımsıkı havf u reca duygularına kilitlenir; "Başkalarının nazarlarından uzak, gönülden sadece Rabbi'ne yalvarır ve gizliden gizliye O'na dua eder." Bu mazmuna bağlılık duada bir esastır ve bu esas ancak Şâri'in açıp genişletmesi ölçüsünde, açıp genişlettiği yerlerde tecviz, hatta teşvik edilebilir.

Allah bize, "Hem endişe içinde hem de ümitlerle dopdolu olarak yalnız O'na yalvarın; bilin ki, O'nun rahmeti, kalbleri ihsan şuuruyla çarpan kimselerle beraberdir." ferman ederek, hem teveccüh edeceğimiz kapıyı gösterir hem de o kapının önünde durmanın adabını öğretir.

Aslında, her hâlimizde O'na yönelmek, O'na el açmak, dert ve elemlerimizi O'na şerh etmek hem bir mazhariyet ve ilk mevhibe hem de Hak'ın cevabî teveccühleri adına atılmış önemli bir ilk adımdır. O, "Kullarım Bana isteklerini yöneltirlerse, bilmelidirler ki, Ben yakınlardan yakınım; Bana dua ile yönelenin duasına icabet ederim." buyurur. Elverir ki, bu iç dökme ve yakarış "Siz, dua ve niyazlarınızı gönülden, hâlisane ve Hak rızasına bağlayarak yapınız." medlûlü çizgisinde icra edilsin. Evet, halk içinde bağırıp çağırarak başkalarına duyurma, gösterme yerine, duyması ve görmesi manalar üstü mana ifade eden Hazreti Allâmü'l-Guyûb'a, hem de tamamen halka kapalı ve O'na açık bir hâl ve atmosfer içinde, nefeslerimizi gizlilik ve içtenlikle derinleştirerek arz etmeliyiz ki, O'na iç dökmemiz gizliliğin büyüsünü taşısın ve sesimizi-soluğumuzu başka mülâhazaların şerareleri kirletmesin..

Başka her şeye kapanıp, içini sadece O'na açan, hâlini O'na şikayet eden hep O'na yakın durmanın insiyakları içinde bulunur ve O'nun dergahından eli boş dönmez. Evet, insan ihtiyaçlarını, onları karşılayabilecek birine açmalı; belâ-yı dertten "âh" edecekse derde derman bir hekimin yanında inlemeli.

Kul, efendisine arzuhâlde bulunacaksa, ağyâra bütün bütün kapanarak, aklıyla, şuuruyla, hissiyle hep O'na açık durmalıdır; durmalı, sesinisözünü O'na göre ayarlamalı ve kendine yakınlardan daha yakın birinin huzurunda iç çektiğini düşünerek nağmelerinden ses ihtizazlarına, tavırlarından mimiklerine kadar her hâliyle bir temkin örneği sergilemelidir.

Kime el açtığının farkında olan bir sadık kul, düşünce ve dualarını

niyeti ve içtenliğiyle sık sık kalibrasyondan geçirir; ifade ve hislerini her türlü şerareden arı-duru tutmaya çalışır ve duymasını istediğinden başkalarının duymalarına karşı âdeta dilsiz kesilir. Yer ve zamana göre kendi sesini ve kendi sözlerini kendinden bile kıskanır.

Bir kulun, dua ve niyazlarını hâlinin saffetine bağlamasının yanında, nabızlarının "Allah Allah" diye attığı dakika ve saniyeleri kollaması; mübarek gün ve geceleri ilâhî mevhibelere açık kutlu vakitler sayarak dolu dolu yaşaması ve bilhassa, Hak rahmeti sağanaklarının nüzul emare ve işaretleri sayılan namaz saatlerini, iftar zamanlarını, secde ve rükû hâllerini santim zayi etmeden değerlendirmesi; sonra, arzu ettikleri olmuş-olmamış, şartlar aleyhine dönmüş veya lehinde cereyan etmiş, ciddi bir vefa hissiyle ara vermeden yaptıklarını devam ettirmesi hem duanın kabulü için bir esas hem de sadakat ve samimiyetin gereğidir.

Hakk'a inanan bir insan için, yaz gününü kar bastırmış, baharı hazan vurmuş, gündüzler kör kabirler gibi kararmış, her tarafı çeşit çeşit karakura basmış hiçbir önemi yoktur; Allah, "Siz, muztar kalıp ıztırar diliyle dua ettiğinizde, sizi kara ve denizlerin karanlıklarından kurtaran kim?!" diyerek kendini, gücünün her şeyi ihatasını hatırlattıktan sonra ne önemi var zalâm zalâm üstüne dört bir yanın kararmasının.. ne önemi var, Kudreti Sonsuz "Çaresiz kalıp da O'na yalvaranın duasını kabul ederek sıkıntılarını gideren Allah'tan başka kimdir?" deyip mevcudiyetini vicdanlarımıza duyurduktan sonra!

Kur'ân, varlığın tercümesi; hâdiselerin tercümanı; makro ve mikro âlemlerin müfessiri; bu dünyada âlem-i gaybın lisanı; insanoğluna ilâhî iltifatların senedi; İslâmiyet'in özü, esası, nur ve ziyası; uhrevî âlemlerin haritası ve ona inananların vesile-i saadeti olduğu gibi aynı zamanda açık-kapalı, doğrudan doğruya ve dolaylı olarak bir dua mecmuasıdır.

Kur'ân, Fatiha suresiyle lâl ü güherlerini saçmaya başladığı andan itibaren, hamd ü senâ ile bir dua mukaddimesi vaz'eder ve sırat-ı müstakim talebiyle işe başlar. Bakara sûre-i celîlesi zımnî dua şivelerinin arasında sesini sarahatinin nağmeleriyle yükselterek "Rabbimiz, bize dünyada da ahirette de hasene ihsan eyle!" der ve bizi duaya çağırmanın yanında, Cenâb-ı Hak'tan ne istenileceği konusunda da irşad eder. Birkaç sayfa sonra,

"Rabbimiz! Üstümüze sağanak sağanak sabır yağdır, ayaklarımızı sabit kıl, kaydırma ve kâfirler güruhuna karşı bize yardım eyle!" istimdat edâlı beyanıyla, zor şartlar altında müminlere sığınacakları sera ve siperleri gösterir.

Daha bir sürü dua televvünlü beyandan sonra sûrenin Miraç armağanı son ayetinde "Rabbimiz! Eğer unuttu veya hata ettiysek, bundan dolayı bizi muaheze etme. Rabbimiz! Bizden öncekilere yüklediğin gibi ağır yük yükleme. Rabbimiz! Güç yetiremeyeceğimiz şeylerle bizi sorumlu tutma. Bizi affet; kusurlarımızı bağışla; bize merhamet buyur; Sen bizim mevlâmızsın, kâfirlere karşı bize yardımda bulun." ifadeleriyle daha şümullü bir çerçevede, her zaman vird ü zebanımız olması gereken bir dua ve niyazı ihtar eder. Âl-i İmrân sûresinin ilk sayfasında "Rabbimiz, bizi hidayete erdirdikten sonra kalblerimizi kaydırma ve nezd-i ulûhiyetinden bizlere hususi rahmette bulun." diyerek müminler için en hayatî bir duayı hatırlatır. Birkaç ayet sonra "Ey Rabbimiz! Bizler Sana inandık, günahlarımızı bağışla; bizi cehennem azabından koru." çığlıklarıyla el açıp yalvaran müttakilerin niyaz ve teveccühlerini referans göstererek bizi bir kez daha duaya çağırır. Birkaç makta sonra havarîlerin, "Ey Rabbimiz! Biz Senin indirdiğin kitaba iman edip gönderdiğin elçiye tâbi olduk; bizi Hakk'ın şahitleri olarak kaydet ve tesbit buyur." şeklindeki içinde sorumluluk da bulunan yakarışlarına dikkatlerimizi çeker. Sonra nebiler çevresinde saf bağlayıp mücadele veren "ribbiyyûn"-un "Ey Rabb-i Kerimimiz! Günahlarımızı ve bilmeyerek içine düştüğümüz aşırılıklarımızı affeyle; bizleri doğru yolda sabit kadem kıl ve küfr ü küfran içindekilere karşı bize yardımcı ol." diyerek bu defa da rabbanilerin dilinden bir dua armağan eder. Sûrenin sonuna doğru açtığı tefekkür faslını "Ey Rabbimiz! Bizler "Rabbinize inanın!" deyip imana çağıran, iz'âna davet eden münâdîyi işittik ve ona icabet ettik. Artık Sen de bizi affeyle, kusurlarımızı bağışla, (canımızı alırken de) bizi ebrar sırasında vefat ettir." fermanıyla içinde hüsn-ü akıbet dileği de bulunan bir niyazla noktalar. Kendi kendine haksızlık ettiği mülâhazasıyla ürperen gönüllerin "Rabbimiz nefsimize zulmettik, şayet kusurumuzu bağışlayıp bize merhamet buyurmazsan apaçık maruz-u hüsran oluruz." inkisar içinde sızlanışlarıyla ruhlarımıza ra'şeler salan farklı bir çığlığı hatırlatır. "Rabbimizin ilmi her şeyi kuşatır. Biz de yalnız Allah'a dayanırız. Ey Rabbimiz! Bizimle şu "münkir" topluluk arasında ar-

tık ver o adil hükmünü; (ver de) haklı-haksız açığa çıksın." gayretullaha çağrı edalı beyanla, bütün bütün küstahlaşmış inkârcı bir toplum karşısında, gönlü itminanla çarpan, dili ihkâk-ı hak mırıldanan bir nebînin teslimiyet derinlikli yakarışlarıyla ruhlarımıza farklı bir talep üslûbu fısıldar.

Kur'ân, sık sık, biraz da konumlarına göre, nebîlerin yakarışlarından, iç çekişlerinden ve yardım taleplerinden, "Velimiz Sensin yarlığa bizi..", "Rabbimiz! Bizi o zalimlerin zulmüne maruz bırakıp işkence etme..", "Sen bütün noksan sıfatlardan münezzehsin; doğrusu ben kendi kendime zulmettim, affını bekliyorum.." dar çerçeveli kareler sunar ve açık-kapalı yüzlerce ayetle bizi kendimizi sorgulamaya, arzuhâle, olumsuz yanlarımızdan dert yanmaya çağırır; çağırır ve duanın, konumuna göre belli sorumlulukları olanlara bir güç kaynağı, günaha girmiş olanlara bir arınma kurnası, darda kalmışlara bir çare, musibetzedelere bir inayet eli, acz u fakr ve ihtiyaç içinde kıvrananlara bir hazine anahtarı, derd-mend olanlara bir tabip, ümidini yitirenlere bir reca esintisi, mazlumlara-mağdurlara da bir havale çağrısı olduğunu gösterir. Dünya gailelerinden ve ukbâ endişelerinden kurtulma adına hep dua ve tazarruu nazara verir ve onu gönlünün gözleriyle süzüp, ruhunun diliyle mırıldananları sürekli Hakk'a teveccüh ve niyaz koylarında gezdirir.

Kur'ân'ın bu dua televvünlü ufkuna muhazi olarak, dua, tazarru ve niyaz sultanı Efendimiz'in hayat-ı seniyyeleri de âdeta bir yalvarış ve yakarış dantelâsı mahiyetindedir; O, sabah kalktıklarında, akşamı idrak ettiklerinde, geceleri Hak karşısında divan durduklarında, abdeste yöneldiklerinde, namaza yürüdüklerinde, bu miraç ölçüsündeki ibadeti eda esnasında, ezanı dinlediklerinde, kametle kıyam ettiklerinde, Hakk'a kurbet vesilesi sayılan her ibadetin içinde ve sonunda, yeme-içme, uyuma, yolculuğa çıkma, seferden dönme, düşmanla karşılaşma, arzî ve semavî belâ ve musibetlere maruz kalma esnasında, sürpriz vak'alarla karşılaştığında, harika hâdiseleri müşahede anında, hastalık ve rahatsızlıklara müptelâ olduğunda, keder ve sevinç vesilelerinin zuhuru hengâmında hep el açar, Rabbine yönelir; yerinde şükür ve senâlarla gerilir, yerinde tazarru ve niyazla iki büklüm olur ve sürekli O'na yalvarırdı. Bu icmalin tafsil ve teferruatını dua mecmualarına havale ederek geçiyorum.

Dua, Hakk'ın tükenmez hazinelerinin sırlı bir anahtarı; fakir, yoksul ve kalbi kırıkların istinatgâhı ve ıztırarla kıvranıp duranların da en emin sığınağıdır. Bu sığınağa adım atan, o sihirli anahtarı elde etmiş sayılır; onun vesayetine dehalet eden fakir, miskin, âciz ve muhtaçlar da umduklarını elde etmiş olurlar.

Gök ehlince elden ele dolaşan dua, bir muztarrın tavır ve davranışlarıyla sergilediği hâl duasıdır. Sıkışmış, canı gırtlağına gelmiş bir perişan ve muzdariptir ki, O'na yönelip düşünürken, içini O'na dökerken, ne deyip ne ettiğinin, nerede durup ne istediğinin farkındadır. Böyle birinin duasıyla, gözleri kurumuş sema beklenmedik şekilde salar gözyaşlarını ve ağlamaya durur. Çevreyi tehdit eden hortumlar yol değiştirir, her şeyi alabora eden dalgalar diner ve selâmet ufku görünür. Kırılan faylar sürpriz kararlara teslim olur ve faylardan boşalan gazlar atmosfer içinde eriyip gider. Böyle bir duanın meydana getirdiği meltemle arz dirilir, feza aydınlanır. Sineler inşirahla atmaya başlar; otlar-ağaçlar semâa kalkar; güller-çiçekler etrafa tebessümler yağdırmaya durur. Dua, sebepler üstü kutsal bir talebin Yüceler Yücesi'ne arzı ve Hakk'ın gizli-açık her şeye nigehban bulunmasına iz'anın da bir unvanıdır. İnsanlar, cinler ve melekler bilhassa iktidar ve ihtiyarlarını aşan bütün konularda -sebepler dairesinde esbâba riayet mülâhazası mahfuz- ellerini O'na açar.. içlerini O'na döker.. nâçâr kaldıkları yerde "çare" der inler.. Dertlerine derman arayanlar da dermanı O'ndan bekler ve her zaman gönül gözleriyle günebakan çiçekler gibi O'na bakar ve O'nunla muamele içinde bulunurlar.

Ey çaresizler çaresi! Sebeplerin sukut ettiği, içtimaî ahvalin boz-bulanık bir hâl aldığı, her yanda zalimlerin "hay-huy"unun duyulduğu, yığınların çaresizlikle kâh sağa, kâh sola toslayıp durduğu şu karanlık günlerde, zulmet zulmet içinde kıvrananlara nezdinden bir ışık gönder.. sonsuz kudretinle bütün zulüm ve haksızlık ateşlerine bir su serp.. Şeytanın ocaklarını söndür ve iblislerin boyunlarına çözemeyecekleri tasmalar geçir. Ufuklarımızdaki ilham esintileri bir yere takıldı, gönüllerimizde heyecanlar söndü, dillerimizde bir kekemelik var; rahmet ilinden bize dirilten bir meltem gönder.. Hakkındaki recâ ve hüsnüzannımızı rahmetinin serhaddine ulaştır ve bizi o ufkun ümitli dilencileri kabul ederek gönüllerimizi imanî he-

yecanla şahlandır ve dillerimizdeki bağları çöz; çöz ki hâlimizi arz ederken yeni bir günah işlemeyelim.

Mücrimiz, düşkünüz, derbederiz. Ve yakın tarihimiz itibarıyla hiç bu kadar dağılmamış, bu kadar zaafa düşmemiş, bu kadar Senden uzak kalmamış; sürekli "Sen Sen" diyenler dâhil asla bu ölçüde Sensizlik yaşamamıştık.

Ey talihsizlerin sığınağı, ey acizlerin güç kaynağı, ey dertlilerin tabibi ve ey yolda kalmışların hâdisi ve yol göstereni! Bir kere daha Sana dehalet ediyor ve içimizi son bir kez daha Sana döküyoruz. Boş şeylerin arkasından koşup durduk; olmayacak hülyalara gönül bağladık. Ümit ettiklerimiz yüzümüze bakmadı ve bel bağladıklarımız asla bizi umursamadı. Bugüne kadar Senden başka sesimizi duyan, başımızı okşayan olmadı. Duygularımızla alay edildi; düşüncelerimiz cürüm sayıldı. Her yanda kundaklamalar yaşandı.. her tarafta fitne ateşleri körüklendi.. Yananlar ocaklar gibi yandı ve yapılanlar ismet-i dine dayandı.

Şu anda duygularımız derbeder, davranışlarımız ahenksiz, ruhlarımız kirli, ayaklarımız titrek, ellerimiz mefluç, çoğumuz itibarıyla ümitlerimiz sarsık, havalar boz-bulanık, mağripler hicranla tül tül, maşrıklar lütfuna kalmış... İşte böyle bir dağınıklık içinde Sana geldik. Böyle gelenlerin ilki değiliz, sonuncusu da olmayacağız. Rahmetin, bu garip pişmanların ümit kapısı, bizler de bu kapının önündeki liyakatsiz dilenciler. Şimdiye kadar gelip Senin kapında ihtiyaç izhar edenlerden boş dönen hiç olmamış; hiçbir kaçkın ve pişman da o kapıdan kovulmamıştır. O kapı Senin kapın, onun başkalarından farkı da her gelene affındır. Bizi hilm ü silminle güçlendir. Zalimlere de varlığını duyur.

Ey her duada bulunana icabet eden ululuk tahtının Sultanı! Şu anda binler, yüz binler Senin karşında divan durarak ellerimizi Sana açıyor ve külliyet kesbetmiş niyaz edalı soluklarımızla, kullarına her zaman açık bulunan, hiç olmazsa aralık duran rahmet desenli kapının tokmağına inleyerek dokunuyor ve "Biz geldik" diyoruz. Herkesi ve her şeyi görüp gözettiğine, her sese ve herkese merhamet ettiğine gönülden inanarak kaçkınlığımızı muvakkat dahi olsa görmüyor, günahlarımızı af çağlayanların içinde tasavvur ediyor, karıştırdığımız haltlara değil, Senin afv u safhına bakıyor ve ümitlerimizi ona bağlıyoruz; bağlıyor ve Sen varsan -ki aslında kendin-

den var olan sadece Sensin- bizim terk edilmemiz söz konusu olamaz. Enîsimiz Sen isen, çevrenin vahşetinden bize ne! Her yanda şeytan ve avenesi içten içe homurdanıp duruyorlarmış, Sen bizimle olduktan sonra ne ifade eder ki! Sen her şeyin biricik hâkimisin ve hükmünü engelleyecek bir güç de yoktur. Sen saltanat dairen içinde en küçük şeyleri görür, en cılız sesleri işitir, hiçbir şeyi ve hiçbir kimseyi cevapsız bırakmazsın.

Şimdi biz de, bize verdiğin isteme duygusu ve istenenleri vereceğin inancıyla rahmetinin vüs'ati genişliğindeki kapına dayanıyor, son bir kere daha hâlimizi arz etmek istiyoruz. Hâlimiz Sana ayan, söyleyeceklerimiz bildiklerinin bir kısmını beyan. Beklediğimiz asırlardan beri bizi kıvrım kıvrım kıvrandıran dertlerimize derman.. İcabet buyur ey Rahîm ü Rahmân![55]

7. ARZ-I HÂL - DUA ZAMANI -2

Arz-ı hâl etmek üzere artık kapının önündeyiz. Gözlerimiz zuhur edecek teveccüh tayfları ufkunda, dudaklarımızı Zât'ını tazimle süsleyip sinelerimizin âhlarını mırıldanarak, kulak kesilmiş takdirlerinizi bekliyoruz. Ayrı düştüğümüz o talihsiz günlerde aklımızı hevâ kapıp götürdü, kalblerimizi şeytan okları delip geçti, hem sarsık hem güçsüzüz. Evvelâ mârifet ve muhabbetle gönüllerimize hayat üfle ve bu mevhibelerini yeni iltifatlarla taçlandır. İnayetinle elimizden tut ve bizi şu birkaç asırlık sefaletten kurtar. Her yerde pusuya yatmış din düşmanları, dine-imana taarruz bahaneleri icat ediyor ve saldırı fırsatları kolluyor. Kapının kulları geçinen bir kısım densizler ise, insanların diyânet hislerini kullanarak dünya peşinde koşuyor. Dört bir yan, kin ve nefret hırıltıları, hırs ve makam homurtularıyla inim inim.. kitleler şaşkın, istikbal sis ve duman, yollar amansız, yol kesenler imansız, aldananlar ise hadd ü hesapsız; ya katından bize bir ışık ve burhan gönder, ya da artık bu yolu nezdine döndür...

Vücutlarımız rüzgârla sarsılan ağaçlar gibi tir tir, yüzlerimizde inkisar çizgileri ve gönüllerimiz de burkuk mu burkuk.. adem-i kabul endişelerimizi engin müsamahana bağlayarak haremgâh-ı sübhâniyeye yürüyor gibi

---

55 *Sızıntı*, Kasım 2002

Sana yaklaşma heyecanı içindeyiz. Sen şimdiye kadar o dergaha kimleri kabul etmedin ki.! Kabul etmekle de kalmadın isyanlarını, tuğyanlarını, küstahça baş kaldırmalarını afv u mağfiretinin çağlayanına salarak alıp onları başköşeye oturttun; oturtup pişmanlıkla o tir tir sinelere yeniden diriliş kevserleri içirerek onlara ebedî varolma zevkini duyurdun. O kapıdan ne mütemerrid küstahlar ne de sürekli baş kaldırmış asiler kovulmadı, geriye döndürülmedi. Bir kere "Ya Rab" diyene binlerce lütufta bulundun.. Adını dil ucuyla ananları bile sürekli yâd edilme hil'atleriyle şereflendirdin. Bütün bunlar ümitlerimize fer verdi, gönüllerimizi Sana koşma heyecanıyla şahlandırdı. Ellerimiz yukarıda, ruhlarımız afv u safh intizarı içinde.. söze ne hacet hâlimiz Sana ayan...

Sen biliyorsun, biz de bunun farkındayız; ömrümüzün hasenât kefesi bomboş, pek çoğumuz itibarıyla bir ihlâs bezginliği içindeyiz. Çoğumuz gafil, bedbin, dünsüz-yarınsız sefil birer hâlzede gibi aktüalite ile iç içeyiz. Her hâlimizde âlâyiş, gösteriş, köpük köpük hevâ ve heves; sürekli zevk u sefâya, makama, mansıba, şöhrete, şana ve dünyevî hülyalara oynuyoruz. Yığınların rüya ve hülyaları ekonomi ve refah; taptıkları da dolar, dinar ve euro. Ruhlar meflûç, kalbler kötürüm, basîret âmâ, düşünceler kirli, davranışlar da tam buna göre... Gece ve gündüz gibi iki yüzlü yaşıyoruz, ak görünüyor kapkara davranıyoruz; idare ve siyaset deyip hem ışık türküleri söylüyor hem de karanlık ağıtları mırıldanıyoruz. Devirlere, dönemlere göre renkten renge giriyor, bukalemunları şaşırtacak mârifetler(!) sergiliyor ve aldatmayı beceri kabul ediyoruz. Bazen başımıza bir beyaz külah geçiriyor, bazen belimize zünnar bağlıyoruz; bazen minarelerin başında tevhidi ilan ediyor gibi bar bar bağırıyor, bazen de "lâyüad ve lâyuhsâ" şürekâya selâm duruyoruz.

Zulüm ve lütuf duyguları içimizde âdeta yan yana, kahramanlık gösterileriyle cebânet tavırları aynı kalbde sarmaş-dolaş; hile, hud'ayı aklın en önemli derinlikleri sayıyoruz.. Kendi hile ve komplolarına yenik düşenlerimizin ise hadd ü hesabı yok. Ellerimiz-ağızlarımız, gözlerimiz-kulaklarımız, dillerimiz-dudaklarımız yaratılış gayelerinden fersah fersah uzak ve âdeta nankörlüğe kilitli; eller memnû meyvelerde, ağızlar harama açık duruyor; gözler başkalarının kusur müfettişi.. Yalan revaçta, hıyanet âdi-

yattan bir şey, hakkın ismi var sadece; adalet "sayyâd-ı bîinsaf"ların hazırladığı kapanların önüne saçılmış birkaç dane gibi bir şey; vefa Kafdağı'nın arkasında, ahde hürmet unutulup da bir köşede kalmış mı bilemiyorum; buna karşılık haksızlık firavunları utandıracak dorukta. "Lânetle anılan cebâbire"ye rahmet okutturacakların sayısını Allah bilir... Gerçi insan olduğunu fark edenlerin adedi de az değil; ama, canavarlaşan ruhların yanında bunlar deryada birer damla kalır. Zannediyorum nefis, sırtında taşıdıklarına hiçbir dönemde bu kadar başarılı küheylanlık gösterisi yapmadı. Binler-yüz binler nereye koştuğunun ya da koşturulduğunun farkında değil; yollar kıvrıla kıvrıla bir meçhule uzanıyor, yolcularsa bir hedefe doğru yol aldığını sanıyor. Mesafeler amansız, yürüyenler iz'ansız, plânlar birer kuruntu, yapılanlar ise havanda su dövme.

Her durakta bir sürü hain düşünce rengârenk masallar üretiyor.. masallar birer büyü gibi dinleyenleri uyutuyor.. bâtıla açık şuuraltları, aldatan rüyalar görüyor. Bu rüyalarda küfre şahlık urbaları giydiriliyor; diyânete ise cadı elbiseleri. Mazi karanlık birkaç fotoğraf karesine hapsediliyor. Gelecek ve hususiyle de ebediyet âlemleri yokluk zindanları gibi gösteriliyor. Ruhun gözlerine kezzap dökülmüş.. vicdan mekanizmasına civa akıtılmış. Çevrede serpilip gelişen yeşilliklerin çehresine zift serpiştiriliyor.. ve her şey, ama her şey olduğundan başka gösterilmeye çalışılıyor.

Bugün pek çoğumuz itibarıyla küçük bir cennet olan gönül dünyamızda, cismânî arzular gelip yuva yapmış; sırrın kontak noktaları, nefsânî arzuların ağına takılmış; çoklarının o simsiyah alınları gibi bahtları da kapkara.. Bunlar, diriler gibi görünseler de ölü sayılırlar. Aslına bakılırsa, şu anda çektiklerimizin arkasındaki sâiklerin hepsi çizgi çizgi bu fotoğrafta mevcut.

Biz çok erken bir dönemde aldatıldık, şu anda da bir aldanmalar fasit dairesi (kısır döngüsü) içinde bulunuyoruz. Önce şu hayat bize şeker-şerbet gibi gösterildi; sonra da, zehirle kirletilerek kâse kâse ruhlarımıza içirildi. Bugünkü karın ağrılarımız dünkü tükettiğimiz kâselerden, yarınki sancılarımız da -Allah'tan fevkalâde bir sıyânet olmazsa- bugün yudumladığımız o semm-i katilden olacaktır.

Tedaviye muhtaç aliller, ruhun perişaniyetiyle sarsık zeliller ve günahlarla Müslümanlığın ayıbı hâline gelmiş kirlileriz; ama, bizi arınma

kurnalarına götürecek yollar perişan, köprüler de çoktan yıkılmış.. Biz kansızlıkla kıvranıyoruz ama üzerimizde kan emen bir sürü sülük var; zafiyetle tir tir titreyip duruyoruz ama tepemize inip kalkan balyozlar da eksik olmuyor. Çok defa, hevâ, heves fırtınaları karşısında hazan yemiş yapraklar gibi savrulup duruyoruz.. Rüzgârlar sert esiyor, barınaklar iğreti; hülyalarımız pamuk gibi yumuşak, realiteler ise tipi-boranla soluklanıyor.

Doğru-dürüst hiçbir şey olamamışız, her şey olmuşluğun hesaplarıyla oturup kalkıyoruz. Ortada mülk yok, saltanat yok, Süleymanlık rüyaları görüyoruz. Ne gönülden Ramazan olabildik, ne de oruç; ama her zaman sahur davulu gibi güm güm ötüp durduk. Boyumuzun kat kat üstünde bir gurur abidesi gibiyiz. Amansız hâdiseler karşısında karton gibi bir hâlimiz var; gel gör ki, granit olduğumuz iddiasındayız.

Makam sevgisi, şöhret hissi, rahat etme düşüncesi, tenperverlik duygusu boyunlarımızda âdeta çelikten bir kement; her biri birer gayya olan bu duygulardan bir türlü kurtulamıyor ve mahiyet-i nefsü'l-emriyemize göre kendimiz olamıyoruz. Dünya ve ukbâ kazancı adına ne ciddî bir hesap ne de tutarlı bir plâna sahibiz. Kazançlar kuşağında sürekli kaybediyoruz; kaybederken de muhtemel daha kötü durumlarla teselli olmaya çalışıyoruz. Zamanı suçlama, şartlara lânetler yağdırma da ayrı bir avunma yolu. Suç ve günah bize ait, zamana sövmenin âlemi ne.! Zehiri içen biziz, kimyacıya küfretmek de neden!?. Devran ne bize ne de başkasına bir kötülükte bulundu; biz kendi devranımızı yıkıp târumar ettik. Yanlış okuma, yanlış yorumlama ve yanlış anlama bizi kuralsız bir toplum hâline getirdi. Dağınık, derbeder ve kullanılmaya müsait bir hâlimiz var; gelen başımıza basıp geçiyor, giden başımıza basıp geçiyor. Biz, "mevcutla iktifa" deyip istirahate çekilmişiz. Şeytanları şehrayinlerle sevindirecek, melekleri üzüntüye boğacak bir tuhaflık içindeyiz. Zâhirî hâlimize bakılacak olursa, her yanımızda kıyamet ışıkları çakıp duruyor. Bu kıyamete "dur" diyecek seher yolculuğuna azmetmiş olanların ağzında birer fermuar var. Topraklarımıza Hârût-Mârût büyüsü düşmüş gibi anlaşılmaz ihtilâçlar yaşıyoruz. İnsanlar birbirine yabancı, vifak ve ittifak nikahı Allah'ın buğzettiği talâka emanet, nefsânî duygularımız yeni fırtınalar çıkarma cephesi oluşturma peşinde ve hepimiz şahsî düşüncelere ipotek gibiyiz.

Bütün bunlara rağmen, bizi bize bırakmaman en büyük dileğimiz. Kendimiz edip kendimiz bulsak da, rahmetin, istihkaklarımıza lütuf televvünlü haklar bahşedecek vüs'atte. Eğer göz kamaştıran güzelliklerle dönüp duran şu kâinatların etekleri mücevherlerle dolu ise, bu Senin rahmet ve servetinin sınırsızlığındandır. Eğer tabiatı gereği şu kuru zemin İrem Bağları gibi rengârenkse, o da Senin engin keremindendir. Gözlerimiz o geniş rahmetinin tüllenişinde, düşüncelerimiz her tarafa serpiştirdiğin kereminin tecellilerinde.. ümitlerimizi bir kere daha şahlandırarak, teveccüh ve yakınlığını, uzaklıklarıyla görünmez, duyulmaz hale getiren biz kullarına yakın olduğunu duyur. Vicdan kültüründen mahrum şu derbeder gönüllerimizi mârifetinle doyur.

Bize, her şeyde Seni okuyan gözler, her nağmede Seni duyan kulaklar ihsan ederek düşünce ve beyanlarımızı varlığına tercüman kıl! Yakınlığını gönüllerimize öyle duyur ki, ömrümüzü hep "Sen, Sen" demenin zemzemesi içinde geçirelim.

Bizler, bir zamanlar yoktuk; var olma ihtiyaç ve neş'esinden de habersizdik. Sen bizi cebr-i lütfîler tezgâhından geçirerek, talep üstü, vücud, hayat, şuur, idrak, irade ve gönül gibi lâtifelerle şereflendirip, rahmet yurdunun koridoru şu mihnet diyarına gönderdin. Verdiğin şeyleri istememiştik, isteyemezdik, isteyecek bir mahiyette de değildik. Ancak şimdilerde, bu lütuflarını anlamaya çalışıyor ve Halikımızın bîhemtâ bu atiyyeleri altında iki büklüm matiyyeler olarak, ihtiyaç ve ıztırar çığlıklarıyla inliyor ve bunca şeyden ciddî haberdar olamamanın hacâletiyle iki büklüm oluyoruz.

Hâlimiz Sana ayan; dün ayrı bir isyan, bugün ayrı bir isyan; ne iradelerimizde fer kaldı ne de dizlerimizde derman; her şeye rağmen kararttığımız kaderimiz Senin elinde; liyakatimize göre değil, istihkakımıza bakarak ne olur, sun ihsan üstüne ihsan, ey dertlerimize derman!

Üst üste musibetler kümelenmiş tepemizde.. yürüdüğümüz yollar zikzaklı ve yokuş.. bizler günah yolunun yorgunları, hiç de iç açıcı olmayan günlerin elinden zakkumlar yudumladık.. içimiz-dışımız yara-bere, enerjimiz bitmek üzere; yük ağır, akıl şaşkın, ruh bitkin, ümit mumu sönmek üzere - onu Sen hiçbir zaman söndürme- yollarda dökülüp kalanlar gelip gelip sinelerimize oturuyor.. oturma niyetinde değiliz ama, uzun zaman

ayakta durabilecek gibi de görünmüyoruz. Sen bize her zaman yaptığın gibi sürprizden kapılar arala ve ekstra ihsanlarınla bizi bir kere daha inayetinin gölgesinde serinlet ve ümit çerağlarımıza nezdinden sönmeyen bir ışık gönder.

Bizden evvel, binlercesinin bu kabil dileklerine icabet edip onlara lütfundan kapılar araladın ve başlarına sağanak sağanak ihsanlar yağdırdın.

En son başvurulacak merci Sensin, arz-ı hâlimiz de Sanadır. Huzuruna gelip iç çekişlerimize, içten olup olmadığını bilemediğim gözyaşlarımıza, bükülmüş kaddimize, renk atmış benzimize merhamet buyur ve bize iman ve mârifetteki neş'eyi son bir kez daha duyur.

Dua edenlere cevap veren Sen, ızdırapları dindirip ihtiyaçları gideren Sen, devrilenleri kaldırıp doğrultan Sen, çatlayıp kırılanları sarıp-sarmalayıp tedavi eden de Sensin! Senden ayrı kalışımız ruhumuza renk attırdı; nefsânîlik ve gaflet, ibadetlerimizin mana ve özünü alıp götürdü; samimiyetsizlik dualarımızın kolunu-kanadını kırdı. Sinelerimiz bomboş, düşüncelerimiz tutarsız, kalbî ve ruhî hastalıklarımız bizi yere sermek üzere.. ey kimsesizler kimsesi, bize Eyyub'un hayat ırmağından bir çağıltı gönder, Mesih diyarından da bir nefes.! Hayır hayır! Bizi Ruh-u Seyyidi'l-Enâm'ın nefehâtıyla yeniden dirilişe erdir.. Yakınlığınla gözlerimizi aydınlat ve bizi uzaklığımızın zulmetlerinden kurtar.

Hepimiz önümüze atacağın bir lokmaya muhtaç, boynumuzu bükmüş böyle bir teveccüh bekliyoruz. İşimiz sürekli tuğyan ve her hâlimiz isyan olsa da gözlerimiz kamerin o sürpriz tulûu gibi ekstra bir doğuş intizarında. Hak dostları, Sana vasıl olunca hayret yaşarlar; bizse Seni tam bilememenin hayretleriyle şaşkınlık içindeyiz. Var eden Sensin, yok eden de Sen; uzak tutan Sensin, yaklaştıran da Sen; Sen bizi biz etmeseydin biz bu duyduklarımızı duyamaz ve bize imanın neş'esini tattırmasaydın şu söylediklerimizi mırıldanamazdık. Verdiklerin vereceklerinin referansı; diliyor ve dileniyoruz, bize yakınlığını duyur ve benliğimizde Sana karşı yaklaşma heyecanları uyar.

Talep ettiğimiz şeylerin biricik sahibi Sensin; her zaman acz u fakr ve ihtiyaçlarımızın ibresi de Seni gösteriyorsa başka hangi kapıya yönelebiliriz ki.!

Ey Rabb-i Rahîm! Biz güçsüz, hasımlarımız azgın; şeytan ve avenesi bir cephe oluşturmuş ki, Sen inayet etmezsen bunlarla başetmemiz mümkün değil; her yanda düşmanlarımız gayzla köpürüyor; dostlarsa suskun ve temkin murakabesinde. Sadece o kadar mı?. Hayır, bir sürü de dost kılığında düşman var ve hepsi de tam tekmil taarruz vaziyetinde. Hâdiseler acımasız cereyan ediyor; hicranla geçen zaman bir türlü bitmiyor.. Mekân da, zamanın rengine bürünüyor. Bazen seherlerde esen yeller bile kasvetle esiyor; bazen de Sana niyaz içinde bir fecr aydınlığı ruhumuzu sarıyor. İnşirah duyup biraz seviniyoruz; biz sevinirken hasımlarımız da habire ha esiriyor; bu defa bize de olduğumuz yerde kalakalıp yutkunma düşüyor.

Bütün bunları Sana açıyor, içimizi Sana döküyor ve nazar-ı merhametine dehalet etmek istiyoruz. Aslında, Sen varken başkalarından yardım istemek şirk ve şuna-buna el açmak da bir saygısızlıktır. Yaralarımızı saracak Sen, ızdıraplarımızı dindirecek de Sensin. Sensin kin ve nefretle atan kaskatı kalbleri yumuşatacak; Sensin nifak gel-gitleri içinde bocalayıp duranlara istikamet üfleyecek. Nazarî insanlıktan amelî insan olmaya yükselememiş bahtsızların talihlerine de bir ışık yak. Uzakta duranları daha da uzaklaştırarak tazib etme; dudakları Seni tazimle süslü kulların yakarışları arasında bizim dileklerimize de icabet buyur.[56]

8. SEN FÂİL-İ MUHTARSIN, DUA ZAMANI -3

Ey Rab! Senin dualara icabet etme mecburiyetin yoktur; ama bizim ona ihtiyacımız hissettiklerimizden de çoktur. Bütün dileklerimizi kabul buyur ve bunları kabulünü vicdanlarımıza duyur; aç ve yalnızlıkla tir tir titreyen kalblerimizi iman ve itminanla doyur. Ciddî bir yol almış sayılmasak da yıllar var hep yollardayız. Ufkumuz gam ve kederle tülleniyor. Önümüzdeki engebeler beşer takatini aşkın görünüyor. Ümmet-i Muhammed (aleyhissalâtü ve't-teslîmât) perişan, derbeder ve ızdırap içinde.. Müslümanlık gelenek ve göreneklerin darlığına mahkum.. ibadet ü tâat kültür televvünlü.. duygular, düşünceler fantezilere emanet.. Mücadelelerin esası da

56 *Sızıntı*, Aralık, 2002

çıkarlar, menfaatler, ırkî mülâhazalara dayalı. Ölenler bir hiç uğruna ölüyor, öldürenler işledikleri cinayetleri mücahede sayıyor.

Ey Rab! Elimizden tut, dostlarının yüzüne baktığın gibi bize de rahmetinle teveccühte bulun.. iç dünyamızı varlığının ziyasıyla nurlandır ve bizi Sensizliğin zulmetlerinden, zindanlarından halâs eyle; halâs eyle ve eşiğine baş koymuş kapının şu sadık kullarını yalnız bırakma. Senden kalblerimize ışık, iradelerimize güç, düşüncelerimize istikamet, niyetlerimize de hulûs istiyoruz. Bizleri iç dünyamızla yeniden inşa ederek ruhlarımıza ahsen-i takvîm sırrını duyur. "N'olur ya Rabbî, n'olur ya Rabbî, neyin noksan olur ya Rabbî." (M. Lütfi) Rahmet Senin sıfatın, inayet âdetin, af şanın; bizler de o rahmet, o inayet ve o mağfirete muhtaç kullarınız. "Kerem kıl, kesme Sultanım keremin bînevâlerden/Keremkâne yakışır mı kerem kesmek gedâlerden." (M. Lütfi) Senin kapının genişliği başımızı sokacak başka kapı aramaya ihtiyaç bırakmamıştır. Başımızı o kapıdan içeriye sokabildiğimiz kadar sokuyor, sesimizi edep ve temkinle kalibre ediyor ve Senden arızasız ibadet ü tâat adına bir güç, masiyetler karşısında sarsılmayacak sağlam bir irade ve musibetleri iyi değerlendirebilecek bir idrak ve bir basiret istiyoruz. İstediklerimizi ver ve bizi kendi darlığımıza mahkûm etme.

Biz her şeyimizle Seniniz; Sana hamd ü senâda bulunuyorsak, Senin lütfettiğin uzuvlarla bunu yapıyoruz; kulluğuna koşuyorsak, boynumuzdaki acz ü fakr tasmasının gereğini yerine getiriyoruz. Bunlar Sana göre değil, bizim tutarsızlığımız çerçevesinde çırpınışlar.. Evet, nerede Senin ululuk ve azametin, nerede bizdeki kulluk? Nerede o altından kalkılmaz lütuf ve ihsanlar, nerede bizdeki o kırık kol ve kanatlar?

Ya Rab! Önümüzdeki şu upuzun hayat yolculuğunda, bizi kendi idrak ve ihsaslarımızın darlığıyla baş başa bırakma; akıllarımızı inhiraf ve sürçmelerden, nefislerimizi cismanîliğin baskılarından, gönüllerimizi de hevâ ve heveslerin öldürücü oklarından sıyanet eyle. Kapının kullarını; ilimde kibr u gururdan, ibadette riya ve gafletten ve duygularına renk attıran ülfetten koru. Senin yolunda yürüyor gibi görünüp Senden uzaklaşmak, kurbet atmosferinde iç içe firkat yaşamak, hep rızadan söz edip gazap arkasından koşmak ne acıdır! Sen bizi kazanç yolu sanılan bu tür haybet vadilerinde ömür tüketmekten muhafaza buyur.

Rabbimiz! Senin bize sahip çıkıp sıyanet etmen, düştüğümüzde tutup kaldırman, kirlenen mahiyet-i insaniyemizi sık sık yıkayıp, arındırıp nezdindeki gözü sürmeliler arasında kabul buyurman, Zât'ın için bir nakîse sayılmaması yanında bizim için çok şey ifade etmektedir. Gerçi cürüm cürümdür ve ceza ister. Biz de öyle bir cürmün prangalı mahkûmları sayılabiliriz. Ne var ki Sen, azap edecek pek çok kimse bulabilirsin; fakat biz, affedecek birini asla bulamayız. Ey affı tecziyesinin önünde rahmet tahtının sultanı! Bizi bir bilinmez ve bulunmaza bırakarak tazib etme. Eğer bir zaman Senden kaçıp –aslında kaçınılmazdan kaçmışız– akla-hayale gelmedik levsiyâta girdi, mahiyet deformasyonları yaşadı, haddimizi bilmezlik edip Sana baş kaldırdı, hevâ u nefislerimize uyup kirlendi ve kendimize kıydı isek –ki bu ahsen-i takvîm dilrubâları için bir intihardır– şimdi bin bir çaresizlik içinde, ama ihtiyaçlarımızın şuurunda olarak, boynumuzda hâkimiyetinin tasmaları, ayaklarımızda ıztırar prangaları, ellerimiz göğüslerimizde günahlarımızı itiraf ediyor; bir kez daha kapının kulları olduğumuzu mırıldanıyor, "merhamet" deyip inliyor ve ululuğuna yakışır bir muamele bekliyoruz.

Bizleri bağışla, öyle bir dünyada hayata gözlerimizi açtık ve öyle bir âlemde yaşıyoruz ki, önümüzde tuzak, arkamızda tuzak; uğrayıp geçtiğimiz her yerde nefis, şeytan ve aynı takımdan binlerce ifrit ağını germiş av bekliyor; yol boyu yüzlerce fitne ocağı ve isi-dumanı gelip sinelerimize oturuyor. İnayetine ihtiyacımız açık, çaresizliğimiz her hâlimizden belli; bizleri yara-bere almadan hedefe ancak Sen ulaştırabilir ve bugüne kadar elli defa çatlamış, kırılmış ruh dünyamızı da ancak Sen tamir edebilirsin. İçimizi Sana döküyor, kusurlarımızı Sana açıyor ve bize yeniden insan olma yollarını göstermeni diliyoruz.

Yeni bir azim ve ümitle bir kere daha Sana yöneldik. Başımızı ayaklarımızla buluşturduk ve bir sürü beklentiye koyulduk. Arzu ve isteklerimizde bize inkisar yaşatma! Bize sevginden kâse kâse şerbetler sun ve gönüllerimizi iştiyakınla coştur! Sinelerimize öyle bir aşk u şevk koru saç ki, kalmasın kararımız; başımız kapının mübarek eşiğinde, nabızlarımızda Seni duymanın heyecanı, gönüllerimizde aşk u vuslat hafakanı, gözlerimiz çağlayıp gitsin ve âh u efganlarımız gökleri titretsin.

Bundan sonra olsun, artık oturup kalkıp hep Seni düşünelim.. her şeyi Sana bağlayıp öyle sevelim.. Vuslat hülyalarıyla yaşayıp Sana karşı iştiyakla köpürüp duralım. Senin için kıyam edip, Senin için oturalım.. her şeyin çehresinde Seni okuyalım; her nesneden Sana ulaştıran yollar bulmaya çalışalım.

Bugüne kadar başka hülyalar peşinde koşa koşa yorulduk. Sensizlik canımıza tak etti.. meğer, mülâhazalarda Sen olmayınca en geniş yollar ne kadar da daralıyormuş, şehrahlar nasıl da sevimsiz patikalara dönüyormuş...

Sen artık, bize bir kere daha gurbet yaşatma; bizi Sensiz ve ışıksız bırakma! Senin yolunda gibiyiz; ama ciddî bir azığımız yok; ömür sermayemiz yabancı hülyalar, yalancı rüyalar arkasında hebâ olup gitti. Huzurundayız; fakat elimiz boş, gönlümüz boş, hasenât defterimiz bomboş; ama bütün bu boşluklara yetecek sihirli bir iksirimiz var; hakkındaki hüsnüzannımız.. Evet, cürmümüz dağlar cesametinde; ümitlerimiz ise, ufkun onların üzerine oturduğu her şeyin üstünde.

Yürüyeceğimiz yollarda yüzlerce firavun, yüzlerce nemrut, yüzlerce Ebû Cehil pusu kurmuş bize diş biliyor; varsın bilesin, hepsinin hakkından gelecek Sen varsın ya.! Aczimiz mutlak, fakrımız açık, ihtiyaçlarımız sınırsız; ama hiçbir endişemiz yok. Zira istemeden verdiklerine, ettiklerine bakıyor, isteklerimizin verileceğine, ihtiyaçlarımızın da giderileceğine gönülden inanıyoruz.

Seni bilenlerce Sen, bugüne kadar –tabiî ki hikmetinin çerçevesinde– her isteyene istediğini verdin ve Sana bel bağlayanları hiçbir zaman hayal kırıklığına uğratmadın. Sana doğru bir adım atanı on katı yakınlığınla şereflendirdin. Sana gelirken yolda sürçüp düşenleri, yolunun delisi sadık bendelerin gibi arındırıp mükâfatlandırdın. Şimdiye kadar Sana misafir olmuş da ziyafet görmemiş, kapının tokmağına dokunmuş da cevap almamış kimse yoktur.

Muhtaçlar ve muztarlar olarak şimdiye kadar bir hayli yol teptik, bir hayli kapı çaldık ve nihayet gelip Senin inayet arsana çadır kurduk. Sen, ihtiyaç nedir bilmediğimiz, ıztırardan anlamadığımız bir âlemde bize vücut verdin, can verdin, şuur verdin, vicdan verdin. Şimdi giderilmiş olan bu

ihtiyaçlarımızın farkındayız ve Senden bir kere daha günahlarımıza değil, yüzümüze bakıp "Haydi siz de seçkin kullarım arasına girin ve lütuflarımı paylaşın." diyeceğiniz eşref saatleri bekliyoruz.

Rahmetinin vesâyetine sığınırken, lütfundan sürpriz ihsanlar beklerken, kirlettiğimiz üstümüze-başımıza, gönlümüze-ruhumuza bakmıyor; Senin her nasılsa, uzun zaman takılıp yollarda kaldıktan, ya da yolda bulunmanın erkânına saygısızlık ettikten sonra, toparlanıp Sana gelen birine gösterdiğin/göstereceğin mukaddes memnuniyet ve münezzeh sevince dayanarak aynı muameleyi bekleme cür'etinde bulunuyoruz.

Bir süre ayrı düştükten sonra dönüp Sana gelenleri kovmayacağını vadediyorsun aslında kovduğunu da hiç duymadık ya–. Sana yönelenlere hep "gelin, gelin" diyorsun. Ey Rab! Böyle emekleye emekleye sürünmeyi de gelme kabul edeceksen, müsaade buyur "Biz de geldik" diyelim. Geldik ve Sana, yolların amansızlığını, nefis, şeytan ve hevânın imansızlığını, bizim de dermansızlığımızı şikâyet ediyoruz. Bilhassa, her zaman hatalara açık duran, mâsiyetlere meyyal bulunan ve ululuğuna karşı hep saygısız davranan serkeş nefsimizi Sana şikâyet ediyoruz. Yığınlar, onun zehirli hançeriyle yaralı ve bitkin, hep onun dümen suyundalar; işleri eğlence ve oyun, hâlleri gaflet ve dalâlet, arkasından koşup durdukları şan-şöhret, zevk u safa ve rahat, hedefleri de çıkar ve menfaat. Her birini birer öldüren virüs kabul ettiğimiz bu mikroplar şimdiye kadar nice "serv-i revân canları, nice gül yüzlü sultanları", nice hanları ve hakanları yere serdi ve saltanatlarıyla beraber yerle bir etti.

Sen elimizden tutmazsan, bu mekkâr, bu gaddar hasımlar karşısında kendi kendimize ayakta duramayız. Aksine maiyyetinde olursak, o zaman da hiçbir şeyden korkmayız. Bizleri şeytanın bu kabil ağlarına takılıp helâk olmaktan, kalbimizi şeytana kaptırmaktan, şeytana kalb kaptıranlarla beraber bulunmaktan muhafaza buyur. Bize yeni bir "ba'sü ba'de'l-mevt" lütfeyle; başlarımız önümüzde, boynumuz buruk, gönüllerimiz kırık, Senden ayrı düşmenin hacâletiyle iki büklüm ama fevkalâde ümitli ve Senden eminiz. Bizi bir daha yalnız bırakmamanı diliyoruz. Nedametlerimizi gönül heyecanlarımız ve gözyaşlarımıza emanet ederek bize ruhta, gönülde, sırda diriliş bahşetmeni diliyoruz. Kabul edersen bu Senin şanındandır. Redde-

dersen bu da bizim için apaçık bir hüsrandır. Şanına düşeni yapman ne hoş.! İstihkakımıza göre muamelen ne acı..![57]

9. ZİKİR

Anmak, hatırlamak, yâd etmek manalarına da gelen zikir; sofîlerce, Allah'ın (celle celâlühu) ad ve unvanlarının teker teker veya birkaçının bir arada tekrar edilmesinden ibarettir. Zikir, Allah'ı münferiden veya topluca anma yollarının -bu yolun adı ne olursa olsun- bazılarında اَللّٰهُ, bazılarında لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللّٰهُ -mürşid ve rehberin tayinine göre-, bazılarında da daha değişik isim ve unvanlarla edâ edilir.

Zikir de, tıpkı şükür gibi hem lisan, hem kalb, hem beden, hem de vicdanın bütün erkânıyla yerine getirilen bir vazife ve bir kulluk borcudur. Cenâb-ı Hakk'ı bütün esmâ-i hüsnâsıyla, bütün sıfât-ı kudsiyesiyle yâd etmek, O'nun hamd ü senâsıyla gürlemek, yerinde tesbîh u temcîdlerle gerilmek, yerinde kitabını okumak ve onun rehberliğine sığınmak; kâinat kitâbındaki âyât-ı tekvîniyesini mana-yı harfiyle mırıldanmak; aczini, fakrını dua ve münâcât lisânıyla ilân etmek... Evet, bütün bunların hepsi lisana âit birer zikirdir.

Başta "latîfe-i rabbâniye" olmak üzere vicdanın bütün rükünleriyle Allah'ı yâd etmek, yâni O'nun varlığına dair delillerin mülâhazasıyla oturup kalkmak, varlık kitabında sürekli parlayıp duran ve her an bize ayrı ayrı şeyler fısıldayan ilâhî isim ve sıfatları düşünmek; sonra da O'nun cihan çapındaki rubûbiyet ahkâmını, bu ahkâm karşısında sorumluluklarımızla alâkalı meseleleri, emr ü nehiyleri, va'd ü vaîdleri, mükafât ü mücazâtları tefekkür etmek; enfüsî ve âfâkî yollarla varlık ve varlığın perde arkası sırlarını araştırmak; bu araştırmalar esnasında basar ve basîrete açılan uhrevî güzellikleri tekrar-ber-tekrar temâşâ etmek.. Zerreden seyyarelere kadar her şeyin, "âlem-i kuds" hesabına atan birer nabız, âlem-i lâhut'a nur-efşan birer tercüman ve "hakikatü'l-hakâik"a birer menfez olduklarını tasavvur etmek de bir kalbî zikirdir. Her zaman bir nabız gibi atan varlığı duyabilenler, bir hatip gibi konuşan âlem-i lâhutu dinleyebilenler ve

---

57 *Sızıntı*, Ocak-2003

bu menfezlerden celâl ve cemal tecellilerini temâşâya muvaffak olanlar, gözlerin görmediği, kulakların işitmediği öyle rûhanî zevklere ulaşırlar ki, bazen bu zevk zemzemesi içinde geçen hayatın bir saati yüzlerce seneye muâdil gelebilir; gelebilir ve bu kudsî seyahat o zevkli sonsuzluğuyla, vâridât ve mânevî hazlar "salih dâiresi" içerisinde köpüre köpüre devam eder gider. "Sübühât-ı vech"in nurları her yanı sardığı bu noktada insanın müşahedeleri insanı aşar; aşar da her gönül erbâbı ve her istidat, "zâtü'l-emr"e muvâfık olsun-olmasın, duyup hissettiği şeylerle kendini bir zikir velvelesi içinde bulur. Derken, ihtiyarî-gayri ihtiyarî, esmâ-i ilâhîyi mırıldanmaya başlar.

Bazen zikir, öylesine köpürüp insan benliğini sarar ki, zikirden de zâkirden de nâm u nişân kalmadığı böyle bir istiğrak hâlinde, kimileri لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللّٰهُ ve kimileri de, tabiî kimileri لاَ مَشْهُودَ إِلاَّ اللّٰهُ kimileri مَوْجُودَ إِلاَّ اللّٰهُ şuurlarının külliyeti ölçüsünde, لاَ dan sonra bütün esmâ-i ilâhîyi birden mülâhaza ederek إِلاَّ اللّٰهُ a geçer ve böyle küllî bir şuur ve küllî bir mülâhaza ile "kelime-i tevhid"e devam ederler.

Herhalde, işte böyle bir kurbet ve böyle bir maiyyet atmosferinde geçen saniyeler, -tabiî vâridâta açık münevver saniyeler- kapalı ve nursuz senelerden daha bereketli ve daha ebediyet buudludurlar. Bu mübârekiyete işaret için hadis olarak rivâyet edilen bir kutlu sözde: لِي مَعَ اللّٰهِ وَقْتٌ لاَ يَسَعُنِي فِيهِ مَلَكٌ مُقَرَّبٌ وَلاَ نَبِيٌّ مُرْسَلٌ *"Benim Allah ile öyle bir ânım vardır ki o esnâda Bana ne bir mukarreb melek ne de bir nebiyy-i mürsel ulaşamaz."*[58] buyurulur.

İlâhî emir ve yasakları, ciddi bir duyarlılıkla hayata taşıyıp yaşamak, her emir ve her yasakla kendisine yapılan teklifleri vicdanında hissederek, iştiyakla emirlerin ifâsına koşmak ve derin bir mes'ûliyet şuuruyla yasaklardan kaçınmak da bedenî zikirdir ki, lisânla yapılan zikrin derinliği de büyük ölçüde bu ikinci zikirden kaynaklanmakta ve bu "anilmerkez" güçle bir ölümsüz ses hâline gelmektedir. Bedenî zikir daha çok, ulûhiyet kapısının tokmağına dokunmak suretiyle, o dergâha kabul yollarını araştırarak beşerî acz ü fakrımızı ilân üslubuyla ilâhî kudret, ilâhî kuvvet ve ilâhî gınâya ihtiyacımızı bir arz hamlesidir.

---

58 Aliyyülkârî, *el-Esrâru'l-merfûa* s. 197; el-Aclûnî, *Keşfü'l-hafâ* 2/173

Evet, zikreden ve zikrinde de ısrarda bulunan zâkir, Cenâb-ı Hak'la mukavele yapmışçasına hıfz u himâye ve inâyet seralarına alınmış olur ki فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ "*Anın Beni ki anayım sizi*" (Bakara, 2/152) ilâhî fermânı da aczin ayn-ı kuvvet, fakrın ayn-ı gınâ hâline geldiği bu sırlı keyfiyeti ifâde etmektedir.

Yani siz, Allah'ı zikr u fikr u ibadetle yâd edince, O da sizi teşrîf ve tekrîmle anacak.. siz dua ve münacâtlarla hep O'nu mırıldanınca, O da icâbetle size lütuflar yağdıracak.. siz onca dünyevî işlerinize rağmen O'nunla münasebetlerinizi devam ettirince, O da dünya ve ukbâ gâilelerini bertaraf ederek sizi ihsanla şereflendirecek.. siz yalnız anlarınızı O'nun huzuruyla şereflendirince, O da yalnızlıklara itildiğiniz yerlerde size "enîs ü celîs" olacak.. siz rahat zamanlarınızda O'nu dilden düşürmeyince, O da rahatınızı kaçıran hâdiseler karşısında size sürekli rahmet esintileri gönderecek.. siz O'nun uğrunda yollara dökülüp O'nu cihana duyurunca, O da sizi dünya ve ukbâ zilletlerinden kurtaracak.. siz bütün davranışlarınızda ihlâslı olunca, O da sizi gözlerin görmediği, kulakların işitmediği, insan tasavvurunu aşan hususî iltifat ve hususî pâyelerle şereflendirecek...[59] Böylece, zikir arzusu, zikir cehdi, zikre mazhariyet nimetiyle kıymete ulaşacak, derken Allah da bu tevfik ve hidayet lütfunu hususî ihsanlarıyla daha bir derinleştirecektir ki, وَاشْكُرُوا لِي وَلاَ تَكْفُرُونِ "Bana sürekli şükredin ve sakın nankörlüğe düşmeyin!" (Bakara, 2/152) emr-i rabbânîsi de işte, zikirden şükre, şükürden zikre bu "salih dâire"yi ihtar etmektedir.

Zikir bütün ibadetlerin özüdür ve bu özün özü de Kur'ân-ı Kerîm'dir. Ondan sonra da, Hazret-i Sâhib-i Şeriat'tan sâdır olan nurlu sözler gelir. Cehrî, hafî her şekliyle zikir, duygu, düşünce ve şuur çevresinde halkalanan ziyâ-i "sübühât-ı vech"in bedene taşınması ve rûha mâl edilmesi ameliyesidir.

Zikir, Cenâb-ı Hakk'ın gizli-açık nimetleri karşısında O'nu, ins-cin herkese ilân etmenin unvanıdır. Bu ilân kesildiği an yeryüzü ve ondaki varlıkların da hikmet-i vücudu kalmaz. Zaten, Peygamber beyanıyla -aley-

---

59 Buhârî, *Bed'ü'l-halk* 8, Tefsîru sûre (32), Tevhid 35; Müslim, *İman* 39, Cennet 5, 6

hi ekmelü't-tehâyâ- yeryüzünde "Allah Allah" diyenlerin kalmayışı, kıyametin kopmasıyla irtibatlandırılmıyor mu?[60]

Hangi şekliyle olursa olsun "zikrullah" yolu, Hakk'a ulaşma yollarının en kavîsi ve en emînidir. O olmadan Hakk'a vuslat zordur. Evet, vicdanların şuurla O'nu anması, letâifin her an O'na dem tutması ve lisanın bu armoniye tercüman olması, sonsuzluk yolunun yolcuları için ne tükenmez bir zâd ü zahîre ve ne bereketli bir kaynaktır!

Zikrullah, kurbet helezonunda öyle bir seyahattir ki; dil, duygu, gönül bir koro teşkil edip de Allah'ı anmaya durunca insan, bir anda kendini sırlı bir asansör içinde bulur ve bir lâhzada rûhların uçuşup durduğu iklime ulaşır; ulaşır da gök kapılarının aralığından ötelere ait neler ve neler seyreder..!

Zikrullahın muayyen bir vakti yoktur. Namaz bütün ibadetlerin pîri ve din sefinesinin direği olduğu hâlde belli zamanlarda edâ edilir ve edâ edilmesi câiz olmayan vakitler de vardır. Zikrullah ise, zamanın her diliminde serbest dolaşıma sahiptir ve herhangi bir hâl ile mukayyet değildir

اَلَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللّٰهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلٰى جُنُوبِهِمْ "Onlar Allah'ı ayakta, oturarak, hatta yan gelip yatarken de anarlar." (Âl-i İmran, 3/191) fehvâsınca, ne zaman itibarıyla ne de hâl itibarıyla zikrullah'a tahdit konmamıştır.

Kitap, Sünnet ve selef-i salihînin eserlerinde, zikrullah konusunda yapıldığı ölçüde bir başka şeye terğib ve teşvik yapıldığını hatırlamıyorum. Aslında o, namazdan, cihada kadar her ibadetin içinde can gibidir, kan gibidir.

Ancak, herkesin zikri, zikredilenin onun duyguları üzerinde tesiri ölçüsündedir ki; sofîler buna "müşahede" veya "huzur-u kalb" derler. Bazıları, Cenâb-ı Hakk'ı anarak bir sırlı yol ile kalbinde O'na ulaşır. Bazıları da vicdanlarında O'nu "kenzen" bilir ve derunlarındaki nokta-i istinat ve nokta-i istimdat sayesinde sürekli maiyyette olur. Bu seviyenin insanları için her yeni anış, bir inkıtâ vesilesi olması itibarıyla cehalettir.

60 Müslim, *İman* 234

اَللهُ يَعْلَمُ أَنِّي لَسْتُ أَذْكُرُهُ وَكَيْفَ أَذْكُرُهُ إِذْ لَسْتُ أَنْسَاهُ "Allah biliyor ki ben O'nu şimdi anmıyorum, anmak ne demek, ben O'nu hiç unutmadım ki..!"[61] Sözü de bu anlayıştaki insanların düşüncelerini ifade etmek olsa gerek.[62]

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِي لَكَ ذَكَّارًا لَكَ شَكَّارًا لَكَ رَهَّابًا لَكَ مِطْوَاعًا لَكَ مُخْبِتًا إِلَيْكَ أَوَّاهًا مُنِيبًا، وَصَلِّ اللّٰهُمَّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الذَّكَّارِ وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ الْمُخْبِتِينَ الْمُنِيبِينَ.

10. ÖLÇÜ VEYA YOLDAKİ IŞIKLAR'DA DUA

* Dua, ruhun gıdasıdır, bu gıda rûha fâsılasız verilmelidir.

* Dua, iradeyi kanatlandıran bir büyüdür; müdavimlerinden başkası da onun bu güçlü sırrını anlayamaz.

* Dua, esbabı aşarak hem Allah'ın kudretine itimadı, hem de beşerî zaafı ilândır.

* Duaya musallat en tehlikeli virüs sebeplere te'sir-i hakiki vermektir. Bu virüsü kapmış ruh "ekstra" tedavi ister.

* Şiddete karşı yapılan en güzel dua, rahat ve rehavet zamanında yapılan duadır.

* Allahım, Sana ve dualara itimadımı arttır; sebeplere riâyeti de bir vazife şuuru olarak vicdanıma duyur!

* Allahım, ne azabına dayanacak hâlim ne de rahmetinden mahrum kalmaya mecalim yoktur!

* Allahım, vefâsızlık edip Sen'den uzak kalsam da, hâlim, Sen'siz edemeyeceğimi haykırmaktadır.. Vefasızlığım itibariyle değil, ihtiyacıma göre Sen'in lütfuna tâlibim![63]

---

61 el-Beyhakî, *Şuabü'l-îmân* 6/331

62 *Kalbin Zümrüt Tepeleri*, 1/176-181, Nil Yayınları, İzmir, 2001

63 *Ölçü veya Yoldaki Işıklar*, s. 224, İstanbul, 2001

İkinci Bölüm

"KIRIK TESTİ" İSİMLİ KİTABINDA DUA İLE İLGİLİ YAZILAR

"KIRIK TESTİ" İSİMLİ KİTABINDA DUA İLE İLGİLİ YAZILAR

1. ALLAH'I ANMA VE DUA

Hak dostları evrâd u ezkâra (Kur'ân ve dua okumaya, Allah'ı anmaya) çok önem verirler. Her gün bir miktar Kur'ân okuma ve değişik dualarla Allah'a niyazda bulunmanın O'nunla irtibatımız açısından çok önemli olduğunu söylerler. Her fert kendi gücü nisbetinde bir şeyler belirlemeli ve onu her gün okumalıdır, derler. Üstad Hazretleri'nin Mecmûatü'l-ahzâb'ı on beş günde bir hatmettiğini bir yakınından bir kaç defa dinledim. O kitap üç cilttir; demek ki, ciltlerden her birini beş günde bir okuyor. Onca kitap yazma; te'lîf, tashîh, arkadaşlarıyla görüşme, yaşadığı ağır şartlar; hapishaneler, takipler, tevkîfler, tarassutlar, tehcîrler.. Bütün bunlara rağmen evrâd u ezkârında hiç kusur etmiyor.

Bazıları "Duada mübalâğa etmemeli, aşırı gitmemeli" falan derler. Zannediyorum aşırı gitme meselesini Ubâde b. Sâmit'in kendi oğluna yaptığı vasiyetteki ifadelerini yanlış anlayarak ortaya atıyorlar. O, dua ederken mesela; bazılarımızın "Allahım, şöyle bir Cennet, yamacında şöyle bir köşk, köşkün yanından akan pırıl pırıl bir çay..." dediği gibi teferruata ait şeyler zikrediyor; ayrıntılara dalıyor. Bu sebeple Hz. Ubâde, "Oğlum, ben Resûlullah'tan duada ifrattan sakındıran sözler duydum." diyor. O ifratı (aşırılığı) meselenin keyfiyetiyle alâkalı detaylarla uğraşma şeklinde anlıyor. Yoksa, Cenâb-ı Hak "Ya eyyuhellezîne âmenüzkürullâhe zikran kesîrâ" يَا أَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا اذْكُرُوا اللّٰهَ ذِكْراً كَثٖيراً "Ey iman edenler, Allah'ı çok anın, çok yâd

edin." (Ahzab, 33/41) derken, bir insan sabahtan akşama kadar durmadan "*Sübhanallâhi ve bihamdihî sübhânallahil azîm*" dese yine duanın hakkını eda etmiş olamaz. Efendimiz bu duanın sabah akşam yüzer defa söylenmesini tavsiye ediyor. Ümmü Seleme validemiz de taşları veya fasulye tanelerini yanına koyuyor ve onlarla sayarak her gün yüz defa söylüyor.

Birbirini tanıyan, bilen insanlar değişik gruplar halinde dua okuyabilirler. Mesela, Büyük Cevşen'i birkaç kişi paylaşıp okuyabilir. Paylaşıldıktan sonra artık her insanın kendisine ayrılan bölümü okuması onun için gerekli olur. Yani "Allah'ı anma, zikretme hususunda ben her gün şu kadar bir şey yapacağım." diyen insan üzerine bir sorumluluk almış olur ve bu sorumluluğu yerine getirmesi artık zarurîdir. İsteyenler Büyük Cevşen dediğimiz hizbi baştan sona kadar kendi başlarına da okuyabilirler. Fakat bir heyet halinde okuyunca, herkesin defter-i a'mâline o okumanın bütününden hâsıl olan sevap yazılır. Hakikî şahs-ı manevî teşekkül edince herkes bütünün okuduğu kadar okumuş olur.

Bu hususta özellikle Mecmûatü'l-ahzâb'ın çok istifadeli olacağını düşünüyorum, çünkü o kitap, oldukça geniş ve pek çok velînin dualarından değişik bölümler ihtiva ediyor. Gümüşhânevî Hazretleri onları toplarken bugünkü ölçülerde tashih etme imkânı olmamış. Üstad'ın eline de O'ndan geçmiş. O okuduğu yerleri kısmen tashih etmiş. Keşke bir-iki gayretli insan yeniden onun üzerinde çalışsa ve o kitabın elden geldiğince hatasız olarak basılmasına vesilelik etse.

O basıldıktan sonra duaya iştiyaklı müminler aralarında taksim ederler. Öyle bir metot geliştirirler ki, herkes farklı zamanlarda farklı yerleri okur. Meselâ, bir ay boyunca şu bölümü okuyan insan, ikinci ay diğer arkadaşının yerine geçer. O üçüncü arkadaşın, o da dördüncü arkadaşın yerine.. Böylece herkes Mecmuatü'l-ahzâb'ın her yerini okumuş olur. Gördüğü duaların orijinal, yepyeni olması insanda ayrı bir heyecan uyarır. Meselâ, Şâh-ı Geylânî'nin insanın gönlünde ürperti hâsıl eden duasını bile otuz gün üst üste okuyan biri zamanla onu ilk gün okuduğu gibi duyamayabilir. Fakat bu duayı ikinci ay biraz bekletir, başka dualar okur, ona karşı içinde hâsıl olan ülfeti giderir ve bir müddet sonra tekrar o bölüme dönerse yine

ilk defa okuyormuş gibi duyup hissedebilir. Benim ömrüm vefa eder mi bilemiyorum ama istiyordum ki, ben de onu birkaç arkadaşımla paylaşıp okuyayım? Bunun nasip olmasını çok arzu ederim.

Bazen şu husus kafama takılıyor: İşin esası bir kenara çekilip kimseye demeden dua okumaktır. Fakat burada "Ben de böyle bir kenarda dua okuyabilirim, kimseye ihtiyacım yok." gibi bir gizli bencillik var mıdır, bilemiyorum. Eğer varsa bu çok tehlikelidir. Bir başkası da "Ben kendim bir kenara çekilip dua okuyabilirim, ama arkadaşların dualarının arasında olursa benim dualarımın da kabule daha yakın olacağını umarım." düşüncesinde olabilir. Böyle bir yaklaşımla duanın hiç olmazsa bir parçası, yarısı veya çeyreğini arkadaşlarıyla beraber okur. Fakat bu ikincisinde de görünme, duyulma hissi bulunabilir. Bunların hepsi tehlikelidir. Dua öyle halis olmalı ki, ona hiç bir mülahaza bulaşmamalı. Onun sağından-solundan, altından-üstünden, neresinden bakılırsa bakılsın şeffaf, saydam bir şey gibi hep Zat-ı Ulûhiyyet tecellileri görülmeli.

Bazen de, meselâ aynı camide namaz kılan insanlar birbirlerine "Gelin selef-i salihînden rivayet edilen şu duaları okuyalım. Meselâ, bir gece kalkalım, iki-üç saat sürse de 19 defa Fetih Suresini okuyalım." diyebilirler. Ama herkes içinden gelerek katılmalıdır böyle bir dua şirketine. Fırlamalı, kalkmalı yerinden.. bir hâcet namazı kılmalı, Büyük Cevşen'i, Evrâd-ı Kudsiye'yi, Sekîne'yi... okumalı.. Arkadaşlarıyla beraber on beş yirmi dakika okuyorsa, sonra da kimsenin görmeyeceği, aklına herhangi bir mülâhazanın gelmeyeceği bir yere gitmeli, bir yarım saat de orada okumalı.

Evet, yalnız başına okurken "Bak arkadaşlardan kaçtım, kendi kendime kimse görmeden yapıyorum, daha ihlâslıca oluyor." duygusuna kapılma veya "insanlar duysun, görsün" diye başkalarına sesini duyurma; ikisinde de şeytana kapı aralama olabilir. Üstad Hazretleri, sesli okuyup insanlara duyurmayı İmam Gazali'ye dayandırarak istihsan ediyor: "Ben önceleri sesli okuyordum, ama işin içine riya girer mi diye de endişe ediyordum. Sonra gördüm ki, İmam-ı Gazali 'Başkalarını uyarma ve teşvik etmeye matûf olunca mahzursuzdur.' diyor." Fakat bütün bunlarla birlikte kalbimiz Üstad'ın kalbi de değil.

Cennet'ten içeriye gireceğimiz ana kadar bizim kalbimize her şey girebilir. Kırdaki, bayırdaki deliklerde yılan, çıyan arayacağına elindeki fenerini kalbine çevirmesi gereken bizlerin her hâlükârda çok dikkatli olması lazımdır.[64]

2. O'NUN KAPISINI NE KADAR ÇALDIK?

Yağmur damlaları, rahmet ufkundan dökülen merhamet katreleri olarak iniyorlar ufkumuza. Üzerlerinde muhabbet ve şefkat mührü var. Bundan dolayı, yağmur damlalarının yere iniş anını ganimet bilip, duaların kabul olacağı rivayet edilen o esnada gönülden yakarışa geçmek lazım. Bizim için en önemli dua, hatta kendi kurtuluşumuzu istemekten de önemli olan dua, "Allahım! Yüce adını dünyanın dört bir tarafında duyur! Gönüllerimizi ve dünyadaki bütün kullarının kalplerini imana, İslâm'a, Kur'ân'a ve ihsana aç! Bu yolda bizleri de istihdam eyle." niyazıdır. Bu sebeple biz, semadan süzülen her damlayla beraber yeryüzünü teşrif eden meleklerin kanadına bu duayı takıyoruz.

Bugün âlem-i İslam'ın mazlumiyet ve mağduriyetini, yüreğimde hicran, gözlerimde kan, seyrediyorum. Müslümanlıklarından dolayı kötü muamelelere maruz kalanlar ya da toprak meseleleri ve istiklal mücadelesi gibi değişik sebeplerden dolayı zor günler yaşayanlar konferanslar tertip ediyor, seslerini duyurmaya çalışıyor, uluslarası arenada destek bulmaya uğraşıyor ve başka toplumlardan yardım istiyorlar.

Fakat maalesef, Haremeyn-i Şerîfeyn gibi bazı yerlerde, Südeysî gibi bazı insanların hutbede ve namazın kunutunda yaptıkları dualar hariç, o mağdur, mazlum ve mahkûmların onca değişik esbaba tevessüllerinin yanında gönülden, yüreklerini çatlatırcasına "Allah" dediklerine şahit olmadım. Bu sözümü bir kınama kabul etmeyin, ne olur. Ben de müslümanım elhamdulüllah; acı çeken insanların ızdırabını en az herkes kadar ben de vicdanımda duyuyorum. Ama bir nefis muhasebesi kabilinden, müminlerin bir eksiğini ifade etmeye çalışıyorum. Su-i zan da etmiyorum. Mutlaka dua edenler, gözyaşı dökenler vardır; fakat onların sayısı ne kadardır aca-

64 *Kırık Testi*, s. 162-165

ba? Eğer, masum çocuklar bile katledilirken biz sıcak çayımızı rahatlıkla yudumluyorsak, gönlümüzün bir tuğlası düşmüş değil midir?

Başörtüsü meselesinde de böyle değil mi? Siyasilere yaptığınız müracaat kadar, işin sahibine ağlayıp sızlandık mı hiç? Siyasi mücadele işin bir yanı. Bu bazen iradelerimizi aşan zorluklar içerir. Ama geceler boyunca başlarımızı yere koyarak, "Allahım, hangi günahımızdan dolayı bizi böyle te'dip ediyorsun? 'İçimizdeki beyinsizler yüzünden bizi helâk mi edeceksin Allahım!"[65] deyip içimizi döktük mü yeterince.

Değişik siyasi platformlarda meselenin çözüleceği, falanın filanın tavassutu ile problemin aşılacağı zannediliyor. Ehl-i dünyanın kriterleriyle meselelere bakılıyor; hatta onlar taklit edilerek "ağlayıp, sızlayacaksın da ne olacak?" deniliyor. Oysa müminin en önemli güç kaynağı ve sığınağı "Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâh" لاٰ حَوْلَ وَ لاٰ قُوَّةَ اِلاّٰ بِاللّٰهِ inancı ve ikrarıdır. Bu inanç ve ikrar, "Cennet hazinelerinden bir mücevher" ve Azîz u Kahhâr'ın kuvvetini, kudretini itirafın ifadesidir. Öyle bir kapıya dayanmayınca müminlerin başa çıkabileceği hiçbir problem yoktur. Alvar İmamı'nın sözlerini çok tekrar etmişimdir; O şöyle der:

Sular gibi çağlasan
Eyyub gibi ağlasan
Ciğergâhı dağlasan
Ahvalini sormaz mı?

Rica ederim, biz O'nun kapısında sular gibi çağladık, Eyyub Nebi gibi ağladık da kapı açılmadı mı, yüzümüze bakılmadı mı? Gönlümüzden bir yanık kokusu yayıldı da "bu da nedir?" diye sorulmadı mı?" Ben İslam dünyasında O'na ilticayı görmüyorum; ama, belki de ben göremiyorumdur; belki dertliler, yüreği çatlarcasına O'na el açanlar vardır da ben göremiyorum..

Ne var ki, dualar külliyet kesbedince kabule karîn olur. Münferit bazı kimselerin ağlayıp sızlaması umumun dertleri için yeterli değildir. Duanın külliyet kesbetmesi için icabında bazı dua ve virdler bölüştürülerek uzun

---

65 A'raf, 7/155

süre okunur. Ahd-i Atik, Hz. Davud'un yirmi beş sene fasılasız dua edip ağladığını anlatır. Ustûre kitaplarında, O'nun gözyaşlarının aktığı yerlerde otlar yeşerdi denir. Bu, mübalağa adına söylenmiş bir sözdür; ama Hz. Davud'un bir isnad karşısında çok ağladığını gösterme açısından önemli bir örnek teşkil eder.

İşte, eğer, âlem-i İslam'a ait dertler bizim de dertlerimizse, gözyaşlarımızla çimler bitmeli. "Allah'a sığınma" mülahazası gönüllerimizde güç kazanmalı. Her şeyden önce, mümin gönüllerin inanç problemi aşılmalı. Hepimiz yürekten inanmalıyız Rabbimize.. İnanmalı ve bir kere daha O'na yönelmeliyiz.

Cenâb-ı Allah, "Ey iman edenler! Siz kendinize bakın, siz doğru yolda iseniz, herhangi bir sapkın kimse size zarar veremez..." (Mâide, 5/105) buyurmaktadır. Siz seçiminizi hidayet istikametinde kullanmış iseniz; hidayet, tabiatınızın bir derinliği haline gelmişse ve Allah'a hakkıyla kul olmaya çalışıyor; başkalarını da aynı kulluğa çağırıyorsanız, hiç kimse zarar veremez size. İşte o zaman inayet, riayet ve himaye altındasınız demektir. Çünkü "Hasbunallâhu ve ni'mel vekîl: حَسْبُنَا اللّٰهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ Allah bize yeter; O ne güzel vekildir." şuuru konuşunca bütün vekillerin dili bağlanır.

Eğer, biz emanette emin insanlar isek, Allah (celle celâlühu) O'nun adına yaptığımız şeyleri niçin yıksın ki! Problemlerin kaynağını önce kendi nefsinde aramak inanan bir insanın şiarıdır. Öyleyse, biz her şeyden önce, o emanete adanmış birer ruh, emre amâde ve elleri daima göğsünde birer gönül eri olabildik mi, ona bakmalıyız![66]

3. CANLI VE ZİNDE KALABİLMEK

Cenâb-ı Allah'ın küllî iradesinin bitki ve hayvanlardaki bir tür tecellisi olan tabiî insiyaklara (sevklere) mukabil âdemoğluna cüz'î irade verilmiştir. Onun yönelişleri hep iradî olmalıdır. İnsanın dinî hayat adına canlı ve zinde kalması, şevk ve heyecanını yitirmemesi de her şeyden önce iradesine bağlıdır. Yani onun, iradesini kullanarak "Şu kadar evrâd u ez-

---

66 *Kırık Testi*, s. 277-280

kâr okumalıyım; benim canlılığım başkalarını hayata kavuşturmaya bağlı olduğuna göre, sürekli Hızır gibi koşup dört bir tarafa hayat üflemeliyim." demesi ve bu istikamette yaşaması lazımdır. İnsan kendi nefsiyle baş başa kalır, iradesinin hakkını vermezse hiç olmayacak hobiler içine girer ve dini bir kültür olarak yaşamaya başlar. Atalarından tevarüs ettiği (miras yoluyla aldığı) bir kültür gibi "bizim namaz, bizim zekat" deyip onları hafife alma gibi bir lâubaliliğe düşer; ibadetleri vicdanında derinlemesine duyarak eda edemez...

Dinî şevk ve heyecanımızın devamı için evrâd u ezkâr çok önemlidir. رَبَّنَا لاَ تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا "Ey bizim Kerîm Rabbimiz, bizi hidayete erdirdikten sonra kalplerimizi kaydırma." (Âl-i İmrân, 3/8) Şeklindeki Kur'ân-ı Kerîm'den, Peygamber Efendimiz'den ve selef-i sâlihinden öğrendiğimiz duaları devamlı tekrar etme ve ayaklarımızın kaymaması hususunda Cenâb-ı Hakk'a sığınma diğer bir önemli faktördür. Kalbin istikameti için kavlî, fiilî ve hâlî ciddi bir gayret içinde olmak; inhiraflara, sürçüp düşmelere karşı daima temkin ve teyakkuzda bulunmak lâzımdır...

Evet, solma, matlaşma bize aittir; -Hâşâ- onu Allah'tan bilmek asla doğru değildir. İnsan, ülfete karşı savaşmalı; ünsiyetle yaka paça olmalıdır. Hobiler yaşamaya değil; mesuliyet şuuruyla gerilmeye ve kendisine tevdi edilen vazifeyi temsil etmeye çalışmalıdır.

Bu hususta, birbirimize çok dua etmeliyiz; "Allah vefa, sadakat ve ihlâsla bu işe sonuna kadar omuz vermeye bizi muvaffak kılsın!" demeliyiz. Bu şekilde, dost ve arkadaşlara, umum müslümanlara bizahri'l-gayb (gıyabında) dua etmek dine karşı çok ciddi bir vefa emaresidir. Ben günde en az beş vakit, uzağıyla yakınıyla, dostlarıma dua ediyor; onlar için Cenâb-ı Hak'tan ihlâs, samimiyet, vefa, marifet ve yakîn.. İstemeyi bir borç biliyorum.[67]

Evet, insan düşünce ufku ne seviyede olursa olsun, kalbini nazardan dûr etmemeli.. Başını yere koyup sabahlara kadar dua dua yalvarmalı. Çünkü ebedî mutlu olacağı bir âlem için ayağına zincir vursalar ve deseler ki, "Başını yerden kaldırmadan ömür boyu secde edeceksin ama neticede

67 *Kırık Testi*, s. 177-183

ebedî mutlu olacağın bir dünyayı kazanacaksın." Aklı varsa insan secde eder.. eder zira, önünde bir ebedî saadet vardır. Altmış-yetmiş sene, altı yüz -yedi yüz sene veya altı milyon-yedi milyon sene değil sonsuz bir hayat.. İşte bizim önümüzde de o ebedî hayat var. Onun için ne verilse değer. Bundan dolayı akıllı müminler anlatılırken mallarını, canlarını, her şeylerini Allah'a satarlar, verirler denilmektedir.

Biz de ebedî saadeti yakalamak için kulluk vazifemizi kusursuz olarak yapmaya çalışmalı ve Allah'ın merhametine sığınmalıyız. Sürekli O'nun karşısında el açıp bel bükmeli ve çok dua etmeliyiz. Meselâ, mümkün olduğu kadar çok "*Rabbenâ lâ tüziğ kulûbenâ ba'de iz hedeytenâ ve heb lenâ min ledünke rahmeh:* رَبَّنَا لاَ تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِن لَّدُنْكَ رَحْمَةً Ey bizim Kerîm Rabbimiz, bize hidayet verdikten sonra kalplerimizi saptırma ve katından bize bir rahmet bağışla." (Âl-i İmrân, 3/8) demeliyiz. "*Allahümme Yâ Mukallibe'l-kulûb! Sebbit kulûbenâ alâ dînik:*

اَللّٰهُمَّ يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قُلُوبَنَا عَلٰى دِينِكَ

Ey kalbleri evirip çeviren Allahım! Kalplerimizi dinin üzere sabit eyle." İmanla perçinle!. sökülmesin.. Kurşunla çivile oraya... diye yakarmalıyız.. hemen ardından "Sarrif kulûbenâ ilâ tâatik: Kalbimizi Sana itaate çevir, Sana kulluğa meylettir." ifadesini eklemeliyiz.. Bunları on defa değil, bin defa söylesek yine de az demiş oluruz.

Kaldı ki, Allah Resulü bunları sabah ve akşam dualarında üçer kere söylüyor ve bizlere de tavsiye buyuruyor. O bir Nebi'dir; hem mâsum, hem de masûndur ve teminat altındadır... Bize gelince, bizim ne masumiyetimiz, ne masuniyetimiz var. Yani ne günahsızız, ne de Allah tarafından korunma ve sıyanet altına alınmışız.. yok öyle bir teminatımız. O bile böyle diyorsa, bizim titrememiz, çırpınmamız lâzım değil mi?.

Hiç kimse demesin "İçime şu geliyor, bu geliyor.. şöyle bir kalbî problemim var." İçine o geliyor da sen üst üste kırk gece kalkıp o iş için ağladın mı? Başını yere koydun, alnını yaşlar içinde buldun mu? Neden mazeret beyan ediyorsun? Yüreğinle Allah'a teveccüh et, yalvar yakar! "Tut elimden Allahım, tut ki edemem Sensiz" de.

Alvar İmamı ne güzel söyler:

Sen Mevlâ'yı sevende
Mevlâ seni sevmez mi?
Rızasına isteyen de
Hak rızasın vermez mi?
Sen Hakk'ın kapısında
Canlar feda eylesen
Emrince hizmet etsen
Allah ecrin vermez mi?
Sular gibi çağlasan
Eyyub gibi ağlasan
Ciğergâhı dağlasan
Ahvalini sormaz mı?

Rica ederim, O'nun uğrunda yüreğinizi parçalamadan yüreği parçalanmış insanlara lütfedilen şeyleri beklemeyin. O bazen ekstradan da lütfedebilir; ama umumiyetle aldığınız risk kadar, gösterdiğiniz gayret ve cehd kadar mükafat vardır. Hele siz, bir gecenize gündüz boyası çalın, O da sizin gecenizi gündüz yapsın. Siz dünya gecelerinizi gündüz yapın O da ahiret karanlıklarını aydınlığa tebdîl eylesin!

Allah, eşiğine baş koyan yüzleri çiğnetmez ve mahcup etmez; yeter ki siz yürekten O'na yönelin ve "...edemem, Sensiz asla edemem.." deyin.[68]

4. O'NUN ADIYLA OTURUP KALKMAK

Selef-i sâlihîn arasında, gerçekten çok ciddi şekilde, rekâike tevcih gayreti vardı; zühd mülahazasını yerleştirme, kalbin zümrüt tepelerinin eteklerinde dolaşma, sonra o zümrütten yamaçlara tırmanma ve nihayet o tepenin zirvelerine ulaşma; Üstad'ın yaklaşımıyla, insanları hayvaniyetten çıkarma, cismâniyetten kurtarma, kalb ve ruhun derece-i hayat seviyesine yükseltme gayreti vardı. Hatta onlar arasında yaşayan öyle kalb, muhasebe,

68 *Kırık Testi*, s. 202-203

murakabe ve haşyet insanlarından bahsedilmektedir ki, ötelere ait bir mesele okurken korkudan kalpleri duruvermiştir. Mesela, Abdullah b. Vehb, kıyametin yüreklere ürperti salan sahnelerini okuduğu bir anda kalbi havf ve haşyetle dolmuş, hıçkırığa tutulmuş, kendinden geçmiş, kollarına girip evine götürdükleri zaman korkudan dolayı kalbinin durduğunu görmüşlerdi. Ebu Osman en-Nehdî bayılana kadar namaz kılıyor, bazen okuduğu ayetlerin tesiriyle bayılıp düşüyordu. İnsanlar o kadar hüşyar ve yürekler de öyle titrekti.

İşte, namaz, oruç, hac gibi ibadetlerin de, emr-i bi'lma'ruf, nehy-i ani'lmünkerin de kendilerine göre ayrı birer yeri vardır. Fakat ibadetin ruhu ihlâssa, ibadet-ü tâatın damarlarında dolaşan kan da zikirdir. Zikir, hem lisan, hem kalb, hem beden ve hem de vicdanın bütün erkânıyla yerine getirilen bir vazife ve bir kulluk borcudur. Cenâb-ı Hakk'ı bütün esmâ-i hüsnâsıyla, bütün sıfât-ı kudsiyesiyle yâd etmek, hamd-ü senâyla gürlemek, tesbih-u temcîdlerle gerilmek, kitabını okumak, O'nun rehberliğine sığınmak; kâinat kitâbındaki âyât-ı tekvîniyesini manâ-yı harfiyle mırıldanmak; acz-u fakrı dua ve münâcât lisânıyla ilân etmek.. Evet, bunların hepsi lisana âit birer zikirdir.

Emir ve yasakları ciddî bir duyarlılıkla hayata taşıyıp yaşamak, her emir ve her yasakla kendisine yapılan teklifleri vicdanında hissederek, iştiyakla emirlerin ifasına koşmak ve derin bir mes'ûliyet şuuruyla yasaklardan kaçınmak da bedenî zikirdir ki, lisanla yapılan zikrin derinliği de büyük ölçüde bu ikinci zikirden kaynaklanmakta ve bu "anilmerkez" güçle bir ölümsüz ses hâline gelmektedir. Öyleyse asıl olan, lisana ait zikri ve bedenî zikir diyebileceğimiz aksiyonu beraber götürmektir.

Ashâb-ı kiram ve selef-i salîhin efendilerimiz zikrullahı en zor şartlarda ve harp meydanlarında bile terk etmemişlerdir. Hatta onlar, cihada giderken bile, öyle yüksek sesle Allah'ı anıyor, O'nun esmâ-i ilâhiyesini, sıfât-ı sübhâniyesini zikrediyorlardı ki, -teşbih caizse- adeta bir mehter takımıyla cûşiş temin ediyor gibi, zikirle gönüller heyecanlanıyor, dört bir yanda yankılanan evrâd u ezkâr sesleriyle öteler iştiyakı köpürüyordu insanların içinde. Gürül gürül Kur'ân ve dua okuyor, avaz avaz Allah'ı anıyorlardı. Onların bu halini gören Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem),

"Siz sesinizi duymayan, yakarışlarınızı işitmeyen birisine seslenmiyorsunuz; sesinizi indirin, kendinize biraz şefkat edin." deme lüzumunu hissetmişti.

İstidrâdî olarak bir hususu arz ettikten sonra zikre devam etmek istiyorum: Merhum Şâtıbî, İ'tisam'ında gür sesle zikretme meselesini bid'at sayıyor. Zannediyorum, o dönemde pek çok bid'at yapılıyordu. Bu sebeple o da, bid'at saydığı şeylerin üzerine şiddetle gidiyordu. Cenâb-ı Hak Şâtıbî'yi Firdevs'iyle sevindirsin, zira o dine çok hizmet etmiş, bitevî beyin sancıları çekmiş, miras olarak kıymetli eserler bırakmıştır. Fakat muasırım olsaydı ben ona derdim ki, "A üstad, senin yaşadığın dönemde, Endülüste eyalet eyalet üstüne, künde künde üstüne yıkılıp gidiyordu. Orada zalim hükümdarlar, müslümanları kılıçtan geçiriyordu. Ve sen müslümanlar arasında İslamî heyecan uyaracağına, bid'atlara kafanı taktın, hep onlarla uğraştın. O gün yapılması gerekli olan iş o değildi. İşte o gün, senin yaşadığın bölgede birliği temin etme, yüreklerde din gayretinin kor haline gelmiş ateşine güç verme çok öne çıkmıştı. O gün de müslümanların hastalığı ihtilaf ve tefrika; fakr-u zaruret ve cehaletti. Bunlara karşı mücadele vereceğine teferruat sayılabilecek meselelerle uğraştın."

Eğer o mübarek zatın, Şâtıbî'nin ruhâniyeti benim söylediğim bu şeylerden rahatsız olduysa Allah beni bağışlasın, Cenâb-ı Hakk'ın binlerce mağfireti de onun üzerine olsun. Fakat kafama takılan, çoktan beri zihnimi meşgul eden bir meseleyi söylemiş oldum. Ben, onun İ'tisam adlı kitabına takıldığımda, o mesele de benim kafama takıldı. Evet, o devirde yazılacak şey başkaydı; o gün, insanlarda İslamî heyecanı uyarmak, birlik ruhunu diriltmek, ilme ve eğitime önem vermek ve elele İslam dünyasının maddî-manevî yükselmesine çalışmaktı. Ne var ki, öyle pek çok devirde olduğu gibi, aslı ve temeli dinde olan meselelerde teferruata ait şekillendirme mevzuuyla uğraşılmış ve dolayısıyla da çok şey ihmale uğramıştı.

Evet, sahabe efendilerimizden bugüne kadar her devirde hak dostları zikrullahı, damarlarda dolaşan kan gibi kabul etmiş, değişik yollarla Allah'ı anmamayı kan yetmezliğine bir sebep gibi görmüş ve sürekli zikirle beslenmişlerdir. Meselâ, Hazreti Ali Efendimiz der ki, "Ben Rasulullah'tan şu duayı ve şöyle bir tavsiyeyi duyduktan sonra artık onu hiçbir gece terk etmedim." Hazreti Ali için, belki de hayatının en önemli, en ciddi gecesi ve onun en

çok meşgul olduğu zaman dilimi, Nehrivan'da Haricîlerle savaştığı geceydi. Birisi Nehrivan'ı işaret ederek, "O gece de unutmadın mı, onca koşuşturma ve meşgale arasında dua ve zikrini terk etmedin mi?" diye sorunca Hazreti Ali'nin cevabı, "O gece bile terk etmedim." şeklinde olmuştur.

Evet, belli dönemler itibarıyla bizim dünyamızda, evde, sokakta, camide ve hatta harp meydanlarında Allah anılıyor, her fırsatta zikir halkaları teşkil ediliyor ve Cenâb-ı Allah'ın isim ve sıfatları yâd ediliyordu. Zikrullah, oruç tutarken de, zekât verirken de ihmal edilmiyordu. Hacda gürül gürül zikrullah sesi duyuluyordu.. Bayram sabahları ovalar, obalar bir çağlayanın akışına benzeyen zikir sesleriyle doluyordu. Hususiyle de Kurban bayramında yüksek sesle tekbir getirme, şeâiri ilan etme manasına geliyordu. İşte bu itibarla zikrullah, hemen her ibadetin damarlarında cereyan eden kan gibiydi; bugün de öyledir. Onsuz hiç olmadı; bugün de onsuz olamaz. Çünkü biz ancak onun sayesinde, Allah'la irtibatımızı kuvvetlendiririz. Zikrullahın, evrâd u ezkârın terkedilmesi bizde ciddi bir zaaf meydana getirir. Allah'la münasebetlerimizde bir gevşeme hâsıl eder, hafizanallah.[69]

5. İSM-I A'ZAM

İmam-ı Gazalî Hazretleri, Esmaı İlâhiye'den "Ferd, Hayy, Kayyûm, Hakem, Adl, Kuddûs" isimlerini İsm-i A'zam (en büyük isim) olarak kabul etmiş; haklarında bir risalecik yazarak onları okumanın değişik hastalık ve belalara şifa ve kalkan olacağını söylemiştir. Gümüşhânevî Hazretleri de, onun dualarını Mecmûatu'l-ahzâb'a dâhil etmiştir. Meselâ; on defa "Allahuekber" dedikten sonra "Bismillâhirrahmânirrahîm"le başlayıp "Ferdun, Hayyun, Kayyûmun, Hakemun, Adlun, Kuddûs"

اَللهُ أَكْبَرْ، اَللهُ أَكْبَرْ، اَللهُ أَكْبَرْ، اَللهُ أَكْبَرْ، اَللهُ أَكْبَرْ،
اَللهُ أَكْبَرْ، اَللهُ أَكْبَرْ، اَللهُ أَكْبَرْ، اَللهُ أَكْبَرْ، اَللهُ أَكْبَرْ،
بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ
فَرْدٌ حَيٌّ قَيُّومٌ حَكَمٌ عَدْلٌ قُدُّوسٌ

---

69 *Kırık Testi*, s. 373-376

demenin şerlilerin şerrinden korunmaya ve zafer kazanmaya vesile olacağını nakletmiştir. Üstad Hazretleri de, Sekîne ve Tahmîdiye gibi duaların başında bu isimleri zikretmiştir.

Beş vakit içerisinde "Salât-ı vustâ"; Cuma gününde "vakt-i icâbe" (duaların umumiyetle kabul olacağı saat), insanlar arasında velî kullar, Ramazan ayında Kadir Gecesi, bütün tâat ve ibadetler içerisinde rıza-yı ilâhî, kainatın ömründe kıyamet ve ferdin hayatı içerisinde ölüm anı gizlendiği gibi Esmâ-i Hüsnâ arasında da İsm-i A'zam gizli tutulmuştur. Müminlerin sürekli uyanık, dikkatli ve devamlı Allah'a ibadet ve tâat içerisinde bulunmalarına vesilelik eden bu gizlilikten dolayı hangi ismin a'zam olduğu da bilinememiş; pek çok muhtelif isim, İsm-i A'zam olarak zikredilmiştir.

İsm-i A'zam olarak rivayet edilen isimlerin hemen hepsi me'suratta (Kur'ân ve sünnet kaynaklı dualarda) vardır. Dua Mecmuası'na bütün o isimleri koymaya çalışmıştım. Hatta meselenin bir sırrı olabileceği düşüncesiyle aynı kelimeler, farklı rivayetlerde geçiyorsa, birbirine yakın lafızlarla rivayet ediliyorsa bile tamamını almış; o sözler, Efendimiz'e ait olduğu için hepsini çok kıymetli görerek hiç birini kaçırmamaya gayret etmiştim.

Dua Mecmuası'nda da görüleceği gibi "Ferdun, Hayyun, Kayyûmun, Hakemun, Adlun, Kuddûs" فَرْدٌ حَيٌّ قَيُّومٌ حَكَمٌ عَدْلٌ قُدُّوسٌ den başka, Rahman, Rahîm, Hannân, Mennân, Melik, Selam, Mümin, Müheymin... رَحْمٰنٌ رَحِيمٌ حَنَّانٌ مَنَّانٌ مَلِكٌ سَلاَمٌ مُؤْمِنٌ مُهَيْمِنٌ gibi isimler de İsm-i A'zam olarak rivayet edilmiştir. Ayrıca, tek bir isim şeklinde değil de âyet ya da izâfet terkibi olarak zikredilen "Bedîu's-semavâti ve'l-ard" بَدِيعُ السَّمٰوَاتِ وَ اْلاَرْضِ , "Zü'l-Celâli ve'l-İkrâm" ذُو اْلجَلاَلِ وَ اْلاِكْرَامِ , "Lâ ilâhe illâ ente sübhâneke innî küntü mine'z-zâlimîn" لاَ إِلٰهَ إِلاَّ أَنتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ ve Âyetü'l-kürsî gibi İsm-i A'zam olduğu söylenen başka rivayetler de vardır. Bunlar İsm-i A'zam'ın tecellî alanı mı, bunlarda mı tecelli etmiş; yoksa bunların içinde geçen Cenâb-ı Hakk'ın mübarek isimleri mi İsm-i A'zam? Bu, sadece Allah Teâlâ'nın bileceği bir meseledir.

Aslında, biz Esmâ-i İlâhiye'nin tamamını bilmiyoruz. Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) bir kimsenin âfet ve musibetler dolayısıyla tasalandığında okuması için talim ettikleri duada, "Allahım, ben Senin kulunum,

kullarından bir erkekle bir kadının oğluyum. Perçemim Senin (kudret) elindedir. Hakkımdaki kararın yürürlükte ve takdirin âdilânedir. Senden, kendini isimlendirdiğin, Kitab'ında zikrettiğin, mahlûkatından herhangi birine öğrettiğin veya gayb ilminde kendine tahsis ettiğin (kimseye bildirmediğin) her ismin hürmetine... Kur'ân'ı kalbimin baharı, gözümün nuru, hüzün, gam ve tasamın gidericisi kılmanı diliyorum." buyuruyor.

Demek ki, sadece bir insanın bildiği, yalnız bir kitapta zikredilmiş, tek bir salih kul, cin veya meleğe bildirilmiş ya da nezd-i Ulûhiyette mazhar-ı isti'sâr olmuş (kimseye bildirilmeyip ilm-i İlâhîye has kılınmış) isimler de vardır.

Ayrıca, siz muztar kaldığınız ve ihtiyaç hissettiğiniz zaman herhangi bir lafızla Cenâb-ı Hakk'a çağrıda bulunursunuz. Söylediğiniz lafız ne olursa olsun, o içinizin sesi ve gönlünüzün ifadesiyse hiç farkına varmadan o gizli bırakılmış isimlerden birini ya da İsm-i A'zam gibi kabul edilecek bir ismi telaffuz edebilirsiniz. Mesela, "Ben bâis-i fakîrim, Sense düşkünlerin elinden tutan." dersiniz. Esmâ-i İlâhiye'de bunun karşılığı bir isim bilmiyoruz ama belki bu da onlardandır. Mesela, "Ben muztar-ı muhtacım, muztar olanların ızdırarını gideren de Sensin." dersiniz ve bunu Cevşen'de geçen "Fârice'l-hemm, Kaşife'l-ğamm" فَارِجَ الْهَمِّ كَاشِفَ الْغَمِّ yerinde kullanabilirsiniz. Eğer samimi ve gönülden iseniz Cenâb-ı Hak dilinizin bağını çözer ve farkına varmasanız da size İsm-i A'zam'ı söyletir. Fakat diliniz gönlünüze tercüman değilse, İsm-i A'zam'ı da söyleseniz, o işin bir yanını eksik bırakmış olursunuz.

İşte bundan dolayı, hak dostları, yalvarış ve yakarışların ancak sıdkla edâ edildiği ölçüde "İsm-i A'zam"a iktiran etmiş gibi, rahmet arşına ulaşacağını ve hüsn-ü kabûl göreceğini söylemişlerdir.. Evet, samimiyet, sıdk ve sadâkat âdetâ İsm-i A'zam iksiri gibi tesir eder. Bayezid-i Bistâmî, kendisinden İsm-i A'zam'ı soranlara: "Siz, Allah'ın isimleri içinde İsm-i Asgarı (en küçük isim) gösterin, ben de size İsm-i A'zam'ı göstereyim" der ve ilâve eder: "Bence İsm-i A'zam tesiri yapacak bir şey varsa, şüphesiz o da sıdktır; sadakatle hangi isim okunsa, o İsm-i A'zam olur."

Evet, insan Cenâb-ı Hakk'a samimi teveccüh etmeli ve Esmâ-i İlâhiye'yi, Sıfat-ı Sübhâniye'ye yanaşma hususunda çok önemli bir merdiven

olarak değerlendirmeli. Zât-ı Ulûhiyeti tanımanın, ancak Esmâ-i İlâhiye'-yi bilmekle mümkün olacağını kabul etmeli. Bütün kalbiyle onların arkasına düşmeli. Bir gönül insanı olarak bu isimleri bilmeli ve zikretmeli.[70]

6. SALÂT U SELÂM'A DAİR

Efendimiz'e (sallallahu aleyhi ve sellem) ne kadar salât u selâm okunursa azdır. En sonunda "bi adedi ilmike, bi adedi ma'lûmâtike" بِعَدَدِ عِلْمِكَ بِعَدَدِ مَعْلُومَاتِكَ denirse bu kuşatıcı olur. Zira Cenâb-ı Hakk'ın ilmi her şeyi kuşatır. O'nun ilmi sayısınca demek her şeyi kapsayan bir keyfiyet olur. Ben böyle dedikten sonra içimden geçiyor ki "Allah'ım, ben bilmiyorum, başka büyük bir adet varsa onu öğret, onunla diyeyim."

Efendimiz'in (sallallahu aleyhi ve sellem) ismi zikredildiğinde salât u selâm getirmek vaciptir. Ancak, Cenâb-ı Hakk'ın ismi zikredildiğinde "Celle Celâlühü" demek vacip değildir. Zira O'nu hakkıyla zikretmek mümkün değildir. O'nu hakkıyla zikretmek bizi aşkın olduğundan bu vacip görülmemiş. "Mâ zekernâke hakka zikrike Ya Mezkûr: مَا ذَكَرْنَاكَ حَقَّ ذِكْرِكَ يَا مَذْكُورُ Seni hakkıyla zikredemedik Ey Mezkûr!" nebevî beyanı buna işaret eder. Ama Efendimiz'e -O her ne kadar gaye ölçüsünde bir vesile olsa da- salât u selâm eda edilebilir, buna gücümüz yeter.

Salât u selâm ne kadar fazla yapılırsa o kadar iyidir. Bir sahabe efendimiz bütün duasını Efendimiz'e salât u selâma ayırıyor. Buna rağmen Efendimiz ona "Daha fazla yapsan senin için daha iyi olur." buyuruyor. Günde yüz defa salât u selâm ve yanında istiğfar diyorsanız henüz kapıdasınız demektir. Sizin konumunuzda olanlar bu kadar az söylememeli. O'nun şefaatına bir sera gibi sığınmazsanız kurtulamazsınız. Çünkü Allah'a giden yol O'na uğrar, öyle gider. Kurtuluş vizesi O'nu tanımakla alınır.

Salât u selâm dille söylendiği gibi yazıda da ihmal edilmemeli. Hem öyle kısaltmalarla da olmaz. Açık olarak ve her ismi geçtiğinde türlü türlü, çeşit çeşit salât u selâmlar yazılmalı. Benim Efendim'den ben salât u selâmı niye esirgeyecekmişim ki? Maalesef, ilmîlik adına ta'zim ifadelerimiz rafa

70 *Kırık Testi*, s. 340-342

kaldırıldı. Ta'zim edilmesi gereken yere ta'zim olmazsa ona ilmîlik denmez. İlim, O'na tazim içinse ilimdir, yoksa o ilim değildir.[71]

Burada istidradî (arasöz) olarak bir hususu da hatırlatmak gerekir: Peygamber Efendimiz'in (sallallahu aleyhi ve sellem) mübarek nâm-ı celîli anılınca salavat getirmeyi bazıları vâcip kabul ederler. Salâvatı ömürde bir kere söylemenin mutlak vacip olduğunda ihtilaf yoktur; fakat bazıları Efendimiz'in adı her anıldığında "Sallallahu aleyhi ve sellem" demeyi vacip sayarlar. Bundan dolayı da "Tahiyyât" tan sonra "Allahümme salli-Allahümme bârik" okumaya da "vâcip" derler. Çünkü tahiyyât'ta "Eşhedu en lâ ilâhe illallah ve eşhedu enne Muhammeden abdühu ve rasûluh" أَشْهَدُ أَنْ لاٰ إِلٰهَ إِلاَّ اللّٰهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ifadesi vardır. Orada Efendimiz'in nâm-ı celîli geçtiğine göre arkadan salât u selam okunmalıdır.

Fahr-i Kâinat Efendimiz'in (sallallahu aleyhi ve sellem) varlığı, varlığımızın gayesini öğrenmemize vesile olmuştur. O, varlığın çehresini aydınlatan bir nur kaynağı, kâinatın ille-i gayesidir. Kâinat fabrikasının temel ürünü, en kıymetli meyvesi Efendimiz'dir (sallallahu aleyhi ve sellem). O'nun varlığı, bir yönüyle kâinatın mebdeidir; taayyün-ü evvel bir çekirdek gibi O'nunla başlamıştır. Sonra bi'setiyle, vazife ve misyonuyla O, kâinat ağacının meyvesi olarak da sonda gelmiştir. İsterseniz Nizamî gibi konuşarak şöyle diyelim; kâinat şiiri O'nun adına bestelenmiştir. Hükmü bir kâfiye gibi o şiirin sonunda gelmiştir. Öyleyse her şey O'na bağlanmaktadır.

Bu zaviyeden bakınca Efendimiz'e çok şey borçluyuz. İşte bundan dolayı, O'nun adı anıldığı her zaman salâvat getirmeyi vâcip sayanlar olmuştur. Fakat hiç kimse Cenâb-ı Hakk'ın nâm-ı celîli anılınca, "Allah" denilince her defasında "celle celâlühû" gibi bir ta'zim ifadesi söylemeye "vâcip" dememiştir. Neden? Çünkü Allah Teâlâ'nın nimetlerinin altından kalkılamaz. O'nun her an üzerimize yağdırdığı nimetlerine o nimetler enginliğinde şükürle mukabele edilemez.

Mesela, bir düşünce silsilesi farz edelim, altmış dakikalık bir saati düşünelim. Bunu evvela dakikalara ayıralım. Sonra saniyelere, sonra sâli-

71 *Kırık Testi*, s. 41-42

selere... sonra da âşirelere ayıralım. Âşirelerin içinde de Cenâb-ı Hakk'ın lütuflarına ve nimetlerine mazharız. Eğer hiç durmadan O'nun üzerimizdeki varlık, hayat, latîfe-i Rabbâniye, his, şuur, irade... gibi nimetlerini düşünsek ve bunların hepsine mukabelede bulunmak istesek; hiç durmadan, "elhamdulillah, elhamdulillah, elhamdulillah.." desek yine de yetiştiremeyiz. Çünkü bu "elhamdulillah"ı biz âşirenin içine sokamayız. Oysaki biz o âşire içinde de varız. Ne ile varız? Allah'ın bizi perverde ettiği nimetleriyle; O'nun bizi insanca donatması ve imana hazırlamasıyla, şuurumuzu açmasıyla varız.[72]

7. ÜSTAD VE EVRÂD U EZKÂR

Üstad Hazretleri de, onca mücadelesi ve meşgalesine rağmen evrâd u ezkâr mevzuunda hiç mi hiç kusur etmemişti. Mecmûatu'l-ahzâb'ı on beş günde bir hatmediyordu. Kitabının kenarlarına notlar düşmüş, "Ben bu duayı böyle anlıyorum, şunu da şöyle anlıyorum.." kayıtları koymuş. Vakıa, zikri umumî manada ele aldığımızda Kur'ân okumak, hadis-i şeriflerle meşgul olmak ve tevhidden bahsetmesi itibarıyla Risaleleri müzakere ve mütalaa etmenin de bir zikrullah olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü o tür eserleri okurken de, Cenâb-ı Hakk'ı, icraatıyla, tasarrufât-ı Sübhâniyesiyle kalben ve rûhen yâd ediyoruz. Ama Üstad Hazretleri, zikre hiç doyamamış; her fırsatı Allah'ı anma adına çok iyi değerlendirmiş. Zikri, Risalelerin içine, başka mevzuların arasına içirmiş. Sürekli Rahman u Rahîm'i hatırlatmış, zikrullahı nazara vermiş; diğer ibadetler ve salih ameller kendi çerçeveleri içinde eda edilirken, Allah'ı anmada da kusur yapılmaması lazım geldiğini anlatmış. Hayatını, Cevşen, Celcelûtiye, Evrâd u Kutsiye-i Şah-ı Nakşibendiye, Münâcâtü'l-Kur'ân, Tahmîdiye ve Sekîne gibi atkılar üzerinde örgülemiş.

Ümit ediyorum, bugünün âbid ve zâhidleri de zikre çok önem veriyor ve onu artırma, Allah'ı daha çok anma yolları arıyorlardır. Fakat biz onu ne kadar anarsak analım, ibadetlerimiz ne kadar çok olursa olsun, zikrin hakkını vermiş olamayız. Bundan dolayıdır ki, Efendimiz (sallallahu aleyhi ve

---

72 *Kırık Testi*, s. 253-255

sellem) günün dörtte birini kendisine salât u selam okumaya ayıran bir zatı istihsan buyuruyor; ama yine de "artırsan daha iyi olur." diyor. Günün yarısını salât u selama ayırdığında yine "artırsan" diyor ve günün içte ikisini zikre ayırıp salâvat okumuş olarak huzur-u Risalet penahiye gelince "çok iyi de, artırsan daha iyi olur." buyuruyor. Efendimiz her defasında "hel min mezîd - daha yok mu?" diyor; çünkü -Üstad'ın ifadesiyle- O'na ulaşmada en önemli vesilelerden biri, "Bismillahirrahmânirrahîm", diğeri de Allah Rasulü'ne salât u selâm okumaktır. Geçenlerde, bir arkadaşımız da rüyasında, salât u selâmların, hey'etin üzerine gelen bombardıman ve kurşun yağmurlarını bozguna uğrattığını görmüştü.

Fakat maalesef, evrâd u ezkâr mevzuundaki farklı düşüncelerde bir çarpıklık görüyorum. "Biz milletimize hizmet ediyoruz, insanlara Allah'ı anlatıyoruz, yol kaçkınlarını hidayete çağırıyoruz.. evrâd u ezkârda kusur etsek de, bazen okumasak da olur." şeklindeki mülahazaların bir kuruntu ve şeytan fısıltısı olduğunu düşünüyorum. Hayır, yapıp ettiklerinize güvenip evrâd u ezkârınızda kusur ederseniz, işte o zaman en büyük kusuru yapmış olursunuz. Eğer, çağırdığınız davaya yürekten bağlıysanız, o dava sizin içinizde mağmalar gibi köpürmeli ve size, güle aşık bülbül gibi aşk besteleri söyletmeli değil midir? Seherler sizin Cenâb-ı Hakk'a karşı muhabbet türkülerinizi dinlemeli değil midir?

Hiçbirimiz, Üstad'dan daha ileri bir seviyede hak ve hakikati anlatma, i'lâ-yı kelimetullahda bulunma gayreti içinde olamayız. Hiçbirimiz dine ve ülkeye hizmette onun kadar cehd, himmet ve meşguliyete sahip değiliz. O, bizim altından kalkamayacağımız hizmetlerinin yanında evrâd u ezkârında da hiç mi hiç kusur etmemiştir. En ağır şartlar altında Risaleleri yazmış, tashih etmiş, onları çoğaltıp her tarafa dağıtmış, talebe yetiştirmiş, ehli dünya ile yaka-paça olmuş, hapishanelerde gezmiş-dolaşmış, fakat evrâd u ezkârını hiç aksatmamıştır. Talebelerinin şahadetiyle o, gecelerde, göz kamaştıran bir huşû ile sabaha kadar ubudiyette bulunmuş; yaz-kış bu âdetini değiştirmemiş; teheccüd, münâcat ve evradlarını asla terk etmemiştir. Hatta bir Ramazan-ı Şerif'te pek şiddetli hastalıkta, altı gün bir şey yemeden savm-ı visal tutmuş ama ubudiyetteki mücahedesinden vazgeçmemiştir. Komşuları her zaman derlermiş ki: "Biz, sizin Üstadı-

nızı sekiz sene boyunca yaz ve kış gecelerinde hep aynı vakitlerde kalkıp sabaha kadar hazin ve muhrik sadasiyle münâcat okuyorken görür, onun mahzun sesini dinler; böyle fasılasız ve devamlı mücahedesine hayretler içinde kalırdık."

Üstad, bir taraftan, sabahlara kadar bülbüller gibi sevda besteleri dinletmiş dört bir yana. Diğer taraftan da, "Bu gece evrâd okurken aklıma şöyle bir şey geldi.. Ben böyle sesli, açıktan açığa okuyorum.. dedim ki acaba başkaları sesimi duyuyorsa, bu okumama riya girer mi?" gibi mülahazalarla dolmuş boşalmış, bu endişesine cevaplar aramış ve neticede şöyle demiş: "Şeâir-i İslâmiyeye temas eden ibadetlerin izharları, ihfâsından çok derece daha sevaplı olduğunu, Hüccetü'l-İslâm İmam-ı Gazâlî (radıyallahu anh) gibi zatlar beyan ediyorlar. Sair nafilelerin gizli yapılanı çok sevaplı olduğu halde, şeâire temas eden, hususan böyle bid'alar zamanında ittibâ-ı sünnetin şerafetini gösteren adet ve ibadetleri açıktan yapmak ve böyle büyük kebâir içinde, haramları terk edip takvayı izhar etmek, değil riya, belki ihfâsından pek çok derece daha sevaplı ve halistir."

Evet, o ömür boyu hep koşmuş durmuş ama işi sadece evrâd u ezkâr olan bir insan diyebileceğimiz şekilde de bir zikir kahramanı olarak yaşamış; Efendimiz'in (sallallahu aleyhi ve sellem) bu asırdaki bir izdüşümü gibi davranmıştır. Hani, Allah Rasulü'nü, aile riyaseti durumunda gördüğümüz zaman, "Bu insan sadece bu iş için yaratılmış." deriz; çünkü O, bir eş ya da bir baba olmanın hakkını kusursuz eda eden eşsiz bir aile reisidir. Fakat O'nu talim ve irşad vazifesi başında görünce de "Hayır, O'nun işi irşaddır." diyeceğimiz kadar o meselede de aşkın olduğunu görürüz. O'nu ordusunun başında gördüğümüz zaman vazifesinin sadece askerlik olduğu zehabına kapılırız. Hele bir de dua atmosferli dünyasına girersek "Efendimiz bütün ömrünü adeta duaya vermiş, duadan başka hiçbir şey söylememiş." deriz. O diğer üstünlüklerinin ötesinde bir dua insanıdır. Peygamber mesleğinin arkadan gelen şehsüvarları da bu hususta ona benzemişlerdir, bundan sonrakiler de mutlaka dua İnsanı'na benzemek zorundadır.

Öyleyse, duaya karşı gevşek davrananlar, tembel ve kendini miskinliğe salmış kimselerdir. Öylelerinin başkalarına müessir olması da düşünülemez. Müessiriyet Allah'la irtibatın sıkı ve sıcak olması ölçüsünde mü-

yesser olur. Duasızlar ve Cenâb-ı Hak'la ciddi bir irtibatı olmayanlar, çok şey yaparlar; fakat yaptıkları şeylerin bereketi olmaz. İşe bereket katacak yegâne iksir, Allah'la münasebetin sıcaklığı ve derinliğidir. Her an O'nu anma.. Ömrün her karesini O'na ait hatıra ve O'na yükselen yakarışlarla doldurma çok önemlidir.

Hâsılı, zikir bütün ibadetlerin özüdür ve bu özün özü de Kur'ân-ı Kerîm'dir. Ondan sonra da, Peygamber Efendimizden sâdır olan nurlu sözler gelir. Kitap, sünnet ve selef-i salihînin eserlerinde, en çok zikrullaha tergîb ve teşvik yapılmıştır. Namazdan cihada kadar o, her ibadetin içinde can gibidir, kan gibidir. Ancak, herkesin zikri, zikredilenin onun duyguları üzerindeki te'siri ölçüsündedir. Bazıları, Cenâb-ı Hakk'ı anarak bir sırlı yol ile kalbinde O'na ulaşır. Bazıları da vicdanlarında O'nu "kenzen" bilir ve derunlarındaki nokta-i istinat ve nokta-i istimdat sayesinde sürekli maiyyette olur. Bu seviyenin insanları için her yeni anış, bir inkıtâ vesilesi olması itibarıyla cehalettir, "Allah biliyor ki, ben O'nu şimdi anmıyorum, anmak da ne demek, ben O'nu hiç unutmadım ki..!" sözü de bu anlayıştaki insanların düşüncelerini ifâde etmek için sâdır olmuştur.

İşte öyle arzu ediyorum ki, müminler arasında yeniden bir zikr ü fikir mülahazası canlansın, gelişsin.. bu devirde i'lâ-yı kelimetullah vazifesinin bütün vazifelerden önde olduğu; ama bu vazifenin, Allah'ı sürekli anmadan, O'na sığınmadan ve her gün bir kere daha evrâd u ezkârla dolmadan yapılamayacağı bilinsin.. gönüllerimizde bir kere daha zikir heyecanı uyansın.. ve sırlı bir yolculuktan sonra herkes "huzur-u kalb" ufkuna ulaşsın...[73]

8. UFKUMU TUTAN TEK ŞEY, BİRİCİK SEVDAM...

İnsan, Cenâb-ı Allah'a her zaman muhtaçtır. O'nun nimetlerine muhtaç olmasından daha çok inâyet (yardım, ihsan) ve riayetine (koruyup gözetmesine) muhtaçtır. Hava, su ve yiyecek gibi şeylere muhtaç olan

73 *Kırık Testi*, s. 376-380

insanoğlunun bu maddî nimetlerden daha fazla kalb ve ruh istikametinde beslenmeye ihtiyacı vardır. Ve samimi bir kul, Rabbinden sürekli kalb ve ruh istikameti istemelidir…

İstikamet üzere yaşama ve yanlışlıklara düşmeme hususunda bir muztar (bütün bütün çaresiz kalmış bir insan) gibi dua etmeli ve Allah'a sığınmalıdır. İbadet ederken de muztar edasıyla ibadet etmek gerekir. Hani, Lemalar'da okuyoruz; Hz. Yunus (aleyhisselâm) denize atılıp büyük bir balık onu yutunca, fırtınalı bir deniz ortasında, karanlık ve her taraftan ümit kesik bir vaziyette kalıyor. Esbab tamamen sükût ediyor. Gece, deniz ve balık O'nun aleyhine ittifak edince bu üçünü birden emrine musahhar edip, kendisini sâhil-i selamete çıkarabilecek yegâne Zat'a sesleniyor. Müsebbib'ül-esbâb'dan başka bir melce' olmadığını ayne'l-yakîn gördüğü ve O'na sığındığı an, Nur-u Tevhîd içinde Sırr-ı Ehadiyet inkişaf ediyor.

İşte, aynen öyle de, samimi bir kul, etrafındaki hiçbir şeyin kendisinin derdine derman olamayacağı ve imdadına koşamayacağı duygusuyla "Allah" demeli ve O'na yönelmelidir. O hal üzereyken "Allah" demede başka hiçbir garaz yoktur. Her şeyden ümit kesen insanın, açık bulacağını ümit ettiği o tek kapıya yönelmesiyle Nur-u Tevhid içinde Ehadiyet sırrı onun için de açılacaktır. Zaten Kur'ân-ı Kerim, bütün haşmetiyle bu hakikatı ilan ediyor: "Muzdar dua ettiği zaman, duasına icabet eden kimdir? O duayı kabul eden onun arzusunu is'af eden (yerine getiren) kimdir? Belâya dûçar olduğu zaman, o belâyı bertaraf eden kimdir?" (Neml, 27/62) diyor. Kendi hatıralarınıza dönüp bakar, darda kaldığınız pek çok defa "Rabbim" dediğinizde imdadınıza koşulduğunu hatırlarsanız bu soruya bütün gönlünüzle siz cevap verecek ve "Allah" diyeceksiniz.[74]

9. HEYECANSIZ DERİNLİĞE ULAŞMA İMKÂNSIZ

Okuduğumuz Kur'ân-ı Kerim ve yaptığımız evrâd u ezkârın şuursuzca yapılması matlup değilse de, böyle yapılırsa da bir kısım duygularımıza hitap eder ve bu itibarla istifade etmiş oluruz. Ümit ederiz ki; o kadarcık

74 *Kırık Testi*, s. 195-200

bir gayret bile tıpkı yağmur taneleri gibi, toprağın bağrındaki tohumların uyarılmasına vesile olur. İnsana düşen daha derince istifade edebilmesidir. Daha derin mülahazalara açılabilmek için de insanın kendini biraz zorlaması lazımdır. Her kelimeyi, her ifadeyi bir idrak ve şuur içinde kalbin derinliklerine bir cehd ile indirmek gerekir. Şuurluca duyabilme, biri bin yapar. Şuurluca okuyamıyorum, diyerek terk etmek de hata olur.

Her zaman aynı yüksek ruh enginliğini yaşayamama, kabz halinden kaynaklanıyor olabilir. Aslında bu durum da müsbet yolda değerlendirilebilir. Zira kabz hâli, basta açılmanın yoludur. Kabz, bast kapısının tokmağıdır.[75]

10. KÜÇÜK BİR SERMAYE

... Allah zikredilir, Allah'a şükredilir, fakat yine de O'nun bütün nimetlerine mukabelede bulunmak mümkün değildir. Ancak biz elimizden ne kadar geliyorsa o kadarını yapmalı, ortaya koyduğumuzun azlığı şuuru içinde O'na dönerek, "Ci'tüke bi bidâatin müzcâtin, fe evfi lenâ Yâ Vefiy!: وَجِئْنَا بِبِضَاعَةٍ مُزْجَاةٍ فَأَوْفِ لَنَا يَا وَفِيُّ Ey her şeyin karşılığını tam olarak veren en Vefalı! Sana değersiz, çok küçük bir sermaye ile gelsem de, Sen onu tam kabul et ve bana öyle mukabelede bulun!" demeliyiz. Hani, Yusuf aleyhisalatu vesselamın kardeşleri HazretiYusuf'a: "Ci'nâ bi bidâatin müzcâtin, fe evfi lenâ'l-keyle ve tesaddak aleynâ: وَجِئْنَا بِبِضَاعَةٍ مُزْجَاةٍ فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ وَتَصَدَّقْ عَلَيْنَا Biz değersiz bir sermaye ile geldik ama sen (lütuf ve kereminle) tahsisatımızı tam ölçek ver de parasını veremediğimiz kısmı da sadakan say." (Yusuf, 12/88) demişlerdi. Biz de Cenâb-ı Hakk'a, "Hiç bir şeye değmeyen, minnacık bir sermaye ile Sana teveccüh ettik. Sen Vefiysin, bizim bu pek küçük sermayemize çok büyük lütuflarla, ihsanlarla mukabelede bulunmak Senin şanındandır. Şanına sığınıyoruz." demeliyiz.

Evet, biz Cenâb-ı Hakk'ı ne kadar anarsak analım yine de O'nun nimetlerine karşı şükür, hamd ve tesbih mukabelesini gereğince yerine getirmiş olamayız. Bu sebeple, daha önce hatırlattığım ayet-i kerimede,

---

75 *Kırık Testi*, s. 45-46

“*Yâ eyyuhe’llezîne âmenü’z-kürullâhe zikran kesîrâ*” يَا أَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اذْكُرُوا اللّٰهَ ذِكْراً كَثِيراً[76] denilip Allah’ın çokça anılması söylendikten sonra “ve sebbihûhu bükraten ve asîlâ” وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلاً denilerek Cenâb-ı Hakk’ı tesbih ve takdis etme, O’nun noksan sıfatlardan müberrâ ve münezzeh olduğunu anlatma mevzûu nazara verilmektedir. Zaten biz de bunun için sabah-akşam “Sübhâneke yâ Allah, teâleyte yâ Rahman, ecirnâ mine’n-nâr, bi afvike yâ Rahman” سُبْحَانَكَ يَا اللّٰهُ تَعَالَيْتَ يَا رَحْمٰنُ اَجِرْنَا مِنَ النَّارِ بِعَفْوِكَ يَا رَحْمٰنُ diyor; O’nu tesbih, takdis ve tenzih ediyoruz.

Böylece de, memur olduğumuz şeyleri elimizden geldiğince yerine getirerek bir yönüyle “çok”un misalini ortaya koymuş oluyoruz. Evet, dûnhimmet olmamalı.. “şu kadar yeter” denmemeli. Rabbimizi ne kadar anarsak analım yine de O’nun bize olan nimetleri karşısında zikir ve şükürde bulunamadığımız mülahazası hatırdan çıkarılmamalı.

Diğer taraftan, Cenâb-ı Hak, “Anın Beni ki anayım sizi!” (Bakara, 2/152) buyurmaktadır. Yani biz, Allah’ı zikr u fikr u ibadetle yâdedeceğiz, O da bizi teşrîf ve tekrîmle anacak.. biz dua ve münacâtlarla O’nu mırıldanıp duracağız, O da icâbetle bize lütuflar yağdıracak.. biz dünyevî işlerimizin arasında O’nu unutmayacağız, O da dünya ve ukbâ gâilelerini bertaraf ederek bizi ihsanla şereflendirecek.. biz yalnız kaldığımız dönemlerde de O’nunla dolup taşacağız, O da yalnızlıklara itildiğimiz yerlerde bize “Enîs u Celîs” olacak.. biz rahat olduğumuz zamanlarda O’nu dilden düşürmeyeceğiz, O da rahatımızı kaçıran hâdiseler karşısında rahmet esintileri gönderecek.. Biz O’nun yolunda ihlâslı olacağız, O da bizi gözlerin görmediği, kulakların işitmediği, insan tasavvurunu aşan hususî iltifat ve hususî payelerle şereflendirecek.

Allah (celle celâlühu) ayetin devamında “veşkürû lî ve lâ tekfürûn” وَاشْكُرُواْ لِي وَلاَ تَكْفُرُونِ[77] buyurmaktadır. Yani, “Beni anın; nimetlerimi, lütuflarımı anın, onlara karşı lâkayd kalmayın, görmezlikten gelmeyin; şükürle mukabelede bulunun, nankörlük etmeyin” demektedir. Acaba, ne yapsak

76 Bkz. Ahzab, 33/41
77 Bkz. Bakara, 2/152

ki körlük ve nankörlük olmasa? Ve ne yapsak ki, O'nu anmış sayılsak ve aynı zamanda O'nun tarafından da anılanlar sırasına girsek?[78]

11. ALLAH'I ÇOKÇA ANMAK

Allah'ı daha çok zikretmeliyiz. Tecelliyât-ı ilahiyenin binini birden bir anda duysak bile, milyonunu bir anda duyabilme ve tırnağımızın ucundan bütün hücrelerimize kadar bunu hissedebilme cehdi içinde olmalıyız. Allah bizleri şekilcilikten, görüntüden, suretten halâs eylesin ve mana-yı hakikîye ulaştırsın.

Bir "Lâ ilâhe illallah" لاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ derken, o kadar arzu ediyorum ki; o anda Allah Teâlâ'nın bütün isimlerini, bütün tecellilerini bir anda duyabileyim, bir anda onlarla dolayım. Fakat maalesef, Cenâb-ı Hakk'ın bu kadar lütufları karşısında bizler hala suretle uğraşıyoruz, şekile takılıp kalıyoruz. O'nu anarken kendimize göre değil, O'nun büyüklüğüne, enginliğine göre anmak için kendimizi zorlamalıyız. Otuz sene-kırk sene demeden ısrarlı olmalıyız. Kendi darlığımızla değil, o tecellî-yi ilahîyi kendi enginliği içinde anlamalıyız.[79]

12. FATİHA, EN GÜZEL DUADIR

Dua okuyacağım zaman bir hadis-i şeriften istinbatla Fatiha Suresi'ni okuyorum; sonra da (mealen) "Allah'ım, işte bu şifa vesilesi Fatihadır; Sen de Şâfî'sin, şifa veren yalnız Sensin. Senden başka şifa verebilecek kimse ve Senin şifandan başka da şifa yoktur. Hastalığımı gider; bu derdime deva ver. Hastalıktan hiçbir eser bırakmayacak bir şifa nasip et." diyorum.

Evet, en güzel dua Fatiha'dır. Samimi bir kalble hangi hastalığa okunursa okunsun -biiznillah- şifa vesilesi olur. Zaten, Fatiha'nın isimlerinden biri de Şâfiye'dir. Ayrıca, yirmi kadar başka isimleri de vardır. Mesela:

---

78 *Kırık Testi*, s. 255-257

79 *Kırık Testi*, s. 44

namazda okunması vacip olduğundan Sûretu's-Salât; başlı başına yeterli olduğundan Vâfiye ve Kâfiye; bütün surelerin aslı ve özü durumunda olduğundan Ümmü'l-Kitab ve Esas bu isimlerden bazılarıdır.

Siz de her türlü dert ve sıkıntınızın izalesi için Fatiha'yı okuyup, "Rabbim, işte bu sure Kâfiye'dir. Senin izin ve inayetinle her derde yetebilir. Sen Kâfisin. Okuduğum şu sure hürmetine dert ve sıkıntılarım hususunda bana yardımcı ol." diyebilirsiniz.[80]

13. DUAYA İNANMAK

Duada esas olan onun kabulüne inanmak ve güvenmektir. Duada elleri açmak bir yana, insan asıl gönlünü açmalıdır. Sabah ve ikindiden sonra yapılan dualarda söylenen cümleler Mecmuatu'l-ahzab'da mevcuttur ama az bir farkla kayıtlıdır. Orada "Sübhâneke Ya Allah teâleyte Ya Rahman ecirnâ minen nar bi avfike Ya Mücîr" سُبْحَانَكَ يَا اللّٰهُ تَعَالَيْتَ يَا رَحْمٰنُ اَجِرْنَا مِنَ النَّارِ بِعَفْوِكَ يَا مُجِيرُ denilir. Mücîr de Allah'ın ismidir ancak burada "bi avfike Ya Rahman" بِعَفْوِكَ يَا رَحْمٰنُ demek bana daha sevimli geliyor. Üstad bu duayı çok önemli gördüğünden olacak sabah ve ikindiye hasretmiş.

Gümüşhânevî Hazretleri, Mecmuatu'l-ahzab'ta duaların faziletine dair pek çok şey söylemiş. Bunlardan ilk bakışta çok mübalağalı gibi görünen şeyleri Üstad'ın verdiği ölçüler çerçevesinde anlamak lazım. Yani o durum, okuyanı ilgilendirir. Başka bir ifadeyle mesela, "Şu duayı bir kere okuyan Cennet'e girer." denildiği zaman bunu, "Bu dua öyle bir duadır ki onu inanarak, gönlünü vererek layık-ı vechiyle bir kere okuyan Cennet'i kazanabilir." şeklinde anlayabiliriz. Benim öyle inancım var ki, bir insan gönlünü açsa ve kâmil imanıyla bir kere "Allah!" dese, sonra kendini onuncu kattan aşağı atsa, betonlar paramparça olur da ona bir şey olmaz. Bilhassa âlem-i İslam'ın kan kustuğu şu günlerde göğsünü çatlatırcasına dua etmek lazım, buna ihtiyaç var.[81]

---

80 *Kırık Testi*, s. 23
81 *Kırık Testi*, s. 28-29

14. DUA HAKKINDA, KISA KISA...

Allah ile münasebeti kavi tutmak lazım. Bunun en önemli yollarından birisi insanlara karşı duyulan ilgi ve alakadır. Size garip gelebilir bu tespit ama insanlara candan ilgi ve alaka İlahi rahmetin ihtizazına vesile olacak derecede önemlidir.

Günümüzde Ümmet-i Muhammed'de sebeplere inanma meselesi çok büyütüldü. Hazreti Müsebbibü'l-Esbâbla olan münasebetimizi kırdılar, çatlattılar. Artık insanlar Allah'ın mevcudiyetini çok değil bir 50 yıl öncesine nispetle duymuyor ve hissetmiyorlar. O'nun sevdiklerine karşı alaka da duymuyorlar. Hâlbuki Allah'ın mevcudiyetini vicdanında hissetmek, O'nun sevdiklerini sevmek yeri başka şeylerle doldurulmayacak ölçüde önemli hususlar arasındadır.

Bir hissimi ifade edeyim; ben namazların arkasında dua ederken ellerimi sizin ellerinizin altına koymuş gibi hissediyor ve dualarımın sizin dualarınızla birlikte Arş-ı Rahman'a yükselmesini arzu ediyorum.

Kaside-i Bürde'den olan;

"*Hüve'l-Habibullezi turcâ şefaatuhu* هُوَ الْحَبِيبُ الَّذي تُرْجَى شَفَاعَتُهُ
Likülli hevlin mine'l-ehvâli muktehimi لِكُلِّ هَوْلٍ مِنَ الأَهْوَالِ مُقْتَحِمِ
Mevlâye salli ve sellim dâimen ebedâ مَوْلاَيَ صَلِّ وَسَلِّمْ دَائِماً أَبَداً
Alâ Habibike Hayri'l-halki küllihimi" عَلٰى حَبِيبِكَ خَيْرِ الْخَلْقِ كُلِّهِمِ

"*Ey Efendimiz, Sahibimiz! Bütün yaratıkların hayırlısı olan Habîbin Muhammed'e ebedî olarak devamlı salât ve selâm eyle! O, katlanmak zorunda olduğumuz bütün korkular karşısında şefâatı umulan Habîbullah'tır.*" parçasını Selef-i Sâlihin bela ve musibetlerin yoğunlaştığı anlarda bin defa okurmuş.

"Rabbenâ lâ tuazzibnâ bi zünûbinâ. Rebbenâ lâ tusallit aleynâ bi zünûbinâ men lâ yehâfuke velâ yerhamunâ. Verzuknâ hayrayi-dünya vel-âhira. İnneke alâ külli şey'in kadîr.

رَبَّنَا لاٰ تُعَذِّبْنَا بِذُنُوبِنَا رَبَّنَا لاٰ تُسَلِّطْ عَلَيْنَا بِذُنُوبِنَا مَنْ لاٰ يَخَافُكَ وَلاٰ يَرْحَمُنَا وَ ارْزُقْنَا خَيْرَيِ الدُّنْيَا وَ الأٰخِرَةِ إِنَّكَ عَلٰي كُلِّ شَئٍ قَدِيرٌ me'surattan olmayan ama ecdadın çok yaptığı dualar arasındadır.

Keşke insanlar falana-filana lanet yağdırma yerine o vakitlerini dua ile geçirseler. Keşke şekilciliğin hâkim olduğu ücret karşılığı Kur'ân okuyanlar gibi değil de, herkes kendi gönlünün derinliklerinden kopan bir ses ile Allah'a yalvarsa. Keşke Cenab-ı Hakk'a emir ve komut veriyor gibi değil de, bir dilenci hava ve edasıyla O'nun kapısının tokmağına dokunulsa. Ve keşke riya ve süm'aya açık olan mekânlarda değil de, hiç kimsenin olmadığı Allah'a yürüme koyları sayılan tenha yerlerde insanlar içlerini Allah'a dökse.

Dua ederken kalbin saffetinin bozulmaması gerekir. Umumi yerlerde bu saffet balansını ayarlamak ve muhafaza etmek çok zordur. Bu balansı ayarlayamayanlar tenha yerlerde dua etmeyi tercih etmeliler. Riya ve süm'a ile o duanın kolunu kanadını kırmamalılar. Bununla beraber halk içinde insanların mevcudiyetini hissetmeksizin Rabbisine yalvaranlar da elbette vardır. O yüreğe sahip olanlara diyecek bir şeyim yok.

Dua makamında içimizden geçirdiğimiz, mülahaza ettiğimiz her şeyi mutlaka Allah bilir; ancak bunları telaffuz edersek melaike-i kiram onları yazar. O zaman bizim dualarımız kabule arzedilmiş bir dilekçe gibi olur. Sesin de, sessizliğin de yerine göre ayrı ayrı manaları vardır.

İnsan bazen Rabbisi ile baş başa kalıp yana yakıla dua ettiği anlarda çıkarmış olduğu mırıltılar ile birlikte bambaşka âlemlere dalar. Öyle an olur ki hayal dairesinin genişliği nispetinde melekler ve melekler ötesi âlemlere gider; gider ve orada Cebrail'in (aleyhisselâm) âdeta teşvikini alıyor gibi onun kendi sırtını sıvazladığını ve "duaya devam et" dediğini işitir.

Dua ederken yaşadığım bir ruh haletimi sizinle paylaşmak istiyorum; her duada İnsanlığın İftihar Tablosu'na salât u selâm okuyorum. Ardından ya ismen teker teker hepsini zikrederek veya "...Ve alâ ihvânihî mine'n-nebiyyîne ve'l-mürselîn ve ale'l-melâiketi'l-mukarrabîn ve alâ ibâdike's-sâlihîne min ehli's-semâvâti ve ehli'l-aradîn.." وَعَلٰى إِخْوَانِهِ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالْمُرْسَلِينَ وَعَلَى الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ وَعَلٰى عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ مِنْ أَهْلِ السَّمٰوَاتِ وَأَهْلِ الْأَرَضِينَ diyerek diğer peygamberleri de duama katıyorum. Aksi halde Hazreti Âdem, Hazreti Nuh ve diğerleri... Sanki bana küsmüşler gibi bir ruh haletinin içine giriyorum.

Aynı ruh haleti vefatlarından sonra Cenab-ı Hakk'ın izni ve inayetiyle tasarruf sahibi olduğuna inanılan zatlar için de geçerli. Onun için Abdülkadir Geylanî, eş-Şeyh Hasan el-Harakânî, eş-Şeyhü'l-Harrânî, Akil el-Menbicî'yi anıyorum. Tabii ki Bediüzzaman, İmam Rabbanî, Muhammed Bahauddin Nakşibendî, Hasan Şâzelî, Ahmet Bedevî, Ahmet Rufaî... Hepsini tek tek sayıyorum.

Biliyorum bunların hiçbirisinin benim duama ihtiyaçları yok. Ama içimden öyle geliyor ki; "Neden senin intisabın bu kadar zayıf" diyecekler. Evet, münasebeti kavi tutmak ve bunların Allah nezdinde –inşaallah– iltimaslarının ilahî rahmeti ihtizaza getireceğine inanmak lâzım.

Büyük zatlara iltica edip, onları vesile kılıp Allah'tan bir şeyler isterken çok dikkatli olmak ve söylenecek sözleri çok iyi seçmek gerek. "Evliya-i kiram hakkı için, hürmeti için" türünden şeylerle asıl maksat ve meramımızı Allah'tan istemeliyiz. Aksi halde o büyük zatları rencide etmenin ötesinde -Allah korusun- farkında olmadan şirk deryalarına yelken açabiliriz.[82]

15. DUA HEYECANI

Musibetler zamanında okunacak hususi dualar var. Bunların musibet kalkıncaya kadar okunması lazımdır. Fakat burada en önemli şey arkadaşlardaki dua heyecanıdır. İçten gelmesi lazım o his ve heyecanın. Ferhat tam Şirin'ine kavuşacağı anda karşısına çıkan dağı aşmak için nasıl bir heyecan duyar içinde, işte öyle bir heyecan. Hatta din-i mübin-i İslam'ın îlâsı adına duyacağınız heyecan Ferhat'ın, Mecnun'un heyecanından binlerce, milyonlarca kat fazla olmalıdır. —Benim için Leyla, Şirin, Ferhat veya Mecnun hiç önemli değil ama tabiat-ı beşeri inkâr etmemek lazım. Leylevîler, Şirinîler çok dünyada. Onun için bu misali verdim.-Yoksa "Dua yapalım" dendiğinde angarya kabilinden bir şey yapılır ki ona dua denmez.

Duanın bir mekânda hep birlikte yapılması taraftarıyım. Zira arkadaşlardan bazılarının tertemiz atmosferi diğerlerine tesir eder, huzur-u kalbe

82 Herkül org. *Kırık Testi*, 27.05.03

vesile olur. Bu da o mecliste bulunanları biraz daha temkine, teyakkuza ve ciddiyete sevkeder. Diğer taraftan insanın sadece kendi kendine olması ve seccadesinde içini Allah'a dökmesinin, elbette farklı bir açıdan birlikte yapılan duaya fâikiyeti, üstünlüğü var. Evet, hiç kimsenin bilmediği, görmediği bir yerde el açıp, içini Rabbine dökmenin değeri hiçbir şey ile ölçülemez.

Hâlis ubûdiyet ifade etmesi açısından dua, çok namaz kılmadan, çok oruç tutmadan daha önemlidir. Çünkü dua, sebepleri ve şartları nazar-ı itibara almadan, Hazreti Müsebbibü'l-Esbab'tan tasavvurları aşan ve tenâsüb-i illiyet prensibine göre melhuz olmayan şeyleri isteme demektir. Mesela, Cennet... Kendi iktidarınızla Cennet'i nasıl elde edebilirsiniz? Kabri nasıl aşabilirsiniz? Sıratı nasıl geçebilirsiniz?

Dua ederken mubalaga etmeme bir esastır. Ama bunu bazıları çok dua etmeyin şeklinde anlıyorlar. Benim anlayışıma göre bu kabil bir şerh yanlış. Doğrusu çok dua etmeme değil, duada lüzumsuz teferruata girmemedir. Mesela; "Allahım! Benim şu işim olsun veya karakaşlı, kara gözlü bir oğlum olsun, saçları hiç dökülmesin, bana bir Cennet ver, yamaçlarımın sağ tarafında şunlar, sol tarafında bunlar olsun, ırmakları şöyle aksın, hurileri böyle olsun…" İşte bunlar dua değil, gevezeliktir.

Câmî (kapsayıcı, muhtevası geniş) lafızlarla dua etme duanın en önemli buudlarından biridir. "Rabbenâ âtina fi'd-dünya haseneten ve fi'l-âhireti haseneten:

رَبَّنَا اٰتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً Rabbimiz! Bize dünyada da ahirette de hasene ver." duasındaki "hasene"; "Allahümme ahsin âkibetenâ fi'l-umûri küllihâ - اَللّٰهُمَّ أَحْسِنْ عَاقِبَتَنَا فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا Allahım! Bütün işlerde akibetimizi güzel eyle." deki "Fi'l-umûri küllihâ: فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا "her türlü iş, durum, keyfiyet"; "Allahümme innî es'elüke min hayri mâ seeleke bihî Nebiyyüke Muhammedün sallallâhu aleyhi vesellem ve eûzü bike min şerri mesteâzeke minhü Nebiyyüke Muhammedün sallallâhu aleyhi vesellem: اَللّٰهُمَّ اِنِّي اَسْئَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا سَئَلَكَ بِهِ نَبِيُّكَ مُحَمَّدٌ صَلَّي اللّٰهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ وَ اَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا اسْتَعَاذَ مِنْهُ نَبِيُّكَ مُحَمَّدٌ صَلَّي اللّٰهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ "Allahım! Ben Sen'den, Peygamber Efendimiz'-in (sallallahu aleyhi ve sellem) istediği hayırları istiyor ve O'nun Sana sığındığı şerlerden de Sana sığınıyorum." duasındaki "Min hayri mâ seeleke ve min

şerri mesteâzeke – O'nun istediği hayır, sığındığı şer" ibareleri câmî lafızlara en güzel örneklerdir. Ben bu son duayı haddimi aşarak çeşitli ilavelerle şu şekilde yapıyorum; "*Allahümme innî es'elüke min hayri mâ seeleke bihî cemîu'l-Enbiyâi ve'l-Mürselîne ve'l-Evliyâi ve'l-Asfiyâi ve'l-Mukarrabîne ve'l-Makbûlîne ındeke, eûzü bike min şerri mesteâze minhü cemiu'l-Enbiyâi ve'l-Mürselîne ve'l-Evliyâi ve'l-Asfiyâi ve'l-Mukarrabine ve'l-Makbûlîne ındek:* اَللّٰهُمَّ اِنِّي اَسْئَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا سَئَلَكَ بِهِ جَمِيعُ الْاَنْبِيَاءِ وَ الْمُرْسَلِينَ وَ الْاَوْلِيَاءِ وَ الْاَصْفِيَاءِ وَ الْمُقَرَّبِينَ وَ الْمَقْبُولِينَ عِنْدَكَ وَ اَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا اسْتَعَاذَ مِنْهُ جَمِيعُ الْاَنْبِيَاءِ وَ الْمُرْسَلِينَ وَ الْاَوْلِيَاءِ وَ الْاَصْفِيَاءِ وَ الْمُقَرَّبِينَ وَ الْمَقْبُولِينَ عِنْدَكَ Allahım! Ben bütün enbiyâ, mürselîn, evliyâ, asfiyâ, mukarrebîn (Sana yakın kullarının) ve makbûlînin (Senin nezdinde makbul kullarının) Sen'den istediği hayırları istiyor ve bütün bunların Sana sığındığı şerlerden ben de Sana sığınıyorum."

Bu çerçevede bir başka câmî dua da şu olabilir; "Allahümme es'elüke min hayri mâ seeltüke min evveli yevmin ilâ sâati hâzihî ve eûzü bike min şerri mesteaztü minhü min evveli yevmin ilâ sâati hâzihî: اَللّٰهُمَّ اَسْئَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا سَئَلْتُ مِنْ اَوَّلِ يَوْمٍ اِلٰي سَاعَةِ هٰذِهِ وَ اَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا اسْتَعَذْتُ مِنْهُ مِنْ اَوَّلِ يَوْمٍ اِلٰي سَاعَةِ هٰذِهِ Allahım! Sen'den, ta ilk günden şu ana kadar istemiş olduğum hayırları istiyorum. Sana sığınıyorum ilk günden şu saate kadar Sana sığınmış olduğum şerlerden. "

"Yâ Rabbi, ilâ mâ tuhibbu ve terdâ. Allahümme afveke ve âfiyeteke ve ridâke:

يَا رَبِّ إِلٰى مَا تُحِبُّ وَتَرْضٰى
اَللّٰهُمَّ عَفْوَكَ وَرِضَاكَ

"Ey Rabbim! Seveceğin ve razı olacağın şeyleri yapmaya bizi muvaffak eyle. Allahım! Senden af, afiyet ve rızanı istiyorum." da çok yapılması gerekli olan dualardan biri. Evet, kendinize rağmen dahi olsa Allahın hoşnut olacağı, seveceği, razı olacağı şeyleri isteyin. Çünkü önemli olan O'nun hoşnutluğudur.[83]

83 Herkül org. *Kırık Testi*, 27.01.2003

Üçüncü Bölüm

FASILDAN FASILA İSİMLİ KİTABINDA DUA İLE İLGİLİ YAZILAR

FASILDAN FASILA İSİMLİ KİTABINDA DUA İLE İLGİLİ YAZILAR

1. ZİKR-İ CEHRÎ-ZİKR-İ HAFÎ

İslâmiyet'in kesin olarak tayin ve tespit etmediği hususlar, fıtratlara göre ayrı ayrı hükümler alır. Naslara muhalif olmamak şartıyla, kesin hükme bağlanmamış meselelerde muhitin, iklimin, örf ve ananelerin farklı olmasıyla farklı yollara sulûk edilebilir. Tarikatlarda zikrin gizli veya açık yapılması da her halde buradan kaynaklanmaktadır.

Meselâ, Allah'ın (celle celâlühu) zikri hususunda Buhari'deki bir hadîs-i şeriflerinde Allah Resulü (sallallahu aleyhi ve sellem): "Nefsinize merhamet edin, zira siz ne bir gaibe, ne de bir sağıra dua ediyorsunuz." buyurmaktadırlar. Bunu esas alan bazı tarikatlar, zikirlerini hafî (gizli, sessiz) yapmaktadır. Buna karşılık ise, bir diğer ekol zikirlerini cehrî (açıktan, sesli) yapmayı tercih etmişlerdir. Hâsılı bu mesele naslarla kesin bir hükme bağlanamadığından, her iki şekilde de zikir yapmaya cevaz var demektir.[84]

2. KUR'ÂN OKUMAK VE ZİKİR

Derslerin arkasından 'fatiha' demek mesnûn değildir ama, ara-sıra denmesinde de mahzur olmasa gerek. Ders yapmak ibadet değildir. İbadetleri ibadet platformunda ele almak şarttır. Meselâ, öğle ile yatsının son sünnetlerini 4 rek'at kılabilirsiniz, zira bu konuda rivayetler vardır. Fakat, 1000 tesbih

---

84 *Fasıldan Fasıla*, 1/31

çekmektense, Kur'ân-ı Kerim okumak daha iyidir. Çünkü Kur'ân Rabbimizin kelâmıdır. Bunun da delili var. Kıyâmı, kırâatı uzun 2 rek'at namaz, 20 rek'at kısa namaza râcihdir. Bununla birlikte herkesin bir evradı olmalı. Cevşen'i her gün okumalı, fakat herkesin Kur'ân-ı Kerim'den de mutlaka bir hizbi bulunmalı. Salât u selâmla konsantre olmalı ve okumalı. Günde 10-50-100 ihlâs okumaya dair rivayetler de vardır. Bunlar da ihmal edilmemeli.[85]

3. BELÂ VE MUSİBET ANLARINDA DUA

Soru: Belâ ve musibet anlarında çok dua ediyor ferec gelince de duayı aksatıyor veya terk ediyoruz. Bu, Kur'ân-ı Kerim'de zikredilen gemi misaline benzemiyor mu?

Cevap: Bu, benim de aklıma sık sık gelir. Ama inşallah sizler gibi günlük virdi olan ve onu hiç terk etmeyen kimseler bunun içine girmez. Yine de, devamlı dua etmek lazım. Boş kaldığımız anlarda dudaklarımız devamlı kıpırdamalı.[86]

4. HER AN DUA

Bana Hz. Yunus'un vak'ası çok dokunur. Onun balığın karnında yaptığı dua ile arş ihtizaza gelir. Melekler, "Bu dua eden de kim Ya Rabbi?" diye sorarlar. "Yunus" cevabı verilir. Şu yanıp yakılan Yunus mu? karşılığını verirler. Bu hususta kutsî hadis de var: "Geniş zamanınızda Beni anın ki, sıkıntılı anınız da Ben de sizi anayım."

İnsan Hz. İbrahim gibi "Evvâh ve münîb" olmalı. Bu, aynı zamanda ahir zaman cemaatinin de vasfıdır.[87]

5. İHLÂS VE YAKÎN

İnsan günde yüz defa ihlâs ve yakîn istese, yine de fazla istemiş sayılmaz. Yalnız bunu kavlî dua ile mi istemeli, yoksa fiilî dua ile mi? Yani davranışları zapt u rapt altına alarak mı? Bence ikincisi; ama bu, kavlî duaya mani değil. O halde, hem dille, hem davranışlarla istemeli.

---

85 *Fasıldan Fasıla*, 1/68
86 *Fasıldan Fasıla*, 1/76
87 *Fasıldan Fasıla*, 1/76

Evet, eğer sizlere tavsiyemin bir manası varsa, evvel ve ahir tavsiyem: "Allah'ın hoşnutluk ve rızasını talep etmenizdir. Dualarınızda cennet talebini unutabilirsiniz, cehennem azabından azad edilmeyi unutabilirsiniz ama ihlâs veya yakîn istemeyi asla unutmamalısınız. Zira bunun unutulmaya tahammülü yoktur. İhlâs ve yakîn olmayınca insanlar boşlukta yaşarlar. Söylediklerini gırtlak üstü söylerler, davranışları da hep hay-huy olur.[88]

6. ZİNHAR DUADAN DÛR OLMAYIN

Duadan hiçbir zaman dûr olmayın. Yapamadığınızda "Biz bugün büyük bir işi ihmal ettik." diye mutlaka hayıflanın. Ben her gün iki şeyi dualarımda zikrederim:

1. Şeytanî ruhların helâkini ki, o konuda şöyle derim: "Allah'ım Âlem-i İslam'ı bölmek, parçalamak ve yutmak için plân yapanların plânlarını başlarına geçir. Senin ve dininin düşmanlarını kendileriyle meşgul et ve onları birbirlerine düşür."

2. Müslümanların muhafazasına ki onun için de şöyle derim: "Allah'ım! İslam'ı ve müslümanları güçlendir, koru." Hatta isimlerini zikrederek şu şekilde dua ettiğim de olur: "Allah'ım Bosna-Hersek, Abhazya, Karabağ, Orta Asya, Türkiye'deki... vs. kısaca bütün alemdeki müslümanları şerirlerin şerlerinden muhafaza eyle."

Çünkü düşmanlarımızla aramızda kuvvet dengesi yoktur. Bundan dolayıdır ki esbab bil külliye sukut etmiş gibi dua etmemiz gerekmektedir. Din adına ızdırap, büyük bir gayret istemediği halde büyük bir cihaddır. Biz de çevremizi, din adına bu ızdırapla mutlak şuurlandırmalıyız. Zira bu hususta ne kadar çok kalp titrerse Arş-ı Rahmette o kadar süratli kabul görür.[89]

---

88 *Fasıldan Fasıla*, 1/91
89 *Fasıldan Fasıla*, 1/131

7. KUR'ÂN'IN HATMİ

Kur'ân-ı Kerim en hızlı haftada bir, ortalama on beş günde bir, en az ayda bir defa hatmedilmelidir. Eğer ayda bir defa olsun hatmedilmiyorsa, Kur'ân metruk sayılabilir.[90]

8. KABUL GÖREN DUA

Esbab bi'l-külliye sükût ettiğinde, yani ortada tutunulacak hiçbir sebep kalmadığında, insan Rabbine daha değişik teveccüh edebilir. Evet, işte o durumda vahidiyet içinde tecelli-i ehadiyet görülür; Yani, azamet ve ululuk içinde fert, ihtiyaç ve istidadıyla kucaklanır. İşte o anda yapılan dua da kabule karîn olur ki, Yunus'un (aleyhisselâm) duasını bu cümleden mütalâa etmek mümkündür.[91]

9. SECDE

Secdede mahviyet, Hak karşısında zilleti kabul, enaniyeti terk ve Rabb'e tam teveccüh vardır. Böyle bir secdeye Allah (celle celâlühu) tecelli eder.

Bu mana, kıyamda da vardır. Ama secdede daha derindir. "Kulun Rabbine en yakın olduğu yer secdedir" hadîsini bu şekilde değerlendirmek gerekir. Meleklerin Âdem'e secde etmelerinin sırrı da bu noktadadır. Bazen, namaz haricinde de secdeye varılıp dua edilebilir. Yeter ki bu bir bid'at haline getirilmesin.[92]

10. DUA

Duanın cesedi kelimeler, rûhu da ihlâs ve mülâhazalardır.[93]

---

90 *Fasıldan Fasıla*, 1/183
91 *Fasıldan Fasıla*, 1/317
92 *Fasıldan Fasıla*, 1/317
93 *Fasıldan Fasıla*, 1/323

11. BÜYÜKLER İÇIN DUA

Ben, büyük zatlar için dua ederken, "Allah'ım, onların günahlarını bağışla!" demekten hayâ ederim. Bilmiyorum, o yüce kametlerin günahı var mıdır? Ama onların "Ebrar" ve "Mukarrebinin" arasında yerlerini alabilmeleri için her zaman dua edilebilir.[94]

12. ZEKÂT VERENE MELEKLER DUA EDER

Zekâtı verilen bir malın artması için her gün meleklerin dua etmeleri mevzubahistir ki, bunu da yine Allah Resulü'nden öğreniyoruz. "Her gün iki melek inerek, onlardan biri: "Allah'ım, infak edenin (malını bereketlendirmek suretiyle) arkasını getir." diye dua ederken, diğeri de, "malı tutup cimrilik edenin malını telef et." diye bedduada bulunur.[95]

13. ÖLÜLERIN ARKASINDAN YAPILAN DUA

Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), vefat edenlerin arkasından Kur'ân okumaktan çok dua buyurmuşlardır. Çünkü içten gelerek yapılan halisane dualar, her şeyden daha makbuldür. Kaldı ki, temiz olmayan yerlerde Kur'ân okumak da zaten memnu'dur. Hatta bazı fukahâ, hükmen temiz olmayan kişilerin başında Kur'ân okunmasını sakıncalı bulmuşlardır. Bu sebepledir ki, İmam-ı Azam, mezarlıklarda Kur'ân okumanın doğru olmadığını söyler.

Allah, arkamızdan dualar edecek, hayır-hasenatta bulunacak hayru'l-halefler bırakmayı hepimize nasip etsin![96]

14. EVRÂD U EZKÂR

Her bir müminin, evrâd u ezkârı olmalı. Meselâ ben, kendimi beş-on insanın okuduğu evrâd kadar evrâd okumaya mecbur hissetmeliyim. Ve

---

94 *Fasıldan Fasıla*, 1/331
95 *Fasıldan Fasıla*, 2/285
96 *Fasıldan Fasıla*, 2/303

kendi kendime demeliyim ki; "madem o kadar insan sana teveccüh ediyor, öyleyse o teveccühün hakkını vermeli ve herkesten daha çok Allah ile irtibatını kavi tutarak bir taraftan bu nimete şükretmeli, öte taraftan nimetin devamına talebini böyle dile getirmelisin." Evet, böyle diyor ve bunu da tatbik etmeye çalışıyorum.

Allah'ın kendisine değişik nimetler verdiği her bir mümin seviyesine göre evrâd u ezkârlarını çoğaltmalı ve mutlaka Rabbleri ile olan münasebetlerini kuvvetlendirmeliler. Aksi halde bulundukları makamın hakkını eda etmemiş olurlar.

Lütfen, kimse "o kadar yoğun işin arasında vakit bulamıyoruz, gece geç vakitlerde eve yorgun olarak." geliyoruz vs. türünden mazeretler uydurmasın. Böyle uydurma mazeretlerin arkasına sığınanlar, dönüp günlük hayatlarına baksalar bir hiç uğruna ne kıymetli zamanlarını harcadıklarını görüp utanacaklardır. Bunu bir başka zaman ifade ederken "Türk insanı zamanzededir. Bazen bir bardak çay için saatlerini harcar, bazen de en hayatî işleri adına vakit bulamaz." demiştim. Evet, günlük hayatımızı murakabe ettiğimizde buna bir hayli misal bulabiliriz. Boş ve abes şeylerle zayi ettiğimiz dünya kadar zamanımız olduğunu söylemeye gerek yok... Şimdi bir taraftan böylesine cömertçe harcanan zaman, öte taraftan en hayatî mevzulara vakit bulamama, bunun te'lifini yapmada biraz zorlanacağız.

Netice itibariyle, bir kere daha hatırlatmalıyım ki; mutlaka herkesin evrâd u ezkâra ayıracağı bir zamanı olmalı ve o, bu konuda hiçbir mazeret ileri sürmemelidir.[97]

15. DUALARIN HUSUSİYETLERİNDEN

Kur'ân-ı Kerim veya hadis-i şeriflerde zikredilen duaların bizlere bakan iki yönü vardır:

1. Bunların inananlara hedef göstermeleri.

2. Gösterilen bu hedefe yürümek için tazarru ve niyazın yanında iradeleri devreye sokarak bi'l-fiil çalışmamız. Meselâ;

---

97 *Fasıldan Fasıla*, 3/25

"Rabbimiz, bizi inkâr edenler için bir imtihan yapma, (bizi onların baskı ve işkencesi altına düşürme) bizi bağışla. Rabbimiz, yegâne gâlib ve hikmet sahibi, ancak Sensin, Sen!" (Mümtehine, 60/5) ayetinde Cenâb-ı Hak, evvelâ bizlere, kafirlere imtihan vesilesi olmamak hedefini göstermektedir. Bu açıdan inanan insanların her fırsatta hakikî melce' ve mence' olan Rabbisine bu manada sığınması gerekir. Yalnız kavlî olarak yapılacak olan bu dua, fitneye maruz kalmamak için vesilenin sadece bir yanını teşkil eder. Buna iradî olarak, fitne yollarına sapmama gayretini de ilave etmek gerektir.

Öte yandan; fitne, belâ ve musibetlere maruz kalmanın, o insanın işlediği günahlarla ciddi bir irtibatı olduğunu da unutmamak icap eder. Onun için ayette "Bizi fitneye maruz bırakma." ifadesinden sonra, hemen arkasından "Allahım bizi mağfiret et." denilmektedir. Çünkü yine Kur'ân'ın ifadeleriyle "İnsana gelen her iyilik Allah'tan, her kötülük de kendi (işlediği günahlar yüzü)ndendir." (Nisâ, 4/79) Hatta hadislerdeki ifadelerden de anlaşılacağı üzere, müminin ayağına bir dikenin batması, bir yerde sıkılıp terlemesi, arabasıyla giderken bir yerde kaza yapması bile insanın içindeki veya davranışlarındaki bir bozukluktan ya da işlediği bir günahtandır. Bundan dolayı Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) hayatı boyunca büyük-küçük başına gelen her handikap karşısında Allah'a sığınmış ve "Estağfirullah" demiştir. Bu çerçevede Efendimiz'in (sallallahu aleyhi ve sellem) sabah-akşam üçer defa tekrar ettiği "Yâ mukallibe'l-kulûb, sebbit kalbî alâ dînik; اَللّٰهُمَّ يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلٰي دِينِكَ Ey kalpleri evirip çeviren Allahım! Benim kalbimi dinin üzerine sâbit kıl." duasını ele alacak olursak; insan bunu bir taraftan kalb ve lisan ile söyleyip "müsebbibü'l-esbâb" olan Allah'tan kalbin İslâm'da sübûtunu istemeli, diğer taraftan da sebepler adına bu mevzuda yapılması gereken şeyleri mutlaka yapmalıdır. Allah'tan istenilen bu hedefe ulaşabilmek için de erkân-ı îmaniye didik didik edilmekle beraber, "âyât-ı tekviniye" de hallâc edilmelidir. Yine –îmana girmeye mani ve îmandan çıkmaya vesile olduğundan dolayı– kibirden, zulümden yani haddini bilmemezlikten uzak durulmalı ve inhirafa sevk edecek bütün vesilelerden sakı-

nılmalıdır. Daha sonra da fiilen ve irâdî olarak tespite çalışılan imanı sâbit kılması için Allah'a dua edilmelidir. Zira insan ne kadar gayret ederse etsin, şayet Allah'ın inâyeti yetişmez, o iman denen ilahî meşaleyi yakmaz ve O, onun sönmemesini temin buyurmazsa iman nuru söner gider.[98]

16. BİR DUANIN BİZE BAKAN YÖNÜ

Hz. İbrahim: "Bana, sonra gelecekler içinde iyilikle anılmayı nasip eyle!" (Şuara, 26/84) diye dua etmişti. Allah onun bu duasını kabul buyurdu. On dört asırdan bu yana Müslümanların, günde beş vakit kıldıkları farz veya nafile namazlarında, Efendimiz'e getirmiş oldukları salât u selam yanında bir de Hz. İbrahim, onun aile ve yakınlarına da salât u selam getirmeleri, bu duanın kabul edilmiş olmasının en büyük emaresidir.

Buradan hareketle benim şahsî düşüncem, Allah davasına hizmet etme etrafında kenetlenen insanlar, şahısları itibariyle değil, içinde bulundukları cemaati niyet ederek bu duayı çokça yapmalılar. Bu riyaya, sum'aya ucb ve fahra girmeme açısından daha garantili ve daha selametli bir yoldur. Aksi halde "yaptığım şu hizmetlerle gelecek nesiller tarafından yâd edileyim, kitaplara mevzu olayım, ansiklopedilere gireyim vs." düşünceleri insana hem dünyada, hem de ukbâda kaybettirebilir.

Sizler halisâne bu milletin imanına -tabii günümüz şartlarını hesaba katarak- hizmet edin!. Muvaffakiyetin de Allah'tan olduğunu katiyen hatırdan çıkarmayın!. Şirke karşı kapılarınızı sımsıkı kapatın! Bunları gerçekleştirebilirseniz, bu millet, siz istemeseniz de sizi birer yâd-ı cemil olarak anacaktır. Allah da dünü-bugünü-yarını bir bütün olarak gördüğü ve bildiği için, sizin sevaplarınızı amellerinizin cinsine, niyetlerinizin enginliğine göre verecektir. Evet, katiyen bundan şüpheniz olmasın. İşte o zaman Hz. İbrahimvâri, Nemrud'un üzerine gidebilir ve ateşlere korkmadan atılabilirsiniz.[99]

---

98 *Fasıldan Fasıla*, 3/61-62
99 *Fasıldan Fasıla*, 3/114

17. O'NUN HUZURUNDA

Susamış bir insan, nasıl su içerken her yudumda suyun boğazından geçişini, midesine inişini hisseder, hatta onu iliklerine kadar duyar; aynen öyle de, insan O'nun huzurunda olduğunu; O'ndan gelen varidleri her lahza iliklerine kadar duymalıdır. Hele istenen şey saadet-i ebediye olursa. Bu arada, el kaldırma, kıbleye dönme, dilenciliğimizi ve üst elin üstünlüğünü hatırlamak içindir. Yoksa asıl olan içteki tazarrudur. Gel gör ki, bizler şekle takılıp kalmışız.[100]

18. RIZAYA RAM OLMAK

Dualarda Cenâb-ı Hakk'tan hizmet aşkı ve şevki istenebilir. Bununla birlikte, ben dualarımda, "Senin sevdiğin ve razı olduğun." diyorum. Siz de, encamını bilmediğiniz, arkasında hayır mı var, şer mi var kestiremediğiniz isteklerde bulunmamalısınız. Evet, insan kendi arzu ve isteklerinden uzaklaşıp Rabbinin arzu ve istekleri içinde eriyip gitmesi çok önemlidir ve işte bence manevî terakki budur.[101]

19. EBDAL (ÜMİT VE SEBAT)

Ebdallar gibi olmak lazım. Ebdal, toplum içinde fani olmuş, başkaları için yaşayan kimsedir. Onun daimi duası ise, "Allah'ım, ümmet-i Muhammed'e merhamet et." şeklindedir.[102]

20. SON SÖZÜM VE DUAM

Allah kalplerimizi te'lif buyursun.. îsâr hasletiyle ruhlarımızı coştursun.. bizi kamil müminler seviyesine çıkartsın.. Ve Hz. Muhammed'e (sallallahu aleyhi ve sellem) hakikî ümmet olma şerefiyle serfiraz kılsın![103]

---

100 *Fasıldan Fasıla*, 1/79
101 *Fasıldan Fasıla*, 1/90
102 *Fasıldan Fasıla*, 1/79
103 *Fasıldan Fasıla*, 3/75

21. VE BUGÜNLER

Ve bugünler.. Bugünlerde de Cenab-ı Hakk'ın lütufları sağanak sağanak başımızdan aşağı yağıyor. Ben hiç mübalağa etmeden, Rabbimin bu tecellilerini vicdanımda hissederek ve her kelimenin yerli yerinde kullanılmasına fevkalâde özen göstererek diyorum ki; Rabbimizin nimetleri boyumuzu aşkın, liyakat ve istihkakımızın da çok çok üstündedir. Bu kervana katkıda bulunanlara ve bu nimetler döneminin temsilcilerine şahsen ben, her gün kadın-erkek, çoluk-çocuk, genç-ihtiyar, esnaf-memur, tüccar-talebe deyip, hatta toplumun bütün katmanlarını tek tek sayarak dua ediyorum.. dua ediyor ve hiçbir kesimi dışarıda bırakmamaya özen gösteriyorum. Yer yer, zaman zaman; belde belde, ülke ülke, isimler zikrediyor ve şöyle yalvarıyorum Rabbime; "Kavlî, fiilî, hâlî iman ve Kur'ân hizmetine destek olanlara, el uzatanlara, maddî imkânlarını seferber edenlere rahmetin, inayetin, bereketin ve hıfzın ile mukabelede bulun Allahım! Lütuflarını onların başlarına sağanak sağanak yağdır. Gönüllerini, verme duygusuyla donat. Sonra bu donatmayı verme şeklinde gerçekleştir..." diyorum.. Denmelidir de, zira gelecek, bir yönüyle bu anlayış, bu felsefe ve bu düşünce üzerinde ümranlar haline gelecek ve gelişecektir.[104]

22. DUA VE BEDDUA

Bir başkasının iyiliği için yapılan duanın kabulü, bedduaya nispetle daha seri olur. Zaten eğer beddua edilen şahıs buna müstahak değilse, beddua geri döner ve sahibini bulur.[105]

23. KÜÇÜK DÜNYAM

Bizim oralarda (Erzurum'da) 1001 hatim okunur. Yapılan her hatim için bir dua; bir de umum için bir dua yapılır. O sene yapılacak umumi dua Regaib Kandili'ne denk geldi. Hazırlandık ve Lala Paşa Camiine gittik. O gecelerde camide yer bulmak da zordur. Herkes birbirinin sırtına secde eder; cami bu kadar kalabalık olur.

---

104 *Fasıldan Fasıla*, 3/153
105 *Fasıldan Fasıla*, 1/325

Ben caminin Hünkâr Mahfiline çıktım. Namazdan sonra, içime bir arzu, bir iştiyak ve bir ateş düştü ki tarifi mümkün değil. Yana yakıla yalvarıyorum: "Allah'ım! Bahtına düştüm, beni de bu arkadaşların arasına kat. Onlardan biri olayım. Bu hizmetle bütünleşeyim. Dıştan gelip giden insan olmayayım. Kendimi bu hizmete vakfedeyim.."

O gün sabaha kadar yalvardım. Hayatımda böyle bir hal içinde duaya ya bir ya da iki kere muvaffak olabilmişimdir. Çığlık oldum inledim, sabaha kadar gözyaşı döktüm. O gün sadece Rabbimden bunu istedim..

Sabah namazından önce Sadık Efendi vaaz verdi. O da çok hissî vaaz vermişti; ekseriyetle de öyle verirdi. Efendimiz, der dudağını yalardı. Öyle bir peygamber aşığı insandı. Onun vaazı da bana çok dokundu. Vaaz süresince de hep ağladım. Yırtınırcasına yine aynı duayı yaptım. Hatim duasından sonra da camiden çıktım.

Tam caminin önünde Hatem Hoca beni arıyordu. Görünce koşarak yanıma geldi. "Bu gece rüyamda Üstad'ı gördüm. Sana "Tarihçe-i Hayat" taki mektubu yollamıştı. Bir de sana bir güveç dolusu ceviz gönderdi." dedi.

Ben o esnada nasıl ayakta durabildim hâlâ hayret ederim. Akşamki hicran dolu göz yaşlarım, şimdi beni sevincimden ağlatacaktı. Hislerime sahip olmaya çalıştım. O sırada Alvar İmamının dediklerini dedim:

"Değildir bu bana layık bu bende Bana bu lütuf ile ihsan nedendir."

Rüyada ceviz, yolculuk diye tabir edilir. İki üç ay önce gelen selam, benim bu akşamki ruh halim ve Hatem'in rüyası üst üste gelince; artık kendimi bu arkadaşlarla bütünleşmiş hissettim. Onlar nasıl kabul eder bilemem, fakat ben kendimi hep onlarla beraber bildim.[106]

24. KAVLÎ VE FİİLÎ DUA

Sebeplere riayet ile (fiilî dua) kavlî dua arasında bir çelişkiden ya da bir ayırımdan bahsetmek mümkün değildir. Onlar birbirlerini tamamlayan iki unsur ve bir vahidin iki yüzünden ibarettir. Onun için meseleyi tek yönlü ele alıp, ifrat ve tefritlere girmenin de bir anlamı yoktur. Allah

---

106 Lâtif Erdoğan, Fethullah Gülen Hocaefendi, "*Küçük Dünyam*", s. 46, İstanbul, 1995.

Resulü'nün (sallallahu aleyhi ve sellem) hayatını doğru anlama ve yorumlama bu türlü ifratlara, tefritlere girmemenin yegâne yoludur.

Allah Resulü'nden (sallallahu aleyhi ve sellem) mervî, sahih hadis mecmualarında kaydedilen bir hayli dua var. Hayatın hemen her alanıyla alakalı bu duaların bazı kişiler tarafından -maalesef- farklı yorumlandığına şahit olmaktayız. Hatta bunlardan bazıları, bahse konu olan duaların okunmasının gerekli olmadığını, sebepler dairesinde ilgili alanda yapılması gerekli olan şeylerin yapılmasının dua yerine geçeceğini ifade etmektedirler. Bana kalırsa bu düşüncede olanlar, hakikatin bir yönünü görmüş iseler de diğer yönünü görememişler. Aslında konuya, böyle esbabperestler gibi katı bir biçimde yaklaşmanın bence hiç yararı yok. Sebepler dünyasında bulunduğumuza göre elbette sebeplere riayet etmek şarttır ve Üstad'ın tabiriyle de bu bir fiili duadır. Ne var ki fiili duayı yapma, kavli duayı yapmaya hiç de engel değil; hatta onun için önemli bir istinat noktası sayılır. ***Allah Resulü*** (sallallahu aleyhi ve sellem) ***Bedir Savaşı öncesi, harb adına yapılması gereken her şeyi fiili olarak yapmış ve sonra da bütün benliğiyle Rabbine yönelmiş ve O'na dua dua yalvarmıştı. Allah Resulünün "Allahümme inni euzubike mine'l-hemmi ve'l-hazen:***

اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ Allah'ım! Tasa, keder ve hüzünden Sana sığınırım." duası üzerinde durarak konuyu biraz daha açmak istiyorum; öncelikle, sadece bu duanın değil, bütün duaların hakikatini kavramaya gayret etmenin şart olduğunu ifade etmede yarar var. Yani hangi dua, hangi şekilde, nasıl ve neye karşı okunacak, bu esasların hadisleri dikkatle incelemek sûretiyle tespit edilmesi gerekir.

Saniyen; bütün dualarda esas olan teveccühtür. Teveccüh, bir manada maddi her şeyi unutarak, sadece ve sadece O'na yönelme ve O'na sığınmayı ifade eder. Bu aynı zamanda bizim için bir moral ve bir takviyedir ki, bununla kuvvet-i maneviyemizi yükseltmiş oluruz; zira biz dua ile, her şeye gücü yeten bir Zat'a sığınırız. Yukarıdaki duanın taalluk ettiği noktalara gelince;

1) İnsanın içinde, tasanın, kederin, hüznün hâkim olması demek, bir anlamda işlerin sarpa sarması demektir. Bu durumda bir insan, mantık ve muhakeme örgüsünü sağlam işletemeyebilir ve çaresizlikten kendini salıverir. Bu ise, zaten onun hayatındaki bozuk olan düzenin, daha çok

bozulması demektir. İşte bu aşamada insanın "Allah'ım, Sana sığınırım." diyerek O'na iltica etmesi, bahsedilen badirenin aşılması için atılan ilk adımdır. Zira O, her şeye gücü yeten bir Zat-ı Ecell-i Ala'ya sığınmış ve moralini güçlendirme adına önemli bir adım atmış sayılır.

2) Tasa, keder ve hüzne medar olan hususlardan kurtulma çabası, o insanı fiili duayı da yerine getirmeye sevk eder. Kavli duayı yapıp, fiili duayı yapmama sözle davranış arasında bir tenakuz (çelişki) göstergesidir. Hâlbuki söz ve davranış birbirini tamamlayan ve insanı insan yapan özelliklerin başında gelir. Bir diğer ifade ile insan sebeplere riayetle bu problemin üstesinden gelmek için duanın çağrıştırmasıyla çok ciddi mesajlar da alır.

3) Duaya esas teşkil eden şey, aslında bir hedef ve bir gaye-i hayaldir. Öyleyse bunun şuurunda olan insan, daha baştan gam, keder, tasa ve hüzne boğacak şeylerin hemen hepsine karşı tavır alır.

Kavlî-fiilî dua münasebeti: Hâsılı sebeplere riayet ile (fiilî dua) kavlî dua arasında bir çelişkiden ya da bir ayırımdan bahsetmek mümkün değildir. Onlar birbirlerini tamamlayan iki unsur ve bir vahidin iki yüzünden ibarettir. Onun için meseleyi tek yönlü ele alıp, ifrat ve tefritlere girmenin de bir anlamı yoktur. Allah Resulü'nün (sallallahu aleyhi ve sellem) hayatını doğru anlama ve yorumlama bu türlü ifratlara, tefritlere girmemenin yegâne yoludur.[107]

25. TEBLİĞ İNSANININ DUA YANI

... Efendimiz'in bir de dua yönü vardı ki, ona da değinmeden geçemeyeceğim. O, ashabına ve bütün ümmetine dua ile bütünleşmelerini söylüyor ve: "*Duanız olmazsa ne ehemmiyetiniz var*." (Furkan, 25/77) mealindeki ayetlerle onları ikaz ediyordu. Yatarken, kalkarken, bir şey yiyip içerken, elbiselerini giyerken, helâya girip-çıkarken, abdest alırken.. o kadar çok dua okurdu ki, dünyada dua ile bu kadar bütünleşen ikinci bir şahıs göstermek mümkün değildir.. Evet, attığı her adımında Allah'*ı* (celle celâlühu) hatırlayan, O'na iltica eden, her şeyde O'nun rızasını gören bir başka insan yoktur.[108]

---

107 Zaman, Akademi sayfası, 20 Mart 2000
108 İrşad Ekseni, İzmir 1998, s. 150

Tebliğ insanının dua yanı da diğer vasıflarından geri değildir. O, sözlerinin nâfiz ve tesirli olmasını ancak Cenab-ı Hakk'tan bekler. Mülk sahibi O'dur. Kalpler O'nun kudret elinde tesbih taneleri gibi evrilip çevrilmektedir. "*Duanız olmazsa ne ehemmiyetiniz var?*" (Furkan, 25/77) İlâhî fermanı, onun ruhunda hep bir kiblenüma gibi ona yakarış mihrabına çevirir.

Evet, en beliğ ve büyüleyici ifadelerin dahi tesir etmediği nice insanlar vardır ki; onlar, yürekten ve candan yapılan dualarla hidayete ermişlerdir. Dua müminin silâhı olduğu gibi, tebliğ adamının da ilk ve son sığınağıdır. O, evvela duaya dehalet eder, sonra da söyleyeceklerini söyler. Böyle yapması, hiçbir zaman onun akıl ve mantık zemininde ayrılması anlamına gelmez. Aksine her ikisinin de yerini çok daha iyi anlama ve kavrama manasına gelir. İşte duanın ne müthiş bir iksir olduğunu gösteren bir-iki misal;

Allah Resulü (sallallahu aleyhi ve sellem), insanların hidayeti için her meşru yolu denemiştir. Ama duayı da hiçbir zaman elden bırakmamıştır. Meselâ O, Hz. Ömer 'in (radıyallahu anh) hidayeti için daima dua edip durmuş ve nihayet bir gün, hem de hiç ümit edilmeyen bir zamanda Allah (celle celâlühu), Hz. Ömer'e (radıyallahu anh) hidayet nasip etmiştir. Buna, Allah Resulü'nün (sallallahu aleyhi ve sellem) duasının bereketi denebilir.[109]

Yine bir gün Ebu Hureyre (radıyallahu anh), Allah Resulü'ne (sallallahu aleyhi ve sellem) gelerek annesi için dua talep etmiştir. Çünkü o güne kadar kadının gönlüne bir türlü İslâm yol bulup girememiştir. Ebu Hureyre'nin talebi üzerine Allah Resulü (sallallahu aleyhi ve sellem) ellerini açar ve:

"*Allah'ım Ebu Hüreyre'nin annesine hidayet et*" diye dua eder. Ebu Hureyre sevinerek mescitten çıkar ve koşarak eve gelir.. Tam kapıyı açacağı sırada içeriden annesinin sesini duyar ki, kadın Ebu Hüreyre'ye: "*Olduğun yerde kal içeriye girme*." der. Ebu Hüreyre (radıyallahu anh) kapının önünde beklerken kulağına bir su sesi gelir. O, ihtimal annem yıkanıyor diye düşünür. Biraz sonra da bu yaşlı kadın kapıyı açar ve dışarıya çıkar, "kelime-i şehadet" getirir. Evet, Ebu Hüreyre (radıyallahu anh) yanlış duymuyordu. Annesi Kelime-i Şehadet getiriyor ve Müslüman olduğunu müjdeliyordu. O güne kadar hidayete ermesi için onca uğraşılan bu kadına da Allah Rasûlünün duası yetivermiştir.[110]

---

109 İbn Kesir, *el-Bidâye*, 3/31; İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-Ğâbe*, 4/148; İbn-i Sa'd, *Tabakât*, 3/268.
110 *İrşad Ekseni*, s. 190

Dördüncü Bölüm

DUA İLE İLGİLİ SORULAN SORULARA VERİLEN CEVAPLAR

DUA İLE İLGİLİ SORULAN SORULARA VERİLEN CEVAPLAR

1. DUA EDERKEN "EÛZÜ-BESMELE" ÇEKİLİR Mİ?

Duaya başlarken "eûzü" çekilmesini hükme bağlayan bir kayıt yoktur. Bize emredilen Kur'ân okumaya başlarken "Eûzü" çekmektir. Ancak, duaya da onunla başlanmasında bir mahzur olmayacağı kanaatındayım. Fakat her hayırlı işe besmele ile başlama kaidesinin umumiliğine, dua gibi bir hayırlı iş de dâhil olacağı için, Besmele çekmek sünnettir, diyebiliriz. Usûl ve metoda gelince, bu mevzûda hülâsa olarak bize tavsiye edilenler şunlardır:

2. DUADA USÛL NASIL OLMALIDIR?

Birincisi: Cenâb-ı Hakk'a, can u gönülden bir iştiyakla hamd ve senâ etmektir. Meselâ, Türkçe ifâdelerle söyleyecek olursak: "Rabb'im, gökleri ve yeri yaratan Sensin. Kalbimden geçenleri bilen Sen'sin. İçime imân ve itminânı yerleştiren sensin. Gönlümü arzuyla dolduran ve buna mukabil Cenneti de şimdiden donatan Sen'sin. Bülbülü şakıtan, güle rengini bahşeden yine Sen'sin." İşte böyle umum âlemde cereyan eden tasarrufları sayıp, hepsini Cenâb-ı Hakk'a isnât ettiğini, tazarru ve niyâz dolu bir üslûpla ifâde etme hamd ve senâ demektir ki, Allah Resûlünün dualarında bunu açıkça ve tekrarla görmekteyiz.

İkincisi: Efendimiz'e Salâtu selâmda bulunmaktır. Bu âdeta, bir kapıyı vururken, o kapının önünde duran, o kapının kilit ve anahtarlarını elinde tutan Zât'a selâm vermek gibidir. Evet, salât ve selâmın manası, Cenâb-ı Hakk'dan Hz. İbrahim ve onun âline verilenlerin aynen Efendimize de verilmesini talep ve Hz. İbrahim'in gönüllerde kazandığı saygıya denk, Allah Resulü için de bir saygı atmosferinin te'sisini arzu etmektir ki, can-ı gönülden istenen böyle bir şey muhakkak surette kabûl olacaktır. Ve böyle makbûl iki dua arasında kalan bir duanın kabûl olması da bir cihette teminat altına alınmış olacaktır.

Üçüncüsü: İstenilen şeylerin muhakkak surette Cenâb-ı Hak tarafından kabul göreceğine, zerre kadâr tereddüt göstermeden, kıvrana kıvrana ve duanın ayrılmaz bir şartı olan yalvarış, yakarış edâsıyla.. meselâ; deniz ortasında, bir tahta parçası üzerinde kalmış ve bütün sebeplerin sukût ettiğini aynelyakin anlamış bir insanın teslimiyeti içinde ve böyle bir ruhla teveccüh edip Cenâb-ı Hakk'a yönelmektir ki, duanın özü, hayatı da işte bu ihlâs ve bu samimiyettir.

Duanın kabul edilmediğini düşünmek katiyyen yanlıştır. Dua, eğer şartlarına uygun yapılmışsa muhakkak kabûl görür. Ancak kabûl ediliş keyfiyeti, bizim istediğimizin aynı olmayabilir. Bazan bizim istediğimiz, bizim için hayırlı olmadığından, bir rahmet eseri olarak Cenâb-ı Hak bize, istediğimizi değil de esas istememiz gerekeni ihsân buyurur. Bazan da duamız âhiretimiz hesabına kabul görür. Onun için, yapılan duaların mutlak surette kabul edileceğini düşünerek dua etmek çok mühimdir.

Dördüncüsü: Duayı yine salât ve selâmla bitirmektir. Dua hâlisâne bir kulluk ifâdesidir. Yani kul, aczini, fakrını, zaafını ve iktidarsızlığını idrâk ederek; güç, kuvvet, imkân ve gınâ sahibi Cenâb-ı Hakk'ın kapısına, hiç bir vâsıta kullanmadan doğrudan doğruya teveccüh edip matlûbunu ondan istemesi, demektir.

Üzerinde ısrarla durulması gereken önemli bir husus da şudur:

Israr edilirse, bazan dua ile, âdi sebepler sukût eder ve Cenâb-ı Hak duayı kabûl buyurur. Zira bütün sebepler de O'nun kudret elindedir. O

istediği şeye istediği şekilde tasarruf etme gücüne sâhiptir. Yeter ki dua bu şuûr içinde yapılsın ve dua edilmesi câiz olan noktalar dikkate alınsın![111]

3. DUADA BİR EDEP

Soru: Dua ederken "Yâ Rabb! Bunu ver, bunu ver" mi demelidir?

Cevap: Hayır öyle denmemeli; belki şöyle demeli: "Ya Rabb! Bize dünyada ve ahirette hasene ver." Aslında, her şeyde, önce O'nun rızası talep edilmelidir. Evet, hayırlısı ne ise insan onu istemeli. İstikbale ait isteklerimizde de öyle.. Hep O'ndan, rızası istikametindeki işlerde bizleri muvaffak kılması niyaz edilmeli.. Evet, her yemeğin içine tuz, biber katıyor gibi, duaya tat katacak da bunlardır. Dua ederken ihlas ve samimi olma da çok mühimdir. İhlas olmayınca, insan bütün bir hayat boyu koşturur da bir şey kazanamaz. Niceleri vardır ki, çok ciddi mücadele vermiş, dağda-taşta gerilla gibi ölesiye çalışmış, yememiş içmemiş, tahtalar üzerinde yatıp-kalkmış, debdebeden uzak ve basit bir hayat geçirmiş ama, kâinatın sultanını râzı edememiş, dolayısıyla da kaybetmişler. Evet, her şeyde O'nun rızası olmalıdır. Rızası olmayınca, en büyük şeylerin dahi kıymeti kalmaz. İhlas olmayınca debdebe ile, ihtişam ile dünyayı ayağa kaldırsanız dahi bir şey ifade etmez. Evet, O'nun rızası esas alınmalı ve herşey ona göre örgülenmelidir.[112]

4. DUA ESNASINDA ELLERİN DURUMU

Dua ederken ellerin yukarıya doğru kaldırılması taabbüdî emirlerdendir. Allah Resulü (sallallahu aleyhi ve sellem) bu şekilde dua ettiği için bizimde böyle dua etmemiz gerekmektedir. Buna, Allah'ın kürsîsinin her şeyin üstünde ve her şeyi kuşatıyor olması izafî keyfiyetlerine binaen ellerimizi yukarı doğru kaldırıyoruz, şeklinde açıklamalar da getirebiliriz.[113]

---

111 *Asrın Getirdiği Tereddütler*, 3/114, İzmir 1991

112 *Fasıldan Fasıla*, 1/54, İzmir, 1995

113 *Fasıldan Fasıla*, 1/277

5. DUANIN, DERMAN OLACAĞI DERTLE MÜNASEBETİ (AĞRILARIN DUA İLE TEDAVİSİ)

Soru: Bir hadis-i şerifte,

بِسْــمِ اللهِ الَّذِي لاَ يَضُـرُّ مَعَ اسْـمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلاَ فِي السَّمَآءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

"Ne yerde, ne gökte adı(nın anılması)yla hiçbir şeyin zarar veremeyeceği Allah'ın ismiyle ki, O Semi' ve Alîm'dir" diye mealini verebileceğimiz duayı sabah-akşam üç defa okuyan insana hiçbir şeyin zarar veremeyeceği"[114] buyuruluyor. Bunun sırrı adına neler söylenebilir?

Cevap: Bu meseleye birkaç açıdan bakabiliriz. Yalnız öncelikle, şu hususun bilinmesinde fayda mülâhaza ediyorum. Bu hadisin ravilerinden olan Eban b. Osman'ın felç olmasından kaynaklandığını zannettiğim vâkıaya dayanarak, genelde "bu duayı okuyan felç olmaz" gibi yaygın bir kanaate saplanılmıştır. Bana göre, böyle bir yaklaşım bu hadisin bütün zararlara şamil olan manasını, felç hastalığına indirgemek ve daraltmak anlamını taşır. Ne var ki biz, bu hadisi izah ederken, yine de örnek olarak felç hastalığını esas almanın yanında muhtevanın umumî olduğunu vurgulamak istiyoruz.

Felç veya sair hastalıklar, maddî âlemde geçerli olan sebepler çerçevesinde herkese isabet edebilir. Yani kalp rahatsızlığınız vardır, damardaki bir iltihap gider beyninizde bir yeri tıkar ve siz artık vücudunuzun bir tarafını hareket ettiremezsiniz.. yani felç olursunuz. Hadis-i şerifteki "fi'l-ard" kaydı buna bakar. Bu türlü durumlarda sebepler dünyasında yaşayan insanlar, böylesi hastalıklara sebep olabilecek şeyleri anında, zamanında tesbit ettirmeli ve mutlaka tedavi olma cihetine gitmelidirler. Aksine, sebepler dünyasında onlara riayet etmeme, cebrîlik anlamı taşır ki, biz cebrîlikten de i'tizalî düşünceden de fersah fersah uzağız.

Fakat bazı gözü keskin ve kendisine eşyanın perde arkasına muttali olma imkânı bahşedilmiş insanlar olabilir ki; bunlar, bin bir perde ötesin-

---

114 *Fasıldan Fasıla*, 1/277

den, sebepler dünyasında yapılacak olan mualecelerin fayda vermeyeceğini müşahede ederek "tedaviye gerek yok" diyebilirler. Ne var ki, bizim gibi sıradan düz insanlar, sebepler dünyasında yaşadığı müddetçe onun kanunlarına riayet etmeğe mecbur ve mükelleftir.

Bu türlü hastalıkların bir diğer sebebi de semavîdir ki, hadiste "fi's-semâ" kaydı buna bakar. Yani birdenbire, hiçbir sebep söz konusu olmadan meşiet-i İlahî'nin gereği olarak insan felç hastalığına yakalanabilir.

İster öyle, ister böyle her iki durumda da insan, "Müsebbibü'l-Esbâb" olan Allah'a sığınmak mecburiyetindedir. Çünkü yapılan tedavilere tesir gücü vermek ve şifayı ihsan etmek, sadece ve sadece Allah'ın elindedir. Hatta insan hissiyatı açısından meseleye baktığımızda, netice itibarıyla Allah'a sığınma daha makul ve daha mantıkîdir. Zira bir şeyin zahirî sebepler açısından çaresi yoksa, yapılacak tek şey İbrahim Hakkı'nın dediği gibi,

"Nâçâr kaldığın yerde, Nâgah açar ol perde, Derman olur her derde, Mevlâ görelim neyler, Neylerse güzel eyler" deyip Allah'a sığınmaktır.

Soruda bir de bu dua sayesinde insana zarar isabet etmeyeceği hususu soruluyor. Allah Resûlü'nün bu ve buna benzer birçok duası vardır. Şimdi o duaların, derman olacakları dert ile ne gibi bir münasebetleri varsa, bu duanın da, hiç bir şeyin zarar vermemesi adına öyle bir münasebeti vardır. Meselâ; Ebû Umâme el-Bâhilî, fakirlikten dolayı kendini mescide vermiş bir insandır. Yine bir gün orada boynunu bükmüş, mükedder, mahzun bir şekilde otururken Nebiler Serveri (sallallahu aleyhi ve sellem) ona sabah namazının bitiminden sonra şu duayı üç defa oku diye ta'lim eder: "Allahümme inni euzü bike mine'l-hemmi ve'l-hazen ve euzü bike mine'l-aczi ve'l-kesel ve euzü bike mine'l-cübni ve'l-buhli ve euzü bike min galebeti'd-deyn ve kahri'r-rical." اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ وَالْبُخْلِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ غَلَبَةِ الدَّيْنِ وَقَهْرِ الرِّجَالِ Yani "Allahım, tasadan ve hüzünden Sana sığınırım; acizlikten ve tembellikten de Sana sığınırım; korkaklıktan ve cimrilikten yine Sana sığınırım; borca mağlub olmaktan ve düşmanların kahrından da Sana sığınırım." Görüldüğü gibi, burada Allah Resulü (sallallahu aleyhi ve sellem), ikişer maddelik dört esas zikretmektedir.

Veya genelde bizler yine Allah Resulü'nden mervî olan "Allâhümme innî es'elüke'l-afve ve'l-afiyete" اَللّٰهُمَّ إِنّي أَسْـأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ diye dua ediyoruz. Yani "Allahım senden af ve afiyet istiyoruz." Manevî hastalığımızın virüsleri sayılan günahlara karşı af, maddî hastalıklarımızın virüslerine karşı da afiyet. Bu dua cümlesinin, günahlar ve hastalıklarla ne münasebeti varsa veya yukarıdaki duanın Ebû Umâme el-Bâhilî'nin fakirliği ile ne münasebeti varsa, mezkûr duanın da zarar isabet etmemesiyle öyle bir münasebeti vardır.

Münasebet adına söylemeye çalıştığım bu umumî mütalâalardan sonra, bir-iki hususa daha dikkatlerinizi rica edeceğim:

1- "İnnallâhe enzele'd-dâe ve'd-devâe ve ceale likülli dâin devâen fetedâvev velâ tedâvev bi harâmin." اِنَّ اللّٰهَ اَنْزَلَ الدَّاءَ وَ الدَّوَاءَ وَ جَعَلَ لِكُلِّ دَاءٍ دَوَاءً فَتَدَاوَوْا وَ لاَ تَدَاوَوْا بِحَرَامٍ "Allah derdi de devayı da indirmiştir; her derdin bir devası vardır. Öyle ise, tedavi olun ve haramla tedavi olmayın"[115] hadisinin ifade ettiği hakikate göre, felç dahil her türlü hastalığın çaresi vardır. Bu çare, bazen zahirî sebeplerin eliyle, yani tedavi yollarına başvurmak suretiyle gelir; bazen de doğrudan doğruya hiçbir sebebe müracaat etmeksizin Cenâb-ı Hakk'a yalvarmak ve O'ndan şifa dilemekle. Mesela; Efendimiz'in (sallallahu aleyhi ve sellem) tavsiyelerine uyarak, ağrıyan yerinize elinizi kor ve üç defa "bismillah" dedikten sonra, "euzü bi izzetillâhi ve kudretihî min şerri mâ ecidü ve uhâziru min veceî hâzâ" اَعُوذُ بِعِزَّةِ اللّٰهِ وَ قُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا اَجِدُ وَ اُحَاذِرُ مِنْ وَجَعِى هٰذَا dersiniz, sizin samimi bir kalp ile Rabbinize yaptığınız bu teveccüh neticesi de, Rabbim size şifa ihsan edebilir. Demek ki, halis bir ubûdiyet sayılan dua ile kul, Cenâb-ı Hakk'ın "dergah-ı nezd-i ehadiyeti"nin kapısına dokununca, sebepler bütünüyle aşılmış olabilir ve o hasta, "nur-u tevhid içinde sırr-ı ehadiyetin zuhuru ile" Rabbin, husûsî bir muamelesine mazhar olabilir.

2- Kanaat-ı acizaneme göre, insan, nasıl bir hastalığın pençesine düştüğü zaman, ruhu adına tam bir panik yaşar; aynen öyle de o şahsın bedeninin bütün hücreleri de biyolojik hayatiyetleri itibarıyla öyle bir panik yaşar. İşte insan, böyle bir durumda "benim bu hastalığı aşmam müm-

---

[115] Ebu Dâvûd, *Tıb*, 11

kündür" inancıyla toparlanabilirse, kanseri bile -Allah'ın izniyle- aşabilir. Yani o küllî ruhu -ki onun bedenine hükmeden zîşuur bir kanun-u emrîdir- yüksek bir moral gücü ile bunu yenebilir. İşte buna göre vücuttaki hücreler de bu moralden nasibini alır.. alır ve insan vücudunda değişik rejenerasyonlar meydana gelebilir. Evet o hücreler, aldıkları moralle âdetâ doping ilacı almışçasına şahlanır ve en onulmaz dertler, hastalıklar karşısında bile, bünyede yapılması gerekli olan tamiratı yapabilirler.

Bir kere daha hatırlatmak yerinde olur: Böyle bir şeyin gerçekleşebilmesi için, insanın kendi kendini onarması, hücrelerine varıncaya kadar şahlanması, köpürmesi tabir-i diğerle âdetâ vücudundaki rejenerasyon sistemini harekete geçirmesi şarttır. İşte, Rabbe yapılacak olan halis dualar, samimi teveccühler bütün bunları sağlayabilir. Yani insan, bahis mevzuu ettiğimiz konu içinde *"bismillahi'llezi la yedurru mea ismihi şey'ün.."* dediğinde, bizim anlayamayacağımız, sezemeyeceğimiz bir biçimde, iman, itminan ve moral depolaması olabilir.. ve derken bütün organizma harekete geçebilir.

Benim tahminime göre, yakın bir gelecekte, ilmin daha da ilerlemeler kaydetmesi sayesinde, bu tür duyguların vücudda meydana getirdiği tesir daha net bir biçimde görülebilir. Kim bilir bu tesiri belki de hepimiz televizyon ekranlarından seyredebiliriz. İşte o zaman, herhalde aşkı, şevki, neşeyi, kederi, duayı biz daha iyi anlarız. Yeni bir bilim mecmuasının yazdığı makaleye göre, nasıl ağaçların yanında savaştan, bombadan bahsedildiğinde yapraklarında kasılmalar, buruşmalar oluyor; öyle de bir gün, mutlaka insan vücudunda duanın, aşkın, kederin meydana getirdiği tesiri tespit etmek mümkün olacaktır.

3) Zayıf bir hadis-i şerifte Nebiler Serveri (sallallahu aleyhi ve sellem) "bir insanı üç yüz küsur melek koruyor." buyurur. Buna binaen ben şahsen dualarımda "Cebrail, Mikail, İsrafil, Azrail, hamele-i arş, mukarrabin, kiramen katibîn, hafaza..." der, onları dualarımda hep yâd ederim. İşte bu koruyucu melekler, ihtimal kişinin sebepleri yerine getirmesi şartıyla ve belki de bazıları itibarıyla bu şart da aranmaksızın, o şahsı korumak için hep tetikte bulunuyordur. Bu yaklaşımdan hareketle, bir hususa işaret etmek istiyorum. Bunu sübjektif bir değerlendirme olarak da kabul edebilirsiniz..

ama, defaatla şahit olduğum ve bizzat yaşadığım hadiselerdir. Ben bazen abdestsiz yattığım ya da geçmiş yıllarda -affedersiniz- büyük abdeste sıkışık olduğum durumlarda hiç uyuyamamışımdır. Acaba bu vücuddaki elektrik dengelenmesinin gerçekleşememesinden dolayı mıdır, yoksa başka bir sebep mi söz konusudur? Bunlar beni aşan ve kliniklerde vücut enerjisiyle ilgili araştırma yapanların cevaplayabileceği şeylerdir ama, yine de öteden beri benim aklıma hep bunlar takıla gelmiştir: Acaba, o abdestsizlik durumları hafaza meleklerinin vazifelerini yerine getirmelerine engel mi teşkil ediyor ki, insan bu tazyiklere maruz kalıyor? Bu arada, halk arasında "lohusalık dönemlerinde cinler, periler kadınlara zarar verir" diye yaygın bir kanaatin de var olduğunu hatırlatıp geçelim. Evet, şayet bu kanaat doğruysa, daima abdestsizlik halinde bulunan o kadına şerir mahlukların nüfuzu daha kolay demektir. Evet, başkaları da siz de bunu herhangi bir klinikte teşhis ve tespit edemezsiniz. Zira bu olay, sizin fizik dünyanızın dışında bir olaydır. Bu sebeple buna ne X ışınları ile ne röntgenlerle ulaşmanız mümkün değildir. İşte bütün bunlar muvacehesinde bir ihtimal, hafaza meleklerinin insanları koruması belli şartlara bağlanmış ve o şartların yokluğunda onlar, görevlerini yapamıyor ve şer güçler daha rahat insana nüfuz etme imkânını bulabiliyorlar denilebilir.

Onun için, hemen her insanın, izahına çalıştığımız bu üçüncü şık açısından, her sabah ve akşam üçer defa mezkûr duayı okuması, hafaza meleklerinin onu zarar verici şeylerin şerrinden koruması adına bir davetiye anlamını taşıyor olabilir. Nitekim bu hadisin ravilerinden olan Ebân b. Osman felç hastalığına maruz kalıyor. Arkadaşlardan birisi onun bu felçli haline dikkatlice bakınca, Ebân ona: "Niye öyle bakıyorsun?" diye sorar. O da: "Senin rivayet ettiğin hadis...." der. Bunun üzerine Ebân, "ben o gün bu duayı okumamıştım ve kaderim böyle tecelli etti" diye cevap verir..[116]

Duanın fezlekesi "ve hüve's-semiu'l alîm" وَ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ şeklinde. Alîm ismi Cenâb-ı Hakk'ın her şeyi içine alan, ihata alanı en geniş bir ismidir. Buna göre Allah, kendi zâtı dahil mevcut olan ve olmayan her şeyi bilir. Zaten bizim "kader" dediğimiz şey de, böylesi muhît ilme sahip olan

116 İbn Mace, *Dua* 14

bir Zat'ın, mümkinâtın küllî, cüz'î her şeyi planlamasından ibarettir. Yani dünyayı ilgilendiren makro plandaki büyük değerlerden, bir şahsın damar tıkanıklığına varıncaya kadar küllî, cüz'î her şeyi...

"Sem'i"e gelince, o da yine bir mübalağa sigası olarak, "her şeyi çok iyi işiten" anlamına gelir. Dolayısıyla, her şeyi işiten o Zât, bu mezkûr duayı da işitir. Öyleyse "bu duayı okuyana hiçbir şey zarar veremez" kaydını, "o şahıs fezlekede zikredilen Sem'i ve Alîm isimlerinin garantisi altındadır" şeklinde anlayabiliriz. Yani dualarımız her şeyi işiten ve bilen tarafından bilinmekte ve işitilmektedir.

Netice itibarıyla, Nebiler Serveri'nden bize intikal eden bu dua, mahiyetini biz anlasak da anlamasak da hükmünü icra etmektedir ve edecektir. Rabbim bizleri bu ve benzeri hakikatlere gönülden inanan ve onu gerektiği şekilde hayatına mâl eden kullarından eylesin... Âmin.[117]

6. DUA ÜZERİNE BİRKAÇ SÖZ VE DÜŞMAN ŞAMATASI

Soru: Allah Resulü (sallallahu aleyhi ve sellem) اَللّٰهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ جَهْدِ الْبَلَاءِ وَدَرْكِ الشَّقَاءِ وَسُوءِ الْقَضَاءِ وَشَمَاتَةِ الْأَعْدَاءِ "Allahım! Belâ cenderesine, belâ ağına duçar olmaktan, şekavetin gelip çatmasından, hakkımızda takdir buyuracağın acı kazadan, düşman şamatasından Sana sığınırız." şeklindeki bir duasında "şemâteti'l-a'dâ" diyerek, şemâteden Allah'a sığınıyor. Buradaki şemâte, bizim Türkçe'deki kullandığımız "şamata" mıdır? Bu duayı nasıl anlamalıyız?

Cevap: Soruya cevap teşkil edecek hususa intikal etmeden önce, umumî manada dua ile ilgili bir-iki noktayı belirtmek istiyorum. Öncelikle; bir şeyin yapılmaması, başa gelmemesi ve olmaması için yapılacak dualar, Cenâb-ı Hak'tan o işin sebeplerini yaratmamasını istemektir. Bu durumda şayet Allah duanızı kabul buyurursa, kaderde yazılı olsa bile, atâsı ile onu kaza etmez. Nitekim mev'ize ve menkıbe kitaplarına bu gözle bakıldığında bunu te'yid edecek birçok hadise ile karşılaşılır. Hatta

---

117 *Prizma*, İzmir 1997, 2/116

"levh-i mahv ve isbat"a vukufumuz olsa veya biraz öteleri müşahede edebilsek, yerinden ayrılmış bize doğru gelen belâları görebiliriz. Bu itibarla da bazen Cenâb-ı Hakk'a sığınmakla onların durdurulması söz konusu olabilir.

Saniyen; insanın çaresi olan şeylerde çare araması, kendi iradesini güçlendirmesi ve kuvve-i maneviyesini takviye etmesi ancak dua ile olur. Şimdi eğer bir insanın iradesi yaptığı dua ile güç ve kuvvet kazanıyorsa, bundan o insanın vücudundaki hücreler de, moleküller de nasibini alır. Zaten bana göre eğer insanın beden planında bazı şeyleri aşması ve onları yenmesi söz konusu ise, onların önce ruhta yenilmeleri şarttır. Şayet buna yenilenme denecekse, evvelâ insan bedeninde tahribe uğrayan hücrelerin rejenere edilmesi gerekir. Bu açıdan dualar bir yönüyle Cenâb-ı Hakk'ın "nâçâr kaldığımız yer"lerde "nâgah bir perde açması" ve derdimize derman olması açısından yeri başka hiçbir dinamik ile doldurulamayacak öneme haizdirler. Bunun yanı sıra maddî bir kısım tedbirlere başvurmanın gerektiği de malum-u âlemdir.

Bu iki hususu tespit ettikten sonra, şimdi soruya geçelim: Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) o duada peşi peşine dört şeyden Allah'a sığınıyor. "Sû-i kaza" yani Cenâb-ı Hakk'ın hakkımızda takdir buyuracağı acı kazadan, "cehd-i bela" yani bela cenderesine, belâ ağına duçar olmaktan, "derk-i şaka" yani şekâvetin gelip çatmasından ve son olarak da "şemâteti'l-a'dâ" yani düşman şamatasından. Biz şamata kelimesini, bağırıp-çağırma, etrafı velveleye verme, gürültü etme manasına kullanırız. Fakat Araplar onu, eksik-gedik gibi görülen şeyler veya falsolar karşısında düşmanın sevinç izhar etmesi, hoplayıp-zıplaması, haykırıp-höykürmesi manasında kullanırlar. Bu itibarla da biz bu sözcükle eksik ve gediğimizi düşmanların sevinç vesilesi yapmamaları için Cenâb-ı Hakk'a sığınırız. Lâzım-ı mana ile konuya yaklaşacak olursak, davranışlarımızda falso ve fiyaskolar içine girerek, hasımlarımızı sevindirmekten O'na sığınırız.

Buna göre biz, davranışlarımızı İslâm'ın emir buyurduğu esaslar çerçevesinde ayarlarsak ve tabii ki liyakatımız da varsa, Rabbim rahmetinin enginliği ile muamele eder ve düşmanlarımıza böyle bir fırsatı vermez. O hâlde bu dua en yakınımızdan, en uzağımıza varıncaya kadar bizi çepe-

çevre kuşatan ve bize karşı düşmanlıklara kilitlenmiş insanların böylesi şamatalarına imkân ve fırsat vermemeyi Allah'tan isteme demektir.

Bunu nasıl gerçekleştireceğiz? Başta iradî hatalar yapmamak suretiyle. Bu sayede ne biz fiyasko yaşar ve günaha gireriz, ne başkaları bizim yüzümüzden zarar görür, ne de uzakta bulunan dost ve taraftarlar sû-i zan ederek günah işlemiş olurlar. Üstad Hazretleri bu konuda çok hassastır. O, Safvet Efendi ile birlikte kayıkla Haliç'ten geçerken, başını kaldırıp kadınlara bakmaz. Safvet Efendi sebebini sorunca, Üstad "hocalığın izzetini koruyorum" diye cevap verir. Çünkü bir insan kendisine ait olmayan bir şeye bakmaz. Hele hele Üstad gibi birinin kendisine gönül bağlamış, itimad etmiş, hoca diye kabullenmiş insanların hüsn-ü zanlarını yıkmaya hakkı yoktur. Zira aksi bir durum, kendi cephesinde sarsıntı meydana getirirken, hasmane tavırlar içinde bulunanları da sevindirir ve güldürür.

Netice itibarıyla; dua öncesi maddî planda kevnî şartlar içerisinde üzerimize düşen her şeyi yapmalıyız. Ardından da dua dua Rabbimize yalvarmalıyız.. ve unutmamalıyız ki duanın kabul yönü çok önemlidir. Zira o, halis bir ubudiyet ifade eder. Hele bazı dualar vardır ki, esbabın sükut ettiği yerlerde sadece o geçerlidir. Yunus b. Metta'nın "Lâ ilâhe illâ ente. Sübhâneke innî küntü mine'z-zâlimîn" لاٰ إِلَهَ إِلاَّ أَنتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنتُ مِنَ الظَّالِمِينَ duası gibi...[118]

7. DÜNYAMIZDA BEDDUANIN YERİ

Soru: **Şahsımıza ve dinimize râci olan kötülüklerde beddua edebilir miyiz? Bu konuda nasıl düşünmeli ve nasıl davranmalıyız?**

Cevap: İmanın zevk-i ruhanîsine ermiş bir mümin, her hâlde "beddua" etmez ve yapılan bedduaya "âmin" demez. Ancak bazen bizim şahsımızda ya da duygu ve düşüncelerimizde dinimiz, diyanetimiz tahkir edilir. Bu kabil hakaret ve edep dışı muamelelerde bizim canımız sıkılabilir ve hislerimiz bizi bedduaya zorlayabilir.

---

118 *Prizma*, 2/109

Meselâ, bir seferinde beni istintak ederlerken üzerimden küçük bir memur maaşı çıkmıştı da, istintak edenler, "ulan hoca, sana bu para nereden geldi?" diye çıkışmışlardı. Onlar, bana "ulan" sözleriyle hakaret ederken ben, bu hakaretleri nefsime yapıyorlar kabul edip üslûp ve terbiyemi bozmadan "bey-beyefendi" tabirlerini kullanarak, onlara hep nezaket ve saygıyla hitap etmiştim. Kim bilir belki de, onları bu hareketlere iten yegâne sebep, bizim engin dünyamıza ait hakikatleri kendi düşünce ve inanç dünyalarına ters bulmalarından idi. Bundan dolayı da onlar aşamayacakları bir kötülük duygusuna kapılmışlardı.

Şimdilerde, ferden ferda da olsa, müminlere kötülük düşünüp kötülük yapanların niyetleri bana göre, İslâmî duygu ve düşünceyi tahkire matuftur. Şayet yapılan bu tahkir ve tezyifler, şahsımıza yapılıyorsa, şahsî olduğundan dolayı elden geldiğince affedici olmak icab eder. Yok dine ait ise, Bediüzzaman edasıyla "o işin sahibi var" deyip Allah'a havale edilmelidir. Efendimiz'in (sallallahu aleyhi ve sellem) Mekke döneminde üzerine temizlenmemiş deve işkembesi koyanlara, isim tasrih etmeden; "Allahümme aleyke bi külli mütecâvizin ve hâinin ve mâkirin ve muannidin.." diyerek yaptığı bedduadan hareketle her yerde Müslümanlar aleyhine planlar yapıp projeler üretenleri niyet ederek; "Allahümme aleyke bihim" diyebiliriz. Evet, temel düşünce yapımız ve karakterimiz itibarıyla, bizim dünyamızda tel'in ve bedduaya yer yoktur, ama bu kadar da olsa onları Allah'a havale etmemiz de dine olan saygımızın gereği kabul edilmelidir.

Bir diğer taraftan, burada zikredilmesinde fayda mülâhaza ettiğimiz bir husus da, insanın iyiliğine yapılan duanın, kabul görmesi açısından bedduadan daha üstün olduğudur. Dolayısıyla insanlar hakkında iki türlü dua yapılabilir. Meselâ, bir kişiye avam ağzıyla: "Allah seni baş aşağı getirsin.. bîmurad eylesin.. evine yangın salsın.. çoluk-çocuğundan bul.." diye dua edilirse, o kişi kâfir bile olsa; eğer bazı iyilikleri varsa -meselâ bu kişi bir doktordur ve çok iyi insanları tedavi etmiş ve onların rahatsızlığının giderilmesinde vesile olmuştur- yaptığı bu iyilikler, onun hakkında yapılan beddua dalgalarını kırıp tesirsiz hale getirebilir. Ama aynı insan için; "Sen bana ve dinime bunca kötülük yapmana rağmen Allah sana hidayet

ihsan eylesin. Allah, içinde bulunduğun zulmeti yırtsın ve seni aydınlığa erdirsin..!" diye dua da edilebilir. Böyle bir dua, hiçbir şeye takılmadan kabul de görebilir. Şahsen bana; "Şayet beddua edersen, sana kötülük yaptıklarından dolayı Allah bunların kökünü kazıyıp perişan edecek ve bütün düşmanların hazan yemiş yapraklar gibi solup gidecekler. Fakat affedersen Halid b. Velid'ler, Amr b. Âs'lar ve Osman b. Talha'lar gibi Müslüman olacak ve din-i mübin-i İslâm'a ileride hizmet edecekler" dense, seve seve ikinci şıkkı, yani bir gün onlarla el ele tutuşup sıratı geçmeyi ve -inşaallah- cennete onlarla beraber girmeyi tercih ederim.

Bunun değişik misallerini her zaman Asr-ı Saadet'te görmemiz mümkündür. Meselâ, aynen babası gibi, oturup kalkarken, hep Efendimiz ve Ashabı hakkında kötülük düşünen Ebu Cehil'in oğlu İkrime'ye Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), beddua etseydi ve sadece "Allah'tan bul" deseydi, bu onun için fecî bir âkibet olur ve İkrime, dalâlet ve küfür içinde ölür giderdi. Ne var ki bir şefkat ve hoşgörü âbidesi olan Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), o engin müsamaha dünyasında, ona da yer vermiş ve kat'iyen beddua etmemiş.. etmemiş, o da, Mekke fethini müteakip dönemde hidayete ermiş.. ardından da Yermük'te, Müslümanlığı bir şehbal gibi dalgalandıran kahramanlardan olmuştur.

Bütün bu ve benzeri misalleri incelediğimizde, tercih edilecek şıkkın çok iyi düşünülmesi ve karar verilirken de aklî ve mantıkî olanın seçilmesi gerekir. Zaten dinimizin temel esprisi de insanlığı kurtarma değil midir? Evet, dinin bu temel esprisini kavradığımız zaman, yolumuzu belirlemek fazla zor olmayacaktır. Bizim vazifemiz, insanlığa aydınlık yolu göstermek ve Muhammedî mesajı onlara sunmaktır.

Meselâ ben, bazı ateistlerle görüşmeyi çok arzu etmişimdir. Gerçi onlar, fikren zengin insanlar olduğu için, bu iş belki bizi aşardı ve onlara bir şey anlatamazdık. Ancak, şayet bu vazifeyi bir başkası yapmayacaksa, hayatı boyunca mukaddes bildiğimiz değerlere sövmüş bile olsalar, onlarla görüşmeyi ve ölüp giderken de imanla gitmelerini ben çok arzu ederdim. Hasılı, şöyle-böyle bizim dünyamızda bedduaya yer yoktur![119]

---

119 *Prizma*, 2/128

8. İBADET VE TAATTA İŞTİYAK

Sahabe mesleği denilen yolda bulunanlar genellikle manevî terakkîlerinden haberdar olmuyorlar. Ancak bazıları zamanla ibadet ü taata fevkalade bir iştiyak duyuyorlar. Âdeta kendilerini ibadete, tesbihata, evrâd u ezkâra sevkeden, zorlayan bir şey oluyor. Bunun izahı nedir?

O hâl, devamlı ibadet eden bir insanda zamanla ibadetin fıtratın bir yanı hâline gelmesinden dolayı olabileceği gibi Cenâb-ı Hakk'ın bilemediğimiz bir sırla ibadet ü taate iştiyak (arzu) uyarması şeklinde de olabilir. Her iki durumda da bu iştiyak Allah'ın bir lütfudur. İbadet etmek bir lütuf; ibadete karşı içte hissedilen arzu ve alaka da o lütfun üzerine ayrı bir lütuftur. Cenâb-ı Allah bazen bir kula bu duyguyu lütfeder; o da ibadetleri tabii ihtiyaçları, adetleri gibi görür. Bu, o insanın iyi ve güzel hallerinin iştiyaka dönüşmesi demektir. Bu iştiyakla, "ne kadar yapsam az" der. Ne kadar ibadet yaparsa yapsın, ne kadar evrâd u ezkârda bulunursa bulunsun "Lâ uhsî senâen aleyk, ente kemâ esneyte alâ nefsike: لاَ أُحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ Senin zatını senâ ettiğin (övdüğün, methettiğin) ölçüde Seni senâ etmeye gücüm yetmez." felsefesine bağlı vazifesini eda edemediği, iyi bir kul olamadığı gibi bir duygu içinde varsa, yani yaptığı her şeyi azımsıyorsa bu kişi Allah'ın epey bir lütfuna mazhar demektir. Mesela; günde bin tane salât u selam okur da sonunda der ki: "Ya Rasulâllah, Senin kadr u kıymetine göre salât u selâm okuyamadım." İnsan, günde bin defa meselâ Peygamber Efendimizin Mekke'nin Fethi sırasında söylediği "*Allahü ekberu kebîrâ, velhamdülillahi kesîrâ, ve sübhanallahi bükraten ve asîla. Lâ ilâhe illallahü vahdeh. Eazze cündeh. Ve nasara abdeh. Ve hezeme'l ahzâbe vahdeh. Lâ şerîke leh*: اَللهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا وَالْحَمْدُ لِلهِ كَثِيرًا فَسُبْحَانَ اللهِ بُكْرَةً وَأَصِيلاً لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ أَعَزَّ جُنْدَهُ وَنَصَرَ عَبْدَهُ وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَه "Allah en büyüktür; O'na çokça hamd olsun; sabah-akşam Allah'ı noksanlıklardan tenzih ederim. Allah'tan başka ilah yoktur, sadece O vardır. Ordusunu aziz etti. Kuluna yardım etti. Düşmanlarını tek başına mağlup etti. O yegane ilahtır, ortağı yoktur." sözlerini tekrar ediyorsa.. sonunda da "Bu olmadı. Rabbim karşısında bununla

yetinme çok küçük şey, çok ayıp oluyor. Lâ uhsî senâen aleyk, ente kemâ esneyte alâ nefsike" لاَ أُحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلٰى نَفْسِكَ diye gönlünden söyleyebiliyorsa bu bir mazhariyettir. Yaptığı ile iktifa eden –mümindir, inanıyordur, ibadet ü taatındadır ama– bu ölçüde mazhariyete ulaşamamış demektir. Yani günde bin rekat namaz kılsa "Hayır, katiyen ben Rabbime karşı borcumu ödeyemedim" demek… "O'na karşı şükran borcumu eda edemedim." mülahazası mevhibe üstü bir mevhibedir. Onun için mükemmelini anlatma sadedinde –hadis olarak da rivayet edilir–

مَا عَرَفْنَاكَ حَقَّ مَعْرِفَتِكَ يَا مَعْرُوفُ "Mâ arafnâke hakka ma'rifetike Ya Ma'ruf, Ey bütün mahlukat tarafından bilinen Rabbim, Seni bilinmesi gereken ölçüde bilip tanıyamadık."

مَا عَبَدْنَاكَ حَقَّ عِبَادَتِكَ يَا مَعْبُود "Mâ abednâke hakka ibadetike Ya Ma'bud, Ey yalnızca kendisine ibadet edilen Allahım, Sana hakkıyla kulluk edemedik.",

مَا شَكَرْنَاكَ حَقَّ شُكْرِكَ يَا مَشْكُورُ "Mâ şekernâke hakka şükrike Ya Meşkur-Ey her dilde meşkur olan Rabbim, Sana gereğince şükredemedik."

مَا ذَكَرْنَاكَ حَقَّ ذِكْرِكَ يَا مَذْكُورُ "Ma zekernâke hakka zikrike Ya Mezkur-Ey yerde gökte her varlık tarafından adı anılan Allahım, şanına layık zikri yapamadık."… sözleri biraz vicdanın kriterlerine ve kadirşinaslığına göre "tam eda edemedik" şuurunu anlatır.

İmanın kalpte sebat bulması çok önemli olduğu için ben dua ederken mütemadiyen (sürekli olarak)

اَللّٰهُمَّ يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قُلُوبَنَا عَلٰى دِينِكَ "Allahümme yâ Mukallibel Kulûb, sebbit kulûbenâ alâ dînik: Ey kalbleri evirip çeviren Allahım! Kalblerimizi dininde sabitleyip perçinle." diyorum. Gerçi Efendimiz bunu genelde nefsi mütekellim (birinci tekil şahıs) sigası ile demiş: "Allahümme ya Mukallibel kulûb, sebbit kalbî ala dînike" اَللّٰهُمَّ يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلٰى دِينِكَ Bir yerde "kulûbenâ" şekli gözüme ilişmişti ama meşhur olan ikinci söylediğim şeklidir.

Başka bir dua da "Allahümme ya Musarrifel Kulûb, sarrif kulûbenâ ila tâatik: اَللّٰهُمَّ يَا مُصَرِّفَ الْقُلُوبِ! صَرِّفْ قُلُوبَنَا إِلٰى طَاعَتِكَ "Ey kalbleri evirip çeviren, kalplerimizi ibadet ü taat sevdasına çevir!" diyorum. Buna ilaveler

yapabilirsiniz: "Allahümme İla mâ tuhibbü ve terdâ. Lâsiyyema ilel ihlâs: اَللّٰهُمَّ إِلٰى مَا تُحِبُّ وَتَرْضٰى لاَسِيَّما إِلَي الْإِخْلاَص "Allahım! Kalplerimizi sevip razı olduğun işlere, hususiyle de ihlâsa yönelt." diyebilirsiniz. "İle'l-imani'l-kâmil ve'l-yakîni'l-etem: إِلَي الْإِيمَانِ الْكَامِلِ وَ الْيَقِينِ الأَتَمّ kâmil iman ve mükemmel yakîne yönelt." diyebilirsiniz. "İle'l-hilmi ve'l-enât: إِلَي الْحِلْمِ وَ الأَنَات yumuşak huyluluk ve düşünerek, temkinli davranmaya yönelt." diyebilirsiniz. Bunlar istenir Allah'tan. Fiille de ısrar edilirse Cenâb-ı Hak her şeye rağmen, cismaniyete ve bedene rağmen ibadete aşk u iştiyak verir. O hale gelir ki insan, santim eksik yapsa çok ızdırap duyar ve yaptığı her şeyi az görür, küçük görür. Evet, elinden geldiğince O'na karşı kulluğunu ifade edeceksin ama sonunda "diyemedim" diyeceksin; "Söyleyemedim, edemedim, yapamadım… Nerede Rabbimin sonsuz lütufları, nerede O'na tam şükürle mukabele!.." Bize bunları söyleme, bu istikamette istekleri ortaya koyma düşer.[120]

9. TEFEKKÜRÜN YOLU, USÛLÜ VE METODU

"Bir saat tefekkür, bir sene nafile ibadet hükmüne geçer" mealinde bir hadis var. Tefekkürün yolu, usulü, metodu nasıldır? Belli bir vird veya zikri var mıdır? En çok tefekküre sevkeden ayetler hangileridir? Sessizce yapılan dualar tefekkür yerine geçer mi?

Zannediyorum, soru sorulurken cevabı da verilmiş oldu. Bir saat tefekkür, bir sene nâfile ibâdet hükmünde olduğu zayıf bir hadis-i şerifte ifade ediliyor ama; hadisten daha ziyade Kur'ân-ı Kerim'de bu meseleyi te'yid eden pek çok ayet var: "Göklerin ve yerin yaradılışında, gece ve gündüzün ihtilafında aklı başında olan kimseler için gerçekten açık ibretler vardır." (Âl-i İmran, 3/190) Evet, ayların, güneşlerin âhenk içinde doğup batmasında, nizamın baş döndürücü bir keyfiyetle deverân ve cereyan edip durmasında, düşünebilen kimseler için ibretler vardır. Bu ayet-i kerime tefekkür mevzûunda sarih bir delildir. Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), "Bir insan bu âyeti okur da düşünmezse, yazıklar olsun ona" buyururlar. Ümmü Seleme validemiz, bu ayet nâzil olduğu zaman veya Efendimiz (sallallahu

120 *Kırık Testi*, s. 68-71

aleyhi ve sellem) bu âyeti okurken, ağladığını nakleder. Zaman ve mekânın Efendisi bir gece, teheccüd vaktinde bu ayeti okuyup hıçkıra hıçkıra ağlamıştı. Düşünmeye açılan bir kapı ve tefekkür iklimine açılan yollarda birer rehber sayılan bu ve emsali ayetler, İslam'da düşünce hayatının buutlarını göstermeleri bakımından çok önemlidirler.

Yalnız, önce tefekkürün ne demek olduğunu bilmek lâzım. Tefekkür, evvelâ, bir ilk bilgiye dayanmalıdır. Yoksa âmiyâne, câhilane tefekkürlerle hiçbir yere varılamaz. Böyle kapalı tefekkür, zamanla bıkkınlık meydana getirir. Sonra da insan tefekkür etmez olur. Bir insanın evvelâ, tefekkür edeceği mevzuu çok iyi bilmesi, tefekküre esas teşkil edecek hususları zihninde hazır malzeme haline getirmesi, yani bir mâlumat-ı sabıkası bulunması lâzımdır ki, sistemli düşünmesi mümkün olabilsin. Ayların, yıldızların, cereyân ve deverânını, onların insanoğluyla münâsebetini, insanı teşkil eden zerrelerin akıllara durgunluk veren hareket ve faaliyetlerini, biraz olsun biliyorsa, bunlarla alâkalı düşündüğü zaman bu bir "tefekkür" olabilir. Yoksa, ayların güneşlerin harekâtına bakıp da, şairane ilhâmlarla bir şeyler duyup bir şeyler söyleyenlere mütefekkir değil, ilhamlarını söyleyen hayâlci denir. Keza; tabiat bataklığına saplanmış bir kısım natüralist düşünür ve şairlere de mütefekkir demek mümkün değildir. Hele Cumhuriyet dönemi, kalburüstü gösterilen şair ve yazarlarımız arasında mütefekkir o kadar azdır ki, bir elin parmak sayısını geçmez. Onlar da dini duygu ve dini düşüncelerinden ötürü ademe mahkûm edilmiş ve toplumun onları tanımasına katiyyen meydan verilmemiştir.

Bu dönemde az bir zümre, eşya ve varlığı kurcalamış ama, onlar da eşyanın hakikatına katiyen nüfuz edememişlerdir. Vakıa, bu dönemin tabiat sever şairlerinin beyanları içinde insan, cennetleri dinliyor gibi olur: Suların şakır şakır akmasında yağmurun şıpır şıpır yağmasında, ağaçların hemhemesinde, kuşların demdemesinde öyle destanlar keserler ki, insan kendisini cennetlerin ortasında zanneder. Fakat bu insanlar hep, netice ve ötelere kapalı yaşadıklarından, eskinin düşmanı, yeninin de cahili olarak kalakalmışlardır. Ömürleri, şahadet âleminin, tenteneli perdesi üzerinde sayıklamakla geçmiş ve tek kürekli sandalla seyahat ediyor gibi, kendi etraflarında dönüp durmuşlardır. Bunların, hayata dair düşüncelerinin her

yanında bir tıkanıklık vardır; bunların tefekkür dedikleri şey de, bu tıkanıklık içindeki ümitsizce ızdıraplardır. Ve tabi böyle bir tefekkürün hiç bir faydası da yoktur.

Tefekkür etmek için evvelâ, bir ilk malumat; hâl-i hazırdaki durumun kavranması, öze uygun yeni terkipler, yeni komprimeler ve bütün bunlar üzerinde gerçeği arama düşüncesiyle fikir sancısı lâzımdır. Bu sistemle düşünebilen şahıs, düşüncede sürekli, yeni yeni hükümlere varabilir; bu hükümleri daha başka düşünce hamlelerine esas yaparak, daha ilerilere sıçrayabilir; ondan yeni yeni neticeler çıkararak tefekküründe derinleşip buutlaşır. Sonrada tek buudlu veya çift buudlu düşüncesini üç buutlu, çok buutlu tefekküre ulaştırarak, zamanla "zülcenaheyn" bir mütefekkir ve bir insan-ı kâmil seviyesine çıkabilir.

Hasılı, düşünmenin ilk esası olarak; okuma, kâinat kitabını mütalaaya alışma, sinesini Hakk'dan gelen esintilere, kafasını şeriat-ı fıtriyenin prensiplerine karşı açık tutma, varlığa, onun mukaddes tercümesi sayılan Kur'ân adesesiyle bakma gibi hususları sıralayabiliriz... Yoksa, kutup yıldızı şurada duruyor, güneş şöyle batıyor, Zühre şöyle, Merih böyle... başı, hedefi, gayesi belirlenememiş, cahilce eşyanın yüzüne bakış katiyyen tefekkür olmayacağı gibi, böyle bir düşünceyle bir yere varmağa da imkân yoktur. Sevap kazandırıp kazandırmadığı da her zaman münakaşa edilebilir.

Bir saat tefekkürün, senelerce yapılan ibadete denk olması şundandır. İnsan, bir saat sağlam tefekkür sayesinde onda, erkân-ı imaniye inkişaf eder; içinde marifet nurları parlar; derken kalbinde muhabbet-i ilâhi belirir... Sonra rûhani zevklere ulaşır ve kanatlanmış gibi olur.

İşte böyle bir tefekkürle herhangi bir insan, bu türlü tefekkürden mahrum bir işin, bin ayda varabildiği mesafeye varmış, dolayısıyla de en büyük kazançlara ermiş sayılır. Böyle bir anlayış ve şuur içinde Rabbine teveccüh edememiş bir insana gelince, bin sene durmadan yatıp-kalksa, terakki adına bir adım atmış sayılmaz. Bu itibarla da yaptığı şeyler bir saat tefekküre mukabil gelmez. Ama bu demek değildir ki, onun bin sene yaptığı ibadet-ü taat boşa gitmiştir. -haşa- Allah karşısında onun ne bir rükûu, ne bir secdesi, ne bir kavmesi, ne de bir celsesi boşa gitmemiştir.

"Kim zerre kadar hayır yapsa onu görür, kim de, zerre kadar şer yapsa onu görür." (Zilzal, 99/7-8) Yani herkes kazancına göre bir kısım şeylere mazhar olur. Bu esasa binâen ne şekilde olursa olsun o da vazife-i ubûdiyetini edâ etmiş; kulluğunu yerine getirmiş ve Rabbiyle bir çeşit münasebete geçmiş sayılır. Fakat tefekkürden hâsıl olan şeyleri elde edemez.

Evet, bu manadaki bir tefekkür, arz ettiğim gibi bin sene ibadete mukabil gelebilir.

Bir diğer şey daha soruluyor: Tefekküre esas teşkil eden veya vesile olan belli vird veya zikir var mıdır? Belli virdler ve zikirler insanın tefekkürünü geliştirebilir mi?

Bu da yine kâinat kitabını mütalaada olduğu gibi, şuurlu olmaya bağlıdır. Şuurlu dua, şuurlu münacat, şuurlu yakarış, bazen insanın iç dünyasında en paslı gibi görünen kilitleri de açabilir. Ancak, bu vird ve zikrin, nereden, nasıl seçilip alınacağına dair bir şey söyleyemeyeceğim. Bu durum, istidat ve kabiliyetlere göre farklılık arz edeceği gibi, şahısların inanç ve kanaatlerine göre de değişik olabilecektir. Bu itibarla, isteyen sinesini "cevşen", isteyen "evrâd-ı kudsiye" ile isteyen "me'surât"la, isteyen Şâzelî, Şâh-ı Geylânî, Ahmet Rufâî ve Ahmet Bedevî Hazerâtından birinin evradıyla coşturabilir. Bu büyük zatların, büyük virdleriyle meşgûl olurken, insan o zatları adeta yanında hisseder ve o huzur içinde okuduğu şeylerin zevkine doyamaz. Keşke, herkes bu virdleri okuyup onlardan istifade edebilseydi; kendilerini yenileyecek ve Allah'la münasebetlerini kuvvetlendireceklerdi...!

Bir diğer husus da şu; tefekküre sevkeden âyetler, sessizce yapılan dualar, tefekkür yerine geçer mi?

Manâsı anlaşılmıyor ve insan onda derinleşemiyorsa tefekkür olmaz. Sevap olur da tefekkür olmaz. Tefekkür, fikretmeden gelir. Vak'alarla yeni vak'aları bir araya getirme ve terkipler yapmak demektir. Bir şeyin sebebiyle neticesi illetle malul arasında münasebet kurma Allah'la kul-mabud münasebetini perçinleştirme her zaman bir tefekkür sayılsa da bu kudsî münasebete ulaştırmayan evrad u ezkar veya en mübarek zatların dersi de olsa, sevap olur, fakat tefekkür olmaz. Tefekkür olabilmesi, ruhu ve gönlü çalıştırmaya, tefekküre mevzu olan şeyin üzerinde durmaya, araştırmaya,

Rabbimizle münasebetlerimizi derinleştirip kuvvetlendirmeye bağlıdır. Rabbim muvaffak eylesin. Günümüzde en kıt, en az olan şey tefekkürdür. Bu itibarla insanımızın tefekkür noktasında yaya olduğu söylense mübalağa yapılmış sayılmaz.[121]

121 *Asrın Getirdiği Tereddütler*, İzmir 1998, 2/193

Beşinci Bölüm

DUA İLE İLGİLİ DOLAYLI SORULARA VERDİĞİ CEVAPLAR

DUA İLE İLGİLİ DOLAYLI SORULARA VERDİĞİ CEVAPLAR

1. HÜSN-Ü ZAN VE RAHMETE İLTİCÂ

Soru: Efendim, belki bir insan esfel-i sâfilindedir; fakat başkaları onu â'lâ-yı illiyyînde görüyorlar. Bu hususta, Cenâb-ı Hakk'ın muamelesi insanların hüsn ü zanlarına göre midir?

Cevap: Cenâb-ı Hak, insanların hüsn ü zanlarını bir dua kabul edebilir. Nitekim, Peygamber Efendimiz, cenazesinde kırk (hatta bir rivayette üç) salih adam bulunan bir insanın cennete gideceğini müjdelemiş, o insanların iyi şahadette bulunmalarının şefaatçi olacağını beyan buyurmuşlardır.

Bununla beraber, Allah'ın rahmetine sığınma, "sadece Senin kapın var." deme çok önemlidir. Hani bir menkıbede anlatılır: Bir zat pek çok talebe yetiştiriyor. Talebeler, bir zaman sonra ufukları açılınca bakıyorlar ki; efendi hazretleri şekavet kutbunda duruyor. Yavaş yavaş ayrılıyorlar onun yanından, birer birer gidiyorlar. Tek bir mürid kalıyor vefa ile dopdolu. "Dine muhalif bir yanı var mı üstadın?" diye düşünüyor; kılı kırk yararcasına dini yaşayan, mişkât-ı nübüvvet altında hareketlerini götüren bu zatta dine ters hiçbir şey görmüyor. Herkes gitse de o kalıyor hocasının yanında. Bir gün Hak Dost diyor ki, "Arkadaşların neden gitti, sen neden kaldın?" Sorusunda ısrar edince vefalı talebe cevaplıyor. "Efendim, onlar, hakkınızdaki müşahedeleri ve berzahî mahiyetiniz itibariyle sizi şakî gördüklerinden yanınızdan ayrılmayı uygun buldular. Bana gelince, gözüm sizde hakikate açıldı. Size vefasızlık edemezdim." diyor. Şeyh efendi,

"Evladım, ben o yazıyı kırk senedir öyle görüyorum, ama bana başka kapı gösterebilir misin ki ona gideyim..." diyor. Bu sözünden sonra o şakî yazısı silinip "saîd"e inkılap ediyor.

Onun için meselenin imtihan yönünü de ihmal etmemek lazım. Siz başınızı eşiğe kor beklersiniz de, kırk sene hiç kabul edilmeyebilirsiniz. Bir fert namaz kılsa, oruç tutsa, binlerce ibadet ü tâat yerine getirse de, ancak Allah'ın rahmetiyle cennete gidebilir. O murad buyurursa, bütün insanlığı cehenneme koyar ve buna kimse bir şey diyemez; mülk O'nundur; istediği gibi tasarruf eder. O zat, bu mülahazalarla başını bu eşikten hiç kaldırmıyor, hep vefayla davranıyor. Allah bu şahsın zatında örnek alınacak bir yüksek karakteri ortaya koyuyor. Kırk sene Rabbisine el açmış, o kapıdan başka kapı bilmemiş, neticede bir vefa kahramanı olmuş.

İşte, bu vefa çok önemlidir. Bazen bir söz, bir tavır, bir davranış Hak katında pek hora geçer. Bilemeyiz, Erzurumluların ifadesiyle bahane tanrısı'nın, kimi ne ile affedeceğini bilemeyiz. Bize düşen şey, kemâl-i sadakatle O'na bağlı yaşamaktır. O'nsuz yapamayacağımızı hem vicdanımızda duymak, hem de bunu her fırsatta ifade etmektir.

Geçenlerde On ikinci Nota münasebetiyle söylemiştim; Üstad da aynı şeyi ifade ediyor: "Senden başka kapı yok ki ona gidilsin. " diyor. Bu genel bir mülahazadır. İbrahim Ethem de aynı nağmeyi seslendiriyor:

"Hecertü'l-halka turran fi hevâke
Ve eytemtü'l-ıyâle li key erâke
Velev katta'tenî fi'l-hubbi irben
Lemâ hanne'l-füâdü ilâ sivâke.
Tecavez an daîfin kad etâke
Ve câe râciyen yercû nidâke
Ve in yekü ya müheyminu kad asâke
Fe lem yescüd lima'bûdin sivâke.
İlahî abdüke'l-âsi etâke
Mukırran bi'z-zünûbi ve kad deâke
Fein tağfir fe ente ehlün lizâke
Fein tadrud femen yerham sivâke:

"Allahım, Senin uğruna her şeyi terk ettim, Cemâlini görmek için çoluk-çocuğu yetim bıraktım, Aşkınla beni parça parça etsen de, şu kalbim Senden başkasına meyl etmeyecektir. Eşiğine gelmiş bu dilenciyi hoş gör. Hoş gör ki, o Senin davetinden ümitlenip Sana koşmuştur. Ey her şeyi bilen, her şeyden haberi olan Müheymin, kulun günahlara batmıştır, batmıştır ama Senden başkasına da secde etmemiştir. İşte, asi kulun kapına geldi, günahlarını itiraf edip yalnız Sana iltica ediyor. Onu affedecek sadece Sensin; affetmez de kapından kovarsan, Senden başka kim var ki ona merhamet etsin."

Evet, "Her ne kadar hayatım sana isyanla geçmişse de Sen'den başka mabuda secde etmedim." diyor. İşte bu duygu, nezd-i uluhiyette hora geçen bir duygudur. Bu duyguda bir mahviyet vardır; ma'siyeti kabul vardır. Şahsı adına yaptığı en küçük inhirafları çok büyük ve mahvedici olarak görme vardır. Fakat aynı zamanda Allah'ın rahmetinin enginliğine sığınma da vardır.[122]

2. TEFEKKÜRDEKİ TIKANIKLIKLAR, ZİKİRLE NASIL AÇILABİLİR?

Cevap: Evet, hakiki bir mümin, şükür-nimet, nimet-şükür daireleri içinde dolaşır ve ömrünü bir tefekkür üveyki gibi geçirir. Şayet bir tümseğe ayağı takılsa, fikir dünyasını zikirle buutlaştırır; tedbirden teslime, temkinden tefvîze geçer, âlemin mesâfelere esir düştüğü yerlerde o, göklerde tayerân ederek hedefine ulaşır...

Orada da bir mevhibe-i ilâhi söz konusudur. Biz aklımızı son sınırına kadar kullanırız. Aklın da bir serhaddi vardır, oraya kadar gideriz. Eğer, problemler hâlâ çözülmüyor ve karşımıza bir sürü çözüm bekleyen problem çıkıyorsa, Cenâb-ı Hakk'a daha bir ciddi yönelir, O'ndan bir çıkış yolu bekleriz. Allah Teâlâ, akla-hayale hiç gelmedik tarzda bir kısım çözümler ihsan edebilir. O ihsan kapısı ve o kapının anahtarı zikirdir; her çeşidiyle Cenâb-ı Hakk'ı anmaktır. Yani, kalbimizle O'nu anmak, düşünce dün-

---

122 *Kırık Testi*, s. 123-126.

yamızla O'na yönelmek, dilimizle O'nun isim ve sıfatlarını tekrar etmek ve Rahmân u Rahîm'e tam teveccüh etmek.. evet, teveccüh teveccühü netice verir; siz teveccüh eder, yüzünüzü güneşe çevirirseniz, gözbebeğinizde güneş belirir. Çiçekler güneşe bakmakla açıldıkları gibi siz de O'na yönelirseniz, gönlünüz, sırrınız, hafînız ve ahfânız açılır. Latife-i Rabbâniyeniz inkişaf eder; ilhama davetiyeler çıkarmış olursunuz. Sadece aklın kaba kurallarının elinden alacağınız sadakacıklara bağlı kalmazsınız; aynı zamanda ilham hazinelerinden gelen esintilerle de beslenirsiniz. Akla-hayale gelmedik şekilde bir kısım sünûhat ve tulûat, kalbe gelen ilhamlar, derin duyuşlar ve sezişler olur. İşte zikir, böyle bir neticeye götüren bir müracaat yolu, bir açılma isteğini ortaya koyma tarzı ve üslubudur.. insanın, gücünün yetmediği, kendi tâkatıyla başa çıkamadığı hadiseler karşısında Kudret-i Sonsuz'un rahmet ve inâyetine sığınma koridorudur. "Allah'tan başka hakiki güç ve kuvvet sahibi yoktur; sadece O vardır." hazinesini kullanma, o hazineden alacağı ilham adındaki altın anahtarlarla problemlerin kilidini açma yoludur.

Bir taraftan zikir, daha sağlıklı düşünmeyi ve meseleleri halletmeyi, fikrî tıkanıklıkları aşmayı netice verirken, diğer taraftan da, fikirden zikre geçilir; fikir de zikri doğurur. Bazen derin bir tefekkür, aşk derecesinde bir zikretme lüzumu doldurur insanın gönlüne. Kainat kitabının birkaç sayfasını çevirip, mütalaa edince gönül coşar da O'nu anmak, O'nun isimleriyle susuzluğunu gidermek ister. Fikir, elinizden tutup sizi ubudiyete götürür.

Ve böylece sâlih bir daire meydana gelir. Zikir, sizi fikirde yeni ufuklara ulaştırır; daha evvel dar aklınızla, kevnî veya tekvinî mantığınızla düşünüyorken, zikir sayesinde letâif-i Rabbâniyeniz devreye girer ve artık onlar da düşüncenize yardımcı olur. Daha farklı bir derinlikte tefekkür etmeye başlarsınız. Tefekkür öyle bir eşiğe gelir ki, başınızı secdede bulur ve tekrar O'nu anmaya durursunuz. Fikir ve zikir, birbirini sürekli besler, destekler. Birinin kolunun-kanadının kırıldığı yerde diğeri arkadaşına kol kanat olur; elinden tutup uçurur onu.

Akılla vahiy arasında da aynı münasebeti düşünebiliriz.. Onun için dedim ki, akıl, vahyin vesayeti altına girdiği zaman gerçek değerine yükselir. Yoksa belli bir noktadan sonra akıl karanlık görmeye başlar, karan-

lıklara teslim olur. Fakat, o idrak edemediği ve kavrayamadığı meseleler karşısında vahyin rahlesi önünde diz çökse, doğrudan doğruya Cenâb-ı Hak'dan gelen esintilerle yeniden önü aydınlanır, karşısında bambaşka ufuklar açılır. Dolayısıyla, o da hiç hız kesmeden yürür.

Akıl, kâinatı ve tabiatı düşünmeyi esas alan naturalist bir mülahazayla veya kosmos düşüncesine bağlı olarak bazı şeyler ortaya koyabilir; fakat, bu sadece Allah'a inanmayanlar için böyledir ve yalnızca onlar için bir ölçüde yeterli olabilir. Çünkü onlar, ötesini zaten görememektedirler. Ne var ki, Allah'a inanan insanların sadece aklın ürünleriyle tatmin olmaları mümkün değildir. Düşünce ufuklarını mutlaka genişletmeleri, derinleştirmeleri lazımdır. O da ancak vahiyle mümkün olur.[123]

3. ÂL-İ İMRAN SURESİ'NİN SON AYETLERİNDE DE TEFEKKÜR VE ZİKİR BERABER ANILIYOR?

Evet, ayet-i kerimelerde meâlen şöyle buyuruluyor: "Muhakkak göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelip-gidişinde, düşünen insanlar için elbette ayetler vardır. Onlar ki Allah'ı kâh ayakta divan durarak, kâh oturarak, zaman zaman da yanları üzere uzanmış olarak zikreder, göklerin ve yerin yaratılışı hakkında düşünürler ve derler ki: Ey büyük Rabbimiz! Sen bunları gayesiz, boşuna yaratmadın. Seni bu gibi noksanlardan tenzih ederiz. Sen bizi o ateş azabından koru!" (Âl-i İmran, 3/190-191)

"Ulü'l-Elbâb" ifadesi kullanılıyor; sadece "akıl sahipleri"nin o ayetleri görüp, üzerlerinde düşünecekleri belirtiliyor. Bu ifadeyi, öncesi ve sonrasıyla değerlendirecek olursak, "akıl sahibleri" sözünün "latîfe-i Rabbaniye sahibi, akıl ve kalb izdivacına muvaffak olmuş insanlar" demek olduğunu anlarız. Yani, hem aklın ayağını kullananlar, hem de vahyin kanadıyla uçanlar.. onlar, hayatlarını zikre bağlamış kimselerdir; hayatlarını zikirle süslerler, hiç hız kesmeden, sürekli zikrederler.. ayaktayken, oturuyorken ve uzanmışlarken Allah'ı zikrederler. Uzanmış haldeyken bile O'nu zikret-

[123] *Kırık Testi*, s. 393-396

meleri bir iç anıştır. Ayette bu üç pozisyon da kaydedilerek, zikrin sürekliliğine dikkat çekilmektedir. Evet, onlar hayatlarının her safhasını, hemen her faslını zikirle derinleştiren, zikirle süsleyen insanlardır.

Ayet-i kerimede "zikrederler" sözünden sonra yine "tefekkür ederler" denmektedir. Görüldüğü gibi tefekkürle başlanmış, zikre geçilmiştir. Daha sonra zikir, tefekkür adına yeni ufuklar açmış ve bu defa da zikirle açılan o ufka göre düşünceler hasıl olmuştur. Ayetteki zikir ve fikir kelimeleri mastar ya da mazi olarak değil, muzari fiil kipinde kullanılmıştır. Muzari, geniş zaman kipidir. Öyleyse onlar, dün düşündüler, bugün hâlâ düşünüp tefekkür ediyorlar ve yarın da ayrı bir tefekkür deryasına yelken açacaklar.. onlar, hayatlarını sürekli zikir-fikir arası seyahatlerle manalandırırlar.. devamlı okur, peşi peşine yeni yorumlar ortaya korlar; yeni yorum ve okumalar onlara yeni ufuklar açar; o yeni ufuklara göre de daha farklı şeyler düşünürler. Ve hayatlarını hep böyle düşünce ve zikir arası bir dantele gibi örerler.

Ayette daha sonra, "Ey Rabbimiz! Sen bunları gayesiz, boşuna yaratmadın." denmekte ve düşünceye son nokta konmaktadır. Evet, o kadar düşünüp öyle zikreden bir insan kâinattaki hiçbir şeyi batıl, abes ve değersiz görmez; her şeyde bir hikmet tecellisi müşahede eder...[124]

4. ALLAH'I NE KADAR ZİKRETMELİYİZ YA DA ZİKİR NE ÖLÇÜDE OLURSA YETERLİ DENEBİLİR?

Cevap: Zikir; anma-hatırlama, belli duaları belli bir sayı ve şekilde okuma, Allah'ı dil ve kalb ile yâd etme ve hayatı duyarak yaşayıp varlığın koridorlarında gezerken hemen her nesneden Allah'a ait bir mesaj alma demektir. Her ne kadar zikir dendiğinde, Esmâ-i Hüsnâ'dan bazılarını veya bir kısım duaları tekrar etme anlaşılıyorsa da asıl olan kalb ve latîfe-i Rabbâniye'nin bu hatırlama ve anmaya bağlanmasıdır.

Dille yapılan zikirde özellikle Cenâb-ı Hakk'ın isimleri tekrar edilmektedir. Bir mürşidin irşadı ve gözetiminde, o En Güzel İsimler'den bazıları belli bir sayıya göre söylenmektedir. Sayı mevzuunda Kitap ve Sünne-

124 *Kırık Testi*, s. 394-397

t'te kat'î bir şey yoktur. Fakat selef-i salihînden bazıları, o mübarek isimleri ebced hesabındaki karşılıklarına göre çekmişlerdir. Meselâ, Allah lafz-ı celâlinin ebced karşılığı 66'dır. Zikir sırasında bu lafz-ı celâl'i bazıları 66 kez, bazıları da 66'nın katları adedince tekrar etmişlerdir. Bununla beraber, Esmâ-i İlâhî'den hangisinin sizin üzerinizde galip ve hakim olduğunu biliyorsanız, o isme devam etmenizi tavsiye etmişlerdir. Meselâ "Latîf" ismine mazhar olabilirsiniz. O zaman her namazdan sonra onu 129 defa söylersiniz; çünkü bizim bildiğimiz iki ebced hesabından birine göre Latîf ismi 129'a denk düşmektedir.

Zikir adına bazıları "Lâ mevcûde illallah" لاٰ مَوْجُودَ اِلاَّ اللهُ bazıları "Lâ meşhûde illallah" لاٰ مَشْهُودَ اِلاَّ اللهُ ya da "Lâ ilâhe illallah" لاٰ اِلٰهَ اِلاَّ اللهُ ve bazıları da "lâ" dan sonra bütün esmâ-i ilâhiyeyi birden mülâhaza ederek "illallah" demişler ve böyle küllî bir şuur ve küllî bir mülâhaza ile "kelime-i tevhîd"e devam etmişlerdir. Tekyelerde zikir dendiğinde çoğunlukla "Lâ ilâhe illallâh" لاٰ اِلٰهَ اِلاَّ اللهُ çekme anlaşılmıştır. Bu zikir "O'ndan başka Ma'budu bi'l-Hak, Maksûdu bi'l-istihkak yok, sadece O var." manasını ifade etmesi açısından kâmil bir zikirdir. Hemen hemen bütün değişik tasavvuf yolları veya tarikat versiyonları "Lâ ilâhe illallah"ta birleşir, onu çeker, sonra da "Muhammedu'r-Rasulullah"la zikri bağlarlar.

Aslında zikir daha şümullü düşünülmelidir; yani anma, unutan bir insanın hatırlaması olarak değil de hatırlamanın sürekli olması, her fırsatta O'nu bir kere daha yâdetme ve bunun insan tabiatının bir yanı haline gelmesi şeklinde anlaşılmalıdır. Bu zaviyeden namaz, oruç, zekât, hac ve tefekkür de bir zikirdir.

Meselâ, namaz, zatında potansiyel olarak hatırlatıcı bir güce sahiptir. Kur'ân-ı Kerim, "ve ekimi's-salâte lizikrî: وَأَقِمِ الصَّلاَةَ لِذِكْرِي "Beni hatırlamak için namaz kıl" (Tâhâ, 20/14) ayetiyle bu hakikati nazara verir. "Gündüzün her iki tarafında ve gecenin saçaklarında (gündüze yakın olan saatlerinde) namaz kıl! Muhakkak ki, iyilik kötülükleri giderir. İşte bu, (Allah'ı) ananlar için bir hatırlatmadır." (Hûd, 11/114) ayeti de bu hususu ifade eder. Bu ayetten anlaşılan şey, kılınan her namazın, yekün bir hasenât teşkil etmesi ve bu hasenâtın seyyiâtı silip süpürüp götürmesidir. Ayrıca, ayet-i kerî-

menin sonunda, "Zâlike zikrâ li'z-zâkirîn: ذَلِكَ ذِكْرَى لِلذَّاكِرِينَ İşte bu, Allah'ı ananlar için bir hatırlatmadır." (Hûd, 11/114) denilerek, namazın hatırlatıcı gücü bir kere daha nazarlara verilmektedir.

İşte zikri, Esmâ-i Hüsnâ'dan bazı isimleri çokça tekrarlama, O'nu anma; hatırlamayı namaz, oruç gibi ibadetlerimizle sürekli hale getirme ve bu yâd etmeyi tefekkürle iyice derinleştirerek bütün benliğimize mâl etme çerçevesinde anlamak lazımdır.

Zikirde zirve nokta başta "Latîfe-i Rabbâniye" olmak üzere vicdanın bütün rükünleriyle Allah'ı yâd etmek, yâni varlık kitabında sürekli parlayıp duran ve her an bize ayrı ayrı şeyler fısıldayan ilâhî isim ve sıfatları düşünmek; enfüsî ve âfâkî yollarla varlığı ve varlığın perde arkası sırlarını araştırmak; her zaman bir nabız gibi atan varlığın O'na şahitlik edişine dair mülâhazalarla oturup-kalkmak şeklindeki kalbî zikirdir.

Zikrullahın muayyen bir vakti yoktur. Zikretme, zamanın her diliminde serbest dolaşıma sahiptir ve herhangi bir hâl ile de mukayyet değildir. "Onlar Allah'ı ayakta, oturarak, hatta yan gelip yatarken de anarlar." (Âl-i İmrân, 3/191) fehvâsınca ne zaman, ne de hâl itibârıyla zikrullah'a tahdid konmamıştır.

Ayrıca, Cenâb-ı Hak Kur'ân-ı Kerim'de "Yâ eyyuhe'llezîne âmenü'z-kürullâhe zikran kesîrâ ve sebbihûhu bükraten ve asîlâ: يَآ أَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اذْكُرُوا اللّٰهَ ذِكْراً كَثِيرًا وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلاً Ey iman edenler! Allah'ı çok zikredin, sık sık anın. O'nu sabah akşam takdis ve tenzih edin." (Ahzâb, 33/41-42) buyurmaktadır. Bu, bize gösterilen bir hedef, yakalamamız gereken bir ufuktur. Cenâb-ı Hakk'ı bize bahşettiği nimetler ölçüsünde anmaya çalışmamız gerekir. Ne var ki, hiç bir zaman Rezzâk-ı Kerîm'in nimetlerine gereğince karşılık veremeyiz.. veremeyiz zira, her gün binlerce defa O'nu ansak, nimetlerine şükretsek de bu Cenâb-ı Allah'ın üzerimizdeki nimetlerine karşı çok az bir şükür sayılır. Çünkü "Ve in teuddû ni'metallahi lâ tuhsûhâ: وَ إِنْ تَعُدُّوا نِعْمَتَ اللّٰهِ لاَ تُحْصُوهَا Allah'ın nimetlerini saymaya kalksanız sayamazsınız." (İbrahîm, 14/34) fehvasınca O'nun sayılamayacak kadar çok nimeti vardır üzerimizde.[125]

---

125 *Kırık Testi*, s. 251-253

5. TEVESSÜLÜ ANLATIR MISINIZ? ŞER'AN CAİZ OLAN VE OLMAYAN YÖNLERİ NELERDİR, İZAH EDER MİSİNİZ?

Tevessül, Arapça bir kelimedir. Birini ve bir şeyi vesile ve aracı yapmak demektir. Mesela çatıya çıkmak için merdiven, bir yere ulaşmak için çeşitli vasıtalar birer vesile; bizim de o maksadı elde etmek için bunları kullanmamız bir tevessüldür. Tabii ki burada söz konusu olan mânevi tevessüldür.

Nebilere, velilere, derecesine göre âlimlere ve sâlih kullara tevessül yapılıp yapılamayacağı öteden beri ulemâ arasında münâkaşası yapılan hususlardandır. Bu münâkaşa İbni Teymiye ekolüyle yeni buutlar kazanmış ve günümüze kadar da devam ede gelmiştir. Tevessülü şefaat manası içinde mütâlaa edenler de olmuştur. Yani ulemâ arasında şefaat ve tevessülü aynı mevzû içinde tahlile tâbi tutanlar da vardır.

Tevessül hem vardır hem de yoktur. Biz evvela olmayan yönünü izah edelim, daha sonra da var olan cihetini ele alalım.

İslam'da kul ile Allah arasında hiçbir vasıta yoktur. Kul istediği zaman ve istediği mekânda Allah'a teveccüh eder ve O'nunla vasıtasız ve bir kulluk dili kullanarak konuşabilir.

"İstediği zaman" dedim, çünkü nafile ibadetler için belli bir kayıt yoktur; insan Rabbi'ne her zaman dua ve münacatla ve bunu en güzel şekilde sembolize eden namaz gibi ibadetlerle yerine getirebilir. Vaktin kerâhet vakti olup olmaması da mevzuumuzun tamamen dışında bir meseledir. Burada biz mutlak olarak kulluktan bahsediyoruz...

"İstediği mekân" dedim. Çünkü Allah Resulü, "Yeryüzü bana mescid ve tahûr (temiz) kılındı." buyurmaktadır.

Kul nafile ibadetlerle Rabbi'ne adım adım yaklaşır. Bu yaklaşma onu öyle bir duruma getirir ki, orada Rabbi onun gören gözü, işiten kulağı, tutan eli vs... olur. İşte her kulun Cenab-ı Hakk'la böyle münasebete geçmesi mümkündür ve arada hiçbir vasıtaya da ihtiyaç yoktur. Zira Allah (celle celâluh) her insana şah damarından daha yakındır. Ve her kulun yalvarış ve yakarışını duyup, onun duasına icabet etmektedir.

Cenab-ı Hakk, nasıl Zâtında, Ef'alinde ve Rubûbiyetinde birdir; öyle de insan, O'na mukâbil kulluğunu birleme mecburiyetindedir.

Zaten bütün namazlarımızda Fâtiha'yı okurken aynı şeyleri söylemiyor muyuz? "Sadece Sana kulluk eder ve istediğimizi de sadece Sen'den isteriz." Bunun manası, aradaki bütün vasıtaları silerek Rabb'e muhatap olmak değil midir?..

Kâfirûn sûresinde anlatılan hakikatler de, arada her hangi bir vesile ve vasıta olmadan doğrudan doğruya Cenâb-ı Hakk'a kulluk yapmayı göstermekte ve tevhidin bu mertebesine işaret etmektedir.

Efendimiz de tevhid adına yaptıkları bir duada şöyle buyurmaktadır: "Allah'ım Sen'in vermek istemediğini kimse veremez. Evet, Sen 'verilmesin' dedikten sonra kimse veremez, 'verilsin' deyince de kimse mani olamaz. Sen'in hükmünü kimse geriye çeviremez. Eğer bir hüküm vermişsen mutlaka o yerini bulur ve geriye döndürülemez. Hiçbir soylu, büyük veya şerefli insan Sen'in verdiğin hükme muhalefette bulunamaz." Mealen arz ettiğimiz ve hiçbir tefsir ve tahlile girmediğimiz, Allah Resulü'ne ait bu dua ve yalvarış da gösteriyor ki, Allah dilemedikten sonra kimsenin kimseye hiçbir faydası, hatta insanın kendine bile faydası olamaz. Bundan da anlıyoruz ki, Allah Resulü bize, vesile ve vasıtalardan sıyrılarak hâlis ve sâfi kulluğa ulaşmanın yollarını göstermektedir.

Abdullah b. Abbas bir gün Allah Resulü'nün terkisinde oturuyordu; Efendimiz ona şu ölümsüz nasihatte bulunmuştu: (Meâlen) "Ey oğul! Nerede olursan ol, Allah'dan kork. Allah'a kulluk yap, yaptığın her şeyi karşında ve yanı başında bulursun. Bir şey isterken sadece Allah'tan iste. Ve yardım dilerken de sadece O'ndan yardım dile."

İşte, meâlen nakletmeye çalıştığımız bunlar ve emsâli âyet ve hadislerden de anlıyoruz ki, kul, kimsenin tavassutuna muhtaç olmadan, ellerini kaldırıp dua için gerildiğinde ve bu uğurda metafizik gerilime geçtiğinde, doğrudan doğruya, Rabb'in rahmetiyle bütünleşebilme; arzularını O'nun huzurunda şerh edebilme ve O'nunla âbid ve Ma'bûd münasebeti içinde alâka kurabilme imkân ve şansına sahiptir. Evet işte bu manada tevessül ve vesile arama yoktur.

Ancak bütün bunlar, bu mevzû ile alâkalı perde önü meselelerdir ve

gerçeğin sadece zâhir yüzünü aksettirmektedir. Bir de işin perde arkası var ki, merhum İbni Teymiye ve talebeleri gibi, günümüzdeki bazı zevat, işin bu yanını bir türlü görmek istememektedirler. Evet, nedense, İbni Teymiye taraftarları buraya kadar söylediklerimize sımsıkı yapışırken, daha sonra söyleyeceklerimize kulak kapamaktadırlar:

Rica ederek soruyorum: Kur'ân'ın vesileliğini inkâr etmeye imkân var mıdır? Kur'ân olmasaydı biz, ebedi hayat ümidini hangi kaynaktan alacaktık?

Dünya hayatımızı nasıl tanzim edecek ve Cennet haritasını nasıl görecektik? Faziletlere hâhişkâr gönüllerimizi ne ile tatmin edecek ve o faziletlere nasıl ulaşacaktık?

İstirham ederim, mi'râca dahi çıktığı zaman "ümmeti ümmeti" diyerek geriye dönen Aleyhissalâtü vesselâm'ın vesileliğini inkâra imkân var mıdır? Kur'ân'da "Biz, seni âlemlere rahmet olmak üzere gönderdik." denilen ve kâfirlerin dahi küfrünü şek ve şüpheye çevirmekte, bir rahmet yönü bulunan bu yüce ve büyük Zât'ın vesileliği nasıl inkâr edilir?

O öğretmeseydi biz dinimizi kimden öğrenecektik? En güzel ahlâkı biz O'ndan öğrendik. İnsanlığın gözündeki perdeyi O kaldırdı ve bizleri aydınlık ufuklara O götürüp ulaştırdı. Bu şuuru vicdanının en derin yerinde duyan sahabe "Minnet Allah'a ve Resulü'nedir." diyordu...

Diyordu ve ona ait her şeyi mübarek ve kurtuluş vesilesi sayıyordu. Saçından, sakalından düşen her mübarek tüyü, Cennet'ten gelmiş gibi kabul ediyor, ipekler, kristaller içinde, evlerinin en mûtena yerinde muhafazaya çalışıyorlardı. O, abdest alırken, abdest uzuvlarından akan su damlalarının tekini dahi zâyi etmeden kapış kapış ediyor, yüzlerine gözlerine sürüyor ve bunun değdiği yerlere âdeta, ateşin dokunmayacağına inanıyorlardı.. ve Allah Resulü de onları böyle davranmaktan men etmiyordu. Bazılarının dediği gibi, eğer onların böyle davranmaları şirk olsaydı, evvela, yeryüzünden şirki kazıyıp atmak için gelen Allah Resulü, onları böyle yapmaktan menederdi.

Burada başka vesilelerle söylediğim bir hususu tekrar arz etmek istiyorum. Koca Hâlid, sarığında Allah Resulü'nün mübarek sakalından bir kıl taşıyordu. Bir gün, başından sarık yuvarlanıp, düşman safları arasına

kayıp gidince, gözü dönmüş gibi oraya doğru koştu ve askerlerin ihtarına kulak asmadan sarığını alıp giydi.. ve sonra da bu kadar tehâlükünün sebebini soranlara şöyle cevap verdi: "O'nun içinde Allah Resulü'ne ait bir mübarek tüy vardı." Bunu diyen insan, dünyanın en büyük kumandanlarını kapıkulu olarak kullanacak çapta bir insandı.

Afrika'yı bir baştan bir başa fetheden büyük insan Amr b. As, büyük siyaset ustası ve dehâ çapında bir idare kabiliyetinin adamıydı. Vefat ederken dilinin altına Allah Resulü'nden hâtıra kalmış mübarek bir kıl koyuyor ve bununla sorulan suallere kolay cevap vereceğine inanıyordu. Tekrar rica ederek soruyorum; eğer sahabe de Tevhidi anlayamadıysa, yeryüzünde Tevhidi anlayan kim vardır? Eğer bu şekildeki tevessüller şirk ise, ondan ilk kaçınması gerekenler Allah Resulü'nün gökteki yıldızlara benzettiği ve "hangisine uysanız hidayeti bulursunuz." diye tebcil ettiği, bu mümtaz ve müstesna insanlar olması gerekmez miydi? Halbuki görüyorsunuz ki onlar bu manada tevessülde bulunmayı kat'iyen mahzurlu görmüyorlar...

Hz. Ömer devrinde bir kuraklık olmuştu. Hz. Ömer, bu belanın kendi yüzünden ümmete musallat olduğuna inanıyordu. İki büklümdü ve yüzü bir türlü gülmüyordu. Bir gün aynı düşünceli eda ile evine gidecekti, fakat birden durdu. Geriye döndü ve koşar adımlarla bir istikamete doğru yürüdü. Geldiği ev Hz. Abbas'ın eviydi. Kapıyı Hz. Abbas açtı ve O'nun, ne olduğunu sormasına bile fırsat bırakmadan elinden tuttu ve bir tepeye doğru götürdü. Orada Abbas'ın elini havaya kaldırarak şöyle dua etti: "Allah'ım biz hayatta iken, Resulünün aziz varlığını şefaatçi yapar ve isteyeceğimizi O'nun adına isterdik. Fakat artık O aramızda değil. Ancak bu gün Sen'in huzuruna, Habibin'in amcasıyla geldim. Şu el hürmetine bize yağmur ver!" Sahabi diyor ki, daha onların elleri havadan inmemişti ki gökten sağnak sağnak yağmur boşalmaya başladı.

Ve yine Hz. Ömer devrinde kuraklık ve kıtlık olmuş, müslümanlar yağmursuzluktan bunalmışlardı. Bir sahabi Allah Resulü'nün nurdan kabrine vardı ve: "Ya Rasulallah, Allah aşkına ümmetin için Allah'a müracaatta bulun da yağmur versin." diyerek teveccühte bulundu. Sonra da evine

gidip yattı. Rüyasında ona: "Git Ömer'e söyle Allah yağmur verecektir." denildi; derken ardından da yağmur geliverdi...

Bir başka vak'a: Gözleri görmeyen bir zât, Allah Resulü'ne gelerek, gözlerinin görmesi için dua istedi. Allah Resulü de ona: "Gidip iki rekât namaz kılmasını ve namazın ardından da Allah Resulü'nü vesile yaparak gözlerinin açılması için dua etmesini." söyledi. Bu adam denilenleri yaptı ve gözleri birden açılıverdi... Dünden bu güne ümmet herhangi bir hastalıktan kurtulmak istediklerinde iki rekat namaz kılıp bu duayı okumuş ve Cenâb-ı Hakk'ın lütfuyla da hep şifa bulmuştur...

Mevzûu şöyle hülasa edebiliriz: Kendisiyle tevessül edilen şahıslar esas gaye ve maksat yerine geçirilmediği ve onların sadece bir vesile ve vasıta olmaktan öte hiçbir salahiyetlerinin bulunmadığı unutulmaz ve bütün bunlarda Meşiet-i İlâhi'nin esas olduğu nazardan kaçırılmazsa tevessül vardır ve olmuştur. Nitekim yukarda misâllerini arz ettik. Bunun şirkle, uzaktan-yakından herhangi bir alâka ve irtibatı da yoktur. Ancak her mâsum düşüncenin sû-i istimali mümkün olduğu gibi, bunu da kötüye kullananlar olabilir. Fakat, onların bu art niyeti, tevessülün zatında mâsum bir hareket oluşuna asla zarar veremez. Bizim tevessül anlayışımız budur. Böylece tevessül ettiğimiz şahısları kendi duamıza iştirak ettiriyor ve böyle birçok ağızdan yapılan duaların Allah katında kabul görmesinin daha kuvvetli olduğuna inanıyoruz. Böyle bir tevessülde de bereket umuyoruz.[126]

6. CENÂB-I HAKK HEM BİR TANE HEM DE HER YERDE, İZAHI NEDİR?

...

Şimdi, meseleyi bir de vicdan yönüyle ele alalım:

Çevremizde cereyan eden olaylar, hem bizim iç dünyamızda hem de realite plânında, Allah'ın biricik dayanak, biricik sığınak ve biricik melce olduğunu ispat etmektedir. Çünkü meselâ, ben âciz ve fakir bir insan olarak, acz ve fakrımı idrak şuuru içinde, kırılmış bir tahta parçası üzerinde,

[126] *Asrın Getirdiği Tereddütler*, 4/16

denizin müthiş dalgaları arasında, ellerimi kaldırıp "Ya Rabbi Ya Rabbi!" diyorum. Vicdanımın derinliklerinde biliyorum ki beni duyacak birisi var.. Beni duyması için de O'nun her yerde hâzır ve nâzır bir Rabb'ül-Âlemin olması lazımdır. Öyle bir Rabb'ül-Âlemin ki, benim niyazımı işittiği aynı anda bir karıncanın kendisine has ızdırar diliyle yaptığı dua ve taleplerini de işitir.

Demek ki O, karıncaya da şah damarından daha yakın. Dünya çapında kabul olan bütün dualar bu gerçeği ifade de güçlü birer beyandır.

Allah Resulü anlatıyor: -Geçmiş Peygamberlerden biri kavmini topladı, yağmur duası için yola çıktı. Yolda bir karınca gördü. Karınca sırtüstü yatmış el ve ayaklarını hareket ettiriyor ve kendine has diliyle dua ediyordu. O Peygamber yanındakilere hitaben: "Artık geri dönebilirsiniz. Çünkü Allah sizden başkasının duası sebebiyle yağmur gönderecektir." dedi. Sonra da ihtiyaç veya ızdırar diliyle o duayı yapanın karınca olduğunu bildirdi.

En küçüğünden en büyüğüne kadar muztar kalan her varlık Allah'a karşı dua ve niyazda bulunur, Allah da bu dualara cevap verir. Cenâb-ı Hak "Muzdar dua ettiği zaman onun duasına icabet eden kimdir?" (Neml, 27/62) âyetiyle bize bu hakikati talim edip haber vermektedir. Zaten vicdanlarımız bunun şahidi değil mi?

Öyleyse Allah her yerde hâzır ve nâzırdır. O, herkesin her halini görür, her sesi duyar, herkesin imdadına koşar, herkese Rahmâniyet ve Rahimiyeti ile tecelli eder. Binaenaleyh, azametlidir, başka yardımcıya ihtiyacı yoktur. O, her şeyi tek başına yapar; cenneti, baharı yaratma kolaylığı içinde yaratır. Bu O'nun azamet, Celâl ve Vâhidiyetinden kaynaklanan bir neticedir. Ve Allah her yerde, her mekanda hâzır ve nâzırdır, ama cisim olarak ve mekan tutarak değil, O, esma ve sıfatlarıyla keyfiyet ve kemmiyetten müberra ve münezzeh olarak, hâzır ve nâzırdır. Bu da Cenâb-ı Hakk'ın Ehadiyetinin, Cemâlinin, Rahmaniyet ve Rahimiyetinin cilvesidir.[127]

---

127 *Asrın Getirdiği Tereddütler*, 4/100

7. İLAHÎ İNAYET VE DEVAMI

... Yaptığımız işler ve elde edilen başarılar ölçüsünde mahviyet ve ibadetlerimiz artmalıdır ki, kendi kendimizin altında kalıp ezilmeyelim. İmâm-ı Rabbânî, bir yerde kendine köpek pâyesi bile vermez; hattâ, eşek bile olmadığını söyler. Bu mülâhaza ruhlarımızda perçinlenmeli ve her zamanki halimiz olmalıdır. Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), sabah-akşam duaları arasında ve başını tevbe için secdeye koyduğu anlarda: *"Yâ Hayyu yâ Kayyûm, birahmetike esteğîsü eslihlî şe'nî kullehu velâ tekilnî ilâ nefsî tarfete ayn"*;

يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ أَصْلِحْنِي شَأْنِي كُلَّهُ وَلاَ تَكِلْنِي إِلٰى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ yani, "Yâ Hayyu yâ Kayyûm, Senin rahmetini dilerim. Bütün ahvâlimi ıslah eyle ve göz açıp kapayıncaya kadar olsun, beni nefsimle baş başa bırakma" der ve dua dua yalvarırdı. Biz de bu duayı çok tekrar etmeli ve bir an için olsun nefsimizin insafsızlığıyla baş başa kalmamalıyız.[128]

8. İRADE VE İMTIHAN

Sual: "İrade ile imtihan olma" meselesini nasıl anlamalıyız?

... Meyelân-ı hayra kuvvet veren duaya gelince; Allah (celle celâlühu) Kur'ân-ı Kerim'de değişik yerlerde, bizleri duaya teşvik ederken: "Dua edin, duanıza icabet edeyim." (Mü'min, 40/60) "Eğer kullarım benden sorarlarsa, ben onlara çok yakınım." (Bakara, 2/186) buyurmaktadır. Diğer bir ifadeyle kullarım sakın ye'se düşmesinler; zira, bir kere ben onlara şah damarlarından daha yakınım.. onlar şayet fiilen dua edemiyorlarsa kavlen dua etsinler.. onu da yapamıyorlarsa gönülleriyle bana yönelsinler; yani eğer dilleriyle söyledikleri şeyler, onları tatmin etmiyorsa, vicdanlarındaki mülâhaza enginliğine kendilerini salıvererek şöyle diyebilirler: "Allahım, ben şu meselede 30-40 cümle ile senden bir şeyler istedim. Halbuki enbiyâ, asfiyâ, evliyâ, mukarrebîn ve ebrârın istediği veya istenmesi gerekli olan nice şeyler vardır ki istememişimdir; ben onları bilememiş, idrak edememiş, istememiş olabilirim. Şimdi bu mülâhazaların hepsini birden nazara alı-

---

128 *Prizma*, 1/3-4

yor, bütün ruhumla sana bir kere daha teveccüh ediyor ve rahmet kapının tokmağına dokunup inliyorum." Evet, himmetimizi âlî tutup, mülâhazalarımızın derinliği ile Rabbimizin kapısına âciz, iktidarsız bir varlığa gider gibi değil de, bizlere her gün bin cennet verse, hazinelerinde zerre kadar eksiklik olmayacak Ganiyyi ale'l-ıtlâk'a müracaat ediyor gibi gitmeli.

Ayrıca "Duanız olmasa Rabbim sizi ne yapsın (ne ehemmiyetiniz var.)" (Furkan, 25/77) âyetinin ifade ettiği hakikate göre, insanın çok önemli bir yanı, onun dua ile Allah'a teveccühüdür. Çünkü sair ibadetler dua kadar halis olmayabilir. Zira diğer ibadetlerin bazıları riyaya, sum'aya açıktır, bazıları da zahirî sebepler çerçevesi içinde zorakî yapılabilir. Hâlbuki dua, esbabın bi'l-külliye sukûtu noktasında, insanın başvurduğu bir silah gibidir. Duada sebeplere müracaat edilmez. O, bir nisbette riyaya ve sum'aya da kapalıdır. İnsan dua sayesinde, hiç kimsenin olmadığı bir mekânda bütün gönlüyle Rabbisine teveccüh eder, ellerini açar, kendini secdeye atar, gözyaşları ile seccadesini ıslata ıslata ve yana-yakıla yalvarır durur.

İşte bu çizgi üzerinde yapılan dua, meyelân-ı hayra kuvvet verir, yani hayır yapma açısından insan iradesine güç ve kuvvet kazandırır. Nitekim Allah Resulü (sallallahu aleyhi ve sellem), farklı rivayetlere göre günde 70 veya 100 defa istiğfar ediyor. Hayatının hemen her safhasında horoz ötmesinden, yeni elbise giymeye.. varıncaya kadar, değişik durumlarda hep dua ediyor. Aynen bunun gibi bizler de başlangıçta biraz zorlama ile olsa bile, yapa yapa zamanla hem duanın, hem de istiğfarın çocuğu haline gelebiliriz. İşte bütün bunlar irade ile ilgili ubudiyet buutlu imtihanlardır.[129]

9. CİNLERLE TEMAS KURULABİLİR Mİ? CİNLER, İNSANLARA HANGİ HÂLLERDE ZARAR VERİR?

...

Cinler, ehl-i imana daha çok cünüplük ve hayız-nifas hallerinde, abdestsiz-namazsız hayat sürenlere de yine bu hallerde musallat olup, onları değişik şekilde ve değişik seviyede baştan çıkarabilirler. İşlenen her bir

[129] Prizma, 1/170, 176 vd.

günah, şeytan ve habis cinlere açılan bir kapı ve pencere durumundadır. Bilhassa hassas tipler, bozuk ruhlular, duadan ve dualıların atmosferinden uzak lâubali hayat yaşayanlar, çabuk cinlerin te'sirine girerler. Tabiî ki, cinlerin hayat sınırlarını ve hukuklarını ihlâl ve besmele çekmeden evlerini ve yurtlarını işgal de, cinlerden zarar görmede mühim faktörlerdir. Bu yüzden Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), bize pis yerlere girerken dua etmemizi öğretiyor ve onların bulundukları mezbelelik, çöplük, hamam, otluk, helâ ve hattâ kabirlerde namaz kılmamızı yasaklıyor. Bu yerler, şeytanın ve kötü ruhların uğrak yerleridir. Evet Efendimiz, helâya girerken, "Allahümme innî eûzü bike mine'l-hubsi ve'l-habâis" اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ dememizi tâlim buyuruyor ve hayatımızın her safhasında dualı olmamızı, bu kabil zararlı oklara hedef olmaktan korunmamızı temin edecek bir kale ve kalkan sayılabilecek temiz muhitlerde bulunmamızı, temiz insanlarla düşüp kalkmamızı, dualarla bir atmosfer oluşturmamızı ve ibadetle korunmamızı emrediyor. Öyleyse, cinlerin her türlü kötülüğünden emin olmak isteyen, her şeyden önce günahlardan şiddetle kaçınarak, onların girecekleri delikleri kapamalıdır.[130]

130 *İnancın Gölgesinde*, 1/153-154

Altıncı Bölüm

CİN VE ŞEYTANLARIN ŞERRİNDEN KORUNMAK İÇİN DUA

CİN VE ŞEYTANLARIN ŞERRİNDEN KORUNMAK İÇİN DUA

1. CİNLER, HASTALIKLARA SEBEP OLABİLİR Mİ?

Habis ruhlar, insan aklını bozma ve sinir sistemine tesir edip, cinnete yol açmada tesirli olabilirler. Gerçi, hekimler şizofreninin bütün çeşitlerini maddeye vermekte ve bazılarını da irsî görmektedirler ama cinlerin damarlara girip kişinin muvazenesini bozmaları, sinir sistemini harap ederek, zaman zaman dengeli olunurken, bazen de çılgınlığa yol açmaları da mümkündür. Yanlış anlaşılmasın; ne sar'â, ne de şizofreni mutlaka cin eseridir demek istemiyorum; fakat "olması mümkündür" diyorum. Çünkü bu hastalıklar, çok defa dualı bir ağzın ciddî bir okumasıyla geçmektedir.

Arkadaşlarımızdan biri, yaşlı bir kadının dua isteğini getirdi. Bu yaşlı kadıncağız için doktorlar, "Kanser metastaz yapmış ve her yanını kaplamış; bir hafta kadar ya yaşar, ya yaşamaz... Götürün, son günlerini evinde geçirsin" demişler. Kadıncağızın şahsıma büyük hüsn ü zannı varmış; arkadaşımızı araya koyup ısrarla, "Dua etsin, şifa bulurum." demiş. O ma'sumeye nasıl dua ettiğimi şimdi hatırlamıyorum. Altı ay sonra arkadaşıma "O kadına ne oldu?" diye sordum; "Yaşıyor" dedi. Sonra aradan iki yıl gibi bir zaman geçti, "ne oldu?" diye yine sordum; "Hacca gitti geldi, torunlarını büyütüyor." cevabını aldım.

Yine, bir sar'alı hasta getiriliyor; devamlı rahatsız ve nöbeti olan bir adam. Bir hoca efendi açıyor Kur'ân'ı ve üç-beş âyet okuyor; hasta şifa bulup gidiyor. Bu vâkıaları maddenin fonksiyonlarıyla izah etmek mümkün değildir. Hap vermek suretiyle beyinde belli bir temas temin etmeğe muvaffak olabilir-

siniz.. bunun bir tesiri de olabilir ama, okuma da şifaya sebep olabilir.

Bir misâl daha arz edeyim: Teyzem, cinnet getirdi ve her şeyi yakıp yıkmaya başladı. Zincirlerle ancak zapt edilebiliyordu. Kendini hastanenin dördüncü katından aşağı attı, bir şey olmadı. Kocası bir hoca efendiye gitti, bir şeyler yazdırdı getirdi ve bıraktı. "Beni niye böyle zincirlere bağladınız?" dedi, sızlanmaya başladı.. hayret, teyzem iyileşmişti...

Tıbbın ve doktorların altından kalkamadıkları öyle vak'alar, öyle misâller var ki, hemen her gün bir tanesini duyar veya yaşarsınız. Son olarak, yıllar önce Balçova karakolunda bekçilik yapan bir zâtın bizzat yaşayıp anlattığı bir vak'ayı nakletmek istiyorum: Bu adamcağızın ilk yedi çocuğu doğumlarının 17. gününde boğulup ölmüşler. Sonunda, ağzı dualı bir hoca efendiye bir şeyler yazdırmış ve artık sekizinciden itibaren çocukları yaşamaya başlamış...

Nasıl şimdi, Avrupa ve Rusya'da görünmeyen kuvvetleri haberleşme gibi bir kısım hizmetlerde istihdam etmeye başlamışlarsa, büyük ihtimal ilerde de cinnî hastalıklara karşı dua ve benzeri tedavi yollarını kullanır hale gelecekler, hattâ belki de cinlerle tedavi popülerlik kazanıp, üniversitelerde ayrı bir kürsüye bile kavuşacaktır! Bugün bile ülser tedavisinde telkin yolunu kullanan hekimler var; ayrıca mûsikî dinletip, hastanın moralini yükseltmekle tedavi denemeleri de yapılıyor. Bütün bunlar ruhun varlığını ve tedavide bile mananın ne derece önemli olduğunu göstermektedir. O hâlde, şuurlu habis ruhların ve hastalıklara yol açan cinlerin mevcudiyetlerini inkârda ne mana var?!..[131]

2. HABİS RUHLARIN VE CİNLERİN ŞERRİNDEN KORUNMAK İÇIN NE YAPILMALI VE NE OKUNMALIDIR?

a. Evvelâ, Allah (celle celâlühu) ve Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) ile iyi münasebet kurup, İslâm'ın prensiplerine uyulmalıdır.

Bu işin birinci ve en sağlam yolu, Allah (celle celâlühu) ve Resûlüyle (sallallahu aleyhi ve sellem) çok iyi münasebet kurmak, Din-i Mübin-i İslâm'ın prensiplerini hayatımıza hayat yapmak, gönülde derinleşmek ve tertemiz

131 *İnancın Gölgesinde*, İstanbul 1996, 1/159-162

havamızla kendi âlemimizi yaşamaktır. Bir yandan bunları yaparken, bir yandan da habis ruhların sızabileceği hiç bir boşluk ve günah penceresi bırakmamak gerekir. Ruhta açılacak bir gedik, onların sızmasına zemin hazırlayabilir.

b. Fiilî ve kavlî dua ile Cenâb-ı Hakk'a (celle celâlühu) ilticâ edilmelidir.

Cinlerin ve habis ruhların şerlerinden korunmada ikinci önemli bir unsur, husûsiyetiyle duanın kulluğumuzun bir parçası ve silahımız olarak dilimizden düşmemesidir. Evet, korunmamız, hâl-kâl, iç-dış, fiil-dil bütünlüğü ve birliği içinde olmalıdır.

Dua, fiilî ve kavlî olmak üzere iki şekildedir. Çiftçinin tarlayı sürmesi, tımar etmesi, ekmesi, sulaması fiilî dua; sonra da el açıp, "Ya Rabbi, bereket ihsan eyle, rahmetini bol bol ver" diye yalvarması da kavlî duadır. Birinci dua olmaksızın ikincinin yapılması, insana herhangi bir şey kazandırmayacaktır. Buna karşılık, sadece fiilî dua ile yetinilmesi ise, yümün ve bereketi, hele hele kulluğu eksik bırakacak ve bütün yaptığı, başında bir olmayan sıfır yığınından ibaret kalacaktır.

Diyelim ki bir mümin, "Ya Rabbi, müminleri muzaffer eyle" diye dua eder; bu güzeldir ama, kâfi değildir. Çünkü, tek kanatla kuş uçmaz. Efendimiz'in (sallallahu aleyhi ve sellem) Bedir Savaşı öncesi eksiksiz hazırlık yapması ve sonra da bütün benliğiyle Allah'a yönelerek dua etmesi gösteriyor ki, fiilî dua yapılacak, yani, sebepler dairesinde yapılması gerekli olanlar yapılacak ve elden geldiğince sebeplere riayet edilecek, sonra da kavlî dua için eller açılacaktır.

Bunun gibi, vücudumuzda bir rahatsızlık ve hastalık hissettiğimizde hekime gitmemiz, ilaç kullanmamız birer fiilî duadır. Arkasından, şifayı verecek olan Cenâb-ı Hakk'a el açıp, şifa dilememiz de kavlî duadır. Bazen yalnız Allah'a teveccüh ve kavlî dua ile hastalıklarımız, baş ve diş ağrılarımız geçebilir ama, bazen de murad-ı İlâhî başka olur ve hekime müracaatımız istenir. Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem): "Allah her derdin devasını yaratmıştır, tedavi olunuz" buyurmakla, bu fiilî duaya bizi teşvik etmektedir. Şu kadar ki, yukarıda da ifâde ettiğimiz gibi, şifayı Allah**'tan**

(celle celâlühu) bilerek ve bir kulluk vazifesi olarak kavlî duamızı her hal û kârda yaparız. Ne var ki, bazen münhasıran kavlî duanın yetmediği gibi, fiilî duanın yetmediği de olur. Ve, Allah (celle celâlühu), şifayı bazen iki duaya birden, bazen de sadece birine bağlar. Her şey O'nun elindedir. Niceleri vardır ki, kavlî dua nedir bilmedikleri halde sıhhat içinde, zevk dolu bir hayat yaşarlar; buna karşılık, ilaç kullandıkları ve duayı da bir ân için olsun ağızlarından düşürmedikleri halde, Allah**'a** (celle celâlühu) gönülden bağlı insanların hayatlarını dertlerle kıvrım kıvrım sürdürdükleri görülür. Böyle durumlarda biz, duamızın kabûl olmadığını sanırız. Halbuki kabûl etmek ayrı, cevap vermek ayrıdır. Her dua işitilir ve icâbet edilir fakat, bu icâbet, istenilenin aynen verilmesi şeklinde olabileceği gibi, te'hir edilip sonra verilmesi veya dünyâda verilmeyip, Ahiret'e bırakılması şekillerinde de olabilir; tamamen, Cenâb-ı Hakk'ın hikmetine bağlıdır bu. Siz doktoru çağırdığınızda o, icâbet eder gelir; fakat, "Bana şu ilaçları ver" dediğiniz zaman, doktor o ilaçları size aynen vermeyebilir; neyi uygun görüyorsa onu verir ve uygun görmediğini de vermez, ya da daha iyisini, daha faydalısını verir. Teşbihte hatâ olmasın, Cenâb-ı Hakk da kulun dualarını her zaman duyar, duyduğunu duyurur ve onun kalbine huzur verir; çünkü O, insana şah damarından daha yakındır. Fakat, hikmetinin muktezası olarak, kulunun her istediğini vermeyebilir; bu vermeyiş, bazan kulun yararına olacağı, bazen de ileride daha faydalı şekliyle vereceği içindir. Sonra, mülkün sahibi O'dur ve mülkünde dilediği gibi tasarruf eder.. lütfu da hoştur, kahrı da. O, abes iş yapmaz; her yaptığında bir değil, bin hikmet vardır.

Ayrıca kat'iyyen bilinmelidir ki, dua da namaz gibi bir kulluktur; sâfiyane, hâlisane, garazsız, ıvazsız, karşılıksız ve dünyâda peşin bir netice beklemeden yapılmalıdır. İnsan, saf ve dupduru bir gönülle O'na teveccüh edip, rızasını aramalıdır. Ama O, bazen lütuf ve keremiyle ihsanlarda bulunup kulunu hoşnut edebilir... Bu sebeple de, hemen neticesi alınsın ve çarçabuk hedefe nail olunsun diye yapılan dualar kabûl görmeyebilir; hâlis ve safî olmadıkları için, kabul noktasına yükselmeleri mümkün olmayabilir...

Peşin ücretler için ısrarla dua edilmemeli, ama, Hak kapısında devam ve sebatta mutlaka ısrarlı olunmalıdır. Rabbine ilticadan bir ân dûr

olmamak, daima hayırlı olanı istemek, günahların yaprak gibi döküldüğü, fazilet ve insanî değerlerin ziyadeleştiği o kapıda sadakatte bulunmak, sebat etmek ve imtihanda olduğumuzu unutmayarak neticeleri Ahiret'te beklemek, samimî kul olmanın gereğidir.

c. Nezd-i Ulûhiyet'te makbûl kimselerin duası alınmalıdır.

Nezd-i Ulûhiyette kıymet ifade eden duası makbûl kimselere müracaat edip dua etmelerini istemek, çok önemli ve yararlıdır. Nitekim, Efendimiz'e (sallallahu aleyhi ve sellem) bu şekil müracaatlar çok olurdu: Ahmed İbn Hanbel, Ebu Davud ve Taberanî'nin rivayetlerinde Ümmü Hani (radıyallahu anh) naklediyor: "Allah'ın Resûlü'ne mecnun bir çocuk getirildi. Efendimiz ona dokunup, "Çık ey Allah'ın düşmanı." buyurdu; sonra, çocuğun yüzünü yıkayıp dua etti ve çocukta hiç bir şey kalmadı." Biz de, hüsn ü zannımız olan böyle kimselere müracaat eder, onlardan dua dileriz. "İnşaallah Cenâb-ı Hakk da şifa ihsan eder."

Cinlere maruz kalındığında hemen cinlerle uğraşanlara gidecek olursak, bu bizde evhama yol açar ve kuvve-i maneviyemizi kırabilir.. sonra, başkaları tarafından istismar da ediliriz. Ona gider iki muska, berikine gider iki muska alır ve zavallı hastayı muska hamalı haline getiririz. Bu muskalardan bir tanesi kaybolacak olsa, hasta titremeye, korkmaya başlar ve ümitsizliğe düşer. Yani, şifa bulayım derken, daha fazla rahatsızlıklara düçar olur. Bu sebeple, dua ettirmek en iyisidir. Abdullah İbn Amr (radıyallahu anh), çocuklarına dua öğretir, bilmeyenlerin de üzerine yazıp, kordu. Sonra, bu işe de çok bel bağlamamak lâzımdır. Zira, sâhih hadis kaynaklarının rivayetine göre Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), 70 bin insanın sorgusuz-suâlsiz Cennet'e gireceğini müjdelerken, bunları, pazubent bağlamayanlar, teşe'üm, tefe'ül ve muskaya itibâr etmeyip Allah'a mütevekkil olanlar diye saymaktadır. Onun için, hem duayı bırakmamak, hem de Allah'a (celle celâlühu) tevekkül etmek en iyisidir.

d. İnançlı psikiyatrist ve hekimlere gidilmelidir.

Bu mevzûdaki diğer tavsiyemiz, materyalist ve inkârcı olmayan ve ruhlara, cinlere ve onların tesirlerine inanan ehil psikiyatrist ve hekimlerimize gidilmesidir. Fakat inanmayan ve kalb ve ruhun gıdasızlığından ve

tatminsizlikten dolayı vicdan ve duyguları arasında muvazene kuramayıp düal yaşayan hekimler, habis ruhların hücumuna uğrayanları daha çok bataklığa teşvik edip, bunalımlı, stresli kimselere, "Git, kadınlarla münasebet kur, ye-iç, eğlen ve kötü düşüncelerini atmaya çalış." demektedirler. Böyle bir tavsiye, susuzluktan yanıp kavrulmuş birisine, "Biraz daha yan." diye deniz suyu vermek gibi bir şeydir. Zaten, hastayı hasta eden, kalbinin bağırsaklarına yedirilmesi, düşünce hayatının ölüp sönmesi ve habislerle düşüp kalkmasıydı. Evet, böyle düşünen tıp da, tabip de tek gözlü sayılır; kaybettiği diğer gözünü bulunca, o da ilerde müstakim görmeye başlayacaktır...

e. Ayetü'l-Kürsî, Muavvizeteyn vb. dualara müracaat edilmelidir.

Evvelâ, Allah'a (celle celâlühu) sığınma, O'na dehâlet etme ve himayesine girme, bu mevzûda en önemli yeri olan bir husustur. Allahu Teâlâ'nın Kur'ân'da kullarına emrettiği de budur: "Sana şeytandan (şeytânî) bir dürtü olacak olursa, hemen Allah'a sığın" (Fussilet, 41/36); yâni "Eûzü billahi mine'ş-şeytâni'r-racîm" de! Bu arada, Müminûn suresi 97 ve 98'nci âyetlerinin ezberlenip okunmasını da tavsiye edip geçelim.

Ayetü'l-Kürsî, Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) tarafından bizzat tavsiye edilmiştir. Sahabi, zekat malına el uzatmak isteyen insan suretinde bir habis ruhu yakalamıştı. O habis ruh, kurtulmak için "Bırak beni, sana bizden kendini koruyacak dua öğreteyim: O, Âyetü'l-Kürsî'dir." demişti. Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) de, "O yalancıdır, fakat bu defa doğru söylemiş" şeklinde tenvirde bulunmuşlardı.

Efendimiz'e (sallallahu aleyhi ve sellem) yahudiler tarafından sihir yapıldığında Muavvizeteyn, yani Felak ve Nâs Sûreleri okunarak sihir çözülmüştü. Ayrıca Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), Aişe Validemiz'in (radıyallahu anh) beyânıyla, sabah-akşam "üçer defa Felâk ve Nas sûrelerini okur, birbirine birleştirdiği avuçlarının içine üfler ve her defasında ellerini vücudunun erişebildiği yerlerine sürerdi." Yine, Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), sabah-akşam üçer defa "Bismillâhillezî lâ yedurru mea'smihî şey'ün fi'l-ardı velâ fi's-semâi ve hüve's-Semîu'l-Alîm" بِسْمِ اللهِ الَّذِي لاَ يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلاَ فِي السَّمَآءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ derdi ki –biiznillah– felce ma-

ruz kalmamanın teminatıdır. Yine, "Eûzü bi-kelimâti'llâhi't-tâmmeti min külli şeytânin ve hâmmetin ve min külli aynin ve lâmmetin" أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللهِ التَّامَّةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لاَمَّةٍ de, tavsiye ve tecrübe edilen dualar arasındadır.

İmam-ı Gazalî'nin bu husustaki tavsiyesi, 1 kere Bismillâhirrahmânirrahîm, 10 kere Allahü Ekber, 19 defa *"Lâ-yüflihu's-sâhiru haysu etâ"*; ve "min şerr'in-neffâsâti fil'ukad"[132] okumaktır.

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَللّٰهُ أَكْبَرْ، اَللّٰهُ أَكْبَرْ، اَللّٰهُ أَكْبَرْ، اَللّٰهُ أَكْبَرْ، اَللّٰهُ أَكْبَرْ، اَللّٰهُ أَكْبَرْ، اَللّٰهُ أَكْبَرْ، اَللّٰهُ أَكْبَرْ، اَللّٰهُ أَكْبَرْ، اَللّٰهُ أَكْبَرْ،

وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَى.مِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ

Bir başka zâtın tavsiyesine göre, her defasında önce bir yudum su, çay, ya da çorba içip, arkadan bir defa yukarda geçen bu iki âyet okunmalı ve bu okuma bu şekilde 19 defa tekrarlanmalıdır.

Bu mevzûda daha pek çok dualar vardır ki, hadîs kitaplarına bakılmalı veya ehline sorulmalıdır. Ayrıca Ashab-ı Bedr, Cevşen ve Kaside-i Bür'e de tavsiye edilebilir.

f. Dualarla cinlerden ve habis ruhlardan kurtulanlara misâller:

1. Yakınlarımdan biri felç olduğunda, kendisine bir hafta Kaside-i Bür'e okunmuştu; Allah'ın (celle celâlühu) izniyle bir hafta sonra düzeldi.

2. Çok sevdiğim bir arkadaşımın hanımında evlenir evlenmez cinnet emâreleri baş göstermişti. Kaskatı kesilip, gözleri dönüyor ve "Geldiler" diyordu. Gitmedikleri hekim kalmadı; Prof. Ayhan Songar da bir hayli meşgûl oldu. Sonra, Allah (celle celâlühu) başka bir yerden kapı açtı ve böyle ârızalı, malûl kimselere okuyan bir hoca efendi, bir ay gelip, bu kadına okudu ve biiznillâh hasta belli ölçüde ifakat buldu. Bir defasında Ashab-ı Bedr'in isimlerini de yanıma alarak, hastanın beyi olan arkadaşımı ziyaret etmek istedim. Ben daha merdivenlerden çıkarken kadın, "Hoca geliyor, onun da iflahını keseceklermiş." diye bağırmaya başladı. Ben içeriye girmedim; Ashab-ı Bedr'in isimleri bulunan kâğıdı arkadaşa verdim ve o da götürüp onu kadının üzerine bırakıverdi. Sesi aşağıya kadar gelen hemşi-

132 Bkz. Tâhâ, 20/69; Nâs, 113/4

remiz şöyle diyordu: "Niye kaçıyorsunuz? Hz. Hamza geldi diye mi?" Bunu nasıl izah eder ve hangi maddî sebebe bağlarsınız, bilemeyeceğim..! O mübarek hemşiremiz, şu anda tamamen iyileşmiş durumdadır.

3. Şimdi de, bir arkadaşımızın bir kaç müşâhedesini bizzat kendi ağzından nakledelim:

"İzmir-Balçova'da vazifeli iken, 18 yaşlarında, sosyeteye mensup oldukları belli iki genç yanıma geldi. Biz camiden çıkmıştık; onlar da dışarıda bekliyorlardı. Yüzlerinde bir korku ve telaş emaresi hissettim. Ürkek bir tavırla yanıma sokulup. "Biz falan semtte erkekli-kızlı ruh, cin çağırma seansları düzenliyorduk. Geliyor, fincanlarımızla oynuyor ve harflerle konuşuyorlardı; biz de eğleniyorduk. (Ruh çağırmaya zaten 'sosyete çerezi' dense yeridir.) Sonra bıraktık. Fakat, bu işe ara verdiğimizden bu yana ruhlar, gece gündüz peşimizi bırakmaz oldular; bilhassa geceleri çok rahatsız ediyorlar. Yataklarımızı hareket ettiriyor, dolaplarımızın kapaklarıyla oynuyorlar; perişan olduk. Ne yapacağımızı bilemediğimizden camiye geldik" dediler. (Ah, doğumlarda, düğünlerde, ölümlerde ve darda kalınınca akla gelen camiler ve neslimiz!) Sonra, birden dedi ki: "Biliyor musunuz, şu anda bile ilerde şu ağacın altındaki taburenin üstünde bulunuyorlar." Ben "Gelin, camiye girelim." dedim. (Tek barınak, tek sığınak Allah'ın evleri...) Girdik ve uzun boylu konuştuk. Malûmatım olduğu kadarıyla, bunun tehlikeli bir iş olduğunu, iman ve irfanla, ilmî ve dinî meselelerle meşgûl olmakla bu rizikolu badirenin atlatılabileceğini söyledim ve bazı dualar yazıp verdim.

"Akşam evimde odama çekilmiş kitap okuyordum. Bir ara salonda birbiriyle oynaşıp duran oğullarım odama gelip, "Baba" dediler, "yan odada ışık yandı, duvarda dolaşanlar var."

Meseleyi anlamıştım. Gündüz, ellerinde oyuncak olmaktan kurtardığım gençlerin intikamı alınmak isteniyordu. Akılları sıra bana gözdağı vereceklerdi. Masamın üzerinde bulunan dua kitabını aldım ve Ashab-ı Bedr'in isimlerini okumaya başladım. Daha ben okurken ışıklar söndü ve duvarda dolaşanlar kayboldu. Belli ki, benden hoşlanmamışlardı."

4. İzmir'in Altındağ semtinde cami görevlisi olarak vazife gören bir arkadaş da şunları anlatmıştı:

"Her minareye çıkışımda, arkamdan gelen takunya sesleri duyardım. Bilhassa akşamları daha sık oluyordu. Akşam ve yatsı namazlarından sonra cemaat dağılıp da cami boşaldığında, ışıkları söndürüp kapıyı kapamak üzere harekete geçerdim. Çok kere ben daha düğmeye dokunmadan ışıklar sönüverirdi. Bu o kadar uzun süre devam etti ki, dayanamadım, vazifemi başka bir camiye naklettirdim."

5. Havran'ın Çakırdere köyünden bir köylü de, başından geçen bir hâdiseyi şöyle nakletmişti:

"Bir yaz gecesi, tarlaları domuz sürülerinin zararından korumak gayesiyle, köyde âdet olduğu üzere tarladaki kulübemde kaldım. Yalnızdım. Yakınımda da kimsecikler yoktu. Yanımda tüfeğim olduğu halde yatağa uzanmış, duruyordum. Bir ara kapı açıldı. Gecenin yarısında kim gelmiş olabilir diye hayret ve şaşkınlık içinde kapıdan gelene bakarken, bir de ne göreyim: Gelen bizim hanım, elinde de fener. Bu kadar uzak mesafeden ve böyle geç vakitte hanımımın gelmesi mümkün değildi. Aklıma geldi ve bildiğim duaları okumaya başladım. Gelen, arkasına dönüp gitti. Giderken kapıyı kapatmayı da ihmal etmedi!"

6. "Bir türlü geçmek bilmiyordu" diye başlıyor bir başkası.. ve devam ediyordu: "Her çareye baş vurdum. Doktor doktor dolaştım. Yapılan müdahaleler geçici oluyor ve bir müddet sonra siğiller teker teker ellerimde belirmeye başlıyordu. Birisinin tavsiyesiyle, şimdi hatırlayamayacağım bir dua okudum. Ertesi gün ellerim tertemiz hale gelmişti. Hatta o sıralarda, aynı dertten rahatsız bir gence de o duayı tavsiye etmiştim. Birkaç gün sonra karşılaştığımızda ellerini göstermiş ve "işte, hepsi geçti." demişti."

Bu ve bunlara benzer yüzlerce hâdise vardır ki, hiç birini madde ile izah mümkün değildir. İlim adamlarımıza düşen vazife, bunları toptan inkar edip görmemezlikten gelmek yerine, bu çeşit tedavilerin de kendi çapında bir ilim olabileceğini kabûlle, meseleye bir de bu açıdan yaklaşmalarıdır. Vakıaları görmemezlikten gelmenin kimseye fayda getirmeyeceği ve böyle davranmanın ilim ve fenle uzaktan yakından bir alâkasının bulunmadığı, bilhassa günümüzde artık herkesin mâlumu olan bir husustur.[133]

---

133 *İnancın Gölgesinde*, 1/163

3. ŞEYTAN VE ONDAN KORUNMA

Şeytanlar yapıları ve vazifeleri itibariyle ayrı ayrıdır: Bazı şeytanlar, insanın kanı içinde dolaşırlar, bazıları insanın abdestiyle uğraşırlar, bazıları da insanın namazına musallat olmaya çalışırlar. Şeytanla ilgili ayet ve hadisler yorumlanırken, onların ayrı ayrı kategorilere girdikleri daima göz önünde bulundurulmalıdır.

İnsanın namazına musallat olmak isteyen şeytanlar, hadislerin anlattığına göre, ezan okunurken insandan uzaklaşırlar. Namaza durulduğunda döner yeniden gelirler. Kamet başlayınca yine kaçarlar. Cemaat namaza durunca yine gelir ve namaz kılanlara, o güne kadar hatırlamadıkları pek çok şeyi hatırlatarak namazın içine girerler.

Tabii, şeytan her namaza müdahale edemez. Bunu şöyle bir benzetme ile anlatabiliriz: Nasıl ki, havada mevcut mikroplardan bazıları tozları kullanır ve onları binek edinerek değişik yerlere ulaşır ve kendileri için elverişli muhitlere konarak oralara yerleşirler. -Onun için bugün modern hastahanelerde tozlar yok edilerek bir ölçüde mikropların intikali önlenmeye çalışılmaktadır-. Bunun gibi şeytanların bazıları vesvese yoluyla insanın içine girmeye ve orada yerleşmeye çalışır.. eğer insan, daha başta dua ile, dinin hükümlerini tam yaşamakla vesveseyi belli bir yerde tecride tâbi tutabilirse, şeytanın içine girmesini engellemiş olur. Abdestin tam ve mükemmel alınması, abdeste musallat olmak isteyen şeytana sed olacağı gibi, hakkına riayet edilerek kılınan namaz da, namaza musallat olmak isteyen şeytana karşı bir mahfazadır. Hatta namazdaki secde, tek başına şeytanı uzaklaştırmaya yetecek bir potansiyel güç demektir. Kul secde edince şeytan: "O secde etti kurtuldu, ben secde etmedim kaybettim." deyip başına toprak saçtığını Hz. Sâhib-i Şeriat söylüyor.

Ben, ihlas ve samimiyet içinde okunan ezanlar esnasında köpeklerin havlamaya başladığına çok şahit olmuşumdur. Öyle ki, bazen köpekler ezanla beraber havlamaya başlar ve ezan bitince de susarlar. Onların bu davranışlarından, kendimce hep şu manayı çıkarmışımdır: Köpekler nasıl zelzele gibi hâdiseleri bizlerden önce hissetme melekesine sahiptirler, öyle de bizim muttali olamadığımız buutları görme hassasına da malik oldukla-

rından, ihtimal, onlar, ezan okunurken kaçmakta olan şeytanları bu hassaları ile görüyor ve onun için de o garip havlamayı yapıyorlar.

Şeytanlara karşı bizi koruyan melekler de vardır. Ancak onların korumalarına bizim de yardımcı olmamız gerekmektedir. Eğer onlar ciddiyet, samimiyet, haya, edep istiyor ve korumalarına, bizim böyle olmamızı birer şart-ı âdi kabul ediyorlarsa, bizler de ancak, onların isteklerini yerine getirmekle koruma altına alınabiliriz.

"Cennette seninle beraber olmak istiyorum." diyen sahabeye Allah Resulü, "Çok secde ile bana yardımcı ol." buyurmuştu. Ve yine meşhurdur, biri: "Dede himmet.", o da "Oğul gayret!" demiş.[134]

4. ŞEYTANIN BIZIMLE UĞRAŞMASINA NASIL ENGEL OLACAĞIZ?

Allah'a sığınma, O'na iltica etme, şeytanın azdırması ve saptırmasına karşı en önemli bir sığınak ve dinamiktir. Bu dinamiğin behemehal kullanılması şarttır. Rabbim, bizlere, "Kulun Allah'a en yakın olduğu hal secde halidir." sırrını temsille, başımızı yere koyup, "Allah'ım Senden Sana sığınır, yani Celal ve Ceberruyetinden, Rahmet ve Rahmaniyetine sığınırım, şeytandan da Sana sığınırım." dedirtsin ve bizi muhafaza buyursun. (Prizma, 1/155)

5. ŞEYTANIN ŞERRİNDEN KORUNMAK İÇİN HANGI DUALAR OKUNMALI?

Şeytanın şerrinden korunmak için her zaman ve zeminde dua edilmeli ve ihmâl edilmemelidir.

Kavlî dua denince tabiî olarak Allah Resûlü'nün (sallallahu aleyhi ve sellem) bu konuda söylediği dualar akla gelmektedir. Efendimiz'den (sallallahu aleyhi ve sellem), şeytandan Allah'a sığınma adına, çeşitli vesilelerle şeref-sudûr olmuş birçok dua vardır. Yemekte, tuvalete girerken, ailesiyle müna-

---

134 *Fasıldan Fasıla*, 2/335

sebet esnasında vs. bunların hepsini teker teker ele alıp anlatma bu sohbetin çerçevesini aşar. Onun için Allah Resûlü'nün (sallallahu aleyhi ve sellem) şeytandan korkulduğunda söylenmesi için talim buyurduğu duayı örnek olarak zikredip sair şeyler için bu konuda yazılmış duaların derlendiği dua mecmualarına veya müstakil kitaplara müracaat etmenizi tavsiye ederim.

Allah Resûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) şeytandan korkulduğunda şu duayı talim ederek bize tahassün yolunu göstermektedir: "Ya Rahman! Ne bir iyinin ne de bir kötünün kendilerini aşamayacağı, Allah'ın yarattığı, zürriyet halinde her tarafa saçtığı ve kusursuz meydana getirdiği şeylerin şerrinden, gökten inen ve oraya yükselen şeylerin şerrinden, Allah'ın yerde yarattığı ve yerden çıkan şeylerin şerrinden, gece ve gündüzün fitnelerinden -hayırla gelenler müstesna- meydana gelen hâdiselerin şerrinden, Allah'ın tastamam kelimelerine ve vech-i kerimine sığınırım."

Can evinden vurulan, mescidinin, minberinin, mihrabının yolunu unutan, küfür ve dalâlet vadilerinde bocalayıp duran ve bocaladıkça batan 20. asrın perişan, derbeder ve bir o kadar da ellerinden tutulmaya muhtaç nesillerine Rabbim inayet buyursun! Onları insî, cinnî şeytanların ve onların avenelerinin şerrinden muhafaza buyursun!.. Âmin![135]

---

135 *Prizma*, 1/159

Yedinci Bölüm

DUANIN KABUL EDİLMESİNİN ŞARTLARI

DUANIN KABUL EDİLMESİNİN ŞARTLARI

1. CEMAATTE RAHMET VE CEMAATLE DUALARDA MAKBÛLİYET VARDIR

Hadîsin beyanıyla, Allah'ın rahmeti cemaatle beraberdir. Cemaat üzerinde dolaşan bir bulut, âdeta altına girene rahmet yağdırır. Bir kişinin duası, sadece bir ferdin duası olup, taşıdığı rahmet damlaları da o kadardır. Halbuki, tam olarak ittihat etmiş, ağız gönül birliği içindeki bir cemaatin duasının karşılığı, tek tek her ferde inen miktarın kat kat üstündedir ve sağanak sağanaktır. Eğer rahmete açık semereli bir ağaç olmak istiyorsanız, orman içinde bir ağaç olmaya bakınız; tek başınıza kaldığınızda hiçbir rahmet düşmez.. kuruyup gidebilirsiniz; ama ormana mutlaka rahmet inecek ve siz de o rahmetten bol bol yararlanacaksınız. Yine diyelim ki, siz bir sivilsiniz, silahınız yok; kuvvet ve kudretiniz de sermayeniz kadar.. Oysa, askerde tek başınıza bile olsanız, iktidarınız, silahınız, ferdî kabiliyet ve cesaretinizin yanısıra, içinde bulunduğunuz birliğin kuvvet ve iktidarını da yanınızda bulur ve yerinde bir paşayı, hattâ bir orduyu bile esir edebilirsiniz.

İster hayır adına, isterse şer adına olsun, her hal û kârda cemaatin işgücü ve te'siri her türlü tasavvurun üstünde olduğu gibi, böyle bir şahs-ı manevinin Allah'a teveccüh edip yalvarması da, Cenâb-ı Hakk'ın rahmetini ihtizaza getirmesi ve İlâhî imdada vesile olması bakımından çok önemlidir. Hattâ o kadar ki, ehl-i dalâlet bile bir cemaat halinde dua etse, bazı ahvalde sizin tek başınıza yaptığınız duaları geri çevirebilir. O halde,

dalâlet cemaatlerine karşı mukabele ve mukavemet edebilmek için, müminlerin de cemaatleşmeye, cemaat halinde müdafaaya ve cemaat ruhuyla duaya ihtiyaçları vardır.

Cemaat içinde bulunmanın bir büyük faydası da şudur: Kişinin masiyetleri, günahları, dualarının kabul semasına yükselmesine engel olabilir; cemaatin dualarının kabul olacağı ise, kat'i gibidir. Bir kutsî hadiste Allah (celle celâlühu) şöyle buyurur: "Hümü'l-kavmü lâ yeşkâ bihim celîsühüm: هُمُ الْقَوْمُ لاَ يَشْقٰي بِهِمْ جَلِيسُهُمْ Onlar öyle bir cemaattir ki, onlarla bir arada bulunan bedbaht olmaz." Evet, gül bahçesinde bulunan, hiç olmazsa o bahçenin kokusundan istifâde eder.[136]

2. HİCRAN Kİ EN MÜESSİR DUADIR

... Evet, perişan milletimiz ve sizin gibi düşünen perişan milletler için ızdırap içinde yatıp kalkma, ızdırapla inleyip durma, öyle müthiş bir duadır ki, bin rekat namaz kılsanız, hatta bu namazı Ka'be'de eda etseniz bin defa tavafta bulunsanız, sonra da el açıp yalvarsanız yine ızdırap duasının ve muzdaribin duasının seviyesini tutturamazsınız. Evet ızdırapda ağzınızı açıp "Ya Rabbî" demediniz ama, ızdırabınız size uyumayı haram kıldı. Sabaha kadar fasılasız düşünüp durdunuz. "Ah benim Türkistan'daki kardeşlerim, ah benim Afganistan'daki kardeşlerim! Kimbilir yine hangi bacımın baş örtüsüne el uzatıldı? Kimbilir nerede hangi anam, kıstırıldı ve ırzına tecavüz edilmek istendi? Cumâbâlâ'daki kardeşlerim, Gümülcine'deki kardeşlerim, Sofya'daki kardeşlerim, İskeçe'deki kardeşlerim!. Ve camilerin izi bile kalmayan o koca sultanların camilerle donattığı Kavala'daki kardeşlerim! Ve daha neredekiler neredekiler..."

Evet ızdırap öyle müthiş bir duadır ki, bu dua Allah'a doğru teveccüh ederken, bütün gök ehli "âmin" der. Izdırap, müminin kıymetler üstü kıymete ulaştığı bir andır. Ve o an mutlak duayla daha da verimlileştirilmelidir. O ân ki, insanın şakakları zonklar, kasıklarına sancı girer ve ellerini kasıklarına koyup ızdırapla döner. Çünkü o anda din kardeşleriyle ve kendi gibi düşünenlerle beraberdir. Zaten biz de, bunu gerçekleştirmek için

136 *İnancın Gölgesinde*, 2/173

varız. Bunu yapamayacaksak bizim için yerin altı da birdir, üstü de birdir. Zilletle yaşamaktansa; yani, benim insanımın, benim milletimin hakkına tecavüz edilecek de benim elimden bir şey gelmeyecekse bizim için yerin altı yerin üstünden daha hayırlıdır.[137]

3. "BİZİ MÜTTAKİLERE İMAM KIL, " DUASI

"Cenâb-ı Hakk, vermek istemeseydi istemeyi vermezdi." prensibinden yola çıkarak, وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَاماً "bizi müttakilere imam kıl." duasını bize tâlim edip öğrettiğine göre, eğer kavlî ve fiilî duamızı tam yapabiliyorsak, istediğimizi bize vereceği muhakkaktır. Şimdiye kadar O'nun ilâhî adaleti ve engin rahmeti hep böyle cereyan etmiştir ve edecektir.[138]

4. BEKLENTİLER VE ÖTESİ

Bazen çok küçük şeyler, insana çok büyük sevaplar ve hayırlar kazandırabilir. Beklediğiniz, hatta beklemediğiniz neticeleri, onunla bulabilirsiniz. Tıpkı dualarda olduğu gibi.. evet Kur'ân'ın ifadesiyle "*min haysü la yahtesib*; مِنْ حَيْثُ لاَ يَحْتَسِبُ ummadığınız yerden" (Talak, 65/3) hadd ü hesaba gelmez nimetlerle karşı karşıya kalabilirsiniz...

Zira biz biliyor ve inanıyoruz ki, biz ne istersek isteyelim Rabbim hakkımızda hayırlı olanı nasip edecektir. Mesela; siz dua dua yalvarır, yakarırsınız; "bana dünyayı ver Allahım." dersiniz. Ama istediğiniz manada bir dünya sizin hakkınızda hayırlı olmadığı için, Rabbim sizi "kut-u lâ yemut"la yaşatır. Ama öte yanda, berzah hayatınızı cennet haline getirir. Dahası, cennette "gözün görmediği, kulağın işitmediği, beşer kalbine hutur etmeyen nimetlerle" sizi serfiraz kılar.

Ve yine, "Allahım sâlih çocuklar ihsan eyle." der, durmadan yalvarıp, yakarırsınız. Fakat "evlâdınız ve mallarınız sizin için bir imtihan vesilesidir." ayetinin ifade buyurduğu hakikat açısından, Rabbim -ihtimal- o imtihanı kaybedeceğiniz için, ya da bilemediğiniz sair hikmetlerinden dolayı,

---

137 Sonsuz Nur, 2, /227-228
138 *Fasıldan Fasıla*, 2/229

dünyada çocuk ihsan etmez. Ama ahirette Kur'ân'ın "vildanün muhalledun" dediği, çevrenizde "lü'lü, mercan" gibi koşuşturup duran, baktıkça içinize inşirah veren çocuklar ihsan edebilir.[139]

5. FREKANS PAYLAŞIMI

Ben dualarımı kesmiş ve ümidimi yitirmiş değilim. Bundan sonra da dua etmeye devam edeceğim. Edeceğim ama, benim kendilerine dua ettiğim şahıslar, kendileri hakkında da en az benim kadar dua etmiyorlarsa, benim duamın ne ehemmiyeti olur ki.? Yani onlar "Allahım rahat yaşayacağımıza bizi ihlâslıca yaşat! İmkânlar içinde yüzeceğimize bize hasbîlik lütfeyle! İnsanların gönüllerini fethetme duygusuyla bizleri donat!" demiyorlarsa, ben dua etsem ne olur, etmesem ne olur! Veya onlar, benim dediğimin tersini istiyorlarsa, mal-mülk-menal diyorlarsa, daha liseyi bitirmeden, bir an evvel okulu bitirip evlensem diye düşünüyorlarsa, ben onların ihlâs ve samimiyetleri adına dua etsem ne olur, etmesem ne olur!. Yahut benim -yeminle ifade edebilirim- her gün ihmal etmeden kendileri için "*Allahümme ic'alnâ min ibâdike'l-muhlisîne'l-muhlesîne'l-müttekîne'l-verîîne'z-zâhidine'r-râdine'l-mardiyyîne'l-mahbûbîne'l-muhıbbîne'l-mukarrabîne,*" اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِي مِنْ عِبَادِكَ الْمُخْلِصِينَ الْمُخْلَصِينَ الْمُتَّقِينَ الْوَرِعِينَ الزَّاهِدِينَ الرَّاضِينَ الْمَرْضِيِّينَ الْمَحْبُوبِينَ الْمُحِبِّينَ الْمُقَرَّبِينَ "Allahım! Bizleri ihlâslı; ihlâsın zirvesine erdirilmiş; kılı kırk yararcasına takva hayatı yaşayan; zühdü esas edinen; Sen'den razı olmuş, Senin de kendilerinden razı olduğun; Seni deli gibi seven, Senin de kendilerini sevdiğin, kurbiyetine mazhar olmuş kullarından eyle!" dememe mukabil, onlar bunu hayatlarında bir kere dahi demiyorlarsa, duygu ve düşünce itibariyle hep başka başka kurgu ve hayallerle yaşıyorlarsa, "ah bir cismânî zevk" deyip, hizmeti tâlî bir iş olarak görüyorlarsa ve ancak atmosfer hazır hâle getirildiğinde, altlarına araba, ceplerine telefon konulduğunda Allah'ın dinine hizmet ediyorlarsa, ben dua etsem ne olur, etmesem ne olur?[140]

---

[139] *Fasıldan Fasıla*, 3/146
[140] *Fasıldan Fasıla*, 3/154

Sekizinci Bölüm

ALLAH RESÛLÜ'NÜN DUA İKLİMİ

ALLAH RESÛLÜ'NÜN DUA İKLİMİ

Dua, bir ibadettir, dua kulluğun özüdür, dua Rabbe dönüş ve yönelişin adıdır. Kulluktan bahsedilen bir yerde, duadan bahsetmemek mümkün değildir. Zaten, Allah (celle celâlühu) da "Duanız olmazsa ne ehemmiyetiniz var!" (Furkan, 25/77) buyurmuyor mu? Ve "Dua edin kabul edeyim." (Mü'min, 40/60) diyen de bizzat kendisi değil mi?

Dua, Allah'la (celle celâlühu) kul arasında kuvvetli bir bağdır. Başka bir ifade ile, kulun düşüncesinin Rabbe takdim edilmesi şeklidir Dua. Kul erişemeyeceği ve iktidarıyla elde edemeyeceği her şeyini, mutlak iktidar sahibi olan Kadîr-i Mutlak'tan ister; işte bu isteğin adıdır Dua. O, helezonlar hâlinde kuldan Rabbe yücelen tatlı bir nağmedir ta arşa kadar...

Günümüzde, sadece beş vakit namazın veya belli bir kısım ibadetlerin sonuna sıkıştırılarak küçültülen dua, gerçekte hayatın ve hayat ötesinin en büyük lâzımıdır. Hayatı, duasız düşünmek mümkün değildir. Yaşadığımız hayat, baştan sona kadar duadan ibarettir. Dua, Rıza-i İlâhî'nin şifresi ve cennet yurdunun da anahtarıdır. Yine dua, "abd"den Rabbe yükselen kulluk nişanı, Rab'den "abd"e inen rahmet simgesidir. Daha doğrusu o, Allah'la (celle celâlühu) kul arasında olan münasebetin tam odak noktasıdır. Dua, bir cihetten ibadet, bir başka cihetten imkân âlemi ile lâhut âlemini birleştiren ulvî bir miraçtır. İnsanı merdiven merdiven Hakk'a yücelten mukaddes bir miraç!

Rahmet elinin üzerimizde dolaşması, dua sayesindedir. Dua, aynı zamanda gazabın da paratoneridir. Evet, hakkımızda rahmeti ve rızayı celp,

gazap ve öfkeyi def edecek olan müessir bir ubudiyettir dua. Çok defa beşer imkânının tükendiği noktada dua şuuru -keşke tâ baştan olsa!- başlar. Hadizatında, ona başlangıç ve bitiş noktası tespit etmek, ya yoktur veya imkânsızdır. Çünkü duadan müstağni olacak bir ânı yoktur insanın. O hâlde kul, kendisinden tecellileriyle bir ân dûr olmayacağı Rabb'ine, duadan da bir ân dûr olmaması lâzımdır. Zira Rabbin kapısına dua ile varılır, o kapıda dua ile konuşurlar ve rahmeti hakkımızda sağnak sağnak celbeden de duadır.

Bize bakan yönüyle dua, istemektir. Biz maddî-manevî ihtiyaçlarımızı isteriz Rabb'imizden. Ne var ki, çok defa istediğimiz şeyi de, isteme şeklini de bilemeyiz, bilemeyiz de istemede bile sû-i edebde bulunuruz Zât-ı Zülcelâl'e karşı. İstenilen şeyleri, Mutlak İrade sahibinin iradesi istikametinde görmek istemeyip, kendi arzumuz istikametinde diler dururuz. Bundan dolayı da her istediğimizin âcilen yerine getirilmesini, yerine getirilmeyen arzularımızın da reddedildiğini düşünerek me'yûs oluruz. Daha açık bir ifade ile, mutlak iradeyi, her zaman kendi cüz'î irademizin peyki olarak görmek isteriz. Bütün bunlar, dua âdap ve terminolojisine zıt olan şeylerdir. Bu niyetle yapılan dualar, Allah'la (celle celâlühu) kul arasında râbıta olmaktan çok uzaktır. Onun âdap ve erkanına riayet ise, icabete vesile olacak şartlardan birisi, belki de en birincisidir.

Dua, bazan ciddî bir istek ve iştiyak halinde sırf bir mülahaza olarak kalpten yükselir. Bu durumda kul, hiçbir şey söylemez. Belki dudakları bile kıpırdamaz; ama O Allâmü'l-Guyûb'un, hâline nigahbân olduğunu bilerek, tam bir tevekkül içinde bulunmaya çalışır ve bulacağını bulur. Tıpkı Hz. İbrahim Aleyhisselâm'ın ateşe atıldığı andaki durumu gibi. Bütün imkânların kesildiği ve sebeplerin sükût ettiği bu noktada: "Ey ateş! İbrahim üzerine soğuk ve selâmet ol (İbrahim'i yakma)" (Enbiyâ, 21/69) ilâhî fermanı ona hiç umulmadık şekilde medet kaynağı olmuştur.

Kalpteki duyguların, lisan yoluyla Rabbe ulaştırılması; bu da duanın ikinci bir şeklidir. Burada kul, sadece hâlini arz eder, fakat isteğini dile getirmez. Bazen de, hem halini arz eder hem de isteğini dile getirir. Kur'ân, peygamber dualarından her ikisini de misâl olarak seçmiştir ki, birinciye Hz. Eyyûb Aleyhisselâm'ın: "Ya Rabbî! Zarar bana dokundu ve Sen

Erhamü'r-Râhîminsin" (Enbiyâ, 21/83) duasıyla, Hz. Yûnus Aleyhisselâm'ın: "Senden başka hiçbir ilâh yoktur. Hakikat ben haksızlık edenlerden oldum" (Enbiyâ, 21/87) duası gibi.. ikinci duruma da Hz. Zekeriyâ Aleyhisselâm'dan misâl verilmiştir ki, O da, Rabb'ine: "Ey Rabbim! Bana yüce katından temiz bir nesil bağışla. Muhakkak ki Sen duaları işiticisin." (Âl-i İmran, 3/38) diyerek duada bulunmuştu.

Ayrıca Kur'ân-ı Kerîm'in, dua mevzûu üzerinde ısrarla durması ve yapılacak duaları Efendimiz'e bizzat ta'lim buyurması, meselenin ehemmiyetini göstermesi bakımından çok önemlidir. Böyle olmasaydı, Kur'ân-ı Kerîm, yüzlerce âyet-i kerime ile, dua meselesi üzerinde ısrarla durur muydu? Bunun dışında, Efendimiz'den rivayet edilen, yüzlerce, hatta binlerce hadîs-i şerif de duanın ehemmiyeti hakkında hem tahşidat yapıyor, hem de hayatın her faslında, yapılması gereken duaları bu ümmete ta'lim buyuruyor. O halde insan, duygu ve düşüncelerini birer istek halinde takdim ederken, bunu en iyi şekilde ifade etmek ve az sözle çok mana dile getirmek ister ki, bu hususta da ona en büyük yardımcı da başta Kur'ân-ı Kerîm, ikinci derecede de Hadîs-i Şeriflerde öğretilen dualardır.

Öyledir, çünkü bize istemeyi veren Zât, o dualarda nasıl isteyeceğimizi de öğretmektedir. Kendisine en güzel ve en müessir dualar öğretilen de, hiç şüphesiz Allah Resulü'dür. Zira, dua ile kapısı çalınan Zât'ı en iyi bilip tanıyan O'dur.

O, bir istikamet insanıdır. Zâten kulluk da istikamet demektir. Cenâb-ı Hakk: "Bana kulluk edin. Müstakim yol budur." (Yâsin, 36/61) derken bu hakikate işaret buyurmaktadır. Allah Resûlü'nün bütün hareketlerinde, bir ölçü ve denge vardır. O, cihanı fethedecek orduları şuraya-buraya sevk ederken, bir karıncayı dahi incitmeme prensibini de her zaman korumuştur. Hep sebeplere tevessül etmiştir; ama duayı da hiçbir zaman ihmal etmemiştir.

Gece-gündüz münacat ve inleme içinde geçen bir ömür görmek isteyen, Resûlullah'ın hayatına baksın! Baksın ve insanlık, duanın ne demek olduğunu, dua etmenin âdâbını ve duanın, insana maddî-manevî kazandırdıklarını görsün, görsün ve ibret alsın.

Yüzlerce insan, Efendimiz'in Dualarını bir araya getirip, dua mecmuaları te'lif etmişlerdir. Cenâb-ı Hakk, böyle bir lütfu, şu satırların yazarından da esirgemedi.. zaten o esirgemez! "Mecmuatü'l-Ed'iyyeti'l-Me'sûre" adı altında, Efendimiz'in Duaları bir araya getirildi. Mümkün mertebe, bu eser ebat olarak küçük tutulmaya çalışıldı. Bu mini esere bakanlar dahi göreceklerdir ki, duada dahi Allah Resûlü'ne ulaşmak mümkün değildir. Sanki O, hayatının her ânını dua ile geçirmiş gibidir. Bir insan, başka hiçbir iş yapmasa ve sadece dua etse, onun bir ömrü dolduran duası, ancak Allah Resûlü'nden mervî dualar kadar olabilir...

Allah Resûlü, dualarını hayatının içine paylaştırmış ve hep bu nurdan kristaller üzerinde yürümüştür. Dua, O'nun dudaklarından eksik olmayan virdi, gönlünde tütüp duran âh u efganıydı. O, bir an dahi duasız olmamış, dudaklarını ıslatan bu kevser dolu kadeh, hiçbir zaman elinden düşmemişti. Aksiyon adamıydı, muhakeme insanıydı; fakat ibadet ve duada da eşi-menendi yoktu.

Sahâbe de bir ibadet topluluğuydu. Ancak O'nunla yürümeye kalktıkları zaman dökülüp kalırlardı. -O dökülüp kalanlara kıtmirin ruhu feda olsun- O ise yorulma nedir bilmeden hep yürürdü. Çünkü Allah (celle celâlühu), O'nu hep ileriye doğru yürüsün ve hep önde bulunsun diye yaratmıştı. Mi'rac'da Cibrîl bile O'nunla yürümeye kalkmış da, nihayet bir noktadan sonra onun da dermanı kesilmişti.. kesilmişti de "Yürü ya Resûlallah! Top senin çevgân senin" demişti.. Evet, O âdeta meleklerle maraton yapan bir insandı.

O, ibadet şuurunun ve dua burcunun en zirvesindeydi. Allah'ın (celle celâlühu) büyüklük ve azametini en yüksek ufuklardan seyrediyor, varidatla dolup taşıyor ve doyma bilmeyen mâsum bir hırsla: يَا مَعْرُوفُ مَا عَرَفْنَاكَ حَقَّ مَعْرِفَتِكَ diyor ve Rabb'ini tam bilememekten -o bilememe gerçek bilmektir- ki, Hz. Ebu Bekir (radıyallahu anh): اَلْعَجْزُ عَنِ الْاِدْرَاكِ اِدْرَاكٌ diyordu. "Anlamaktan aciz olduğunu anlamak, işte hakiki idrak budur." Dert yanıyor.. ve "hel min mezid" diyordu kendi kudsî ufkuna göre..

1. DUALARINDAN BİR DEMET

Bir insan ibadetin dışında neler yapar? Yer-içer.. yatar-kalkar.. güler-ağlar.. üzülür-sevinir.. evlenir, çocuk sahibi olur.. yeni bir elbise giyer.. yolculuğa çıkar veya yolculuktan döner.. cihad eder, savaşır, savaştan döner.. birinden acı veya tatlı bir haber alır.. sevdiği bir dostuyla karşılaşır.. hastalanır, hastalıktan kurtulur.. uyur.. sevindirici veya korkulu bir rüya görür ve daha yüzlerce iş yapar, yüzlerce hâle girer. İşte Allah Resûlü, böyle durumların hemen her birinde, o hâle mahsûs olmak üzere dua okur ve beşeriliğini böylece âdetâ lâhûtîleştirirdi.

Bir de insanın kendi dışında cereyan eden hâdiseler vardır. Bu hâdiseler, onu dolaylı olarak ilgilendirmektedir. Muselâ, kıtlık, kaht u galâ, yağmursuzluk, yangın, sel, kasırga gibi bütün âfetler, doğrudan ferde mahsus zararları olmasa bile, dolayısıyla yine zarardırlar. İşte hem cemiyetle bütünleşme hem de bu durumlarda Rabbe yönelme adına, Efendimiz'in okuduğu dualar.

Ayrıca Ehl-i Beyt kanalıyla geldiği için, sünnî imamlar tarafından pek iltifat görmeyen; fakat bütün büyüklerin kendilerine vird edindikleri ve okumayı asla terk etmedikleri Cevşen.. evet, Cevşen'e bakan bir insan, Allah Resûlü'nün duadaki derinliğini orada çok daha net görebilir.

Sözün başında dediğimiz gibi, Allah Resûlü'nün dualarını aktarma gayesiyle bu mevzuya girmedik.. Maksadımız, duada dahi, O'nun eşi-menendi olmadığını ve hayatının her ânını dua ile geçirdiğini göstermek idi. Elbette ki, o duaların hepsine bakmadan, bu neticeye hakkalyakîn muttali olmak mümkün değildir. Fakat bir fikir vermesi bakımından, o duaların binde birkaçını sunmaya çalıştık. Bizim yaptığımız, su sızıntısının, su menbaına delil olması şeklinde kabul edilmelidir...

Hayatının her anını, Rabb'e teveccühle nurlandıran bu Zât'ın hayatında, karanlık ve zulmetli bir ânın bulunması mümkün değildir. O'nun hayatı, bütünüyle bir dua ve yakarıştır. Doğduğu gün "ümmetî, ümmetî" demiş, mahşerde de yine öyle diyecektir. Evet, O'nun bütün derdi "ümmeti"dir.[141]

---

141 *Sonsuz Nur* 2/502

2. ALLAH RESÛLÜ'NÜN (SALLALLAHU ALEYHİ VE SELLEM) DUALARI HAKKINDA BİR DEĞERLENDİRME

Allah Resulü (sallallahu aleyhi ve sellem) sabah-akşam "Allahumme eûzü bike mine'l-küfri..." اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ diye dua ediyor. Bunu, Efendimiz'in talim (öğretme) makamında söylediği bir dua olarak değerlendirmek lazımdır. Zira Peygamberler hem mâsum, hem de masûndurlar; günaha kapalıdırlar ve aynı zamanda Cenâb-ı Hak onları günaha karşı korur. Onlar, başkalarını kurtarmak için gönderilen kimselerdir; kendilerini kurtarmak için gönderilmemişlerdir. Ancak Allah Rasulü, o engin kulluk şuuru ve tevazuuyla kendi nefsinden de endişe duyup su-i akıbetten korkabilir ve kovulacağından endişe edebilir. Fakat biz terbiyemizin gereği bu türlü mülahazaları talime havale etmeli; bize, herkesin akıbetinden endişe etmesi gerektiğini öğretiyor, şeklinde anlamalıyız. Ama O kendi açısından "illâ en yeteğammedeniyallahu bi rahmetin minhu" اِلاَّ اَنْ يَتَغَمَّدَنِيَ اللّٰهُ بِرَحْمَةٍ مِنْهُ bir rivayette de devamında "ve fadlin" وَفَضْلٍ demekte, kendisini her zaman rahmet-i ilahiyeye muhtaç görmektedir. Onunla sarılıp sarmalanmazsa, onunla tutulup bir noktaya konmazsa, O da cennete ulaşamıyacağı kanaatını taşımaktadır.

Rahmeten li'l-âlemîn olan Efendimiz bile, o rahmette daha ileri yerlere adımını atabilmesi, kadem-i sıdka erebilmesi için.. yine ilahî rahmetten beklentiler içindedir. Öyleyse; biz O'nun dediği şeylerin yüz kat daha fazlasını demeli, küfürden çok korkmalı ve Cenâb-ı Allah'a sığınmalıyız.

Küfrün sebepleri çok sinsi olduğundan dolayı, ibadetiyle göklerde uçan bir insan dahi küfre düşebilir. Öyle biri dahi çok endişe duymalı, inişlerde-çıkışlarda, yaya yürüyüşlerde hep Cenâb-ı Hakk'tan sıyanet aramalı. İşte o tür duaların manası da böyle anlaşılmalı. "Ya Hayy, ya Kayyum, birahmetike esteğîsü, eslih lî şe'nî külleh, velâ tekilnî ilâ nefsî tarfete ayn." يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ أَصْلِحْنِي شَأْنِي كُلَّهُ وَلاَ تَكِلْنِي إِلٰى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ Hayy ve Kayyum, ayetü'l-kürsîde lafz-ı celâlden sonra zikredilen iki mübarek isimdir. O'nun varlığı halketmesi yönüyle değil de, bizim açımızdan, hayata

mazhar olanlar ve O'nun kayyûmiyetiyle hayatlarını sürdürenler açısından önemli iki isimdir. Onun için bu iki isim, bazılarınca ism-i a'zam olarak zikredilmiş; dualarda "Ferd, Hayy, Kayyum, Hakem, Adl, Kuddûs" فَرْدٌ حَيٌّ قَيُّومٌ حَكَمٌ عَدْلٌ قُدُّوسٌ sırasıyla söylenmiştir.

"Birahmetike esteğîsu", بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ "Senin rahmetine sığınıyor, Sana dehalet ediyorum." demektir. Baştaki 'Be' harfini ister istiğâse (yardım dileme), ister istiâne (yardım isteme), isterseniz de musâhabe (yakınlık ve söyleşme) manasına hamledin, bu "Beni rahmetinin arkadaşlığından uzak etme, yardımından mahrum bırakma, rahmetinle gelecek yardımdan nasipsiz kılma. Sana sığınıyor, Senin merhametini diliyorum. Ve aynı zamanda bir maiyyet istiyorum. Eslih lî şe'nî küllehu: أَصْلِحْنِي شَأْنِي كُلَّهُ وَلاَ "Her hâlimi ıslah buyur, düzelt." demektir. Bu sözde bir tevazu, bir mahviyet, meseleyi bir çökmüşlüğe, çatlamışlığa, bir kırılmışlığa hamletme ve buna inanma vardır.

Sonra "Ve lâ tekilnî ilâ nefsî tarfete ayn; وَلاَ تَكِلْنِي إِلٰى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ Göz açıp kapama ölçüsünde bile olsa beni nefsimle baş başa bırakma." sözü gelmektedir. Bazıları buna "ve lâ ekalle min zâlik: göz kapamadan daha az bir süre için bile beni benimle baş başa bırakma." ifadesini eklemiş; bazıları da bir tavzih için ya bir bedel ya da bir atf-ı beyan ziyadesiyle "ve lâ ilâ ehadin min ibâdike: وَ لاَ اِلٰي اَحَدٍ مِنْ عِبَادِكَ nefsimle baş başa bırakmadığın gibi, başka bir kimseyle de baş başa bırakma." demişlerdir. Yani, "Bana Senden başka biriyle kurtulacağım hissini verme. Öyle bir şirke atma beni. Başkasına güvenip dayanma duygusu hâsıl etme gönlümde. Sadece Sana dayanayım, yalnız Sana güveneyim.. Senden istiânede, istiğâsede bulunayım.. bir tek Senin maiyyetini isteyeyim, onun içine hiç bir şey karıştırmayayım.." talebini seslendirmişlerdir.

Demek ki insan bazen yürüdüğü düz bir zeminde bile hiç farkına varmadan ayağı bir yere takılıp kapaklanabilir. Düşmenin hiç farkına varılmaz. Şimdiye kadar devrilmez gibi görünen nice çınarlar yıkılıp gitmiştir. En güçlü insanlar dahi devrilmişlerdir. Allah bizleri muhafaza buyursun.[142]

---

142 *Kırık Testi*, s. 145-146

Dokuzuncu Bölüm

KIRIK MIZRAP VE DUA

KIRIK MIZRAP VE DUA

MÜNÂCÂT

Yâreli dilim zahmine bir çâre İlâhi!
Aç kapını lütfet bu günahkâre İlâhi!

Yüzler süreyim eşiğine kovma ne olur!
Yeter artık dolaştığım âvâre İlâhi!

Yıllarca bâb-ı kereminde inleyip durdum;
Âh u efgânım hicrâna emâre İlâhi!

Gerçi isyanla âlûde yaşadım her zaman,
Kıl keremler ne olur bu nâçâre İlâhi!

Yakma nâr-ı ağyâre yanayım ocağında,
Püryân-ı aşk olup erem şikâre İlâhi!

Dağlar kadar isyanla dayanmış eşiğine,
Arza ne hâcet, bak tam bir bîçâre İlâhi!

Kıtmîre lûtfeyle ki dursun efgân u zârı;
Ersin her cilvesi bin şevk gülzâre İlâhi!..

BENİM RABB'İM

Benim Rabb'im benim Rabb'im;
Senden başka yoktur Rabb'im!
Dostluğunda vefa gördüm;
Senin vefan çoktur Rabb'im!

Kapında bendeler Senin,
Muradı Sensin cümlenin;
Aradan kaldır hicâbı,
Görsünler cemâlin Rabb'im.

Mârûfsun, bilinmez Zât'ın,
Her şeyi kaplamış tahtın;
Görenler görmüştür Seni,
Gözsüzlere pinhân Rabb'im!

Bildim diyenler aldandı,
Bilmeyenler nâra yandı;
Gönlümde kenzen bilindin;
Âşıklara Sübhân Rabb'im!

Rûhlara ışıktır adın,
Meclislere huzûr yâdın,
Âriflerin son durağı,
Dertlilere derman Rabb'im!

Cürmüm pek çok, yok tâatim,
Belki yaklaştı saatim,
Etmezsen inâyet eğer,
Kimden ola gufran Rabb'im!..

HER ŞEY SEN'DEN

Her şey Sen'den, Sen ganîsin,
Rabb'im Sana döndüm yüzüm!
Hem evvelsin hem âhirsin,
Rabb'im Sana döndüm yüzüm!

Bulduğumu Sen'de buldum,
Bâtıl şeylerden kurtuldum;
Gelip kapında kul oldum;
Rabb'im Sana döndüm yüzüm!

Ayân ışığın her yerde,
Gözsüzlere eşyâ perde;
Huzûrun dermân her derde,
Rabb'im Sana döndüm yüzüm!

Dünyalar Sen'inle Cennet,
Nimet Sen'den kime minnet?
Gel kuluna merhamet et!
Rabb'im Sana döndüm yüzüm!

Gönüllere hayat iman,
Müminlerde tam itmi'nan;
Gâfillerin hali yaman,
Rabb'im Sana döndüm yüzüm!

Işığınla aydın her yan,
Şaşkınlar arıyor bürhan,
Tecellin her yerde ayân,
Rabb'im Sana döndüm yüzüm!

Âlem kitap eşyâ ap-ak
Otlar ağaçlar ve toprak,
Seni söyler yaprak yaprak,
Rabb'im Sana döndüm yüzüm!

Ârif gönlün bağlayarak;
Aşık her dem ağlayarak,
Kıtmîr bağrın dağlayarak,
Rabb'im Sana döndüm yüzüm!

BEN GELDİM

Kulluğum başımda billûrdan bir taç,
Kullukla erilmez pâyeye erdim!
Kapında bu benden hep Sana muhtaç;
Aç kapını, tut elimden ben geldim!

Duydum büyünü en engin bir hazla,
Koşarken koşanlar hep Sana nazla;
Bense, işte bu tutarsız niyâzla,
Aç kapını, tut elimden ben geldim!

Kalmadı korkum yakından-ıraktan,
Her şeyi çözen, çürüten topraktan;
Tek endişem var, o da son duraktan;
Aç kapını, tut elimden ben geldim!

Fikirler bomboş ve hudutsuz fezâ,
Duyulup görülen rûhlara ezâ..
El açıp herkes durunca niyâza,
Aç kapını, tut elimden ben geldim!

Ses ver, öteden nağmeler duyulsun!
Ünsün akıp akıp rûhuma dolsun.
Kaybeden ruh yitirdiğini bulsun,
Aç kapını, tut elimden ben geldim!

Üst üste şafaklar söksün çöllerde,
Açsın bahtımın ikbali her yerde;
Tıpkı bir tulû gibi perde perde,
Aç kapını, tut elimden ben geldim!

Doğup esince nûrun tepelerden,
Duyulduğunda nâmın kubbelerden;
Taşarken celâlin minarelerden,
Aç kapını, tut elimden ben geldim!

Hep uzak olsam da Sen yanımdaydın,
Bütün benliğime nûrunu yaydın;
Seninle olunca günlerim aydın,
Aç kapını, tut elimden ben geldim!

Rûhumda hafakan, boynumda kement,
Hatırımı yakîninle mâmûr et!
Hâlim sana ayân, eyle inâyet!
Aç kapını, tut elimden ben geldim!

FÜSUNLU IŞIK

Söyler Seni yüz bin dil ile dağlar, dereler,
Her yanda tül tül esmâ ve sıfâtın görünür..
Duyunca adını her gönül ürperir-inler,
Çehreler büyülü bir mehâbete bürünür...

Vücudun aynasıdır varlık bunda şüphe yok;
Her canlıda Cemâlinden bin bir edâ gizli;
Münkirlere olmasa da mümine şahit çok:
Gördüğümüz her şey âdeta lâhut benizli...

Füsunlu ışığın gerçi her simada ayân,
Bunu güzelliğine âşinâ olan görür.
Renkler, şekiller, sûretler Seni anar her an;
Seni anar insanlar, anar ve Sana yürür.

Tesbih etmeyen var mı Zâtını bu cihanda?
Bütün eşyâ Senin şem'ine pervane döner;
Vuslat duygusu her sînede bir kara sevda,
Kara sevdalı olmak bile pâyeymiş meğer..

Bırakma hicranlara açık tahtımla beni!
Lütfedip vuslatınla rûhumu âbâd eyle!
Yakma ikbal bilmeyen kara bahtımla beni!
Bir nîm-i nigâhla olsun gönlümü şâd eyle!

Gönder ışığından rûhuma sönmeyen bir nûr!
Zuhûl etmeyeyim gayrı varlığından asla;
Ne olur insin artık mahzun gönlüme huzûr,
Kalmasın va'dinin is'âfı bir başka fasla..!

AÇ KAPINI

İltifat et aç kapını bendeni sevindir!
Nağmeler sun rûhuma ötelerin dilinden;
Sun, gönlümü saran hafakanlarımı dindir!
Sunduğun gibi nâçârlara kendi elinden.

Sensin o tek merhametli, bana da bir ihsan,
Lütfeyleyip yolumu otağına eriştir,
Yol boyu her dönemeçte nezdinden bir bürhan;
Sal gönlüme, ihsanını fakrıma yetiştir!

İç içe gurbetteyim, yok gurbetlerin dibi,
Ağarsın ak günler, gelsin zulmetin eceli!
Sensin bu gamnâk gönlümün Biricik Sahibi,
Herkes gibi ne olur bana da bir tecelli!

Bekliyorum yeni bir vuslat heyecanıyla,
Gönlüme o derin sevginin zevkleri insin!
Hep kanatlansın rûhum aşkının tûfanıyla.
Hicran mihverli ızdıraplarım bir bir dinsin!

Duyayım kalbimde tecelli ettiğin ânı..
Bakışlarım hep sonsuzun rengine boyansın!
Göreyim şevkin vuslata döndüğü zamanı;
İsterse artık her yanım ateşlere yansın;

Yansın ki o hâl güneşe bile bir bengisu,
Madde çözülüp mananın bağrında erimiş;
Rûh tecelli avında, gönülde kurmuş pusu..
Hisler bir büyülü temâşâ ufkuna ermiş.

O yerde, O'ndan başka hiçbir şey işitilmez,
Kulaklara çarpan ses duyguların bestesi;
Saatler "tik-tak", günler de doğup-batmak bilmez,
Orada bir sihirli meltem sarar herkesi...

HER YERDE CEMÂLİN

Her yerde Cemâlin neye baksam neyi görsem,
Sevdayla salınıyor her yanda bütün eşyâ;
Vuslata koşuyor pervaneler gibi dünya,
Ah ne olur bir kere de ben vaslına ersem!

Doğsa yıllardır beklediğim ümit mehtâbı,
Ellerinle okşasan keder tüten çehremi;
Açsan bana da nezdindeki kudsî haremi,
Bitiverse bu hicranlı günlerin itâbı.

Aşkının ezelî feyzini gönlüme salsan,
Hiç bitmeyen asırlık hafakanlarım dinse;
Sînem mızrap yemiş bamteli gibi inlese,
Kalbimdeki sırrını dudaklara duyursan!

Gel, gamla tüten gecemin rengini siliver
Ve şu mahzun sîneme iltifatını duyur!
Boşlukta dönen benliğimi aşkınla doyur!
Tecelli et gönlüme, "bu da beytim" deyiver...

BİR IŞIK SUN

Bir ışık sun ya Rab bize!
Gönlümüze nûrlar dolsun.
Yollarımız çıksın düze,
Her arayan Seni bulsun.

Gökler yere rahmet döksün;
Ufuklarda şafak söksün;
Zulmetler yıkılıp çöksün;
Her yanda Nâmın duyulsun..

Gözler bunu gözlerimiz,
Yorgun ve bitkin hepimiz,
Evvel-âhir emelimiz,
Her gün şehrâyinler olsun...

Can kat cana ışığından!
Kuvvet gönder otağından!
Sun bir ziyâ nûr çağından!
Çarkın yeniden kurulsun.

YÂ RAB

Ey Rab, varlığın evvelden evvel,
Nezdinde bu mananın adı "ezel"…

Yok nihayetin, olmaz Sana hitam,
Halk eden Sensin, Seninledir devam..

Tekmil varlık, nezdindeki bir nûrdan,
"Ol" dedin, oldu bir ışık billûrdan.

Her şey o baş döndüren âhengiyle,
Göz kamaştıran nûru ve rengiyle;

Dellâldır varlığına şüphemiz yok,
Her yanda akan nûrlar oluk oluk.

Sendendir her çehrede parlayan nûr,
Sendendir rûhlarda duyulan huzûr.

Yeryüzü Senin ihsanlarınla var,
Tek bir lem'asıdır Cemâlin bahar.

Bir cilvesi de onun sımsıcak yaz,
Haykırır varlığını avaz avaz.

Söyler Seni nûruyla ay ve güneş,
Sözleri melek şehâdetine eş...

Dalga dalga denizler "Hû" der coşar,
Irmaklar durmadan hep Sana koşar.

Ormanlar uğuldar durur derinden,
Mûsıkîler yükselir her birinden.

Nağmelerle inler bahçeler, bağlar,
El kaldırır Sana tepeler, dağlar..

İsmini yâd eder burçlar, felekler,
Yâd ettiği gibi gökte melekler…

Rikkatle uçan kuşlar Seni anar,
Bir hür mavilikte sonsuza kadar.

* * *

Bilen bilir; onların önü açık,
Bilmeyene de lütfeyle azıcık!..

Pervâne gibi ışığa koşanlar,
Her an bir korla yanıp tutuşanlar;

Başları dönmüştür Senin şevkinden,
Mahmûr gezinirler Senin zevkinden.

Senden gayrı her şey onlara ağyâr,
Sensin bu kudsîlere biricik yâr.

Duymuşsa Seni bir rûh candan geçer,
Nâm u şandan, inci mercandan geçer.

* * *

Sensin her şeyi var eyleyen kudret,
Sun, hep sunduğun gibi bir inâyet!

Aç ardına kadar kapını bize,
Göster teveccühünü hepimize.

Kalmasın nûruna ermedik gönül,
Kalmadı pek çoğumuzda tahammül..

Bizler Senin elinde birer 'ney'iz,
Her zaman Seni söyleyen nağmeyiz.

Sal gönüllerimize bir inşirah,
Gelsin artık va'deylediğin sabah.

Yıllar var ki, gönüllerimiz kebap,
Rûhlarda dayanılmaz bir ızdırap.

Boynumuz tasmalı birer bendeyiz,
Artık Seni tam bilecek 'sin'deyiz.

Birer muzdar ve dua demindeyiz;
İki büklüm, Peygamber izindeyiz.

Doğsun ey Rab beklediğimiz felâh,
Ve dinsin artık her türlü âh u vâh!

Gelsin o nûrefşân günlerden haber,
El açıp inlediğimiz bir seher…

Arza ne hâcet, hâlimiz ayândır,
Nûr bekliyoruz bir hayli zamandır…

GÖNLÜMÜZÜ ÂBÂD ET

Yollardayız Allah'ım, Senden ola bir himmet;
Lütfunla kullarına bir kez daha imdad et!

Olmalı bir mîâdı bu teklemenin elbet;
Kurtar bendelerini, gönüllerini şâd et...

Gözlerimiz ufukta sürekli tulû bekler,
Mihnetkeş garipleri bir de ünsünle yâd et!

Bahçelerde, bağlarda her zaman güller açsın!
Gül günlerini artık bizlere de mûtâd et!

Bilmem kaç asır oldu ırmaklar kuruyalı,
Nezdinde hapsettiğin rahmetini âzâd et!

Uçmak için sonsuza güçlü kanat ver bize,
Son arzumuzdur ya Rab, gönlümüzü âbâd et!

Onuncu Bölüm

DUALARINDAN ÖRNEKLER

A. Okunmasını Tavsiye Ettiği Dualar

B. Kalbin Zümrüt Tepeleri
İsimli Kitabındaki Yazıların Sonlarındaki Dualar

DUALARINDAN ÖRNEKLER

A. OKUNMASINI TAVSİYE ETTİĞİ DUALAR

1. Kur'ân, tefsir, hadis vs. derslere başlarken okunacak dua:

Besmele, Hamdele ve Salvele'den sonra şu dua okunur:

أَمَنْتُ بِاللهِ الْوَاحِدِ الْاَحَدِ الْحَقِّ الْمُبِينِ اَلَّذِي لاَ شَرِيكَ لَهُ
وَ كَفَرْتُ بِمَا سِوَاهُ اَللّٰهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَ انْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا
ذَا الْجَلاَلِ وَ الْاِكْرَامِ

Tek ve bir olan, gerçeği açıklayan, hakkın ta kendisi olan ve şerîki olmayan Allah'a îman ettim. O'nun dışındakileri inkâr ettim. Ey ululuk ve ikrâm sahibi Allahım! Bize hikmetinin kapılarını aç, üzerimize rahmetini saç!

2. Bir kimsenin hasta olunca kendisinin okuyacağı veya bir başkasının ona yapacağı dua

Allah'ın Şâfî isminin ebced karşılığı olan, 391 defa يَا شَافِي يَا اَللّٰهُ "Yâ şâfî yâ Allah" diyerek, Allah'ım bana, veya falana şifa ver diye dua edilir.

3. Vefat etmiş anne-baba için kişinin kendisinin okuyacağı veya başkalarına okutacağı dua.

Hocaefendi, kendi anne ve babası için yakınlarından her birisinin şu duayı 1000 (biner) defa okumasını istemiş:

اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لَنَا وَ لَهُمْ

Allahım! Bizi ve onları (anne-babamı veya kimi niyet ederek okuyorsa onları kasteder) bağışla.

ÖNEMLİ BİR AÇIKLAMA

Hocaefendi'nin temel düşünce yapısı ve karakteri itibarıyla, onun dünyasında tel'in ve bedduaya yer yoktur. Onun için Allah'ı bilmeyenlere beddua etmiyor, bilakis öncelikle Allah'ın onları da hidayete erdirmesini istiyor. Çünkü ona göre, insanın iyiliğine yapılan dua, kabul görmesi açısından bedduadan daha üstündür. Onun için de, kendisine zulmedenlerin, iman etmeleri halinde bütün haklarını hemen helâl edeceğini söylüyor. Ayrıca yapılan zulüm, tahkir ve tezyifler, müslümanların bizzat kendilerine yapılıyorsa, şahsî olduğundan dolayı elden geldiğince affedici olmak icab ettiğini, ama özellikle müslümanlara düşmanlığı meslek edinenlere karşı, onların iman etme gibi bir istekleri de yoksa, Allah'ın onlara hadlerini bildirmesini ve müslümanları, onların şerrinden korumasını istiyor. Bundan sonra zikredeceğimiz birkaç duayı bu açıdan değerlendirmek gerekir. Bu dualarda belli şahıslar değil, dünyanın neresinde ve ne zaman olursa olsun, sadece müslümanlara düşmanlığı meslek edinenler kastedilmiştir.

4. Müslümanların sıkıntıya maruz kaldıklarında okumalarını tavsiye ettiği dua

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ. اَللّٰهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ كَثِيرًا فَسُبْحَانَ اللّٰهِ بُكْرَةً وَأَصِيلاً مِلْءَ السَّمٰوَاتِ وَمِلْءَ الْأَرْضِ وَمِلْءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ. لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللّٰهُ وَحْدَهُ، نَصَرَ عَبْدَهُ أَعَزَّ جُنْدَهُ وَ هَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ. اَللّٰهُمَّ لاَ مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ وَلاَ مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلاَ رَادَّ لِمَا

قَضَيْتَ، وَلاَ مُبَدِّلَ لِمَا حَكَمْتَ، وَلاَ يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ. اَللّٰهُمَّ
اجْمَعْ شَمْلَنَا أُمَّةَ مُحَمَّدٍ، اَللّٰهُمَّ أَلِّفْ بَيْنَنَا أُمَّةَ مُحَمَّدٍ، اَللّٰهُمَّ يَا قَاضِيَ
الْحَاجَاتِ، يَا دَافِعَ الْبَلِيَّاتِ، اِقْضِ حَوَائِجَنَا وَادْفَعْ عَنَّا الْبَلاَيَا. اَللّٰهُمَّ
يَا حَافِظُ، يَا حَفِيظُ، احْفَظْنَا وَاحْفَظْ إِخْوَانَنَا وَأَحِبَّائَنَا وَأَصْدِقَائَنَا مِنْ
كُلِّ شَرٍّ وَضَرٍّ. اَللّٰهُمَّ أَعْمِ أَصْمِمْ أَبْكِمْ أَعْدَائَنَا وَأَعْدَاءَ الدِّينِ. اَللّٰهُمَّ
عَلَيْكَ بِأَعْدَائِكَ وَأَعْدَاءِ الْإِسْلاَمِ وَالْقُرْاٰنِ وَأَعْدَائِنَا. اَللّٰهُمَّ عَلَيْكَ بِمَنْ
كَادَ لَنَا. اَللّٰهُمَّ عَلَيْكَ بِمَنْ يَكِيدُ لَنَا. اَللّٰهُمَّ عَلَيْكَ بِمَنْ عَادَى لَنَا. اَللّٰهُمَّ
عَلَيْكَ بِمَنْ يُعَادُونَ لَنَا. اَللّٰهُمَّ عَلَيْكَ بِمَنْ مَكَرَ بِنَا، اَللّٰهُمَّ عَلَيْكَ بِمَنْ
يَمْكُرُ بِنَا. اَللّٰهُمَّ وَفِّقْنَا إِلٰى مَا تُحِبُّ وَتَرْضٰى. (٣ دفعه) اَللّٰهُمَّ صَلِّ
وَسَلِّمْ عَلٰى مَنْ أَرْسَلْتَهُ رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ.

Rahmân ve Rahîm Allah'ın ismiyle!

Allahım, Peygamber Efendimiz Muhammed'e O'nun bütün âl u ashâbına salât u selâm et. Allah en büyüktür, en büyük. Hamdin hepsi ve her çeşidi Allah'a mahsustur. Semâvât ve Arz dolusunca, Rabbim! Sen'in istediğin şeyler dolusunca, sabah-akşam Allah'ı tesbih ederiz.

Allah'tan başka ilâh yoktur, O birdir. Kuluna yardım etmiş, ordularını azîz tutmuş, düşman ordularının hepsini tek başına bozguna uğratmıştır. O'nun ortağı yoktur.

Allah'ım! Verdiğin ve vereceğin şeye mâni olacak yoktur, mâni olduğun ve olacağın şeyi de verecek yoktur. Verdiğin hükmü geri çevirecek ve engelleyecek de yoktur. Hükmettiğin şeyi değiştirecek de yoktur. Hiçbir kimsenin zenginliği fayda vermez, gerçek zenginlik ve fayda sadece Sen'dendir.

Allahım! Ümmet-i Muhammed olarak hepimizi birliğe erdir. Allahım! Ümmet-i Muhammed olarak hepimizin arasını te'lif buyur! Kalblerimizi birbirine bağla Ya Rabbi!

Ey İhtiyaç ve hâcetleri gideren, belâları def u ref' eden Allah'ım! Bizim ihtiyaçlarımızı gider, belâları bizden uzaklaştır ve kaldır Ya Rabbi! Ey bizleri koruyup gözeten Allah'ım! Bizleri, kardeşlerimizi, sevdiklerimizi, yârânlarımızı ve dostlarımızı her türlü şerr ve zarardan sen koru Ya Rabbi!

Allah'ım hem bizim hem de dinimizin düşmanlarını kör et, sağır et, dilsiz et.

Allah'ım! Senin, İslam'ın, Kur'ân'ın ve bizim düşmanlarımızı sana havâle ediyoruz.

Allahım! Bize tuzak kurmuşları, kuranları, hâlâ kuruyor olanları ve kuracakları sana havâle ediyoruz.

Allah'ım! Bize düşmanlık etmişleri, edenleri, hâlâ ediyor olanları ve edecekleri sana havâle ediyoruz.

Allah'ım! Bizim hakkımızda kötülük düşünmüşleri, düşünenleri, hâlâ düşünüyor olanları ve düşünecekleri sana havâle ediyoruz.

Allahım! Bizleri sevdiğin ve razı olduğun şey doğrultusunda muvaffak kıl(3 defa)

Allahım! Alemlere rahmet olarak gönderdiğin zâta salât u selâm et.

5. Müslümanların sıkıntıya maruz kaldıklarında okumalarını tavsiye ettiği diğer bir dua

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الَّذِي لاَ يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلاَ فِي السَّمَٓاءِ
وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ حَسْبِيَ اللّٰهُ لاَ إِلٰهَ إِلاَّ هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُو رَبُّ
الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿٢﴾ حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ﴿٣﴾ لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ
بِاللّٰهِ مَا شَاءَ اللّٰهُ كَانَ وَمَا لَمْ يَشَأْ لَمْ يَكُنْ ﴿٤﴾ أَعْلَمُ أَنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ، وَأَنَّ اللّٰهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا. رَبَّنَا اٰتِنَا مِنْ لَدُنْكَ

رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَداً ﴿٥﴾ اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلٰى
مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهِ بِعَدَدِ عِلْمِكَ ﴿٦﴾

1. Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla. Adı(nın anılması)yla ne yerde ne de gökte hiçbir şeyin zarar veremeyeceği Allah'ın ismiyle ki, O Semi' ve Alîm'dir. (3 defa)

2. Kendinden başka ilâh olmayan Allah bana yeter, O'na tevekkül ettim, O, arş-i azîm'in Rabbidir. (7 defa)

3. Bize Allah yeter, O ne güzel bir Vekil'dir! (7 defa)

4. Allahım! Lâ havle velâ kuvvete illâ billah, senin katında neye tekâbul ediyorsa, onun için Lâ havle velâ kuvvete illâ billah diyorum. Allah'ın her dilediği olur, olmasını dilemediği şey de olmaz. Biliyorum ki Allah her şeye kâdirdir. Onun her şeye gücü yeter. Ve yine biliyorum ki Allah'ın ilmi her şeyi kuşatıp çevrelemiştir. Onun ilminin kuşatamayacağı bir şey yoktur.

5. Allahım! Bize, kendi katından rahmet ve mağfiret ver. Bizim işlerimizi de doğru yola erdir

6. Allahım! Peygamber Efendimiz Muhammed'e (sallallahu aleyhi ve sellem), O'nun bütün âl u ashâbına, senin ilmin adedince salât u selâm et.

7. Müslümanların bulunduğu yerleri zikrederek onlara ve kendimize ihlâs ve îman selâmeti dilemek.

6. Müslümanların sıkıntıya maruz kaldıklarında okumalarını tavsiye ettiği başka bir dua

أَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَالصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ عَلٰى أَشْرَفِ خَلْقِهِ وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ ۞
اَللّٰهُمَّ أَحْسِنْ عَاقِبَتَنَا فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا وَأَجِرْنَا مِنْ خِزْيِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ
الْاٰخِرَةِ ۞ اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ لِي وَلِإِخْوَانِي وَأَخَوَاتِي وَأَصْدِقَائِي

وَصَدَائِقِي وَأَحِبَّائِي فِي خِدْمَةِ الْإِيمَانِ وَالْقُرْاٰنِ وَلِجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ الْمُخْلِصِينَ عَفْوَكَ وَعَافِيَتَكَ وَرِضَاكَ وَتَوَجُّهَكَ وَنَفَحَاتِكَ وَأُنْسَكَ وَقُرْبَكَ وَمَحَبَّتَكَ وَمَعِيَّتَكَ وَحِفْظَكَ وَحِرْزَكَ وِكَلَائَتَكَ وَنُصْرَتَكَ وَوِقَايَتَكَ وَحِمَايَتَكَ وَعِنَايَتَكَ ۞ اَللّٰهُمَّ أَعْلِ كَلِمَةَ اللّٰهِ فِي كُلِّ أَنْحَاءِ الْعَالَمِ وَافْتَحْ وَاشْرَحْ صُدُورَنَا وَصُدُورَ عِبَادِكَ فِي كُلِّ أَنْحَاءِ الْعَالَمِ إِلَى الْإِيمَانِ وَالْإِسْلَامِ وَالْقُرْاٰنِ وَالْإِحْسَانِ وَاسْتَخْدِمْنَا فِي هٰذَا الشَّأْنِ وَضَعْ لَنَا الْوُدَّ بَيْنَ عِبَادِكَ فِي السَّمَآءِ وَالْأَرْضِ وَاجْعَلْنَا مِنَ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَجَعَلْتَ لَهُمْ وُدًّا ۞ وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهِ وَإِخْوَانِهِ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالْمُرْسَلِينَ وَعَلَى الْمَلٰٓئِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ وَعَلٰى عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ مِنْ أَهْلِ السَّمٰوَاتِ وَأَهْلِ الْأَرَضِينَ رِضْوَانُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ، اٰمِينَ! ۞ يَا قَاضِيَ الْحَاجَاتِ! يَا دَافِعَ الْبَلِيَّاتِ! اِقْضِ حَوَائِجَنَا كُلَّهَا وَادْفَعْ عَنَّا الْبَلَايَا كُلَّهَا فِي كُلِّ أَنْحَاءِ الْعَالَمِ.

Kovulmuş Şeytandan Allah'a sığınırım. Rahman ve Rahim Allah'ın adıyla. Salât u Selâm Mahlûkatın en şereflisi olan Hz. Muhammed'in ve O'nun bütün âl u ashâbının üzerine olsun.

Allahım! Bütün işlerimizin âkıbetlerini güzelleştir, sen onları ihsan sırrıyla yapmayı bize nasîb et. Bizleri, dünyanın rezilliğinden, Ahiretin de azâbından koru. Allahım! Senden beni, iman ve Kur'ân hizmetinde bulunan erkek ve kız kardeşlerimi, dost ve yârânlarımı, sevenlerimi, bütün ihlaslı müminleri affetmeni, sıhhat u âfiyet vermeni, rızanı ve teveccühünü, rahmet ve üns esintilerini, ünsiyetini, kurbunu ve yakınlığını, muhabbetini, sevgini ve maiyyetini, korumanı, gözetmeni ve himayeni, nusretini, yardımını, arka çıkmanı ve inayetini istiyorum.

Allahım! "Allah" kelimesini, ismini dünyanın her tarafında yücelt Senin ismini yüceltip dünyanın dört bir tarafına götürmemiz için bizlere yardım et. Bizim ve dünyanın her tarafında bulunan kullarının kalblerini imana, İslâm'a, Kur'ân'a ve ihsan sırrına aç. Bu işte bizleri kullan, istihdam olalım Ya Rabbi! Sema ve arz arasında, kullarının arasında sevilmesi için vüdd, meveddet ve sevgi vaz' et ve yerleştir Ya Rabbi! Bizleri, iman edip salih ameller işleyen ve kendilerine sevgi vaz' ettiğin, yerleştirdiğin kullarından eyle Ya Rabbi! Peygamber Efendimiz Muhammed'e (sallallahu aleyhi ve sellem), O'nun kardeşleri olan diğer nebîlere, Allah'a yakın meleklere, semâvât ve yeryüzünde senin sâlih kullarına salât u selâm olsun Allahım! Allah'ın rıdvânı Onların hepsinin üzerine olsun! Âmin!

Ey İhtiyaç ve hâcetleri gideren, belaları def u ref' eden Allah'ım! Bizim bütün ihtiyaçlarımızı gider, yeryüzünün her köşesindeki bütün belaları bizden uzaklaştır ve kaldır.

7. Ümmet-i Muhammed'in sıkıntıya maruz kaldıklarında okumalarını tavsiye ettiği dua

اَللهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ كَثِيرًا فَسُبْحَانَ اللهِ بُكْرَةً وَأَصِيلاً ۞ اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ بِعَدَدِ عِلْمِكَ وَبِعَدَدِ مَعْلُومَاتِكَ.

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ،

رَبَّنَا اجْعَلْنَا مِنْ أَمرِنَا أُمَّةَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لاَسِيَّمَا إِخْوَانَنَا وَأَخَوَاتِنَا وَأَصْدِقَائِنَا وَأَحْبَابِنَا وَأَحِبَّائِنَا وَجَمِيعَ الْمُؤْمِنِينَ الْمَغْدُورِينَ وَالْمَظْلُومِينَ وَالْمُتَشَتِّتِينَ فِي كُلِّ أَنْحَاءِ الْعَالَمِ فَرَجاً وَمَخْرَجاً ۞ رَبَّنَا نَسْأَلُكَ الْفَوْزَ وَالنَّجَاحَ وَالْفَلاَحَ وَالْمُوَفَّقِيَةَ وَالظَّفَرَ وَالاِنْتِصَارَ عَلٰى أَعْدَائِنَا كَائِناً مَنْ كَانَ ۞ وَصَلَّى اللهُ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ بِعَدَدِ عِلْمِكَ وَ بِعَدَدِ مَعْلُومَاتِكَ.

Allah en büyüktür, en büyük. Hamdin hepsi, bütün hamdler bütün çeşitleriyle Allah'a mahsustur, sabah Akşam Allah'ı tesbih ederiz. (10 defa veya daha fazla)

Allahım! Peygamber Efendimiz Muhammed'e, O'nun bütün âl u ashâbına, senin ilmin ve malumatın adedince salât u selâm et. (10 defa veya daha fazla)

Rahman ve Rahim Allah'ın adıyla.

Allahım! Bizleri ümmet-i Muhammed'den kıl, işlerimizi de o ümmetin işlediği işlerden kıl. Hususan bizim erkek ve kız kardeşlerimize, dost, yârân ve sevenlerimize, bütün dünyadaki zor durumda kalmış mazlum ve mağdur olan bütün mümin kardeşlerimize sen bir çıkış yolu göster ve onları başarılı kıl. Rabbim Senden kurtuluş, başarı, felah, muvaffakiyet, zafer ve kim olursa olsun düşmanlarımıza karşı galibiyet istiyoruz. Allahım! Peygamber Efendimiz Muhammed'e (sallallahu aleyhi ve sellem), O'nun bütün âl u ashâbına, Senin ilmin ve malumatın adedince salât u selâm et. (10 defa veya daha fazla)

8. Ümmet-i Muhammed Sıkıntılara Maruz Kaldığı Zamanlarda Okunacak Başka Bir Dua

فَرْدٌ حَيٌّ قَيُّومٌ حَكَمٌ عَدْلٌ قُدُّوسٌ

سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ اِنِّي اَسْتَغْفِرُكَ وَ اَتُوبُ اِلَيْكَ ﴿١﴾ لاٰ اِلٰهَ اِلاَّ اَنْتَ
سُبْحَانَكَ اِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٢﴾ اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلٰى سَيِّدِنَا اِبْرَاهِيمَ وَعَلٰى اٰلِ
سَيِّدِنَا اِبْرَاهِيمَ اِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ ۞ اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلٰى سَيِّدِنَا اِبْرَاهِيمَ وَعَلٰى اٰلِ
سَيِّدِنَا اِبْرَاهِيمَ اِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ ﴿٣﴾ اَللّٰهُمَّ عَلَيْكَ بِأَعْدَائِكَ وَأَعْدَائِنَا
وَأَعْدَآءِ الدِّينِ ﴿٤﴾ اَللّٰهُمَّ شَتِّتْ شَمْلَ أَعْدَائِكَ وَأَعْدَائِنَا وَأَعْدَآءِ الدِّينِ

۞ اَللّٰهُمَّ فَرِّقْ جَمْعَهُمْ، اَللّٰهُمَّ مَزِّقْهُمْ كُلَّ مُمَزَّقٍ، اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ بَأْسَهُمْ
بَيْنَهُمْ ﴿٥﴾ اَللّٰهُمَّ يَا قَاضِيَ الْحَاجَاتِ، يَا دَافِعَ الْبَلِيَّاتِ، اِقْضِ حَوَائِجَنَا
وَ حَوَائِجَ اِخْوَانِنَا فِي كُلِّ اَنْحَآءِ الْعَالَمِ وَادْفَعْ عَنَّا الْبَلَايَا وَعَنْهُمْ ۞
اَللّٰهُمَّ يَا حَافِظُ، يَا حَفِيظُ وَ احْفَظْنَا وَ احْفَظْهُمْ مِنْ كُلِّ شَرٍّ وَضَرٍّ ﴿٦﴾
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ طِبِّ الْقُلُوبِ وَ دَوَائِهَا وَ عَافِيَةِ الْاَبْدَانِ
شِفَائِهَا وَ نُورِ الْاَبْصَارِ وَ ضِيَائِهَا وَ عَلٰي اٰلِهِ وَ صَحْبِهِ سَلِّمْ ﴿٧﴾

Duanın Meâli

Ferdun, Hayyün, Kayyûmun, Hakemun, Adlün, Kuddûs.

1. Ey Rabbimiz! Seni hamdinle tesbih ederim. Allah'ım beni bağışla! Tövbe ediyorum.

2. Senden başka ilâh yoktur. Seni tesbih ederim. Şüphesiz ki, ben zalimlerden oldum.

3. Allahım, Efendimiz Muhammed'e ve Efendimiz Muhammed'in (sallallahu aleyhi ve sellem) âilesine; Efendimiz İbrâhim'e ve Efendimiz İbrahim'in âilesine salât ettiğin gibi salât et. Şüphesiz Sen, her bakımdan hamde lâyık ve şânı yüce olansın.

Allahım, Efendimiz Muhammed'e ve Efendimiz Muhammed'in âilesine; Efendimiz İbrâhim'e ve Efendimiz İbrahim'in âilesine bereket ihsân ettiğin gibi bereket ihsân et. Şüphesiz Sen, her bakımdan hamde lâyık ve şânı yüce olansın.

4. Allahım, düşmanlarını, düşmanlarımızı ve din düşmanlarını sana havâle ediyoruz. Onların hakkından sen gel.

5. Allahım, düşmanlarının, düşmanlarımızın ve din düşmanlarının birlik ve beraberliklerini boz, onları bölük pörçük ve paramparça eyle, aralarına düşmanlıklar ve anlaşmazlıklar sok.

6. Ey ihtiyaçları karşılayıp yerine getiren ve belâları defeden Allahım! Bizim ihtiyaçlarımızı ve dünyanın dört bir tarafındaki kardeşlerimizin ihtiyaçlarını yerine getir ve bizden ve onlardan belâları uzaklaştır.

Ey görüp gözeten ve koruyup saklayan Allahım! Bizi ve onları her türlü kötülük ve zarardan koru ve muhafaza et.

7. Allahım! Kalblerin tabîbi ve ilâcı, bedenlerin âfiyet ve şifâsı, gözlerin nûru ve ışığı Efendimiz Muhammed'e, onun âl ve ashâbına salât ve selâm eyle.

9. Hocaefendinin, Ümmet-i Muhammed'in Sıkıntılara Maruz Kaldığı Zamanlarda Okunmasını Tavsiye Ettiği Diğer Dualar

Hocaefendi, Peygamber Efendimiz aleyhisselâm'ın dualarından bizzat kendisinin derlediği "Mecmûatu'l-Ediyyeti'l-Me'sûre" isimli dua kitabının sonunda bulunan duaları, sıkıntılı zamanlarda okumayı tavsiye etmiştir. Bu dualar, me'sûr, yani Peygamberimizden rivayet edilmiş olmasalar bile selef-i sâlihîn tarafından sıkıntılı zamanlarda okunagelmiştir. Onun için Hocaefendi, onlara itimaden, sıkıntılı zamanlarda bu duaları okumuş ve okunmasını tavsiye etmiştir.

a. Nusret ve Galebe Duası

b. el-Hizbü'l-Hasîn ve el-Hizbü'l-Masûn Duaları.

c. Fetih Sûresi. Toplam 19 defa okunur, en başta;

اَللّٰهُ أَكْبَرْ، اَللّٰهُ أَكْبَرْ، اَللّٰهُ أَكْبَرْ، اَللّٰهُ أَكْبَرْ، اَللّٰهُ أَكْبَرْ،
اَللّٰهُ أَكْبَرْ، اَللّٰهُ أَكْبَرْ، اَللّٰهُ أَكْبَرْ، اَللّٰهُ أَكْبَرْ، اَللّٰهُ أَكْبَرْ،

بِسْــمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ
فَرْدٌ حَيٌّ قَيُّومٌ حَكَمٌ عَدْلٌ قُدُّوسٌ

denilip en sonunda şu dua yapılır:

اَللّٰهُمَّ يَا قَاضِيَ الْحَاجَاتِ اِقْضِ حَوَائِجَنَا ۞ وَيَا دَافِعَ الْبَلِيَّاتِ اِدْفَعْ عَنَّا الْبَلَايَا

Fetih suresini okuyamayanlar, Nasr suresini (İza cae) 200'er defa okuyabilirler.

10. Hocaefendinin, Okunmasını Tavsiye Ettiği Diğer Dualar

1. Bediüzzaman'ın, Kur'ân'dan sonra birinci sıraya aldığı ve bin hasiyetli dediği Cevşen ve yüz hasiyetli dediği Evrad-ı Kudsiye ve derlediği büyük Cevşen'e dahil ettiği dualar.

2. Hocaefendi'nin derlediği "Mecmûatu'l-Ediyyeti'l-Me'sûre" (Mealli Dua Mecmuası) isimli dua kitabı. Özellikle bu dua kitabındaki Sabah-Akşam duaları.

3. Pek çok velînin dualarından değişik bölümler ihtiva eden Gümüşhânevî Hazretleri'nin derlediği "Mecmûatu'l-Ahzâb" isimli üç cildlik dua kitabı. (Bu dua kitabı, Hocaefendinin emriyle ihtisar edilerek tekrar basıldı.)

11. Hocaefendinin yazdığı Salât u Selâm

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهِ وَأَصْحَابِهِ
بِعَدَدِ عِلْمِكَ وَبِعَدَدِ مَعْلُومَاتِكَ.

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى إِخْوَانِهِ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالْمُرْسَلِينَ وَعَلَى الْمَلٰئِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ وَعَلٰى عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ مِنْ أَهْلِ السَّمٰوَاتِ وَأَهْلِ الْأَرَضِينَ رِضْوَانُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ. لَاسِيَّمَا عَلٰى اٰدَمَ وَإِدْرِيسَ وَنُوحٍ وَهُودٍ وَصَالِحٍ وَإِبْرَاهِيمَ وَلُوطٍ وَإِسْمٰعِيلَ ذَبِيحِ اللهِ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَيُوسُفَ وَأَيُّوبَ وَشُعَيْبٍ وَمُوسٰى كَلِيمِ اللهِ وَهَارُونَ وَدَاوُدَ وَسُلَيْمٰنَ وَيُونُسَ وَإِلْيَاسَ وَالْيَسَعَ وَذِي الْكِفْلِ وَزَكَرِيَّا وَيَحْيٰى وَعِيسٰى وَذِي الْقَرْنَيْنِ وَلُقْمَانَ وَعُزَيْرٍ وَعَلٰى سَادَاتِنَا جَبْرَائِيلَ وَمِيكَائِيلَ وَإِسْرَافِيلَ وَعَزْرَائِيلَ وَعَلَى الْمَلٰئِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ وَالْكَرُوبِيِّينَ وَعَلٰى كِرَامٍ كَاتِبِينَ وَعَلٰى سَادَاتِنَا خُلَفَآءِ النَّبِيِّ سَادَاتِنَا أَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ

وَعُثْمَانَ وَعَلِيٍّ وَعَلٰى أَعْمَامِ النَّبِيِّ حَمْزَةَ وَعَبَّاسٍ وَعَلٰى أَحْفَادِهِ أَجْمَعِينَ
لاَسِيَّمَا عَلَى الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ وَمُحَمَّدٍ الْحَنَفِيِّ وَزَيْنِ الْعَابِدِينَ وَعَلٰى
أَزْوَاجِهِ وَعَلَى بَنَاتِهِ زَيْنَبَ وَرُقَيَّةَ وَأُمِّ كُلْثُوم وَفَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ وَعَلَى
جَمِيعِ أَصْحَابِهِ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَعَلَى التَّابِعِينَ وَعَلٰى أَتْبَاعِ
التَّابِعِينَ وَعَلَى الْمُجْتَهِدِينَ الْكِرَام وَالْمُفَسِّرِينَ الْعِظَام وَعَلَى الْأَوْلِيَاءِ
وَالْأَصْفِيَآءِ وَالْأَبْرَارِ وَالْمُقَرَّبِينَ وَعَلَى الْأَقْطَابِ خُصُوصًا عَلٰى سَادَاتِنَا
عَلِيٍّ وَحَمْزَةَ وَالشَّيْخ عَبْدِ الْقَدِيرِ الْجِيلاَنِي وَالشَّيْخ الْحَسَنِ الْحَرَقَانِي
وَالشَّيْخ الْهَرَّانِي وَالشَّيْخ الْمَنْبِجِيِّ وَالْإِمَام الرَّبَّانِي وَعَلٰى مَنْ لَهُ حُرْمَةٌ
عِنْدَ اللّٰهِ تَعَالٰى بِعَدَدِ عِلْمِكَ وَبِعَدَدِ مَعْلُومَاتِكَ أَصْلاً وَعَلٰى إِخْوَانِي
وَأَخَوَاتِي وَأَصْدِقَائِي وَصَدَائِقِي وَأَحْبَابِي وَأَحِبَّائِي فِي كُلِّ أَنْحَاءِ
الْعَالَمِ فِي خِدْمَةِ الْإِيمَانِ وَالْقُرْاٰنِ تَبَعاً.

Allahım! Peygamber Efendimiz Muhammed'e, O'nun bütün âl u ashâbına, senin ilmin ve malumatın adedince salât u selâm olsun. Yine Peygamber Efendimiz Muhammed'e, O'nun kardeşleri olan diğer nebîlere Allah'a yakın meleklere, semâvât ve yeryüzünden senin sâlih kullarına salât u selâm olsun Allahım! Allah'ın rıdvânı Onların hepsinin üzerine olsun! Özellikle de Hz. Âdem, İdris, Nûh, Hûd, Sâlih, İbrahim, Lût, Allah yolunda kesilmeyi göze almış İsmail, İshâk, Yakûb, Yûsuf, Eyyûb, Şuayb, Seninle konuşma şerefiyle bahtiyâr olmuş Mûsa Kelîmullâh, Hârûn, Dâvûd, Süleymân, Yûnus, İlyâs, Elyesa', Zü'l-Kifl, Zekeriyyâ, Yahyâ, İsâ, Zü'l-Karneyn, Lokmân, Üzeyr Efendilerimiz üzerine, sonra Cebrâîl, Mikâîl, İsrâfîl, Azrâîl Efendilerimizin üzerine salât u selâm olsun!. Mukarrabîn ve Kerûbiyyîn Meleklerine, Kirâmen Kâtibîn'e, Hulefâ-i Râşidîn Efendilerimiz Ebû Bekir, Ömer, Osman ve Ali Efendilerimiz'e, Efendimiz'in amcaları Hamza ve Abbas Efendilerimize, O'nun bütün torunlarına, özellikle de Hasan, Hüse-

yin, Muhammed el-Hanefî ve Zeyne'l-Âbidîn'e, O'nun zevcelerine ve kızlarına, Zeyneb, Rukiyye, Ümmü Gülsüm, Fâtımatu'z-Zehrâ üzerine olsun. Muhacir ve Ensâr'dan bütün sahabenin, tâbiîn ve tebe i tâbiîn'in, büyük müctehid ve müfessirlerin, Evliyâ, Asfiyâ, Ebrâr ve Mukarrabîn'in, Kutubların özellikle de Hz. Ali, Hamza, Şeyh Abdulkadîr Geylânî, Şeyh Hasan Harakânî, Şeyh Herrânî, Şeyh Menbicî, İmâm Rabbânî ve Allah katında hürmete layık her insan üzerine senin ilmin ve malumatın adedince salât u selam olsun Ya Rabbi! Buna uyarak, tebeî olarak da îman ve Kur'ân hizmetinde dünyanın her tarafında erkek ve kız kardeşlerime, dostlarıma, yakınlarıma, yârânlarıma, beni sevenlere salât u selâm olsun!...

12. Kısa bir salât u selâm duası

Efendimizi (sallallahu aleyhi ve sellem) rüyasında gören birisine Peygamberimiz: "Hocaefendi'ye selâm söyle, beni bir arasın." demiş. Bunun üzerine Hocaefendi: "Ben aslında her gün O'na salât getiriyorum, ama daha çok istiyor." diyerek, tanıdıklarına bu salâvatı okumalarını tavsiye etmiş. Fakat bu salâvat Hocaefendi'ye ait değildir.

مَوْلاَيَ صَلِّ وَسَلِّمْ دَائِمًا أَبَدًا عَلٰى حَبِيبِكَ خَيْرِ الْخَلْقِ كُلِّهِمِ هُوَ
الْحَبِيبُ الَّذِي تُرْجَى شَفَاعَتُهُ لِكُلِّ هَوْلٍ مِنَ الْأَهْوَالِ مُقْتَحِمِ

Duanın Manası

Ey Efendimiz, Sahibimiz! Bütün yaratıkların hayırlısı olan Habîbin Muhammed'e (sallallahu aleyhi ve sellem) ebedî olarak devamlı salât ve selâm eyle!

O, katlanmak zorunda olduğumuz bütün korkular karşısında şefâatı umulan Habîbullah'tır.

13. Sohbet anında yanındaki kimselerin de duyacağı şekilde çoğu zaman yaptığı dualar

Bu duaların birçoğu hadislerden iktibastır, bazen lafızlarda küçük değişiklikler yapılmıştır.

اَللّٰهُمَّ إِلٰى مَا تُحِبُّ وَتَرْضٰى

Allahım, Senin sevdiğin ve râzı olduğun şeyi yapmaya beni muvaffak kıl.[143]

***

اَللّٰهُمَّ عَفْوَكَ وَرِضَاكَ

Allahım, Senin affını ve rızânı istiyorum.

***

اَللّٰهُمَّ وَفِّقْنِي وَوَفِّقْنَا إِلٰى مَا تُحِبُّ وَتَرْضٰى

Allahım, Senin sevdiğin ve râzı olduğun şeyi yapmaya beni ve bizleri muvaffak kıl.[144]

***

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِي حَلِيمًا سَلِيمًا أَوَّاهًا مُنِيبًا

Allahım! Beni halîm (yumuşak huylu), selîm (temiz kalpli), evvâh (yufka yürekli), münib (kendini Allah'a teslim eden) yap.

***

رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ

Yâ Rabbi! Sen beni/bizi affet, Sen bana/bize merhamet et. Zira merhamet edenlerin en hayırlısı Sensin Sen![145]

***

رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاَنْتَ خَيْرُ الْاَكْرَمِ

Yâ Rabbi! Sen beni/bizi affet, Sen bana/bize merhamet et. Zira ikrâm edenlerin en hayırlısı Sensin Sen!

***

143 Abdurrezzak, *Musannef*, 2/237
144 Deylemî, *Firdevs*, 1/471
145 Ebu Şeybe, *Musannef*, 6/31

اَللّٰهُمَّ أَيِّدْنَا بِرُوحٍ مِنْ عِنْدِكَ

Allahım! Kendi katından bir ruh ile bizi destekle.

***

اَللّٰهُمَّ الْإِيمَانَ وَالْإِسْلاَمَ والْإِحْسَانَ

Allahım! Senden, îman, İslâm ve ihsan istiyorum.

***

اَللّٰهُمَّ ارْحَمْ أُمَّةَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

Allahım! Ümmet-i Muhammed'e (sallallahu aleyhi ve sellem) merhamet et.

***

اَللّٰهُمَّ لاَ تُخْزِنَا فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ

Allahım! Dünya ve Âhirette bizi rezil rüsvay etme.[146]

***

اَللّٰهُمَّ فَرَجًا وَ مَخْرَجًا

Allahım! Bize içinde bulunduğumuz sıkıntılı halden bir çıkış ve kurtuluş nasip et.

***

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ لَنَا مِنْ اَمْرِنَا فَرَجًا وَ مَخْرَجًا

Allahım! İşimizde bize bir çıkış ve kurtuluş nasip et.

***

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِي مِنْ عِبَادِكَ الْمُخْلِصِينَ الْمُخْلَصِينَ الْمُتَّقِينَ الْوَرِعِينَ
الزَّاهِدِينَ الرَّاضِينَ الْمَرْضِيِّينَ الْمَحْبُوبِينَ الْمُحِبِّينَ الْأَبْرَارِ الصَّافِّينَ
الْمُقَرَّبِينَ اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِي مُتَخَلِّقًا بِأَخْلاَقِ الْقُرْاٰنِ (اٰمِينْ).

146 Deylemî, *Firdevs*, 1/494

Allahım! Bizleri ihlâslı; ihlâsın zirvesine erdirilmiş; kılı kırk yararcasına takva hayatı yaşayan; zühdü esas edinen; Sen'den razı olmuş, Senin de kendilerinden razı olduğun; Seni deli gibi seven, Senin de kendilerini sevdiğin; iyilerden, nefsin râdiye ve merdıyye mertebelerini aşıp "sâfiye"ye ulaşmış; kurbiyetine mazhar olmuş ve Kur'ân ahlâkıyla ahlâklanmış kullarından eyle! (Âmin)

***

سُبْحَانَ اللّٰهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللّٰهِ الْعَظِيمِ

Allah'ı her türlü eksiklikten tenzih eder ve O'na hamd ederim. Azîm olan Allah, her türlü eksiklikten münezzehtir.[147]

***

سُبْحَانَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللّٰهُ وَاللّٰهُ أَكْبَرُ وَ لاَ حَوْلَ
وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

Allah'ı bütün noksan sıfatlardan tenzih ederim; bütün hamdler, övgüler, Allah'adır. Allah'tan başka ilah yoktur; Allah çok büyüktür. Güç ve kuvvet, yüce ve kuvvet sahibi Allah'ındır.[148]

***

سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَ بِحَمْدِكَ إِنِّي أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

Allahım! Seni hamdinle her türlü noksan sıfatlardan tenzih ederim. Senden mağfiret diliyor ve sana tevbe ediyorum.[149]

***

اَللّٰهُمَّ يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلٰى دِينِكَ

Ey kalbleri evirip çeviren Allahım, kalbimi dinin üzerine sabit kıl.[150]

***

---

147 Buharî, *Eymân ve'n-Nüzûr* 19
148 Buharî, *Eymân ve'n-Nüzûr* 19
149 Müslim, *Salât* 218
150 Tirmizî, *Kader* 7

اَللّٰهُمَّ يَا مُحَوِّلَ الْأَحْوَالِ! حَوِّلْ حَالَنَا إِلٰى أَحْسَنِ الْحَالِ!

Ey herkesi hâlden hâle koyan Allahım! Bizleri en güzel bir hâle tebdîl eyle![151]

***

اَللّٰهُمَّ يَا مُصَرِّفَ الْقُلُوبِ! صَرِّفْ قُلُوبَنَا إِلٰى طَاعَتِكَ.

Allahım! Ey kalbleri evirip çeviren Rabbim! Kalblerimizi ibadet ü tâatına yönlendir![152]

***

اَللّٰهُمَّ إِنَّكَ عُفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي

Allahım! Sen afçısın, affetmeyi seversin, beni de affet.[153]

***

يَا قَاضِيَ الْحَاجَاتِ وَدَافِعَ الْبَلِيَّاتِ

Ey ihtiyaçları yerine getiren ve belâları defeden (Rabbim, benim de ihtiyaçlarımı yerine getir ve beni belâlardan koru)

***

اَللّٰهُمَّ اجْمَعْ شَمْلَنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ

Allahım! Kıyâmet günü hepimizi biraya getir.

***

بِسْمِ اللّٰهِ الَّذِي لاَ يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلاَ فِي السَّمَاءِ
وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

Adı(nın anılması)yla ne yerde, ne de gökte hiçbir şeyin zarar veremeyeceği Allah'ın ismiyle ki, O Semi' ve Alîm'dir.[154]

***

---

151 Müslim, *Kader* 17
152 Müslim, *Kader* 17
153 Tirmizî, *Daavât* 84
154 Tirmizî, *Dua* 13

يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ أَصْلِحْنِي شَأْنِي كُلَّهُ وَلاَ تَكِلْنِي
إِلٰى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ

Yâ Hayy, yâ Kayyûm, rahmetin hürmetine Senden yardım diliyorum; Her halimi ıslah et ve göz açıp kapayıncaya kadar olsun beni nefsimle baş başa bırakma.[155]

***

اَللّٰهُمَّ أَعِنَّا عَلٰى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ.

Allahım! Seni zikretmeme, şükretmeme ve Sana güzel ibadet etmeme yardım et.[156]

***

اَللّٰهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ

Allahım! Doğu ve batının arasını uzaklaştırdığın gibi, benimle hatalarım arasını aynı şekilde uzaklaştır.[157]

***

اَللّٰهُمَّ نَقِّنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنَقَّى الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ.

Allahım! Beyaz elbisenin kirden temizlenmesi gibi beni de hatalardan temizle.[158]

***

اَللّٰهُمَّ اجْمَعْ شَمْلَنَا أُمَّةَ مُحَمَّدْ، اَللّٰهُمَّ أَلِّفْ بَيْنَنَا أُمَّةَ مُحَمَّدْ، اَللّٰهُمَّ يَا قَاضِيَ الْحَاجَاتْ، يَا دَافِعَ الْبَلِيَّاتْ، اِقْضِ حَوَائِجَنَا وادْفَعْ عَنَّا الْبَلاَيَا. اَللّٰهُمَّ يَا حَافِظْ، يَا حَفِيظْ، اِحْفَظْنَا وَاحْفَظْ إِخْوَانَنَا وَأَحِبَّاءَنَا وَأَصْدِقَاءَنَا مِنْ كُلِّ شَرٍّ وَضَرٍّ.

155 Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, 5/42; *Sünenü'l-Kübrâ*, 6/147; *Mecmau'z-Zevâid*, 10/117
156 Ebû Davud, *Vitr* 23
157 Buharî, *Ezân* (Salât)
158 Buharî, *Ezân* (Salât) 89

Allahım! Ümmet-i Muhammed olarak hepimizi birliğe erdir. Allahım! Ümmet-i Muhammed olarak hepimizin arasına te'lif buyur! Kalblerimizi birbirine bağla. Ey İhtiyaç ve hâcetleri gideren, belâları def u ref' eden Allah'ım! Bizim ihtiyaçlarımızı gider, belâları bizden uzaklaştır ve kaldır. Ey bizleri koruyup gözeten Allah'ım! Bizleri, kardeşlerimizi, sevdiklerimizi, yâranlarımızı ve dostlarımızı her türlü şerr ve zarardan sen koru.

***

اَللّٰهُمَّ اجْمَعْ شَمْلَنَا أُمَّةَ مُحَمَّدْ!

اَللّٰهُمَّ أَلِّفْ بَيْنَ قُلُوبِنَا أُمَّةَ مُحَمَّدْ!

اَللّٰهُمَّ ارْحَمْ أُمَّةَ مُحَمَّدْ!

Allahım! Biz ümmet-i Muhammed'i bir araya getir!
Allahım! Biz ümmet-i Muhammed'in gönüllerini bir eyle!
Allahım! Ümmet-i Muhammed'e rahmetinle muamele et!

***

اَللّٰهُمَّ أَعْلِ كَلِمَةَ اللهِ فِي كُلِّ أَنْحَاءِ الْعَالَمِ، وَاسْتَخْدِمْنَا فِي هٰذَا الشَّأْنِ، وَضَعْ لَنَا الْوُدَّ بَيْنَ عِبَادِكَ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ، وَاجْعَلْنَا مِنَ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَجَعَلْتَ لَهُمْ وُدًّا.

Allahım! "Allah" kelimesini, ismini dünyanın her tarafında yücelt. Senin ismini yüceltip dünyanın dört bir tarafına götürme işinde bize de hizmet etme imkanı ver. Sema ve arzdaki, kulların arasında sevilmemiz için vüdd, meveddet ve sevgi vaz' et ve yerleştir. Bizleri, iman edip salih ameller işleyen ve kendilerine sevgi vaz' ettiğin, yerleştirdiğin kullarından eyle.

***

اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْإِخْلَاصَ وَالْيَقِينَ وَالْمَعْرِفَةَ وَرِضَاكِ

Allahım! Senden ihlâs, yakîn, Senin marifetini ve rızânı istiyorum.

***

اَللّٰهُمَّ أَحْسِنْ عَاقِبَتَنَا فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا وَأَجِرْنَا مِنْ خِزْيِ الدُّنْيَا
وَعَذَابِ الْاٰخِرَةِ

Allahım! Yapıp edegeldiğimiz bütün işlerimizin neticesini güzel eyle! Bizleri dünyada rezil rüsvay olmaktan ve âhiret azabından koru![159]

***

هُوَ الْهَادِي هُوَ الْحَقُّ ۞ لَيْسَ الْهَادِي اِلاَّ هُوَ

Hidayete erdiren ancak Allah'tır ve O, Hak'tır.
O'ndan başka da hidayete erdirecek yoktur.

14. Yağmur yağarken okuduğu ve tavsiye ettiği dua

"Yağmur yağıyor şu an. O yağmur -ki diğer adı rahmettir- Allah'tan, rahmet semasından yeni kopup gelen şeyin adıdır. O şimdi üzerinde öbür âlemin çizgilerini taşıyor, o aleme ait turfanda televvünlere âyinedarlık yapıyor. Bu esnada eğer gönüller Allah'a teveccüh eder, diller O'nu mırıldanırsa, Allah o duaları kabul buyurur. Şimdi siz, sizin için hayatta en önemli gaye ne ise, o gayeye kalbinizi kilitleyerek Cenab-ı Hakk'a dua edin, o meramınızı isteyin. "Güzel söz O'na çıkar, iyi amel O'na yükselir." (Fâtır, 10) diyor Kur'ân. Dolayısıyla O'ndan gelenlerin geldiği şu anda, O'na gidecek şeylerin gitmesinde bir kolaylık söz konusudur. Yani gök kapıları açık, rahmet geliyor, yerden kelimeler de O'na yükseliyor.

İsterseniz benim kelimelerime kalbinizin heyecanıyla iştirak edebilir, amin diyebilirsiniz":

اَللّٰهُمَّ أَعْلِ كَلِمَةَ اللهِ وَ كَلِمَةَ الْحَقِّ وَ دِينَ الْإِسْلَامِ فِي كُلِّ أَنْحَاءِ الْعَالَمِ
وَاشْرَحْ صُدُورَنَا وَصُدُورَ عِبَادِكَ فِي كُلِّ أَنْحَاءِ الْعَالَمِ إِلَى الْإِيمَانِ
وَالْإِسْلَامِ وَالْإِحْسَانِ وَالْقُرْاٰنِ وَاسْتَخْدِمْنَا فِي هٰذَا الشَّأْنِ وَاجْعَلْنَا

159 Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, 4/181

مِنْ عِبَادِكَ الْمُخْلِصِينَ الْمُتَّقِينَ الْوَرِعِينَ الزَّاهِدِينَ الْمُقَرَّبِينَ الرَّاضِينَ
الْمَرْضِيِّينَ. اَللّٰهُمَّ يَا مُفَتِّحَ الْاَبْوَابِ اِفْتَحْ لَنَا اُمَّةَ مُحَمَّدٍ صَلَّي اللّٰهُ عَلَيْهِ
وَ سَلَّمَ لاَسِيَّمَا إِخْوَانِي وَأَخَوَاتِي وَأَصْدِقَائِي وَصَدَآئِقِي وَأَحْبَابِي
وَأَحِبَّآئِي خَيْرَ الْاَبْوَابِ رَبَّنَا اجْعَلْنَا مِنْ اَمْرِنَا اُمَّةَ مُحَمَّدٍ صَلَّي اللّٰهُ عَلَيْهِ
وَ سَلَّمَ لاٰسِيَّمَا اَمْرَ إِخْوَانِي وَأَخَوَاتِي وَأَصْدِقَائِي وَصَدَائِقِي وَأَحْبَابِي
وَأَحِبَّائِي فِي كُلِّ اَنْحَآءِ الْعَالَمِ فَرَجًا وَ مَخْرَجًا وَصَلَّى اللّٰهُ عَلَى سَيِّدِنَا
مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهِ وَ اَصْحَابِهِ

(Allahım! Yüce adını, hak kelamını ve din-i mübin-i İslam'ı dünyanın dört bir tarafında yücelt! Gönüllerimizi ve dünyadaki bütün kullarının kalblerini imana, İslam'a, ihsana ve Kur'ân'a aç! Bizi bu yolda istihdam eyle! Bizleri ihlâslı; kılı kırk yararcasına takva hayatı yaşayan; zühdü esas edinen; kurbiyetine mazhar olup Senin yakınlığını kazanmış; Sen'den razı olmuş, Senin de kendilerinden razı olduğun kullarından eyle! Allahım, her kapıyı açan Rabbim! Biz Ümmet-i Muhammed'e (sallallahu aleyhi ve sellem), hususen kardeşlerimiz, dostlarımız ve sevdiklerimize hayır kapılarını aç! Ey Rabbim! Biz Ümmet-i Muhammed'e (sallallahu aleyhi ve sellem) ve hususiyle de dünyanın dört bir tarafındaki kardeşlerimiz, dostlarımız ve sevdiklerimize bir rahatlık, sıkıntılarına bir çıkış yolu ihsan eyle! Salât u selâm Efendimiz (aleyhissalatu vesselam), âl ve ashabı üzerine olsun.)[160]

15. Türkçe olarak yaptığı bazı dualar

Allahım! Sen neden hoşnutsan bana onu yaptır!

Allahım! Bizi sevdiklerinle birlikte haşr ve neşr eyle!

Allahım! Bizi İslam'a hizmet yolundan ayırma!

Allahım! Beni arkadaşlarımla, onları da benimle mahcup etme!

160 Herkul.org, *Kırık Testi*, 17.01.2003

Allahım! "Lâ havle velâ kuvvete illa billah" senin katında neye tekâbül ediyorsa ona "Lâ havle velâ kuvvete illa billah" diyorum.

B. "KALBİN ZÜMRÜT TEPELERİ" İSİMLİ KİTABINDAKİ YAZILARIN SONLARINDAKİ DUALAR

Hocaefendinin, Sızıntı'nın orta sayfasında yazdığı ve daha sonra "Kalbin Zümrüt Tepeleri" diye kitaplaşan kalbî ve rûhî hayatla ilgili makalelerin sonlarındaki dualar, genellikle o makalenin muhtevasıyla ilgili dualardır. Okumak isteyenler için, bu duaları toplu bir şekilde ve tercümeleriyle birlikte vermeyi uygun bulduk. Mükerrer olanları, kitabın hacmini büyültmemek için almadık. Bu dualarda göze çarpan en önemli özellik, duaların kabûle karîn olması için her duadan sonra değişik salât u selâmların zikredilmesidir.

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنَا مِنَ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَتَابُوا وَأَصْلَحُوا إِنَّكَ غَفُورٌ الرَّحِيمُ،
وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ.

Allahım! Bizi îman edip tevbe eden ve halini ıslah edenlerden eyle. Çünkü Sen Gafûr ve Rahîm'sin. Allahım! Peygamberlerin efendisi, bizim de Efendimiz Muhammed'e salât ve selâm olsun. (TEVBE, İNÂBE VE EVBE)

***

اَللّٰهُمَّ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ نَجِّنَا مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ،
وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الشَّفِيعِ يَوْمِ الدِّينِ وَعَلٰى أَصْحَابِهِ
الْكِرَامِ الْبَرَرَةِ أَجْمَعِينَ.

Ey merhamet edenlerin en merhametlisi Allahım! Bizi (kıyâmet gününün) büyük sıkıntısından kurtar. Salât ve selâm, kıyâmet günü şefaat

edecek olan Efendimiz Muhammed'e ve O'nun değerli ve sâlih ashâbının hepsinin üzerine olsun. (**M**UHÂSEBE)

***

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنَا مِنَ الَّذِينَ يَذْكُرُونَكَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلٰى جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ، وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِ الْمُتَفَكِّرِينَ وَعَلٰى اٰلِهِ الْمُخْلَصِينَ.

Allahım bizi; ayakta, oturarak ve yanları üzere Seni zikreden, göklerin ve yerin yaratılışı hakkında düşünenlerden eyle. Salât ve selâm, mütefekkirlerin efendisine ve O'nun ihlâsa erdirilmiş âilesinin üzerine olsun. (**T**EFEKKÜR)

***

اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا سَأَلَكَ بِهِ نَبِيُّكَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا اسْتَعَاذَكَ مِنْهُ نَبِيُّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

Allahım, nebîn Hz. Muhammed'in (sallallahu aleyhi ve sellem) Senden istediği her hayrı Senden istiyor, yine nebîn Hz. Muhammed'in (sallallahu aleyhi ve sellem)Sana sığındığı her şerden de Sana sığınıyoruz. (**F**İRAR VE İ'TİSÂM)

***

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ سَرِيرَتَنَا خَيْرًا مِنْ عَلاَنِيَتِنَا وَأَحْسِنْ عَلاَنِيَتَنَا، وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى أَصْحَابِهِ ذَوِي الصِّدْقِ وَالْإِحْسَانْ.

Allahım! İçimizi dışımızdan daha hayırlı eyle ve dışımızı da güzel yap. Salât ve selâm Efendimiz Hz. Muhammed'in ve O'nun sıdk ve ihsân sahibi ashâbının üzerine olsun. (**H**ALVET VE UZLET)

***

اَللّٰهُمَّ يَا مُحَوِّلَ الْحَوْلِ وَالْأَحْوَالِ حَوِّلْ حَالَنَا إِلٰى أَحْسَنِ الْحَالِ،
وَصَلِّ وَسَلِّمْ يَا رَبِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الْمُخْتَارِ.

Ey bütün kuvvetleri ve halleri elinde tutup evirip çeviren Allahım! Bizim hâlimizi en iyi duruma çevir. Ey Rabbimiz! Efendimiz Seçilmiş Muhammed'e salât ve selâm et. (**H**ÂL, MAKÂM)

***

رَبَّنَا لاَ تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً
إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ، وَصَلِّ وَسَلِّمْ يَا رَبِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى
أَصْحَابِهِ الْكِرَامِ.

Ey bizim Kerim Rabbimiz, bize hidayet verdikten sonra kalblerimizi saptırma ve katından bize rahmet bağışla. Şüphesiz bağışı bol olan Vehhâb Sensin Sen! Ey Rabbimiz! Efendimiz Muhammed'e ve O'nun değerli ashâbına salât ve selâm et. (**K**ALB-1)

***

اَللّٰهُمَّ يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قُلُوبَنَا عَلٰى دِينِكَ،
وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ مَحْبُوبِ الْقُلُوبِ.

Ey kalbleri evirip çeviren Allahım, kalblerimizi dinin üzerine sâbit kıl. Kalblerin sevgilisi Efendimiz Muhammede salât ve selâm olsun. (**K**ALB-2)

***

رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلاَ تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا
غِلاًّ لِلَّذِينَ اٰمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَؤُفٌ رَحِيمٌ، وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا
مُحَمَّدٍ الرَّؤُفِ الرَّحِيمِ.

Ey Kerîm Rabbimiz, bizi ve bizden önceki mümin kardeşlerimizi affeyle, içimizde müminlere karşı hiçbir kin bırakma. Çünkü Sen Raufsun, Rahimsin; şefkat ve ihsanın son derece fazladır. Raûf ve rahîm Efendimiz Muhammed'e salât ve selâm olsun. (HÜZÜN)

***

اَللّٰهُمَّ أَيِّدْنَا بِرُوحٍ مِنْ عِنْدِكَ وَوَفِّقْنَا إِلٰى مَا تُحِبُّ وَتَرْضٰى،
وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى مُحَمَّدٍ الْمُرْتَضٰى.

Allahım! Kendi katından bir ruh ile bizi destekle. Bizi, sevdiğin ve razı olduğun işleri yapma hususunda muvaffak kıl. Beğenilip seçilen Muhammed'e salât ve selâm olsun. (HAVF VE HAŞYET)

***

اَللّٰهُمَّ أَحْسِنْ عَاقِبَتَنَا فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا وَأَجِرْنَا مِنْ خِزْيِ الدُّنْيَا
وَعَذَابِ الْاٰخِرَةِ، وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى مَنْ أَرْسَلْتَهُ رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ
وَعَلٰى أَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ.

Allahım! Bütün işlerimizde âkibetimizi güzel yap, dünyada rezil-rüsvay olmaktan ve âhiret azabından bizi koru. Allahım! Âlemlere rahmet olarak gönderdiğin Peygamber Efendimize ve O'nun ashâbının hepsine salât ve selâm et. (RECÂ)

***

اَللّٰهُمَّ أَرِنَا الْحَقَّ حَقًّا وَارْزُقْنَا اتِّبَاعَهُ وَأَرِنَا الْبَاطِلَ بَاطِلاً وَارْزُقْنَا
اجْتِنَابَهُ، اٰمِينَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

Allahım! Bize Hakkı hak olarak göster ve ittiba etmeye muvaffak kıl. Bâtılı da bâtıl olarak göster, uzak durmaya muvaffak kıl. Ey merhamet edenlerin en merhametlisi, Âmîn. (ZÜHD)

***

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنَا مِنْ عِبَادِكَ الْمُخْلِصِينَ الْمُخْلَصِينَ الْمُتَّقِينَ، اٰمِينَ!
وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ إِمَامِ الْمُتَّقِينَ وَأَصْحَابِهِ ذَوِي الْيَقِينِ.

Allahım! Bizi ihlaslı ve ihlasa erdirilmiş, müttakî kullarından eyle, Âmîn. Salât ve selâm, müttakîlerin imâmı Efendimiz Muhammed'e ve O'nun yakîn sahibi ashâbının üzerine olsun. (TAKVÂ)

***

اَللّٰهُمَّ حَبِّبْ إِلَيْنَا الْإِيمَانَ وَزَيِّنْهُ فِي قُلُوبِنَا وَكَرِّهْ إِلَيْنَا الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ وَاجْعَلْنَا مِنَ الرَّاشِدِينَ، وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَأَصْحَابِهِ الْمَهْدِيِّينَ.

Allahım! İmanı bize sevdir ve onu kalblerimizde tezyin et; küfrü, fıskı ve isyanı bize çirkin göster ve bizi rüşde erenlerden eyle. Salât ve selâm, Efendimiz Muhammed'e ve hidâyete erdirilen ashâbının üzerine olsun. (VERÂ')

***

اَللّٰهُمَّ وَفِّقْنَا إِلٰى مَا تُحِبُّ وَتَرْضٰى،
وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الْمُرْتَضٰى وَأَصْحَابِهِ ذَوِي الْوَفَاءِ.

Allahım! Senin sevdiğin ve râzı olduğun şeyi yapmaya bizleri muvaffak eyle. Beğenilip seçilen Efendimiz Muhammed'e ve O'nun vefâlı ashâbına salât ve selâm olsun. (İBÂDET, UBÛDİYET VE UBÛDET)

***

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنَا مِنْ عِبَادِكَ الْمُخْلِصِينَ الْمُخْلَصِينَ،
وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى قُدْوَةِ الْمُخْلَصِينَ وَاٰلِهِ الْمُخْلِصِينَ.

Allahım! Bizi ihlaslı ve ihlasa erdirilmiş kullarından eyle. Salât ve selâm, ihlâsa erdirilenlerin imamına ve onun ihlaslı âilesine olsun. (İHLÂS)

***

اَللّٰهُمَّ اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ،
وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ سَيِّدِ الْمُتَّقِينَ وَاٰلِهِ أَجْمَعِينَ.

Allahım, bizi doğru yola ilet. Salât ve selâm, mettakîlerin efendisi, bizim de efendimiz Muhammed ve âilesinin hepsinin üzerine olsun. (İSTİKAMET)

***

رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنَبْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ،
وَصَلَّى اللّٰهُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ.

Ey Yüce Rabbimiz! Yalnız sana güvenip dayandık, Sana yöneldik ve sonunda da Senin huzuruna varacağız. Allah, peygamberlerin Efendisine salât etsin. (TEVEKKÜL, TESLİM, TEFVİZ VE SİKA)

***

اَللّٰهُمَّ عَفْوَكَ وَعَافِيَتَكَ وَرِضَاكَ وَتَوَجُّهَكَ وَنَفَحَاتِكَ وَأُنْسَكَ
وَقُرْبَكَ، وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى مَنْ أَرْسَلْتَهُ رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ وَاٰلِهِ الْغُرِّ
الْمُحَجَّلِينَ.

Allahım, affını, âfiyetini, rızânı, Sana yönelmeyi, ilâhî nefehâtını, ünsünü ve yakınlığını istiyorum. Allahım, âlemlere rahmet olarak gönderdiğin peygamberimizin ve nurlu âilesinin üzerine salât ve selâm olsun. (HULUK)

***

اَللّٰهُمَّ وَفِّقْنَا إِلٰى مَا تُحِبُّ وَتَرْضٰى، وَاجْعَلْنَا مِنْ عِبَادِكَ
الْمُتَوَاضِعِينَ.

Allahım! Senin sevdiğin ve râzı olduğun şeyi yapmaya bizleri muvaffak eyle ve bizi mütevâzî kullarından eyle. (TEVÂZU)

***

رَبَّنَا اٰتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا، وَصَلِّ وَسَلِّمْ
عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الْمُقْتَدٰى وَعَلٰى اٰلِهِ ذَوِي الْإِحْسَانِ وَالْوَفَآءِ.

Ulu Rabbimiz! Katından bir rahmet ver ve şu dâvamızda doğruluk ve muvaffakiyet ihsan eyle bize! Salât ve selâm, kendisine uyulan efendimiz Muhammed'e ve O'nun ihsan ve vefâ sahibi âilesine olsun. (FÜTÜVVET)

***

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنَا مِنَ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللّٰهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا،
وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهِ وَأَصْحَابِهِ الْمُسْتَقِيمِينَ.

Allahım bizi, "Önce Rabbimiz Allah'tır deyip sonra da dosdoğru olanlar"dan eyle. Salât ve selâm, efendimiz Muhammed'e, müstakim âilesine ve ashâbına olsun. (SIDK)

***

اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لاَ يَنْفَعُ وَمِنْ قَلْبٍ لاَ يَخْشَعُ وَمِنْ
دُعَاءٍ لاَ يُسْمَعُ وَمِنْ نَفْسٍ لاَ تَشْبَعُ، وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى خَيْرِ خَلْقِكَ
مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ.

Allahım! Faydasız ilimden, korkmayan kalbten, cevap verilmeyen duadan ve doymayan nefisten sana sığınırım. Allahım, mahlûkatının en hayırlısı Muhammed'e ve O'nun ailesinin ve ashâbının hepsine salât ve selâm olsun. (HAYÂ)

***

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنَا مِنْ عِبَادِكَ الْمُخْلَصِينَ الْمَحْبُوبِينَ الْمُقَرَّبِينَ،
وَصَلَّى اللّٰهُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُخْلَصِينَ الْمَحْبُوبِينَ الْمُقَرَّبِينَ.

Allahım bizi, ihlâsa erdirilen, sevilen ve sana yakın olan kullarından eyle. Allah, muhlasîn, mahbûbîn ve mukarrebînin efendisi olan Muhammed'e salât etsin. (ŞÜKÜR)

***

اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الرِّضَا بَعْدَ الْقَضَا وَبَرْدَ الْعَيْشِ بَعْدَ الْمَوْتِ وَلَذَّةَ النَّظَرِ إِلٰى وَجْهِكَ وَشَوْقًا إِلٰى لِقَائِكَ، وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الرَّاضِي الْمَرْضِيِّ وَعَلٰى اٰلِهِ وَأَصْحَابِهِ ذَوِي الْقَدْرِ الْعُلَى.

Allahım, Senden, muzır bir şeye ve saptırıcı bir fitneye uğramaksızın, kazâya rızâ, ölümden sonra rahat bir hayat, cemâline bakma lezzeti ve Sana kavuşma şevki istiyorum. Allahım, Senden râzı ve Senin kendisinden râzı olduğun efendimiz Muhammed'e, O'nun kadri yüce âilesine ve ashâbına salât ve selâm et. (SABIR)

***

اَللّٰهُمَّ وَفِّقْنَا إِلٰى مَا تُحِبُّ وَتَرْضَى، وَصَلَّى اللّٰهُ عَلٰى سَيِّدِنَا وَسَيِّدِ الْمَرْضِيِّينَ، وَعَلٰى اٰلِهِ وَأَصْحَابِهِ الْمُخْلَصِينَ.

Allahım! Senin sevdiğin ve râzı olduğun şeyi yapmaya bizleri muvaffak eyle. Allah, efendimiz ve kendisinden râzı olunanların efendisi Muhammed'e, O'nun ihlâsa erdirilmiş âile ve ashâbına salât etsin. (RIZÂ)

***

اَللّٰهُمَّ حَبِّبْ إِلَيْنَا الْإِيمَانَ وَزَيِّنْهُ فِي قُلُوبِنَا وَكَرِّهْ إِلَيْنَا الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ وَاجْعَلْنَا مِنَ الرَّاشِدِينَ، وَصَلَّى اللّٰهُ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ.

Allahım! İmanı bize sevdir ve onu kalblerimizde tezyin et; küfrü, fıskı ve isyanı bize çirkin göster ve bizi rüşde erenlerden eyle. Salât ve selâm, Efendimiz Muhammed'e ve ashâbının hepsinin üzerine olsun. (İMBİSÂT)

***

اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الثَّبَاتَ فِي الْأَمْرِ وَأَسْأَلُكَ الْعَزِيمَةَ فِي الرُّشْدِ وَأَسْأَلُكَ شُكْرَ نِعْمَتِكَ وَحُسْنَ عِبَادَتِكَ، وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Allahım, yaptığım işte sebat, doğru yolda azîm istiyorum. Nimetine şükretmek ve sana güzel ibadet etmek istiyorum(bu hususta bana yardım et). Salât ve selâm, Efendimiz Muhammed'e, âilesine ve ashâbının hepsinin üzerine olsun. (KAST VE AZİM)

***

اَللّٰهُمَّ أَلْهِمْنِي رُشْدِي وَأَعِذْنِي مِنْ شَرِّ نَفْسِي، اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَتَرْكَ الْمُنْكَرَاتِ وَصَلِّ اَللّٰهُمَّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الْمُخْتَارِ وَعَلٰى اٰلِهِ وَأَصْحَابِهِ الْمُقَرَّبِينَ وَالْأَبْرَارِ.

Allahım, bana rüşdümü ilhâm et, beni nefsimin şerrinden koru. Allahım, Senden hayırlı işleri yapma ve kötülükleri terketme hususunda yardım istiyorum. Allahım, efendimiz ve seçilmiş Muhammed'e, O'nun mukarrabîn ve ebrâr olan âile ve ashâbına salât et. (İRÂDE, MÜRÎD VE MURÂD)

***

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِي لَكَ ذَكَّارًا لَكَ شَكَّارًا لَكَ رَهَّابًا لَكَ مِطْوَاعًا لَكَ مُخْبِتًا إِلَيْكَ أَوَّاهًا مُنِيبًا، وَصَلِّ اللّٰهُمَّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الذَّكَّارِ وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ الْمُخْبِتِينَ الْمُنِيبِينَ.

Allahım, beni, Seni çok zikreden, Sana çok şükreden, Senden çok korkan, Sana çok itaatkâr, Sana karşı huşu ve saygıyla dopdolu olan, âh u efgân edip dua dua yalvaran ve durmadan Sana teveccüh eden bir insan eyle. Allahım, çok zikreden efendimiz Muhammed'e, O'nun huşu ve saygılı, durmadan Sana teveccüh eden âile ve ashâbının üzerine salât olsun. (ZİKİR)

***

اَللّٰهُمَّ أَحْسِنْ عَاقِبَتَنَا فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا وَأَجِرْنَا مِنْ خِزْيِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْاٰخِرَةِ، اَللّٰهُمَّ اقْسِمْ لَنَا مِنْ خَشْيَتِكَ مَا تَحُولُ بِهِ بَيْنَنَا وَبَيْنَ مَعَاصِيكَ ، وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى سَيِّدِنَا سَيِّدِ الْمُحْسِنِينَ مُحَمَّدٍ وَعَلَى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Allahım, bize, bütün işlerimizin sonunu, akibetini hayırlı kıl. Dünyada rezil olmaktan ve ahiret azabından bizi koru. Allahım, bizimle Sana isyanın arasına girecek ölçüde Senden korkmayı ihsan et. Salât ve selâm, efendimiz ve muhsinlerin efendisi Muhammed'in (sallallahu aleyhi ve sellem), O'nun âile ve ashâbının hepsinin üzerine olsun. (İHSAN)

***

اَللّٰهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ قُلُوبًا أَوَّاهَةً مُخْبِتَةً مُنِيبَةً فِي سَبِيلِكَ، وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ رَهْبَرِ سَبِيلِكَ وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Allahım, Senden âh u efgân edip Sana dua dua yalvaran, Sana karşı saygı ile dopdolu olan ve Senin yoluna yönelen kalbler istiyoruz. Allahım, salât ve selâm, Senin yolunun rehberi efendimiz Muhammed'in (sallallahu aleyhi ve sellem) ve O'nun âile ve sahabesinin hepsinin üzerine olsun. (BASÎRET VE FÎRASET)

***

رَبَّنَا اٰتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ، وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْمُخْتَارِ وَعَلٰى اٰلِهِ وَأَصْحَابِهِ الْأَخْيَارِ.

Ey bizim Kerim Rabbimiz! Bize bu dünyada da iyilik ve güzellik ver, âhirette de iyilik ve güzellik ver ve bizi cehennem ateşinden koru. Allahım, seçilmiş peygamber efendimiz Muhammed'e ve O'nun âile ve ashâbına salât ve selât et. (SEKÎNE VE TUMA'NÎNE VEYA İTMİNÂN)

***

اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ رِضَاكَ وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهِ مِنْ قَوْلٍ وَعَمَلٍ،
وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ سَيِّدِ الْمُقَرَّبِينَ وَعَلَى اٰلِهِ
وَأَصْحَابِهِ الْمُخْلَصِينَ.

Allahım, Senden, Senin rızânı ve Sana yaklaştıracak söz söyleyip iş yapmayı istiyorum. Salât ve selâm, mukarribînin efendisi, bizim de efendimiz Muhammed'e (sallallahu aleyhi ve sellem), O'nun âile ve ashâbının hepsinin üzerine olsun. (KURB-BU'D)

***

اَللّٰهُمَّ كُنْ لَنَا وَلاَ تَكُنْ عَلَيْنَا وَأَعِنَّا وَلاَ تُعِنْ عَلَيْنَا، وَصَلِّ اللّٰهُمَّ عَلَى
سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الْمَبْعُوثِ فِينَا وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ الْكِرَامِ الْبَرَرَةِ.

Allahım, bizim lehimizde ol, aleyhimizde olma. Bize yardım et, bizim aleyhimize olacak şeylerde yardım etme. Allahım, biz insanların arasından peygamber olarak gönderilmiş olan efendimiz Muhammed'e, O'nun âile ve değerli ve sâlih arkadaşlarına salât ve selâm et. (MÂRİFET)

***

اَللّٰهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ شَوْقًا إِلَى لِقَائِكَ،
وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ سَيِّدِ الْمُشْتَاقِينَ.

Allahım, Senden, Sana kavuşma şevki istiyoruz. Bizim ve müştakların efendisi Muhammed'e salât ve selâm olsun. (ŞEVK U İŞTİYAK)

***

اَللّٰهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ مُوجِبَاتِ رَحْمَتِكَ وَعَزَائِمَ مَغْفِرَتِكَ وَالسَّلاَمَةَ مِنْ
كُلِّ إِثْمٍ وَالْغَنِيمَةَ مِنْ كُلِّ بِرٍّ وَالْفَوْزَ بِالْجَنَّةِ وَالنَّجَاةَ مِنَ النَّارِ،
وَصَلِّ اَللّٰهُمَّ عَلَى سَيِّدِنَا سَيِّدِ الأَبْرَارِ وَالأَخْيَارِ.

Allahım, Senden, rahmetini celbedecek şeyleri, gerçekleşmesi muhakkak olan mağfiretini, her türlü günahtan korunmayı, her türlü iyiliği kazanmayı, Cennet'le serfiraz olmayı ve Cehennem'den kurtuluş istiyoruz. Allahım, efendimiz ve sâlih ve hayırlıların efendisine salât ve selâm et. (CEZBE, İNCİZAP)

***

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُورًا وَفِي لِسَانِي نُورًا وَفِي بَصَرِي نُورًا
وَفِي سَمْعِي نُورًا وَعَنْ يَمِينِي نُورًا وَمِنْ خَلْفِي نُورًا وَمِنْ أَمَامِي
نُورًا وَاجْعَلْ مِنْ فَوْقِي نُورًا وَمِنْ تَحْتِي نُورًا، وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى مَنْ
أَرْسَلْتَهُ نُورًا وَعَلَى اٰلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ.

Allahım, kalbime nur, lisanıma nur, gözüme nur, kulağıma nur ihsân eyle; sağımdan nur, arkamdan nur, önümden nur ver ve üstümden nur, altımdan nur lütfet. Allahım, nur olarak gönderdiğin peygamberimize ve O'nun âile ve ashâbının hepsine salât ve selâm et. (DEHŞET VE HAYRET)

***

اَللّٰهُمَّ اشْرَحْ صُدُورَنَا لِلْإِسْلاَمِ وَثَبِّتْ قُلُوبَنَا عَلَى الْإِيمَانِ،
وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَاٰلِهِ وَأَصْحَابِهِ الْفِخَامِ.

Allahım, göğüslerimizi İslâma aç, kalblerimizi îman üzerinde sâbit kıl. Salât ve selâm, efendimiz Muhammed'in, O'nun âile ve değerli ashâbının üzerine olsun. (KABZ U BAST)

***

اَللّٰهُمَّ تَمَّ نُورُكَ فَهَدَيْتَ فَلَكَ الْحَمْدُ، عَظُمَ حِلْمُكَ فَغَفَرْتَ فَلَكَ
الْحَمْدُ، بَسَطْتَ يَدَكَ فَأَعْطَيْتَ فَلَكَ الْحَمْدُ، رَبَّنَا وَجْهُكَ أَكْرَمُ
الْوُجُوهِ وَجَاهُكَ أَعْظَمُ الْجَاهِ وَعَطِيَّتُكَ أَعْظَمُ الْعَطِيَّةِ وَأَهْنَاهَا تُطَاعُ

رَبَّنَا فَتَشْكُرُ وَتُعْصَى فَتَغْفِرُ وَتُجِيبُ الْمُضْطَرَّ وَتَكْشِفُ الضُّرَّ وَتَشْفِي السَّقِيمَ، وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى سَيِّدِنَا وَسَيِّدِ الْعَالَمِينَ مُحَمَّدٍ الْهَادِي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ وَعَلَى اٰلِهِ وَأَصْحَابِهِ الْمُخْلِصِينَ الْمُخْلَصِينَ.

Allahım, nurun tamamlandı, hidayet ettin; hamd Sana olsun. Hilmin ne büyük ki, bağışladın; hamd olsun Sana. Nimetlerini bast edip de (bol bol) ihsan ettin; hamd olsun Sana. Rabbimiz, vechi kerîm olan Sensin, nâmın en büyüktür, ihsanın ihsanların en büyüğü, en elverişlisi ve meşakkatsizidir. Rabbimiz, Sana itaat edilir, Sen takdir eder karşılığını verirsin; Sana isyan edilir, bağışlarsın. Darda kalanlara icabet eder, zararı, sıkıntıyı kaldırır, hastalara şifa verirsin.

Allahım salât ve selâm, bizim ve âlemlerin efendisi, insanları sırât-ı müstakîme hidâyet eden Muhammed'in, O'nun ihlaslı ve ihlasa erdirilmiş âile ve ashâbının üzerine olsun. (FAKR U GINÂ)

***

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنَا بِجَاهِ نَبِيِّكَ الْمُصْطَفٰى مِنَ الَّذِينَ {لاَ يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلٰى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ} وَصَلِّ اَللّٰهُمَّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلِّمْ.

Allahım, seçilmiş peygamberinin yüzü suyu hürmetine bizi "Bunlardan önce Medine'yi yurt edinip imana sarılanlar ise, kendi beldelerine hicret edenlere sevgi besler, onlara verilen ganimetlerden ötürü içlerinde bir kıskanma veya istek duymazlar. Hatta kendileri ihtiyaç duysalar bile o kardeşlerine öncelik verir, onlara verilmesini tercih ederler." âyetinde bahsedilenlerden eyle. Allahım, efendimiz Muhammed'e (sallallahu aleyhi ve sellem), O'nun âilesi ve sahabesine salât ve selât et. (ÎSÂR)

***

اَللّٰهُمَّ اٰتِ نَفْسِي تَقْوٰيهَا وَزَكِّهَا أَنْتَ خَيْرُ مَنْ زَكَّاهَا أَنْتَ وَلِيُّهَا وَمَوْلٰيهَا. وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى رَسُولِكَ وَصَفِيِّكَ الْمُصْطَفٰى وَعَلٰى اٰلِهِ وَأَصْحَابِهِ.

Allahım, nefsime takvâ bahşeyle ve onu temizle; Sen (onu) temizleyenlerin en hayırlısısın; Sen, onun velîsi ve mevlâsısın. Allahım salât ve selâm, senin özel olarak seçilmiş peygamberinin, O'nun âile ve ashâbının üzerine olsun. (FİRÂSET)

***

اَللّٰهُمَّ تَمَّ نُورُكَ فَهَدَيْتَ فَلَكَ الْحَمْدُ،
عَظُمَ حِلْمُكَ فَغَفَرْتَ فَلَكَ الْحَمْدُ، وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى مَنْ أَرْسَلْتَهُ
رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ وَعَلٰى اٰلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ.

Allahım, nurun tamamlandı, hidayet ettin; hamd Sana olsun. Hilmin ne büyük ki, bağışladın; hamd olsun Sana. Allahım, salât ve selâm, âlemlere rahmet olarak gönderdiğin peygamberimizin, O'nun ailesinin ve ashabının hepsinin üzerine olsun. (VECD ve TEVÂCÜD)

***

اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لاَ يَنْفَعُ، وَأَسْأَلُكَ
عَمَلاً مُتَقَبَّلاً، وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَاٰلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Allahım Senden, faydalı ilim istiyor ve faydasız ilimden Sana sığınıyoruz ve yine Senden kabul edilen amel yapmaya muvaffak kılmanı istiyoruz. Salât ve selâm, efendimiz Muhammed'e, O'nun âilesine ve sahabesinin hepsinin üzerine olsun. (DEHŞET ve HEYMAN)

***

اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ فَوَاتِحَ الْخَيْرِ وَخَوَاتِمَهُ وَجَوَامِعَهُ وَأَوَّلَه وَاٰخِرَهُ
وَظَاهِرَهُ وَبَاطِنَهُ وَالدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ الْجَنَّةِ. وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى
سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الشَّفِيعِ الْمُشَفَّعِ وَعَلى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ ذَوِي الْقَدْرِ الْوَفِيِّ.

Allahım, Senden, hayrın başını ve sonunu, en kapsamlı olanlarını, evvelini ve âhirini, açığını ve gizlisini ve Cennet'te en yüksek dereceleri

istiyorum. Salât ve selâm, şefaati makbul şefaatçi efendimiz Muhammed'e, O'nun âile ve kadri yüce vefâlı sahabesinin üzerine olsun. (BERK)

***

اَللّٰهُمَّ اسْقِنَا مِنْ شَرَابِ حُبِّكَ وَاجْعَلْنَا مِنَ الْمَحْبُوبِينَ، وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى سَيِّدِنَا سَيِّدِ الْمَحْبُوبِينَ وَعَلٰى اٰلِهِ وَأَصْحَابِهِ الْمَقْبُولِينَ.

Allahım, Senin muhabbet şarabından bize içir ve bizi Senin sevdiklerinden eyle. Salât ve selâm, efendimiz ve Allah'ın sevdiklerinin efendisine, O'nun ailesine ve makbûl ashâbına olsun. (ZEVK, ATAŞ)

***

عَلَيْهِ وَعَلٰى اٰلِهِ أَكْمَلُ التَّحَايَا مِلْءَ السَّمٰوَاتِ وَمِلْءَ الأَرْضِ.

Peygamberimize ve O'nun ailesine yer ve gökler dolusu en mükemmel selamlar olsun. (KALAK)

***

اَللّٰهُمَّ الْعَفْوَ وَالْغَيْرَةَ، اَللّٰهُمَّ إِلٰى مَا تُحِبُّ وَتَرْضٰى، وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الْمُصْطَفٰى.

Allahım, Senin affını ve gayretini istiyoruz. Bizi, sevdiğin ve râzı olduğun işleri yapmaya muvaffak kıl. Salât ve selâm, efendimiz Muhammed Mustafa'ya olsun. (GAYRET)

***

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنَا مِنْ عِبَادِكَ الْمُخْلِصِينَ الْمُخْلَصِينَ الْمُتَّقِينَ الْوَرِعِينَ الْمُقَرَّبِينَ الْمُحِبِّينَ الْمَحْبُوبِينَ، اٰمِينَ.

Allahım! Beni; ihlaslı ve ihlâsa erdirilmiş, müttakî, senden hakkıyla korkan, Sana yakın, Seni seven, Senin sevdiğin, kullarından eyle, Âmîn. (VELÂYET)

***

اَللّٰهُمَّ أَعِنَّا عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ. وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ سَيِّدِ الْعَابِدِينَ وَعَلٰى اٰلِهِ وَأَصْحَابِهِ الْمَحْمُودِينَ.

Allahım, Seni zikretme, Sana şükretme ve güzel ibadet etme hususunda bize yardım et. Allah, efendimiz ve âbidlerin efendisi Muhammed'e (sallallahu aleyhi ve sellem), O'nun âile ve övülmüş ashâbına salât ve selâm etsin. (SIR)

***

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِي لَكَ ذَكَّارًا، لَكَ شَكَّارًا، لَكَ رَهَّابًا، لَكَ مِطْوَاعًا، لَكَ مُخْبِتًا، إِلَيْكَ أَوَّاهًا مُنِيبًا. وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ سَيِّدِ الْمُنِيبِينَ وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ الْأَوَّاهِينَ.

Allahım beni; Seni çok zikreden, Sana çok şükreden, Senden çok korkan, Sana çok itaatkâr, Sana karşı huşu ve saygıyla dopdolu olan, âh u efgân edip dua dua yalvaran ve durmadan Sana teveccüh eden bir insan eyle. Allahım, efendimiz ve dâima Sana teveccüh edenlerin efendisi Muhammed'e, O'nun âile ve âh u efgân edip dua dua yalvaran sahabesine salât ve selâm et. (GURBET)

***

اَللّٰهُمَّ يَا هَادِيَ الْمُضِلِّينَ اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ، وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى أَشْرَفِ خَلْقِ اللّٰهِ مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ الْمُهْتَدِينَ.. اٰمِينَ يَا مُعِينُ.

Ey dalâlettekileri hidâyet eden Allahım, bizi de sırât-ı müstakîm'e hidayet et. Salât ve selâm, Allah'ın en şerefli yaratığı Muhammed'e (sallallahu aleyhi ve sellem), O'nun âilesine ve hidâyete erdirilmiş sahabesine olsun. Âmîn, yâ Muîn. (İSTİĞRAK)

***

اَللّٰهُمَّ اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ، صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ،
وَصَلَّى اللّٰهُ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَاٰلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Bizi doğru yola, Sana doğru varan yola ilet. Nimet ve lütfuna mazhar ettiklerinin yoluna ilet. Allah, efendimiz Muhammed'e, O'nun âilesine ve sahabesinin hepsine salât etsin. (VAKT)

***

اَللّٰهُمَّ أَرِنَا الْحَقَّ حَقًّا وَارْزُقْنَا اتِّبَاعَهُ، وَأَرِنَا الْبَاطِلَ بَاطِلاً وَارْزُقْنَا
اجْتِنَابَهُ.. اَللّٰهُمَّ عَفْوَكَ وَعَافِيَتَكَ وَرِضَاكَ.. اَللّٰهُمَّ إِلَى مَا تُحِبُّ
وَتَرْضَى، وَصَلَّى اللّٰهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ مِشْكَاةِ الْهِدَايَةِ وَوَسِيلَةِ
السَّعَادَةِ وَعَلَى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Allahım! Bize Hakkı hak olarak göster ve ittiba etmeye muvaffak kıl. Bâtıla da bâtıl olarak göster, uzak durmaya muvaffak kıl. Allahım, Senin affını, âfiyetini (beni affetmeni ve bana âfiyet vermeni) ve Senin rızânı istiyorum. Allahım, Senin sevdiğin ve râzı olduğun işler yapmaya beni muvaffak kıl. (SAFÂ)

***

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنَا مِنَ الَّذِينَ وُجُوهُهُمْ نَاضِرَةٌ؛ إِلَى جَمَالِكَ الْمُقَدَّسِ
نَاظِرَةٌ. وَصَلَّى اللّٰهُ عَلٰى مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ أَكْمَلُ التَّحَايَا وَعَلَى إِخْوَانِهِ مِنَ
النَّبِيِّينَ وَالْمُرْسَلِينَ وَعَلٰى اٰلِهِ أَجْمَعِينَ.

Allahım, bizi mukaddes Cemâline bakan ve yüzleri pırıl pırıl ve sevinç dolu olanlardan eyle. Allah, kendisine en mükemmel selamların gittiği Muhammed'e (sallallahu aleyhi ve sellem) ve O'nun peygamber kardeşlerinin, âilesinin hepsine salât etsin. (SÜRÛR)

***

اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الرِّضَا بَعْدَ الْقَضَا وَبَرْدَ الْعَيْشِ بَعْدَ الْمَوْتِ وَلَذَّةَ
النَّظَرِ إِلٰى وَجْهِكَ وَشَوْقًا إِلٰى لِقَائِكَ . وَصَلَّى اللّٰهُ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
الْهَادِي إِلٰى سَبِيلِ السَّلَامِ وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ الْكِرَامِ اٰمِينَ يَا مُعِينُ.

Allahım, Senden, muzır bir şeye ve saptırıcı bir fitneye uğramaksızın, kazâya rızâ, ölümden sonra rahat bir hayat, cemâline bakma lezzeti ve Sana kavuşma şevki istiyorum. Allah, kurtuluş yoluna hidayet eden efendimiz Muhammed'e, O'nun ailesine ve değerli sahabesine salât etsin, Âmîn yâ Muîn. (TELVİN ve TEMKİN)

***

اَللّٰهُمَّ أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَا شَيْءَ قَبْلَكَ، وَأَنْتَ الْاٰخِرُ فَلَا شَيْءَ بَعْدَكَ، أَعُوذُ
بِكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ دَابَّةٍ نَاصِيَتُهَا بِيَدِكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْمَأْثَمِ وَالْمَغْرَمِ،
وَصَلِّ اَللّٰهُمَّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهِ وَأَصْحَابِهِ الْكِرَامِ.

Allahım, Sen Evvelsin, Senden önce hiçbir şey yoktur, Sen Âhirsin, Senden sonra hiçbir şey yoktur. Perçemlerinden tuttuğun her canlının şerrinden, günahtan ve borçtan Sana sığınırım. Allahım, efendimiz Muhammed'e, O'nun ailesine ve değerli ashâbına salât et. (MÜKÂŞEFE)

***

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنَا مِنْ عِبَادِكَ الْمُخْلِصِينَ الْمُخْلَصِينَ الْمُتَّقِينَ الْوَرِعِينَ
الزَّاهِدِينَ الْمُقَرَّبِينَ وَصَلَّى اللّٰهُ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَاٰلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Allahım, bizi ihlâslı ve ihlâsa erdirilen, müttakî, Senden hakkıyla korkan, zâhid ve Sana yakın kullarından eyle. Allah, efendimiz Muhammed'e, ailesine ve sahabesinin hepsine salât etsin. (TECELLÎ)

***

رَبَّنَا اٰتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا.
وَصَلَّى اللهُ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَاٰلِهِ أَبَدًا.

Ulu Rabbimiz! Katından bir rahmet ver ve şu davamızda doğruluk ve muvaffakiyet ihsan eyle bize! Allah, efendimiz Muhammed'e (sallallahu aleyhi ve sellem) ve ailesine ebedî salât etsin. (SEKR ve SAHV)

***

اَللّٰهُمَّ عَفْوَكَ وَعَافِيَتَكَ وَرِضَاكَ
وَصَلِّ اللّٰهُمَّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَاٰلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Allahım, Senin affını, afiyetini (bana afiyet vermeni) ve rızanı istiyorum. Allahım, efendimiz Muhammed'e (sallallahu aleyhi ve sellem), ailesine ve sahabesinin hepsine salât et. (FASL-VASL)

***

اَللّٰهُمَّ اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ، صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلاَ الضَّآلِّينَ، وَصَلَّى اللهُ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَاٰلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Bizi doğru yola, Sana doğru varan yola ilet. Nimet ve lütfuna mazhar ettiklerinin yoluna ilet. Gazaba uğrayanların ve sapkınlarınkine değil. Allah, efendimiz Muhammed'e, âilesine ve sahabesinin hepsine salât etsin. (FENÂ FİLLÂH)

***

اَللّٰهُمَّ يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ يَا ذَا الْجَلاَلِ وَالْإِكْرَامِ أَفِضْ عَلَيْنَا مِنْ عَوَارِفِ الْمَعَارِفِ وَاسْقِنَا مِنْ شَرَابِ حُبِّكَ وَأَدِمْنَا عَلَى السُّنَّةِ وَالْاِسْتِقَامَةِ، وَصَلِّ اَللّٰهُمَّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الْمُعَرِّفِ طَرِيقَ الْحَقِّ وَصَحْبِهِ الْكِرَامِ الْبَرَرَةِ.

Allahım, Yâ Hayyu yâ Kayyûm, ey celâl ve ikrâm sahibi, üzerimize

ihsanlarını yağdır, Senin muhabbet şarabından bize içir, bizi sünnet ve istikâmet üzere dâim eyle. Allahım, Hak yolun tarifçisi efendimiz Muhammed'e ve O'nun değerli ve sâlih sahabesine salât et. (BEKÂ BİLLÂH)

***

اَللّٰهُمَّ عفْوَكَ وَعَافِيَتَكَ وَرِضَاكَ وَتَوَجُّهَكَ وَنَفَحَاتِكَ وَأُنْسَكَ وَمَحَبَّتَكَ وَمَعِيَّتَكَ. وَصَلِّ اَللّٰهُمَّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ وعَلٰى أَصْحَابِهِ الَّذِينَ هُمْ مُحِبُّوكَ وَمُقَرَّبُوكَ...

Allahım, Senin affını, âfiyetini (bana âfiyet vermeni), rızânı, teveccühünü, bağışını, ünsünü, sevgini ve Seninle beraberliği istiyorum. Allahım, kulun ve peygamberin efendimiz Muhammed'e ve Seni seven ve Sana yakın ashabına salât et. (TAHKİK)

***

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلٰى مَنْ أَرْسَلْتَهُ رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ وَعَلٰى إِخْوَانِهِ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالْمُرْسَلِينَ وَعَلَى الْمَلٰئِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ وَعَلٰى عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ مِنْ أَهْلِ السَّمٰوَاتِ وَأَهْلِ الْأَرَضِينَ رِضْوَانُ اللّٰهِ تَعَالٰى عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ.

Allahım, âlemlere rahmet olarak gönderdiğin peygamberimize, resûl ve nebîlerden kardeşlerine, melâike-i mukarrebîn'e, semâvât ve arzdaki sâlih kullarına –Allahın rıdvânı onların üzerine olsun– salât, selâm eyle ve bereket ihsan et. (TEFRİD)

***

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنَا مِنْ عِبَادِكَ الْمُخْلِصِينَ الْمُخْلَصِينَ الْمُتَّقِينَ الْوَرِعِينَ الزَّاهِدِينَ الْمُقَرَّبِينَ الرَّاضِينَ الْمَرْضِيِّينَ، وَصَلَّى اللّٰهُ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ إِمَامِ الْمُتَّقِينَ وَقُدْوَةِ الْمُخْلَصِينَ وَعَلٰى اٰلِهِ وَأَصْحَابِهِ الزَّاهِدِينَ الْمُقَرَّبِينَ الرَّاضِينَ الْمَرْضِيِّينَ، اٰمِينَ...

Allahım, bizi ihlaslı ve ihlâsa erdirilen, müttakî, Senden hakkıyla korkan, zâhid ve Sana yakın, Senden râzı ve kendilerinden râzı olduğun kullarından eyle. Allah, müttakîlerin imâmı, ihlâsa erdirilenlerin önderi efendimize, âilesine ve zâhid, Allah'a yakın, Allah'tan râzı ve Allah'ın kendilerinden râzı olduğu ashâbına salât etsin. (CEM)

***

رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنَبْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ،رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا
وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ، وَصَلِّ اللّٰهُمَّ عَلٰى سَيِّدِنَا
مُحَمَّدٍ قُدْوَةِ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ الصَّابِرِينَ الصَّادِقِينَ.

Ey Yüce Rabbimiz! Yalnız sana güvenip dayandık, Sana yöneldik ve sonunda da Senin huzuruna varacağız. Ya Rabbenâ, üstümüze gürül gürül sabır yağdır, ayaklarımıza sebat ver ve kâfir topluluğa karşı bizi muzaffer eyle!. Allahım, kıyâmet gününde nurlarıyla başkalarından ayrılacak olanların imâmı efendimiz Muhammed'e (sallallahu aleyhi ve sellem), âilesine ve sabırlı ve sâdık sahabesine salât et. (ÇİLE)

***

اَللّٰهُمَّ أَحْسِنْ عَاقِبَتَنَا فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا، وَأَجِرْنَا مِنْ خِزْيِ الدُّنْيَا
وَعَذَابِ الْاٰخِرَةِ، وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى سَيِّدِ الْأَنَامِ مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهِ
وَأَصْحَابِهِ الْكِرَامِ الْبَرَرَةِ.

Allahım! Bütün işlerimizde âkibetimizi güzel yap, dünyada rezil-rüsvay olmaktan ve âhiret azabından bizi koru. Allah, mahlûkatın efendisi Muhammed'e (sallallahu aleyhi ve sellem), ailesine ve değerli ve sâlih ashâbına salât ve selâm etsin. (SOHBET ve MUSÂHABE)

***

هَدَانَا اللّٰهُ وَإِيَّاكُمْ إِلَى الطَّرِيقِ الْقَوِيمِ، وَصَلَّى اللّٰهُ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
الرَّؤُفِ الرَّحِيمِ وَعَلٰى اٰلِهِ وَأَصْحَابِهِ الْكِرَامِ الْبَرَرَةِ.

Allah, bizi ve sizi en doğru yola hidayet etsin. Allah, Raûf ve Rahîm efendimiz Muhammed'e, âilesine ve değerli ve sâlih ashabına salât etsin. (SEYR U SÜLÛK)

***

اَللّٰهُمَّ بَارِكْ لِي فِي دِينِيَ الَّذِي هُوَ عِصْمَةُ أَمْرِي، وَفِي اٰخِرَتِي الَّتِي إِلَيْهَا مَصِيرِي، وَفِي دُنْيَايَ الَّتِي فِيهَا بَلَاغِي، وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Allahım, her işimin koruyucusu olan dinimi, döneceğim yer olan âhiretimi ve içinde geçimim ve azığım olan dünyamı bereketli kıl. Allah, efendimiz Muhammed'e, âilesine ve sahabesinin hepsine salât ve selâm etsin. (DERVİŞ)

***

اَللّٰهُمَّ أَسْأَلُكَ حُبَّكَ وَحُبَّ مَنْ يُحِبُّكَ وَحُبَّ عَمَلٍ يُقَرِّبُنِي إِلٰى حُبِّكَ، وَصَلِّ اللّٰهُمَّ وَسَلِّمْ عَلٰى حَبِيبِكَ وَرَسُولِكَ الْمُصْطَفٰى وَعَلٰى اٰلِهِ وَأَصْحَابِهِ ذَوِي الْقَدْرِ وَالْوَفَاءِ.

Allahım, Senin sevgini, Seni sevenin sevgisini ve Senin sevgine beni yaklaştıracak işi sevmeyi Senden istiyorum. Allahım, habîbin, rasûlün Muhammed Mustafa'ya, âilesine ve kadri yüce vefâlı ashâbına salât ve selâm et. (SÂLİK)

***

رَبِّ تَقَبَّلْ تَوْبَتِي وَاغْسِلْ حَوْبَتِي وَأَجِبْ دَعْوَتِي وَثَبِّتْ حُجَّتِي وَاهْدِ قَلْبِي وَسَدِّدْ لِسَانِي وَاسْلُلْ سَخِيمَةَ صَدْرِي وَصَلِّ وَسَلِّمِ اللّٰهُمَّ عَلٰى سَيِّدِي وَسَنَدِي مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Yâ Rabbi, tevbemi kabûl buyur, günahlarımı yıka, duama icâbet et, delilimi güçlendir, kalbime hidayet ver, dilime istikamet ver ve sinemin

kinini sök al. Allahım, efendim, dayanağım Muhammed'e, ailesine ve sahabesinin hepsine salât ve selâm et. (SEYR U SÜLÛKTE BİR BAŞKA ÇİZGİ)

***

يَا رَبَّنَا يَا سَيِّدَنَا وَيَا غَايَةَ رَغْبَتِنَا، أَسْأَلُكَ يَا اَللّٰهُ أَنْ لاَ تَشْوِيَ خَلْقِي بِالنَّارِ، نَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنْ عَذَابِ النَّارِ، نَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الْفِتَنِ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ، وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا وَشَفِيعِ ذُنُوبِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهِ وَأَصْحَابِهِ كُلَّ مَا اخْتَلَفَ الْمَلَوَانِ.

Ey Rabbimiz, ey Efendimiz ve Ey arzu ve isteklerimizin en son ufku, yâ Allah, Senden, vücudumu ateşte kızartmamanı dilerim. Ateşin azabından Allah'a sığınırız; açığıyla gizlisiyle bütün fitnelerden Allah'a sığınırız. Allah, efendimiz ve günahlarımızın şefaatçısı Muhammed'e (sallallahu aleyhi ve sellem), âilesine ve ashâbına gece-gündüzün art arda gelip durduğu müddetçe salât ve selâm etsin. (İNSAN-I KÂMİL)